

**Gabinet Tècnic
d'Auditoria i Consultoria, s.a.**

**TRANSPORTS DE BARCELONA, S.A.
(Societat Unipersonal)**

**INFORME D'AUDITORIA
COMPTES ANUALS DE L'EXERCICI 2016
INFORME DE GESTIO DE L'EXERCICI 2016**

Abril 2017

INFORME D'AUDITORIA INDEPENDENT DE COMPTES ANUALS

A l'accionista únic de **TRANSPORTS DE BARCELONA, S.A. (Societat Unipersonal)**,

Informe sobre els comptes anuals

Hem auditat els comptes anuals adjunts de la societat **TRANSPORTS DE BARCELONA, S.A.**, que comprenen el balanç a 31 de desembre de 2016, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Responsabilitat dels administradors en relació amb els comptes anuals

Els administradors són responsables de formular els comptes anuals adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de **TRANSPORTS DE BARCELONA, S.A.**, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'entitat a Espanya, que s'identifica en la nota 2 de la memòria adjunta, i del control intern que considerin necessari per a permetre la preparació de comptes anuals lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error.

Responsabilitat de l'auditor

La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els comptes anuals adjunts basada en la nostra auditoria. Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya. Aquesta normativa exigeix que complim els requeriments d'ètica, així com que planifiquem i executem l'auditoria a la fi d'obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals estan lliures d'incorreccions materials.

Una auditoria requereix l'aplicació de procediments per a obtenir evidència d'auditoria sobre els imports i la informació revelada en els comptes anuals. Els procediments seleccionats depenen del judici de l'auditor, inclosa la valoració dels riscos d'incorrecció material en els comptes anuals, deguda a frau o error. En efectuar aquestes valoracions del risc, l'auditor té en compte el control intern rellevant per a la formulació per part de l'entitat dels comptes anuals, a fi de dissenyar els procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat. Una auditoria també inclou l'avaluació de l'adequació de les polítiques comptables aplicades i de la raonabilitat de les estimacions comptables realitzades per la direcció, així com l'avaluació de la presentació dels comptes anuals presos en el seu conjunt.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió d'auditoria.

Opinió

Segons la nostra opinió, els comptes anuals adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la societat **TRANSPORTS DE BARCELONA, S.A.** a 31 de desembre de 2016, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu corresponents a l'exercici anual finalitzat en aquesta data, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació i, en particular, amb els principis i criteris comptables que hi estiguin continguts.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

L'informe de gestió adjunt de l'exercici 2016 conté les explicacions que els administradors consideren oportunes sobre la situació de la societat, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels comptes anuals de l'exercici 2016. El nostre treball com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de la societat.

Barcelona, 3 d'abril de 2017

GABINET TÈCNIC
D'AUDITORIA I CONSULTORIA, S.A.

GABINETE TÉCNICO DE
AUDITORIA Y
CONSULTORIA, S.A.
Any 2017 Núm. 20/17/00128
IMPORT COL·LEGIAL: 96,00 EUR

.....
Informe d'auditoria de comptes subjecte
a la normativa d'auditoria de comptes
espanyola o internacional
.....

Transports de Barcelona, SA (Societat Unipersonal)

COMPTES ANUALS 2016

**Transports
Metropolitans
de Barcelona**

ÍNDEX

1- BALANÇ	1
2- COMPTE DE PÈDUES I GUANYS	3
3- ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET	4
4- ESTAT DE FLUXOS D'EFECTIU	5
5- MEMÒRIA	
NOTA 1. ACTIVITAT DE L'EMPRESA.....	7
NOTA 2. BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS.....	14
NOTA 3. APLICACIÓ DE RESULTATS.....	15
NOTA 4. NORMES DE REGISTRE I VALORACIÓ.....	16
NOTA 5. IMMOBILITZAT MATERIAL.....	29
NOTA 6. IMMOBILITZAT INTANGIBLE.....	39
NOTA 7. ENTITATS PÚBLIQUES.....	41
NOTA 8. INSTRUMENTS FINANCERS.....	58
NOTA 9. MONEDA ESTRANGERA.....	83
NOTA 10. SITUACIÓ FISCAL.....	84
NOTA 11. INGRESSOS I DESPESES.....	92
NOTA 12. PROVISIONS I CONTINGÈNCIES.....	96
NOTA 13. INFORMACIÓ SOBRE EL MEDI AMBIENT.....	98
NOTA 14. RETRIBUCIONS A LLARG TERMINI AL PERSONAL.....	103
NOTA 15. SUBVENCIONS, DONACIONS I LLEGATS.....	106
NOTA 16. FETS POSTERIORIS AL TANCAMENT.....	109
NOTA 17. OPERACIONS AMB PARTS VINCULADES.....	113
NOTA 18. ALTRA INFORMACIÓ.....	117
NOTA 19. INFORMACIÓ SEGMENTADA.....	120

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
BALANÇ

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
Balanc de Situació a 31 de Desembre de 2016 i 2015

(Euros)

	Nota	Any 2016	Any 2015
ACTIU			
ACTIU NO CORRENT		281.624.293,43	264.735.373,99
Immobilitzat intangible	6	9.771.979,11	8.931.587,60
Patents, llicències, marques i similars		5.364,90	3.500,98
Aplicacions Informàtiques		4.250.037,27	3.227.051,23
Altres immobilitzat intangible		5.516.576,94	5.701.035,39
Immobilitzat material	5	219.704.851,75	209.656.736,38
Terrenys i Construccions		76.705.028,54	78.874.675,35
Instal·lacions tècniques i altres immobilitzat material		124.942.902,93	113.329.916,29
Immobilitzat en curs i acomptes		18.056.920,28	17.452.144,74
Inversions en empreses del grup i associades a llarg termini	8	5.535.621,05	5.571.628,55
Instruments de patrimoni		5.463.606,05	5.463.606,05
Crèdits a empreses		72.015,00	108.022,50
Inversions financeres a llarg termini	8	46.611.841,52	40.575.421,46
Instruments de patrimoni		64.925,00	64.925,00
Valors representatius de deute		99,17	99,17
Altres actius financers		46.546.817,35	40.510.397,29
Entitats Públiques	7	0,00	0,00
<i>Deutors per subvencions Contracte Programa</i>		0,00	0,00
<i>Altres deutes Entitats Públiques</i>		0,00	0,00
ACTIU CORRENT		63.813.230,81	49.169.933,24
Existències		4.207.497,30	4.019.382,28
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	8	44.721.171,98	42.571.721,04
Empreses del grup, deutors	17	5.268.751,29	294.209,48
Deutors varis		7.016.061,92	7.074.359,83
Personal		862.721,98	821.181,99
Altres crèdits amb Administracions Públiques		3.434.211,74	2.550.634,65
Entitats Públiques	7	28.139.425,05	31.831.335,09
<i>Deutors per subvencions Contracte Programa</i>		25.113.238,44	28.714.147,03
<i>Altres deutes Entitats Públiques</i>		3.026.186,61	3.117.188,06
Inversions en empreses del grup i associades a curt termini		36.874,05	37.159,74
Crèdits a empreses		36.007,50	36.007,50
Valors representatius de deute		866,55	1.152,24
Inversions financeres a curt termini	8	246.903,20	0,00
Derivats Financers		246.903,20	0,00
Periodificacions a curt termini		420.010,12	43.001,47
Efectiu i altres actius líquids equivalents		14.180.774,16	2.498.668,71
Tresoreria		12.207.434,44	586.920,04
Altres actius líquids equivalents		1.973.339,72	1.911.748,67
TOTAL ACTIU		345.437.524,24	313.905.307,23

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA

Balanc de Situació a 31 de Desembre de 2016 i 2015

(Euros)

	Nota	Any 2016	Any 2015
PATRIMONI NET I PASSIU			
PATRIMONI NET		144.287.578,74	145.232.116,41
Fons propis	8.10	127.983.925,15	127.983.925,15
Capital escriturat		8.414.844,00	8.414.844,00
Reserves		119.569.081,15	119.569.081,15
Resultat de l'exercici		0,00	0,00
Ajustaments per canvi de valor	8	216.221,12	-1.342.741,88
Operacions de cobertura		216.221,12	-1.342.741,88
Subvencions, donacions i llegats rebuts	15.1	16.087.432,47	18.590.933,14
PASSIU NO CORRENT	8	120.149.831,47	102.721.094,15
Deutes a llarg termini		120.149.831,47	102.721.094,15
Creditors per arrendament financer		75.101.951,84	57.102.564,45
Altres passius financers		45.047.879,63	45.618.529,70
PASSIU CORRENT		81.000.114,03	65.952.096,67
Provisions a curt termini	12	6.739.243,18	7.224.474,78
Deutes a curt termini	8	36.231.896,03	23.453.669,40
Deutes amb entitats de crèdit		4,47	130,77
Creditors per arrendament financer		12.777.378,80	13.588.785,42
Derivats financers		30.682,08	1.342.741,88
Altres passius financers		23.423.930,68	8.522.011,33
Creditors comercials i altres comptes a pagar		30.713.788,05	31.161.110,95
Proveïdors		5.574.930,09	5.484.970,86
Proveïdors, empreses del grup i associades		1.050.505,94	1.000.000,00
Creditors variis		5.476.270,66	6.523.063,26
Personal, remuneracions pendents de pagament		9.671.335,35	10.231.818,46
Altres deutes amb Administracions Públiques		8.940.746,01	7.921.258,37
Periodificacions a curt termini		7.315.086,77	4.112.841,54
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU		345.437.524,24	313.905.307,23

Les notes 1 a 19 de la Memòria adjunta formen part del Balanç a 31 de desembre de 2016.

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA

Compte de Pèrdues i Guanys dels exercicis 2016 i 2015

(Euros)

	Nota	Any 2016	Any 2015
A) OPERACIONS CONTINUADES			
INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	11.1		
Vendes		134.021.417,78	127.084.936,71
Accessoris a l'explotació		6.611.565,94	7.334.307,63
Subvencions especials		6.222.437,47	6.181.301,30
Subvencions al servei		145.170.783,12	158.998.250,36
TOTAL INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ		292.026.204,31	299.598.796,00
DESPESES D'EXPLOTACIÓ	11.2		
Aprovisionaments		9.954.408,21	9.799.920,21
Electricitat/Carburants		18.485.264,82	20.629.386,30
Personal operatiu		208.760.396,03	206.903.015,14
Aportació al Sistema Complementari de Pensions		286.316,23	530.033,02
<i>Sistema Complementari de Pensions Contingència Jubileció</i>		0,00	0,00
<i>Sistema Complementari de Pensions Contingència Risc</i>		286.316,23	530.033,02
Personal en procés de regulació		308.861,04	428.461,26
Serveis exteriors		34.734.751,12	33.975.454,40
Tributs		784.407,49	576.120,19
Variacions de provisions		-1.671.433,63	4.025.477,09
Resultat per vendes d'immobilitzat		320.995,89	-8.836,85
Aitres resultats		-2.129.156,23	0,00
TOTAL DESPESES ABANS D'AMORTITZACIONS		269.834.810,97	276.859.030,76
Amortitzacions	11.3	29.017.364,46	27.153.789,88
Subvenció en capital imputada a pèrdues i guanys	11.5	-4.849.399,01	-4.817.637,51
AMORTITZACIÓ NETA		24.167.965,45	22.336.152,37
TOTAL DESPESES D'EXPLOTACIÓ		294.002.776,42	299.195.183,13
RESULTAT FINANCER	11.4		
Resultat financer per sanejament		0,00	0,00
Resultat financer estructural		-1.976.572,11	403.612,87
TOTAL DESPESES FINANCERES		-1.976.572,11	403.612,87
RESULTAT DE L'EXERCICI PROCEDENT D'OPERACIONS CONTINUADES ABANS DE L'IMPOST SOBRE SOCIETATS		0,00	0,00
Impost sobre Societats		0,00	0,00
RESULTAT DE L'EXERCICI PROCEDENT D'OPERACIONS CONTINUADES (Després de l'Impost sobre Societats)		0,00	0,00
OPERACIONS INTERROMPUDES			
RESULTAT DE L'EXERCICI PROCEDENT D'OPERACIONS INTERROMPUDES (Després de l'Impost sobre Societats)		0,00	0,00
RESULTAT NET TOTAL (Després de l'Impost sobre Societats)		0,00	0,00

Les notes 1 a 19 de la Memòria adjunta formen part del Compte de Pèrdues i Guanys a 31 de desembre de 2016.

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA

ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENT ALS EXERCICIS ACABATS EL 31-12-2016 I 31-12-2015

A) ESTAT D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS CORRESPONENT ALS EXERCICIS ACABATS EL 31-12-2016 I 31-12-2015

(Euros)

	Notes	Any 2016	Any 2015
A) Resultat del compte de pèrdues i guanys		0,00	0,00
Ingressos i despeses imputades directament al patrimoni net			
II. Per cobertures de fluxos d'efectiu	8	503.958,50	-1.745.762,20
III. Subvencions, donacions i llegats rebuts	15.1	2.345.898,34	-2.441.991,00
B) Total Ingressos i despeses imputades directament al patrimoni net		2.849.856,84	-4.187.753,20
Transferències al compte de pèrdues i guanys			
IX. Per cobertures de fluxos d'efectiu	8	1.055.004,50	658.442,02
X. Subvencions, donacions i llegats rebuts	15.1	-4.849.399,01	-4.817.637,51
C) Total transferències al compte de pèrdues i guanys		-3.794.394,51	-4.159.195,49
TOTAL D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS		-944.537,67	-8.346.948,69

B) ESTAT TOTAL DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENT ALS EXERCICIS ACABATS EL 31-12-2016 I 31-12-2015

	Capital		Reserves	Resultat de l'exercici	Ajustaments per canvis de valor	Subvencions, donacions i llegats rebuts	TOTAL
	Escriturat	No exigit					
SALDO INICIAL DE L'EXERCICI 2015	8.414.844,00		119.569.081,15	0,00	-255.421,70	25.850.561,65	153.579.065,10
I. Total ingressos i despeses reconeguts					-1.087.320,18	-7.259.628,51	-8.346.948,69
SALDO FINAL DE L'EXERCICI 2015	8.414.844,00		119.569.081,15	0,00	-1.342.741,88	18.590.933,14	145.232.116,41
I. Total ingressos i despeses reconeguts					1.559.963,00	-2.503.500,67	-944.537,67
SALDO FINAL DE L'EXERCICI 2016	8.414.844,00		119.569.081,15	0,00	216.221,12	16.087.432,47	144.287.578,74

Les notes 1 a 19 de la Memòria adjunta formen part de l'Estat de Canvis en el Patrimoni Net a 31 de desembre de 2016.

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
ESTAT DE FLUXOS D'EFECTIU

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA

ESTAT DE FLUXOS D'EFECTIU CORRESPONENT ALS EXERCICIS ACABATS EL 31-12-2016 | 31-12-2015

(Euros)

	Notes	Any 2016	Any 2015
A) FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ			
1. Resultat de l'exercici abans d'impostos		0,00	0,00
2. Ajustaments del resultat		19.750.058,36	26.756.405,48
a) Amortització de l'immobilitzat (+)	11.3	29.017.364,46	27.153.789,88
c) Variació de provisions (+/-)	11.2	-2.762.330,88	4.025.477,09
d) Imputació de subvencions (-)	11.5	-4.849.399,01	-4.817.637,51
e) Resultats per baixes i vendes de l'immobilitzat (+/-)	11.2	320.995,89	-8.836,85
g) Ingressos financers (-)	11.4	-3.396.061,20	-1.394.366,58
h) Despeses financeres (+)	11.4	1.419.766,60	1.799.121,49
i) Diferències de canvi (+/-)		-277,51	-1.122,04
k) Altres ingressos i despeses (+/-)		0,00	0,00
3. Canvis en el capital circulant		16.700.579,07	-1.740.539,40
a) Existències (+/-)		-340.401,92	30.359,06
b) Deutors i altres comptes a cobrar (+/-)	8	14.517.196,74	-1.449.166,15
c) Altres actius corrents (+/-)	8	-377.008,65	61.617,22
d) Creditors i altres comptes a pagar (+/-)	8	-447.322,90	852.238,97
e) Altres passius corrents (+/-)	8	3.202.245,23	-2.424.008,61
f) Altres passius i actius no corrents (+/-)	8	145.870,57	1.188.440,11
4. Altres fluxes d'efectiu de les activitats d'explotació		1.984.293,02	-720.912,63
a) Pagament d'interessos (-)	11.4	-1.084.271,48	-1.771.063,14
b) Cobrament de dividends (+)	8.8	2.000.000,00	200.000,00
c) Cobrament d'interessos (+)	11.4	1.386.023,37	926.254,17
d) Cobraments (pagaments) per impost sobre beneficis (+/-)		0,00	0,00
e) Altres pagaments (cobraments) (+/-)	11.4	-317.458,87	-76.103,66
5. FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ (1+2+3+4)		38.434.930,44	24.294.953,45
B) FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ			
6. Pagaments per inversions (-)		-44.628.687,59	-18.738.597,07
a) Empreses del grup i associades		0,00	-304.030,00
b) Immobilitzat intangible	6	-2.426.355,15	-1.339.055,95
c) Immobilitzat material	5	-37.121.143,04	-16.783.594,92
e) Altres actius financers	8	-5.081.189,40	-311.916,20

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA

ESTAT DE FLUXOS D'EFECTIU CORRESPONENT ALS EXERCICIS ACABATS EL 31-12-2016 I 31-12-2015

(Euros)

	Notes	Any 2016	Any 2015
7. Cobraments per desinversions (+)		343.266,15	561.401,37
b) Immobilitzat intangible		0,00	23.115,75
c) Immobilitzat material		18.637,94	8.260,47
e) Altres actius financers	8	0,00	0,00
g) Altres actius	8	324.628,21	530.025,15
8. FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ (6+7)		-44.285.421,44	-18.177.195,70
C) FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT			
9. Cobraments i pagaments per instruments de patrimoni		2.345.898,34	0,00
e) Subvencions, donacions i llegats rebuts (+)	15	2.345.898,34	0,00
10. Cobraments i pagaments per instruments de passiu financer		15.186.698,11	-5.748.218,68
a) Emissió:			
2. Deutes amb entitats de crèdit (+)	8	30.875.465,50	13.740.060,90
3. Deutes amb empreses del Grup i associades (+)		0,00	0,00
4. Altres deutes (+)		0,00	2.007.975,69
b) Devolució i amortització de:			
2. Deutes amb entitats de crèdit (-)	8	-13.693.178,45	-21.496.255,27
3. Deutes amb empreses del Grup i associades (-)		0,00	0,00
4. Altres deutes (-)	8	-1.995.588,94	0,00
12. FLUXES D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT (9+10)		17.532.596,45	-5.748.218,68
E) AUGMENT / DISMIN.NETA DE L'EFECTIU O EQUIV.(5+8+12)		11.682.105,46	369.539,07
Efectiu o equivalents al principi de l'exercici		2.498.668,71	2.129.129,64
Efectiu o equivalents al final de l'exercici		14.180.774,16	2.498.668,71

Les notes 1 a 19 de la Memòria adjunta formen part de l'Estat de Fluxos d'Efectiu a 31 de desembre de 2016.

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA
MEMÒRIA

NOTA 1 - ACTIVITAT DE L'EMPRESA

1.1 - Constitució i inscripció

Transports de Barcelona, SA (en endavant també TB o la Societat) es va constituir per temps indefinit segons consta en l'escriptura autoritzada pel que va ésser notari d'aquesta ciutat Don el dia 9 de juliol de 1925, amb el nom de "Tranvías de Barcelona", sofrint posteriorment diverses modificacions recollides en les pertinents escriptures públiques, com la municipalització de la Societat el 1956, el canvi a la denominació de "S.P.M. Transportes de Barcelona, S.A." el 1969, el canvi a la denominació de "S.P.M. Transportes de Barcelona, S.A.", el 1984 i, finalment, el canvi a la denominació actual de "Transports de Barcelona, SA", després de la seva metropolitanització a l'abril de 1991. Figura inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona, volum 28.750, NIF A-08016081.

El seu domicili social es troba al carrer 60, núm. 21-23, Sector A, Polígon Zona Franca, de la ciutat de Barcelona.

1.2 - Objecte social i Estatuts

D'acord amb el que estableix l'article 150 del Real Decret Legislatiu 564/1989 de 22 de desembre, amb el qual s'aprova la refosa de la Llei de Societats Anònimes, la Junta General de la Societat celebrada el dia 7 de juny de 2001, va acordar modificar l'objecte social que recull l'article 2 dels Estatuts amb el següent redactat:

Constitueix l'objecte de la Societat:

- a) Exercir l'activitat de gestió, d'explotació, d'organització, d'administració i en definitiva de prestació dels serveis urbans i metropolitans relacionats amb el transport col·lectiu de superfície, especialment mitjançant autobusos, microbusos,

tramvies o qualsevol altre mode i de llurs concessions; i proveir la seva prestació sota les directrius i reglaments emanats de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB).

- b) El disseny, la construcció, la gestió, l'explotació i l'administració de qualssevol dels serveis que es creïn, rescatin, incorporin o reverteixin, dins de la competència que l'AMB té atribuïda, en matèria de transport públic de superfície, de persones o objectes i sigui quin sigui el tipus de vehicle, el seu mitjà de tracció o el seu emplaçament.
- c) Les activitats que li encomani l'AMB dintre dels anteriors enunciats.
- d) Projectar, prestar, gestionar o realitzar, per si mateixa o amb participació d'altres empreses, obres de construcció d'infraestructures de transport, de serveis d'explotació i operacions de transport, generació d'energia, sistemes de telecomunicacions, transferència de tecnologia, realització d'estudis, assessorament i peritatges en tots els camps del transport i tant en l'àmbit territorial que li és propi, com fora d'ell i àdhuc a l'estranger i crear empreses filials, per si mateixa o amb qualsevol forma de col·laboració o cooperació amb altres societats o entitats, tant nacionals com estrangeres.
- e) La prestació de serveis i la realització d'activitats comercials complementàries relacionades amb el transport, per als seus clients o per a tercers, tot comprnent la comunicació i formació, escrita i gràfica, per ràdio, televisió o qualsevol altre mitjà tecnològic, la publicitat, tant pròpia com de tercers, en qualsevol modalitat, incloent l'explotació d'espais per aquesta finalitat, la telefonia i qualsevol sistema de telecomunicacions, inclòs el transport de senyals o comunicacions, per cable o altres mitjans.
- f) L'adquisició, construcció, reparació, muntatge, reforma, conservació i manteniment de tota mena de béns immobles i d'edificis, materials, equipaments, instal·lacions elèctriques i de telecomunicacions, estructures, dependències i tota classe de béns mobles necessaris o afectes a l'explotació de serveis de transport i tant per l'explotació de tot el patrimoni com per a la seva comercialització i

rendibilització, de manera directa o juntament amb d'altres empreses sigui quin sigui el seu objecte social, tant nacionals com estrangeres.

L'objecte social es pot realitzar per la Societat, directament o indirecta mitjançant la titularitat d'accions o participacions en societats amb objecte idèntic, anàleg o semblant.

El 8 de novembre de 2012 el Consell d'Administració de Transports de Barcelona, SA va aprovar per unanimitat la proposta d'adequació dels Estatuts i es va acordar presentar-la a la Junta General per a la seva aprovació. Els Estatuts es van adequar a la llei 31/2010 de 3 d'agost, per la qual es va crear l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que és la titular de les accions, i es va aprofitar per a fer uns canvis per adequar-los a modificacions de lleis que també els afectaven, bàsicament la Llei de societats de capital, el text refós de la qual va aprovar el RD Llei 1/2010, de 2 de juliol.

El 18 de desembre de 2012 el Consell Metropolità de l'AMB, constituït en Junta General de Transports de Barcelona, SA, va aprovar la modificació dels Estatuts i sotmetre el text refós a informació pública pel termini de 30 dies.

Passat el termini d'informació pública, sense haver rebut al·legacions, el 5 de febrer de 2013 la Junta General de Transports de Barcelona, SA va aprovar definitivament els Estatuts.

En data 11 de novembre de 2013, previ examen i qualificació, aquests Estatuts van quedar inscrits en el Registre Mercantil de Barcelona en el volum 43754, foli 184, full B 21019, inscripció 368.

1.3 - Principal activitat i actius no generadors de fluxos d'efectiu

La principal activitat de Transports de Barcelona, SA és el transport col·lectiu de viatgers per superfície a la ciutat de Barcelona i municipis del seu entorn metropolità, complementant-se amb la xarxa de metro existent de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i amb la resta d'empreses de l'àrea.

La prestació del servei es realitza en l'àmbit de l'AMB (Àrea Metropolitana de Barcelona), que es va constituir el 21 de juliol de 2011 i assumeix les competències per successió administrativa universal que fins llavors tenia l'Entitat Metropolitana del Transport, i per tant, és l'Ens que coordina els serveis de transport públic urbà de viatgers dels municipis inclosos en la seva àrea territorial. Igualment, l'AMB té assignada com a competència la prestació del servei públic soterrani de viatgers de Barcelona, sense perjudici de les competències de la Generalitat de Catalunya.

Dins de l'àmbit de competències en el que Transports de Barcelona, SA desenvolupa la seva activitat cal assenyalar que en el Decret 48/1997 de 18 de febrer del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, publicat en el Diari Oficial de la Generalitat del 25-02-1997, s'aprova la constitució del Consorci per a la coordinació del sistema metropolità de transport públic de l'àrea de Barcelona. L'Autoritat del Transport Metropolità es constitueix en data 19 de març de 1997 com un Consorci entre la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i l'Entitat Metropolitana del Transport (actualment AMB) i té com a funcions principals la planificació de les infraestructures del transport públic, la planificació del servei i l'elaboració i aprovació d'un marc tarifari comú i actuar com a ròtula financera del sistema de transport públic de la regió metropolitana de Barcelona, entre altres.

L'oferta de Transports de Barcelona, SA està formada per la xarxa composta per 99 línies amb una longitud (semisuma dels recorreguts d'anada i tornada) de 857,06 quilòmetres a 31-12-2016.

L'1 d'octubre de 2012 es va iniciar la implantació de la nova xarxa de Bus de Barcelona amb l'entrada en servei de les 5 primeres línies. El 18 de novembre de 2013 van entrar en funcionament 5 noves línies d'aquesta nova xarxa i corresponien a eixos amb una elevada demanda. El 15 de setembre de 2014 van entrar en servei 3 noves línies i es va reestructurar una línia de la fase anterior. El 15 de setembre de 2015 van entrar en servei 3 noves línies i es va ampliar una línia creada al 2013. El 29 de febrer de 2016 van entrar en funcionament 3 noves línies, una d'horitzontal i dues de verticals. Un cop es sigui totalment implantada estarà

formada per 28 línies que es complementaran amb la xarxa de proximitat, les línies interurbanes i el Bus del Barri.

Algunes de les característiques principals de la nova xarxa són:

- Facilitat d'ús, amb recorreguts horitzontals, verticals i diagonals.
- Més eficiència, ja que amb els mateixos recursos s'ofereix un millor servei a la ciutadania.
- Disseny rectilini: afavoreix la velocitat i la regularitat.
- Amb un sol transbordament es pot fer el 95% de desplaçaments.
- Més sostenibilitat.

L'esmentada xarxa presta el seu servei a una població de 2,5 milions d'habitants, corresponents a 11 municipis de l'àrea metropolitana.

Com a serveis dirigits bàsicament al segment de l'oci i turisme es troben els següents:

- Línies 99/100/101/90(nocturna). S'ha ofert durant tot l'any, excepte els dies de Nadal i Any Nou, la possibilitat de realitzar un recorregut de 45 parades i 49,01 quilòmetres, al voltant de les quals es troben alguns dels llocs més característics i interessants de Barcelona ciutat.
- Tramvia Blau. Presta els seus serveis des de 1901, amb un recorregut de 2 parades i 1,28 quilòmetres i disposant d'un parc de 7 cotxes.

Transports de Barcelona, SA presta, a més a més, un conjunt de serveis especials orientats a satisfer demandes puntuals en la celebració d'esdeveniments de caràcter social, esportiu, d'interès ciutadà, etc., així com substituir altres empreses de transport, principalment Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, quan es produeixin anomalies d'importància en el servei.

D'acord amb la seva activitat, els elements de l'immobilitzat material i intangible de la Societat no es mantenen amb la finalitat d'obtenir un rendiment comercial (beneficis) sinó els fluxos

econòmics socials que generen aquests actius i que beneficien a la col·lectivitat, és a dir, el seu benefici social o potencial de servei.

En definitiva, la totalitat dels actius materials i intangibles de la Societat són actius no generadors de fluxos d'efectiu, d'acord amb els pronunciaments de l'ICAC i de la IGAE, pel tractament d'aquest tipus d'actius a les empreses públiques (Ordre EHA/733/2010 de 25 de març de 2010 per la qual s'aproven aspectes comptables d'empreses públiques que operen en determinades circumstàncies).

1.4 - Informació sobre les empreses del Grup

La Societat està integrada en el Grup Consolidat Transports Metropolitans de Barcelona, amb domicili al carrer 60, núm. 21-23, Sector A, Polígon Zona Franca, de la ciutat de Barcelona, que diposita els seus Comptes Anuals Consolidats, pendents de formulació al Registre Mercantil de Barcelona. La dominant última de la Societat és l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), amb domicili al municipi de Barcelona.

Transports de Barcelona, SA forma part del Sector Públic Metropolità, atès que la totalitat de les seves accions són propietat de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, en la qual estan integrats els Ajuntaments de Badalona, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Barcelona, Begues, Castellbisbal, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cervelló, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Montgat, Pallejà, La Palma de Cervelló, El Papiol, El Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Adrià de Besòs, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Santa Coloma de Gramenet, Tiana, Torrelles de Llobregat i Viladecans.

Transports de Barcelona, SA presta els seus serveis de transport de viatgers de forma totalment coordinada amb Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, sota la denominació de

Transports Metropolitans de Barcelona (TMB). La primera per al transport de superfície i la segona per al transport soterrani, essent comuna la direcció i la gestió del negoci.

Les societats Projectes i Serveis de Mobilitat, SA i Transports Metropolitans de Barcelona, SL també formen part del Grup TMB, del qual Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA n'és la Societat que formula els Comptes Anuals Consolidats, per les següents raons:

- a) L'estratègia de transport del Grup es vertebra sobre Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA.
- b) L'activitat de Transports de Barcelona, SA, és complementària a la de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, que també forma part del Sector Públic Metropolità (100% AMB).
- c) Addicionalment tant el nombre de viatgers transportats, com la xifra de negoci i el valor dels actius immobilitzats en explotació ho confirmen.

Com a conseqüència dels punts anteriors, Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA lidera la política de transports del Grup.

1.5 – Moneda funcional i de presentació

La memòria dels Comptes Anuals de la Societat es presenta en milers d'euros i els estats financers es presenten en euros. L'euro és la moneda funcional i de presentació de la Societat.

NOTA 2 - BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS

2.1 - Imatge fidel

Els Comptes Anuals adjunts s'han preparat a partir dels registres comptables de la Societat i es presenten d'acord amb la legislació mercantil vigent i amb les normes i principis establerts en el Pla General de Comptabilitat aprovat pel RD 1514/2007 i les seves posteriors modificacions, amb l'objecte de mostrar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, dels resultats de les seves operacions així com de la veracitat dels fluxos incorporats en l'Estat de Fluxos d'Efectiu.

Cal esmentar que el compte de pèrdues i guanys es presenta en un format adaptat a les característiques que particularitzen la Societat.

Aquests Comptes Anuals se sotmetran a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes, i s'estima que seran aprovats sense cap modificació.

No hi ha cap disposició legal en matèria comptable que, tenint un efecte significatiu en els Comptes Anuals, s'hagi deixat d'aplicar.

2.2 - Aspectes crítics de la valoració i estimació de la incertesa

La preparació dels Comptes Anuals requereix la realització per part de la Direcció de la Societat de determinades estimacions comptables i la consideració de determinats elements de judici. Aquests s'avaluen contínuament i es fonamenten en l'experiència històrica i altres factors, incloent les expectatives de successos futurs, que s'han considerat raonables d'acord amb les circumstàncies.

Si bé les estimacions considerades s'han realitzat sobre la millor informació disponible a la data de formulació dels presents Comptes Anuals, qualsevol modificació en el futur d'aquestes estimacions s'aplicaria de forma prospectiva des d'aquell moment, reconeixent l'efecte del canvi en l'estimació realitzada en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en qüestió.

Les principals estimacions i judicis considerats en l'elaboració dels Comptes Anuals són els següents:

- Vides útils dels elements de l'immobilitzat material (notes 4.2 i 5).
- Valors raonables dels instruments financers no cotitzats (notes 4.4 i 8).
- Les hipòtesis emprades en el càlcul actuarial dels compromisos per pensions (notes 4.11 i 14).
- El càlcul de les provisions (nota 4.9).

2.3 - Comparabilitat de la informació

Els Comptes Anuals del present exercici han estat formulats utilitzant els mateixos criteris de presentació i classificació de la informació que en l'exercici anterior, presentant-se el balanç tal i com indica el Pla General de Comptabilitat, aprovat pel RD 1514/2007, de 16 de novembre de 2007 i el compte de pèrdues i guanys en un format d'acord amb les característiques que particularitzen la Societat.

NOTA 3 - APLICACIÓ DE RESULTATS

En data 5 de novembre de 2014 es va signar el Contracte Programa per al finançament del transport regular de viatgers de TMB dels exercicis 2014-2017, entre l'Autoritat del Transport

Metropolità -ATM- (Consorti en el que estan integrades la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i l'AMB), Transports de Barcelona, SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA (TMB).

Aquest Contracte Programa es basa en el Pacte Metropolità del Transport signat per les Administracions Consorciades el 6 de març de 2014 i el Pla Marc aprovat pel Consell Metropolità de l'ATM en la mateixa data, així com en el Pla quadriennal de finançament 2014-2017 entre les Administracions Consorciades i l'ATM signat el 5 de novembre de 2014.

Aquest Contracte Programa estableix les necessitats corrents dels exercicis 2014-2017, així com les de sanejament financer a finançar.

En els Contractes Programa es recullen les subvencions necessàries per cobrir totes les necessitats a nivell de TMB (nota 7). Aquestes subvencions tenen com a objectiu, entre d'altres, garantir l'equilibri dels Comptes Anuals de TMB (resultat de l'exercici).

Tal i com s'indica a la nota 7 d'Entitats Públiques s'ha comptabilitzat com a subvenció al servei la diferència entre els ingressos i despeses a l'objecte de cobrir el compte de pèrdues i guanys, per la qual cosa el resultat de l'exercici 2016 és zero.

NOTA 4 - NORMES DE REGISTRE I VALORACIÓ

Les principals normes de registre i valoració utilitzades per la Societat en l'elaboració dels presents Comptes Anuals, han estat les següents:

4.1 - Immobilitzat intangible

Aplicacions informàtiques: Figuren valorades pel seu cost d'adquisició minorades per l'amortització acumulada. S'amortitzen linealment en un termini de cinc anys.

Les despeses de manteniment es carreguen directament al compte de pèrdues i guanys.

4.2 - Immobilitzat material

L'immobilitzat material es valora pel seu cost d'adquisició, ajustat per les actualitzacions de valor practicades a l'empara de la legislació vigent en el seu moment (Llei 76/1961, Llei 74/1980, Llei 9/1983), i minorat per l'amortització acumulada i, si procedís, per les pèrdues estimades per deteriorament que resultessin de comparar el valor net comptable amb el seu valor en ús. Aquest valor en ús es calcula per als actius no generadors de fluxos d'efectiu com el seu valor actual considerant el seu potencial de servei en el moment de l'anàlisi, determinat per referència al cost de reposició depreciat de l'actiu.

Les reparacions que no representen una ampliació de la vida útil i les despeses de manteniment es carreguen directament al compte de pèrdues i guanys. Els costos d'ampliació o millora que donen lloc a una major duració dels béns són objecte de capitalització. Els acomptes derivats dels contractes de leasing dels autobusos, pagats a les entitats signatàries, són classificats com immobilitzacions materials en curs.

L'amortització es calcula pel mètode lineal d'acord amb la vida útil i els coeficients resultants es troben dins l'interval dels autoritzats per la normativa de l'Impost sobre Societats.

Les dotacions a l'amortització es practiquen a partir del moment en que els elements s'incorporen a l'actiu.

Els coeficients aplicats l'any 2016 i 2015 són els que resulten de prendre els períodes d'amortització que tot seguit es detallen:

	Anys
Edificis i altres construccions	50
Maquinària, instal·lacions	12,5
Utilitatge	5
Elements de transport	
Autobusos: estàndards, articulats i midis	12
Mini Autobusos	10
Flota auxiliar	7
Mobiliari i estris	10
Equips per a procés d'informació	4

4.3 - Arrendaments

Els arrendaments es classifiquen com arrendaments financers sempre que de les condicions dels mateixos es dedueixi que es transfereixen a l'arrendatari substancialment els riscos i beneficis inherents a la propietat de l'actiu objecte del contracte. Els altres arrendaments es classifiquen com a operatius.

Arrendaments financers

En les operacions d'arrendament financer en que la Societat actua com arrendatària, es presenta el cost dels actius arrendats en el balanç de situació segons la naturalesa del bé objecte del contracte i, simultàniament, un passiu pel mateix import. Aquest import és el menor entre el valor raonable del bé arrendat i el valor actual de l'arrendament de les quantitats mínimes acordades, inclosa l'opció de compra, quan no existeixin dubtes del seu exercici. No s'inclouen en el càlcul les quotes de caràcter contingent, el costos dels serveis i

els impostos repercutibles a l'arrendador. La càrrega financera total del contracte s'imputa al compte de pèrdues i guanys en l'exercici que es merita aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu. Les quotes de caràcter contingent es reconeixen com a despesa de l'exercici en que s'incorren.

Els actius registrats per aquest tipus d'operacions s'amortitzen amb criteris similars als aplicats al conjunt dels actius materials, atenent a la seva naturalesa.

Arrendaments operatius

Les despeses derivades dels acords d'arrendaments operatius es carreguen al compte de pèrdues i guanys en l'exercici que es meriten.

Qualsevol cobrament o pagament que es pugui efectuar al contractar un arrendament operatiu, es tracta com un cobrament o pagament avançat que s'imputa a resultats en el decurs del període d'arrendament, a mesura que es cedeixin o rebin els beneficis de l'actiu arrendat.

La informació relativa als arrendaments financers mantinguts per la Societat es detalla en les notes 5.7 i 8.

La Societat no té concertat cap arrendament operatiu d'import significatiu al tancament de l'exercici 2016 a excepció del que s'esmenta a la nota 6.2.

4.4 - Instruments financers

- a) Criteris emprats per a la qualificació i valoració de les diferents categories d'actius financers i passius financers

De forma general, en el balanç adjunt es classifiquen com a corrents els actius i passius amb venciment igual o inferior a l'any, i com a no corrents si el seu venciment supera l'esmentat període.

La Societat classifica els instruments financers en les diferents categories atenent a les característiques i les intencions de la Direcció en el moment del seu reconeixement inicial.

Actius financers

- Préstecs i partides a cobrar

Són aquells actius financers que s'originen per la venda de béns i la prestació de serveis per operacions de tràfic de la Societat. També s'inclouen en aquesta categoria els crèdits per operacions no comercials que es defineixen com aquells actius financers que, no sent instruments de patrimoni ni derivats, no tenen origen comercial, els seus cobraments són fixos o determinables i no cotitzen en un mercat actiu.

Es registren inicialment al valor raonable de la contraprestació lliurada incloses les despeses de transacció que li siguin directament imputables. Posteriorment es valoren pel seu cost amortitzat. Els interessos meritats es comptabilitzen al compte de pèrdues i guanys aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Malgrat tot, aquells crèdits per operacions comercials amb venciment no superior a un any i que no tinguin un tipus d'interès contractual, així com les bestretes i crèdits al personal i els saldos amb entitats públiques, els imports dels quals es preveu rebre en el curt termini, es valoren a valor nominal, tant en la valoració inicial com en la valoració posterior, quan l'efecte de no actualitzar els fluxos d'efectiu no sigui significatiu.

Almenys al tancament de cada exercici s'efectuen les oportunes correccions valoratives necessàries per deteriorament de valor si existeix evidència de que no es cobraran tots el imports consignats, reconeixent les correccions de valor i les seves possibles reversions en el compte de pèrdues i guanys. L'import de la provisió és la diferència entre el valor comptable de l'actiu i el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs estimats, descomptats al tipus d'interès efectiu.

- Inversions en el patrimoni d'empreses del Grup, multigrup i associades

Inclouen les inversions en capital en les esmentades empreses.

Després del seu reconeixement inicial es valoren pel seu cost, menys les oportunes correccions valoratives acumulades per deteriorament.

- Actius financers mantinguts per negociar i altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys

Estan inclosos en aquesta categoria aquells actius que s'adquireixen amb el propòsit de procedir a la seva venda en el curt termini o formen part d'una cartera instrumentada per obtenir guanys a curt termini, així com els actius financers que designa la Societat en el moment del seu reconeixement inicial en aquesta categoria per resultar en una informació més rellevant. S'inclou en aquesta categoria la cartera de valors dels fons de Contracte Programa rebuts per a finançar les despeses per pensions que es meritin a partir de l'any 2013 i la materialització de provisions.

Aquests actius es valoren, tant en el moment inicial com en les valoracions posteriors a valor raonable, imputant les diferències que es produeixin al compte de pèrdues i guanys.

- Actius financers disponibles per a la venda

En aquesta categoria s'inclouen els valors representatius de deute i instruments de patrimoni que no es classifiquen en cap de les categories anteriors. S'inclouen en els actius no corrents a no ser que es vulguin vendre en el curt termini.

Es valoren, tant en el moment inicial com en les valoracions posteriors, a valor raonable registrant els canvis que es produeixin directament en el patrimoni net fins que l'actiu es vengui i deteriori, moment en que les pèrdues i guanys acumulades al patrimoni net s'imputen al compte de pèrdues i guanys, sempre que sigui possible determinar l'esmentat valor raonable. En cas que no sigui possible, es registren pel seu cost menys les pèrdues per deteriorament de valor.

En el cas d'instruments de patrimoni que es valoren a cost, atès que no és possible determinar el seu valor raonable, la correcció de valor es realitza com si fossin inversions en el patrimoni d'empreses del Grup, multigrup i associades.

Passius financers

- Dèbits i partides a pagar

Són aquells dèbits i partides a pagar que té la Societat tant amb origen financer com comercial i que no són considerats instruments financers derivats.

Es registren inicialment pel seu valor raonable que es correspon a l'efectiu rebut net dels costos de transacció. Posteriorment aquestes obligacions es valoren a cost amortitzat, utilitzant el tipus d'interès efectiu.

Malgrat tot, aquells dèbits per operacions comercials amb venciment no superior a un any i que no tinguin un tipus d'interès contractual són altres comptes a pagar no comercials, els imports dels quals es preveuen liquidar en el curt termini, es

valoren a valor nominal, tant en la valoració inicial com en la valoració posterior, quan l'efecte de no actualitzar els fluxos d'efectiu no sigui significatiu.

- Passius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys

Estan inclosos en aquesta categoria aquells passius financers que designa la Societat en el moment del seu reconeixement inicial en aquesta categoria per resultar en una informació més rellevant. S'inclouen les partides cobertes amb cobertures de valor raonable.

Aquests passius es valoren, tant en el moment inicial com en les valoracions posteriors a valor raonable, imputant les diferències que es produeixin al compte de pèrdues i guanys.

b) Criteris emprats per al registre de la baixa d'actius financers i passius financers

La Societat registra la baixa d'un actiu financer quan s'ha extingit o s'han cedit els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer, essent necessari que s'hagin transferit de forma substancial els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, que en el cas concret de comptes a cobrar s'entén que aquest fet es produeix en general si s'han transmès els riscos d'insolvència i de mora.

De forma similar, la baixa d'un passiu financer es reconeixerà quan l'obligació s'hagi extingit.

c) Criteris emprats en la determinació dels ingressos o despeses procedents de les diferents categories d'instruments financers

Tant els ingressos per interessos d'actius financers com les despeses financeres, quan no són objecte de capitalització com a major cost de l'immobilitzat associat, són reconeguts al

compte de pèrdues i guanys atenent a la seva meritació com a ingressos o despeses, respectivament.

d) Derivats financers i cobertures comptables

El derivats financers es valoren, tant en el moment inicial com en valoracions posteriors, pel seu valor raonable. El mètode per reconèixer les pèrdues i guanys resultants, depèn de si el derivat s'ha designat com a instrument de cobertura o no i, en tot cas, del tipus de cobertura. La Societat designa determinats derivats com:

- Cobertures de valor raonable

Els canvis en el seu valor raonable es registren en el compte de pèrdues i guanys, junt amb qualsevol canvi en el valor raonable de l'actiu o passiu cobert que sigui atribuït al risc cobert.

- Cobertures de fluxos d'efectiu

La part efectiva dels canvis en el seu valor raonable (que en el futur ens serviran per cobrir fluxos d'efectiu de la partida coberta) es registren transitòriament en el patrimoni net. La seva imputació al compte de pèrdues i guanys es realitza en els exercicis en els que l'operació coberta prevista afecti al resultat. La pèrdua o guany atribuïble a la part no efectiva es reconeix immediatament a pèrdues i guanys.

El valor raonable dels diferents instruments financers derivats es calcula mitjançant els següents procediments:

- Per als derivats cotitzats, la seva cotització al tancament de l'exercici.
- En cas de derivats no negociables, la Societat utilitza el descompte de fluxos de caixa esperats i es basa en les condicions del mercat, tant de comptat com de futurs, a la data de tancament de l'exercici.

4.5 - Existències

Les existències, que corresponen a materials per al consum i reposició, són valorades a preu mitjà ponderat d'adquisició corregides per la corresponent provisió per deteriorament, si s'escau.

En el decurs de l'exercici s'han dotat 152 milers d'euros de correccions per deteriorament, restant un saldo a 31 de desembre de 2016 de 492 milers d'euros. A l'exercici 2015 es van dotar 111 milers d'euros per aquest concepte.

4.6 - Transaccions en moneda estrangera

Les transaccions en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional de la Societat (euro) utilitzant els tipus de canvi vigents a la data de la transacció. Les pèrdues i guanys en moneda estrangera que resulten de la liquidació d'aquestes transaccions i de la conversió als tipus de canvi de tancament dels actius i passius monetaris denominats en moneda estrangera es reconeixen al compte de pèrdues i guanys.

4.7 - Impost sobre Beneficis

La Societat està subjecta a l'Impost sobre Beneficis amb bonificació del 99% sobre la quota líquida positiva. La Societat segueix el criteri de no activar els crèdits fiscals derivats de les

bases imposables negatives i dels incentius pendents de deducció i de no aplicar diferències temporàries atesa la seva bonificació fiscal.

4.8 - Ingressos i despeses

Els ingressos es registren, d'acord amb el principi de meritació i el de correlació entre ingressos i despeses, pel valor raonable de la contraprestació rebuda o a rebre per la venda de béns i serveis en el curs ordinari de les activitats de la Societat, descomptant les devolucions, rebaixes, descomptes i l'impost sobre el valor afegit.

La Societat reconeix els ingressos quan l'import dels mateixos es pot valorar amb fiabilitat, és probable que els beneficis econòmics futurs vagin a fluir a la Societat i es compleixin les condicions específiques per cadascuna de les activitats.

Les despeses es reconeixen en funció del criteri de meritació.

4.9 - Provisions i contingències

Tenen per objecte fer front a responsabilitats probables o certes, procedents de litigis en curs i obligacions pendents, de quanties indeterminades. Les estimacions dels imports de les provisions s'han fet considerant les possibilitats de resolució de cadascun dels litigis.

Les provisions es reconeixen quan la Societat té una obligació present, ja sigui legal o implícita, com a resultat de successos passats, és probable que sigui necessària una sortida de recursos per liquidar l'obligació i l'import es pot estimar de forma fiable.

Les provisions es valoren pel valor actual dels desemborsaments que s'espera seran necessaris per liquidar l'obligació utilitzant un tipus abans d'impostos que reflecteixi les avaluacions del mercat actual del valor temporal del diner i els riscos específics de l'obligació.

Els ajustaments en la provisió amb motiu de la seva actualització es reconeixen com una despesa financera conforme es meriten.

Les provisions amb venciment inferior o superior a un any, amb un efecte financer no significatiu, no es descompten.

Quan s'espera que part del desemborsament necessari per liquidar la provisió sigui reemborsat per un tercer, el reemborsament es reconeix com un actiu independent, sempre que sigui pràcticament segura la seva recepció.

Per la seva part, es consideren passius contingents aquelles possibles obligacions sorgides com a conseqüència de successos passats, la materialització dels quals està condicionada a que esdevingui o no un o més fets futurs independents de la voluntat de la Societat. Aquests passius contingents no són objecte de registre comptable i se'n presenta un detall a la memòria.

4.10 - Elements patrimonials de naturalesa mediambiental

Les despeses derivades de les actuacions empresarials que tenen per objecte la protecció i millora del medi ambient es comptabilitzen, si escau, com a despeses de l'exercici en què s'incorren. No obstant això, si suposen inversions com a conseqüència d'actuacions per minimitzar l'impacte mediambiental i la protecció i millora del medi ambient, es comptabilitzen com a major valor de l'immobilitzat.

No s'ha considerat cap dotació per a riscos i despeses de caràcter mediambiental atès que no existeixen contingències relacionades amb la protecció del medi ambient.

4.11 - Compromisos per pensions

Els compromisos per pensions de la Societat així com els seus criteris de registre i valoració es detallen a la nota 14. Per aplicació de les Lleis de Pressupostos Generals de l'Estat per als anys 2015 i 2016, la Societat no ha fet aportacions corrents per jubilació en els exercicis 2015 ni 2016.

4.12 - Subvencions, donacions i llegats

Les subvencions que tinguin caràcter de reintegrables es registren com a passius fins complir les condicions per considerar-se no reintegrables, mentre que les subvencions no reintegrables es registren com a ingressos directament imputats al patrimoni net i es reconeixen com a ingressos sobre una base sistemàtica i racional de forma correlacionada amb les despeses derivades de la subvenció.

A aquests efectes, una subvenció es considera no reintegrable quan existeix un acord individualitzat de concessió de la subvenció, s'han complert totes les condicions establertes per a la seva concessió i no existeixen dubtes raonables de què es cobrarà.

Les subvencions de caràcter monetari es valoren pel valor raonable de l'import concedit referit al moment del seu reconeixement.

Les subvencions no reintegrables relacionades amb l'adquisició d'immobilitzat material s'imputen com a ingressos de l'exercici en proporció a l'amortització dels corresponents actius o, si és el cas, quan es produeixi la seva alienació, correcció valorativa per deteriorament o baixa al balanç.

D'altra banda, les subvencions no reintegrables relacionades amb despeses específiques es reconeixen al compte de pèrdues i guanys en el mateix exercici en què es meriten les corresponents despeses.

4.13 - Criteris emprats en transaccions entre parts vinculades

Les operacions entre empreses del Grup i vinculades es realitzen a valor de mercat.

4.14 - Entitats Públiques

Inclou els imports a cobrar d'Entitats Públiques a curt i llarg termini, derivats dels diferents compromisos de finançament assumits en el Contracte Programa 2014-2017 i anteriors, per l'Administració General de l'Estat (fins al Contracte Programa 2013) i les Administracions Consorciades (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i AMB) que integren l'Autoritat del Transport Metropolità, (veure nota 7).

Es recullen també en aquest apartat altres deutes per subvencions especials i operacions comercials.

NOTA 5 - IMMOBILITZAT MATERIAL

5.1 - Estat de moviments de l'immobilitzat material

Els moviments registrats pels comptes, en milers d'euros, que integren l'epígraf d'immobilitzacions materials han estat els següents:

	Terrenys i Construccions		Instal·lacions tècniques i altre immobilitzat material				Immobilitzat en curs i acomptes	Total
	Terrenys i béns naturals	Edificis i Construccions	Maquinària, Inst. i utilitatge	Mobiliari i estris	Elements de transport	Altres immobilitzats		
SALDO INICIAL BRUT, EXERCICI 2015	21.929	90.872	70.342	2.748	285.540	5.203	16.266	492.900
(+) Adquisicions	0	248	1.295	53	14.477	154	2.184	18.411
(-) Baixes	0	0	89	15	3.120	0	0	3.224
(+/-) Traspassos entre partides	0	3	462	0	398	0	-998	-135
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2015	21.929	91.123	72.010	2.786	297.295	5.357	17.452	507.952
SALDO INICIAL BRUT, EXERCICI 2016	21.929	91.123	72.010	2.786	297.295	5.357	17.452	507.952
(+) Adquisicions	0	259	2.849	88	32.764	125	1.734	37.819
(-) Baixes	0	0	1.445	14	1.771	388	0	3.618
(+/-) Traspassos entre partides	0	97	565	0	155	310	-1.129	-2
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2016	21.929	91.479	73.979	2.860	328.443	5.404	18.057	542.151
AMORT. ACUM., SALDO INICIAL EXERCICI 2015	0	31.591	47.967	1.813	190.153	4.478	0	276.002
(+) Dotació a l'amortització de l'exercici	0	2.593	3.704	180	18.757	281	0	25.515
(+) Augments per adquisicions o traspassos	0	0	6	0	0	0	0	6
(-) Disminuc. per sortides, baixes, reducc. o trasp.	0	6	87	15	3.120	0	0	3.228
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2015	0	34.178	51.590	1.978	205.790	4.759	0	298.295
AMORT. ACUM., SALDO INICIAL EXERCICI 2016	0	34.178	51.590	1.978	205.790	4.759	0	298.295
(+) Dotació a l'amortització de l'exercici	0	2.525	4.870	187	19.530	317	0	27.429
(+) Augments per adquisicions o traspassos	0	0	1	0	-1	0	0	0
(-) Disminuc. per sortides, baixes, reducc. o trasp.	0	0	1.445	14	1.431	388	0	3.278
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2016	0	36.703	55.016	2.151	223.888	4.688	0	322.446
V. NET COMPT., SALDO FINAL EXERCICI 2016	21.929	54.776	18.963	709	104.555	716	18.057	219.705

5.2 - Inversions de l'any

Les inversions del exercicis 2016 i 2015, en milers d'euros, han estat les següents:

(Milers d'euros)	Any 2016
Autobusos	32.615
Wifi Ciutadà	1.862
Equips informàtics	1.008
Cobxeres	876
Sistemes de veu i dades	343
Sistemes seguretat i protecció contra incendis	270
Màquines autoliquidadores	174
Vehicles manteniment	149
Instal·lacions d'aigua i depuradores	113
Subcentral Tramvia Blau	100
Climatització	96
Maquinària i equips manteniment	91
Equipaments nova flota	83
Plataformes i equips elevadors	39
Instal·lació DA	32
Varis	168
Total	37.819

(Milers d'euros)	Any 2015
Autobusos	14.556
Cobxeres	775
Sistemes seguretat i protecció contra incendis	641
Horta	618
Equips inspecció	310
Instal·lacions d'aigua i depuradores	149
Equips sistemes d'informació	144
Equipaments nova flota	140
Climatització	130
Instal·lacions baixa tensió	124
Plataformes i equips elevadors	115
Projecte ZEUS	106
Sistemes de veu i dades	102
Maquinària i equips	73
Wifi TMB Ajuntament	46
Instal·lació DA	28
Varis	354
Total	18.411

5.3 - Vida útil

L'amortització es calcula pel mètode lineal d'acord amb la vida útil i els coeficients resultants es troben dins l'interval dels establerts per la normativa de l'Impost sobre Societats (veure nota 4.2).

5.4 - Béns totalment amortitzats

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015, els comptes d'immobilitzat inclouen béns totalment amortitzats en ús, amb el següent detall en milers d'euros:

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Construccions	9.600	7.702
Resta d'immobilitzat material:		
- Maquinària	32.103	28.312
- Mobiliari	1.045	1.031
- Equips per a processos d'informació	3.680	3.906
- Elements de transport	88.335	75.494
- Recarvis	110	106
Total resta d'immobilitzat material	125.273	108.849
Total immobilitzat material	134.873	116.551

5.5 - Subvencions en capital rebudes

Les subvencions rebudes relacionades amb l'immobilitzat material, així com l'import dels actius relacionats, es mostren a continuació, en milers d'euros:

Any 2016 (Milers d'euros)	Subvencions rebudes	Cost dels actius relacionats	Valor net comptable
Subvenció Inserso	4.595	165.264	13.221
Subvenció medi ambient reducció emissions NOx	72	1.080	321
Subvenció Integració tarifària	5.206	5.206	0
Subvenció Institut Català d'Energia	216	3.474	1.329
Subvenció Gas Natural per reducció emissions	11.490	71.819	30.900
Subvenció IDAE transformació busos dièsel-híbrids	3.516	8.361	2.597
Subvenció IDAE compra busos híbrids	931	6.093	3.779
Subvenció Projecte Scada	58	224	143
Subvenció ACCIÓ transformació busos gas-híbrids	127	677	286
Subvenció Wifi Ciutadà	1.967	1.977	1.677
Subvenció Distribuidora Automàtica	60	60	55
TOTAL	28.238	264.235	54.308

A l'any 2016 la Societat ha rebut una subvenció en capital Wifi ciutadà que correspon a l'objectiu de l'Ajuntament de Barcelona d'estendre la xarxa "Wifi Ciutadà" al transport públic, concretament a la flota d'autobusos operativa de TB, i una subvenció per la instal·lació d'una distribuïdora automàtica al carrer.

Any 2015 (Milers d'euros)	Subvencions rebudes	Cost dels actius relacionats	Valor net comptable
Subvenció Inserso	4.636	166.609	21.826
Subvenció medi ambient reducció emissions NOx	72	1.080	411
Subvenció Integració tarifària	5.206	5.206	0
Subvenció Institut Català d'Energia	216	3.474	1.619
Subvenció Gas Natural per reducció emissions	11.216	66.823	31.730
Subvenció IDAE transformació busos dièsel-híbrids	3.619	8.591	3.963
Subvenció IDAE compra busos híbrids	931	6.093	4.287
Subvenció Projecte Scada	58	224	160
Subvenció ACCIÓ transformació busos gas-híbrids	127	677	384
TOTAL	26.081	258.777	64.380

L'any 2015 la Societat va rebre la revocació de la subvenció atorgada del projecte IDAE corresponent a l'exercici 2010 per import de 2.442 milers d'euros.

5.6 - Assegurances

És política de la Societat contractar totes les pòlisses d'assegurances que s'estimen necessàries per donar cobertura als possibles riscos que poguessin afectar els elements de l'immobilitzat material.

5.7 - Béns finançats en règim de leasing financer

La informació relativa als béns finançats amb leasing, en milers d'euros, figura a continuació (nota 8.1.2):

Any 2016				PRINCIPAL				
Data del Contracte	Imports total del Contracte	Cost dels bens en origen	Data finalització contractes	Quotes anys anteriors	Quotes any 2016	Quotes pidents de pag. 31-12-16	Principal més int. pidents de pag. 31-12-16	Valor residual
LEASINGS								
27/07/2004	12.218	12.218	22/07/2016	11.460	757	-	-	122
30/03/2005	845	845	06/09/2016	793	53	-	-	8
14/09/2005	3.077	3.077	02/04/2017	2.727	319	31	31	31
14/09/2005	3.219	3.219	28/08/2016	3.019	200	-	-	32
13/09/2005	4.315	4.315	18/12/2016	4.047	268	-	-	43
13/09/2005	4.042	4.042	02/04/2019	2.953	341	748	765	40
13/09/2005	1.957	1.957	28/09/2016	1.836	122	-	-	20
13/09/2005	7.183	7.183	02/04/2017	6.367	744	72	72	72
20/09/2005	4.893	4.893	14/09/2016	4.589	304	-	-	49
20/09/2005	8.030	8.030	02/04/2017	7.116	834	80	80	80
20/09/2005	1.655	1.655	15/10/2017	1.366	180	109	109	17
20/09/2005	3.268	3.268	08/04/2019	2.171	337	760	793	33
24/04/2007	5.477	5.477	13/02/2021	2.929	719	1.829	1.842	55
20/12/2007	1.658	1.658	08/11/2018	1.180	177	301	311	17
18/06/2008	786	786	28/01/2019	518	82	186	195	8
19/06/2008	1.251	1.251	29/12/2018	933	117	201	269	17
19/06/2008	9.997	9.997	15/10/2020	5.746	836	3.415	3.727	100
19/06/2008	1.707	1.707	27/08/2021	848	135	726	814	17
18/06/2008	9.924	9.924	28/07/2021	4.911	785	4.228	4.752	99
18/06/2008	5.342	5.342	29/07/2019	3.263	539	1.540	1.637	53
19/06/2008	4.974	4.974	09/04/2019	3.277	518	1.179	1.239	50
18/06/2008	4.309	4.309	28/04/2023	1.808	330	2.174	2.316	43
18/06/2008	2.565	2.565	07/04/2023	1.075	196	1.293	1.378	26
28/04/2010	733	733	13/01/2023	306	56	371	398	7
22/04/2010	2.837	2.837	28/04/2023	1.183	216	1.437	1.541	28
14/04/2010	5.612	5.612	28/04/2023	2.353	429	2.830	3.015	56
22/04/2010	5.258	5.258	25/08/2023	1.999	397	2.861	3.079	53
09/04/2010	2.579	2.579	28/04/2023	1.077	197	1.305	1.397	26
31/05/2010	2.304	2.304	09/04/2024	776	189	1.358	1.504	23
22/04/2010	2.755	2.755	03/07/2024	830	199	1.726	1.925	28
26/04/2011	4.014	4.014	04/10/2024	1.209	291	2.515	2.805	40
26/04/2011	3.348	3.348	19/06/2024	1.008	242	2.098	2.340	33
26/04/2011	2.419	2.419	29/05/2025	843	173	1.603	1.801	24
26/04/2011	3.654	3.654	30/04/2024	1.210	264	2.180	2.477	37
26/04/2011	1.425	1.425	28/05/2024	471	103	650	966	14
08/05/2013	1.609	1.609	28/08/2025	254	96	1.259	1.738	93
10/05/2013	3.396	3.396	13/02/2024	991	471	1.934	2.287	80
10/05/2013	1.621	1.621	28/02/2026	233	90	1.298	1.862	17
08/05/2015	5.716	5.716	02/04/2026	286	539	4.891	5.349	57
08/05/2015	3.095	3.095	01/03/2028	155	243	2.697	2.962	31
08/05/2015	684	664	12/02/2028	33	52	579	629	7
04/05/2015	4.564	4.564	30/03/2028	228	358	3.977	4.214	46
04/05/2015	2.282	2.282	14/04/2028	114	215	1.952	2.135	23
25/05/2016	5.065	5.065	08/02/2029	0	253	4.812	5.292	152
10/05/2016	3.438	3.438	13/03/2027	0	172	3.266	3.506	34
10/05/2016	11.497	11.497	09/03/2029	0	575	10.922	11.831	115
25/05/2016	7.145	7.145	19/03/2029	0	357	6.787	7.168	71
25/05/2016	3.498	3.498	29/03/2029	0	175	3.323	3.539	35
	193.217	193.217		90.288	15.225	87.704	96.090	2.162
	(1)	(2)		(3)	(4)(7)	(5)	(6)	

(1) Import total dels contractes signats amb els proveïdors. Inclou valor residual.

(2) Cost dels bens en origen (import disposat).

(3) Quotes de principal satisfetes en els anys 2001 a 2015.

(4) Quotes de principal satisfetes en l'any 2016.

(5) Quotes de principal pendents de pagament a 31 de desembre de 2016. Inclou valor residual.

(6) Quotes totals (principal més interessos, més valor residual), pendents de pagament al 31 de desembre de 2016.

Al passiu de l'Empresa s'inclouen les quotes de principal pendents de pagament al 31 de desembre de 2016, inclòs valor residual.

(7) Inclou Quotes corresponents al 5% a compte del import total dels contractes signats que no ha estat satisfet en el exercici 2016.

Any 2015				PRINCIPAL				Valor residual
Data del Contracte	Imports total del Contracte	Cost dels bens en origen	Data finalització contractes	Quotes anys anteriors	Quotes any 2015	Quotes p'dents de pag. 31-12-15	Principal més int. p'dents de pag. 31-12-15	
LEASINGS								
22/05/2003	8.034	8.034	30/09/2015	7.534	500	-	-	80
25/11/2003	4.820	4.820	20/08/2015	4.520	300	-	-	48
21/07/2004	7.946	7.946	10/09/2015	7.452	494	-	-	79
21/07/2004	1.889	1.889	31/03/2015	1.870	19	-	-	19
21/07/2004	7.824	7.824	05/05/2015	7.746	78	-	-	78
21/07/2004	4.615	4.615	30/10/2015	4.328	287	-	-	46
27/07/2004	2.780	2.780	30/03/2015	2.752	28	-	-	28
27/07/2004	2.080	2.080	30/11/2015	1.960	120	-	-	10
27/07/2004	12.218	12.218	22/07/2016	10.210	1250	757	759	122
30/03/2005	845	845	06/09/2016	706	87	53	53	8
14/09/2005	3.077	3.077	02/04/2017	2.415	312	350	354	31
14/09/2005	3.219	3.219	28/08/2016	2.690	330	200	200	32
13/09/2005	4.315	4.315	18/12/2016	3.604	443	268	272	43
13/09/2005	4.042	4.042	02/04/2019	2.621	332	1.089	1.129	40
13/09/2005	1.957	1.957	28/09/2016	1.635	201	122	122	20
13/09/2005	7.183	7.183	02/04/2017	5.640	727	816	825	72
20/09/2005	4.893	4.893	14/09/2016	4.088	501	304	304	49
20/09/2005	8.030	8.030	02/04/2017	6.303	814	914	924	80
20/09/2005	1.655	1.655	15/10/2017	1.193	172	289	330	17
20/09/2005	3.268	3.268	08/04/2019	1.851	320	1.097	1.337	33
24/04/2007	5.477	5.477	13/02/2021	2.507	421	2.548	2.900	55
20/12/2007	1.658	1.658	08/11/2018	1.013	167	478	509	17
18/08/2008	788	786	28/01/2019	441	77	268	290	8
19/06/2008	1.251	1.251	29/12/2018	820	113	318	337	17
19/06/2008	9.997	9.997	15/10/2020	4.956	791	4.250	4.772	100
19/06/2008	1.707	1.707	27/08/2021	718	128	861	993	17
18/06/2008	9.924	9.924	28/07/2021	4.169	742	5.012	5.796	99
18/06/2008	5.342	5.342	29/07/2019	2.753	510	2.079	2.275	53
19/06/2008	4.974	4.974	09/04/2019	2.789	489	1.697	1.837	50
18/06/2008	4.309	4.309	28/04/2023	1.483	323	2.503	2.698	43
18/06/2008	2.565	2.565	07/04/2023	883	192	1.489	1.605	26
28/04/2010	733	733	13/01/2023	251	54	427	464	7
22/04/2010	2.837	2.837	28/04/2023	972	212	1.653	1.795	28
14/04/2010	5.612	5.612	28/04/2023	1.932	420	3.259	3.512	56
22/04/2010	5.258	5.258	25/08/2023	1.611	388	3.259	3.549	53
09/04/2010	2.579	2.579	28/04/2023	885	193	1.502	1.627	26
31/05/2010	2.304	2.304	09/04/2024	612	164	1.527	1.718	23
22/04/2010	2.755	2.755	03/07/2024	636	194	1.926	2.181	28
28/04/2011	4.014	4.014	04/10/2024	927	282	2.806	3.178	40
26/04/2011	3.348	3.348	19/08/2024	773	235	2.340	2.850	33
26/04/2011	2.419	2.419	29/05/2025	475	167	1.776	2.025	24
26/04/2011	3.654	3.654	30/04/2024	958	254	2.443	2.828	37
26/04/2011	1.425	1.425	28/05/2024	372	99	953	1.103	14
08/05/2013	1.609	1.609	28/08/2025	164	90	1.355	1.929	93
10/05/2013	3.396	3.396	13/02/2024	550	441	2.405	2.900	80
10/05/2013	1.621	1.621	28/02/2026	151	82	1.388	2.049	17
08/05/2015	5.716	5.716	02/04/2026	0	286	5.430	5.937	57
08/05/2015	3.095	1.331	01/03/2028	0	155	1.176	1.293	31
08/05/2015	664	664	12/02/2028	0	33	631	687	7
04/05/2015	4.584	4.584	30/03/2028	0	228	4.335	4.594	46
04/05/2015	2.282	2.282	14/04/2026	0	114	2.168	2.370	23
	202.562	200.797		114.916	15.359	70.522	79.010	2.143
	(1)	(2)		(3)	(4)(7)	(5)	(6)	

(1) Import total dels contractes signats amb els proveïdors. Inclou valor residual.

(2) Cost dels bens en origen (import disposat).

(3) Quotes de principal satisfetes en els anys 2001 a 2014.

(4) Quotes de principal satisfetes en l'any 2015.

(5) Quotes de principal pendents de pagament a 31 de desembre de 2015. Inclou valor residual.

(6) Quotes totals (principal més interessos, més valor residual), pendents de pagament a 31 de desembre de 2015.

Al passiu de l'Empresa s'inclouen les quotes de principal pendents de pagament a 31 de desembre de 2015, inclòs valor residual.

(7) Inclou Quotes corresponents al 5% a compte del import total dels contractes signats que ha estat satisfet en el exercici 2015.

5.8 - Cotxera Triangle Ferroviari

En data 21 de gener de 2002 es va posar en servei la nova cotxera d'Autobusos del Triangle Ferroviari. Una de les peculiaritats d'aquesta cotxera és que, a més d'estar situada damunt d'una cotxera de Metro, que en el seu dia fou construïda per la Generalitat de Catalunya i cedida per a la seva explotació, està per sota del nivell dels carrers dels voltants i, per aquest motiu, els responsables urbanístics van demanar la possibilitat de cobrir la cotxera amb una llosa que permetés donar continuïtat a la trama urbana i d'edificació de la zona. Transports de Barcelona es va fer càrrec de les obres. La zona afectada, la propietat de la qual correspon també parcialment a Adif, a la Generalitat de Catalunya i a l'Ajuntament de Barcelona, està inclosa dins del projecte de reparcel·lació del polígon d'actuació urbanístic del Pla de Millora Urbana del sector Triangle Ferroviari, publicat al butlletí oficial de la província de Barcelona, aprovat en data 12 de març de 2008 i pendent de liquidació. Del total d'obra en curs enregistrat, 17.260 milers d'euros, a l'any 2011 es va activar un import de 3.465 milers d'euros com a major cost de la cotxera, per ser la inversió corresponent a la coberta del dipòsit d'autobusos, restant per tant, a favor de Transports de Barcelona, SA, a 31 de desembre de 2016, un import de despeses d'urbanització en curs enregistrades i avançades per Transports de Barcelona, SA de 13.795 milers d'euros.

5.9 - Baixes d'immobilitzat material

El resultat dels exercicis 2016 i 2015 derivat de l'alienació o disposició per altres mitjans d'elements de l'immobilitzat material, en milers d'euros, és el següent:

Any 2016				
(Milers d'euros)				
	Valor inventari	Import amortitzat	Ingressos	Resultat
Venda d'autobusos	1.043	1.028	15	0
Venda vehicle	26	26	4	4
Desballestament cpu's embarcades	1.350	1.350	0	0
Desballestament autobusos	692	367	0	-325
Desballestament terminals inspecció	388	388	0	0
Desballestament equips mesura	87	87	0	0
Desballestament fotocopiadora	13	13	0	0
Desballestament furgoneta	11	11	0	0
Desballestament equips següretat	8	8	0	0
Total	3.618	3.278	19	-321

Any 2015				
(Milers d'euros)				
	Valor inventari	Import amortitzat	Ingressos	Resultat
Venda d'autobusos	3.120	3.120	8	8
Desballestament equips mesura	66	66	0	0
Desballestament 2 fotocopiadores	15	15	0	0
Desballestament compressor d'aire	14	14	0	0
Desballestament màquina de camvi	6	6	0	0
Desballestament hidronetejadora	3	1	0	-2
Total	3.224	3.222	8	6

5.10 - Compromisos d'adquisició d'immobilitzat i fonts de finançament

A 31 de desembre de 2016 els compromisos d'adquisició d'immobilitzat de la Societat són de 7.050 milers d'euros (a 31 de desembre de 2015 eren de 7.242 milers d'euros). Aquestes inversions es preveuen finançar en la seva major part amb recursos a rebre del Contracte Programa 2014-2017.

6 - IMMOBILITZAT INTANGIBLE

6.1 - Estat de moviments de l'immobilitzat intangible

Els moviments registrats durant els exercicis 2015 i 2016 han estat els següents:

(Milers d'euros)	Propietat Industrial	Drets Traspàs	Aplicacions informàtiques	Total
SALDO INICIAL BRUT, EXERCICI 2015	0	6.500	19.799	26.299
(+) Adquisicions	4	0	1.335	1.339
(-) Baixes	0	0	23	23
(+) Traspassos d'altres partides	0	0	135	135
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2015	4	6.500	21.246	27.750
SALDO INICIAL BRUT, EXERCICI 2016	4	6.500	21.246	27.750
(+) Adquisicions	2	0	2.424	2.426
(-) Baixes	0	0	0	0
(+) Traspassos d'altres partides	0	0	2	2
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2016	6	6.500	23.672	30.178
AMORT. ACUMULADA, SALDO INICIAL EXERCICI 2015	0	614	16.568	17.182
(+) Dotació a l'amortització de l'exercici	0	185	1.454	1.639
(+) Augments per adquisicions o traspassos	0	0	0	0
(-) Disminucions per sortides, baixes, reduccions o trasp.	0	0	3	3
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2015	0	799	18.019	18.818
AMORT. ACUMULADA, SALDO INICIAL EXERCICI 2016	0	799	18.019	18.818
(+) Dotació a l'amortització de l'exercici	0	185	1.403	1.588
(+) Augments per adquisicions o traspassos	0	0	0	0
(-) Disminucions per sortides, baixes, reduccions o trasp.	0	0	0	0
SALDO FINAL BRUT, EXERCICI 2016	0	984	19.422	20.406
V.NET COMPT., SALDO FINAL EXERCICI 2016	6	5.516	4.250	9.772

6.2 – Adquisició drets de traspàs terrenys Zona Franca per a nous espais per a autobusos

El 22 de desembre de 2009 es va formalitzar un conveni mitjançant el qual la Societat arrenda dues finques de 21.266,32 m² i 49.965,52 m² respectivament, fins a l'any 2046 al Consorci de la Zona Franca de Barcelona per a la construcció, si s'escau, d'una nova cobrera, subrogant-se en la posició de l'anterior arrendatari. Perquè aquesta subrogació fos efectiva, la Societat va pagar a l'anterior arrendatari 6.500 milers d'euros en diversos terminis per la cessió dels drets de l'arrendatari, per diverses instal·lacions i per les tasques de desmantellament, sanejament i descontaminació a realitzar. A 31 de desembre de 2016 s'havia fet efectiu la totalitat de l'import.

6.3 – Béns totalment amortitzats

El valor dels elements de l'immobilitzat intangible que es troben totalment amortitzats a la data de tancament dels exercicis i que segueixen en funcionament presenta el següent detall, en milers d'euros:

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Aplicacions Informàtiques	16.723	14.246
Total immobilitzat intangible	16.723	14.246

6.4 - Baixes d'immobilitzat intangible

No ha hagut baixes d'elements de l'immobilitzat intangible ni resultats derivats de l'alienació o disposició per altres mitjans d'elements de l'immobilitzat intangible al llarg de l'exercici 2016.

El resultat de l'exercici 2015 derivat de l'alienació o disposició per altres mitjans d'elements de l'immobilitzat intangible, en milers d'euros, va ser el següent:

Any 2015 (Milers d'euros)	Valor inventari	Import amortitzat	Ingressos	Resultat
Venda plataforma e-Commerce	23	3	23	3
Total	23	3	23	3

NOTA 7 - ENTITATS PÚBLIQUES

El marc financer en el qual es desenvolupa l'activitat de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA es concreta en els Contractes Programa negociats entre les diverses Administracions amb competències sobre el Transport. I aquests inclouen tant els ingressos per vendes de títols de transport i altres prestacions de serveis, com les aportacions de les Administracions en forma de subvencions al servei, donada la condició d'empreses de servei públic de prestació obligatòria.

Fins a 31 de desembre de 2013 s'havien signat Contractes Programa per als períodes 1990-1993, 1995-1997 (amb regularització any 1994), 1999-2001 (amb regularització any 1998), 2002-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012 i 2013.

En data 6 de març de 2014 les Administracions Consorciades de l'ATM van signar el Pacte Metropolità del Transport que té com a objectiu garantir el finançament del transport públic gestionat per l'ATM i sanejar el deute acumulat pel sistema en els últims anys. Per aconseguir aquest objectiu es va acordar un augment de les aportacions pressupostàries de les Administracions Consorciades i que, juntament amb l'aportació de l'AGE, havien de recuperar l'equilibri entre els ingressos i costos del sistema, mitjançant també un conjunt d'actuacions que incidissin tant en la gestió econòmica, com en els serveis o el sistema tarifari (pla d'estímul de la demanda, mesures d'estalvi dels operadors, etc). En aquest sentit, el Consell d'Administració de l'ATM va aprovar en la mateixa data el Pla Marc del Programa de

Refinançament i Sanejament Financer del deute 2014-2031, que va ser ratificat posteriorment per les Administracions Consorciades (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i AMB) i va acordar que TMB (mitjançant Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA) fos l'instrument financer del sistema, assumint la totalitat de la insuficiència d'aportacions del sistema metropolità de transport públic que s'havia generat des de l'any 2009.

En execució d'aquest nou marc de finançament, l'ATM i les Administracions Consorciades van signar el 5 de novembre de 2014 el Conveni de Finançament del Pla Quadriennal 2014-2017 i el compromís de finançament del sistema de transport en el període 2014-2031, que concreta les aportacions de les Administracions per al finançament del transport públic regular de viatgers en l'àmbit del sistema tarifari integrat de l'ATM.

Atenent a aquest conveni de finançament, l'increment de necessitats dels operadors per despesa corrent derivades de nous serveis futurs no considerats en l'escenari del Pla Marc de Finançament 2014-2031 aniran a càrrec de l'Administració sol·licitant del nou servei.

En base als acords anteriors, en data 5 de novembre de 2014 es va signar el Contracte Programa entre l'ATM, Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA, per als exercicis 2014-2017 i en el qual s'estableixen les necessitats corrents dels exercicis 2014-2017 així com les de sanejament financer 2014-2031 a subvencionar. Aquestes subvencions tenen com objectiu, entre d'altres, garantir l'equilibri dels Comptes Anuals de TMB (resultat de l'exercici) i s'aporten durant el període del propi Contracte Programa i els dels Contractes Programa següents. Sobre aquest Contracte Programa es realitzarà un seguiment anual i una liquidació quadriennal per al conjunt del període.

Posteriorment, Consell d'Administració de l'ATM ha anat prenent una sèrie d'acords que afecten al volum de necessitats a subvencionar del Contracte Programa 2014-2017, que s'expliquen a la nota 7.2.

A la present nota es fa una enumeració dels objectius que persegueixen els Contractes Programa, i la descripció dels principals aspectes econòmics que es recullen en el Contracte

Programa 2014-2017 i el compromís d'atendre el servei del deute derivat del Contracte de Refinançament i Sanejament Financer del Sistema de Transport, com execució del Pla Marc 2014-2031.

Així mateix s'assenyala en aquesta nota el deute que l'Ajuntament de Barcelona i l'AMB tenen amb les dues Societats per altres relacions de caràcter mercantil.

7.1 - Objectius del Contracte Programa 2014-2017

L'objecte del Contracte Programa 2014-2017 és el de recollir les condicions de finançament del transport regular de viatgers de TMB. El objectius són els següents:

- a) Definir un marc estable de finançament del servei regular de transport públic.
- b) Definir un marc estable de gestió de l'endeutament del sistema a través de TMB, que esdevé l'instrument per finançar-lo, i garantir la capacitat financera de TMB per fer front a totes les obligacions derivades d'aquest endeutament.
- c) Garantir un servei de transport públic com a mitjà per atendre les necessitats de mobilitat i millorar el seu nivell d'eficiència.

7.2 – Contracte Programa 2014-2017

El Contracte Programa 2014-2017 recull la previsió de necessitats de TMB (Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA) a subvencionar per l'ATM per als exercicis 2014-2017 tal com s'indica a continuació:

CONTRACTE PROGRAMA 2014-2017

(Milers d'euros)	2014	2015	2016	2017	TOTAL
Resultat de l'exercici (abans de subvencions ATM Pla marc i interessos de l'operació d'endeutament) (*)	334.063	313.724	313.472	316.565	1.277.824
Resta de conceptes	1.752	7.173	1.867	1.927	12.719
Subvencions ATM al servei	335.815	320.897	315.339	318.492	1.290.543
Aportació diferida ATM (2017-2022)	0	0	0	3.139	3.139
Total subvenció corrent ATM	335.815	320.897	315.339	321.631	1.293.682

(*) Inclou 52.901 milers d'euros en concepte de cànon L9/L10 per a cada exercici.

Adicionalment, l'ATM va reconèixer com a necessitats de l'any 2014 les majors despeses financeres derivades de l'operació de refinançament i sanejament financer dels sistema, no incloses al servei del deute previst, per un import de 3.291 milers d'euros (comissió d'obertura).

El Consell d'Administració de l'ATM del dia 12 de desembre de 2014 va aprovar la congelació de tarifes corresponents a l'any 2015, així com la reducció del preu del títol de transport T-10 i els títols que es fixen en funció del seu preu (la T-Trimestre per a persones en atur i la T70/90 per a famílies nombroses i monoparentals). Aquestes dues actuacions suposaven un menyscapse de 18.120 milers d'euros per la totalitat del Sistema Metropolità de Transport Públic, dels quals 10.511 milers d'euros corresponien directament a la xifra d'ingressos prevista de TMB.

D'altra banda, el mateix Consell d'Administració de l'ATM va aprovar, dins les modificacions del pressupost ATM de l'any 2015, una aportació addicional per a TMB per import de 7.110 milers d'euros per poder fer front a les necessitats derivades de l'increment d'oferta d'autobús. En data 30 de setembre de 2015 s'ha avaluat l'impacte d'aquestes necessitats per a l'exercici 2015 en 5.786 milers d'euros. Per aquest motiu, el Consell d'Administració de l'ATM de 23 de desembre de 2015 va aprovar la modificació de les necessitats de TMB per a l'exercici 2015, minorant el seu pressupost en 1.324 milers d'euros. El cost d'aquesta actuació és assumit íntegrament per l'administració que ha instat aquesta actuació, que en aquest cas

és l'Ajuntament de Barcelona, tal i com preveu el Contracte Programa ATM-TMB 2014-2017 i el Pla Quadriennal 2014-2017 i el compromís de finançament del sistema de transport en el període 2014-2031 entre les Administracions Consorciades i l'ATM.

El Consell d'Administració de l'ATM del dia 23 de desembre de 2015 va aprovar la congelació de tarifes corresponents a l'any 2016, així com l'ajust del preu de la targeta T-Mes de 2 a 6 zones a la T-50/30 de 2 a 6 zones, eliminant aquest darrer títol de transport al disposar d'un títol amb més prestacions al mateix preu. El mateix Consell va aprovar la pròrroga del pressupost de 2015 i va autoritzar la modificació del pressupost prorrogat per tal d'incorporar les aportacions de les Administracions derivades de la implantació de la política tarifària de l'any 2016, valorada en un import de 12.306 milers d'euros, que es finançarà a través d'unes majors aportacions de l'ATM per import de 4.663 milers d'euros i la resta mitjançant el fons de reserva del Contracte Programa 2014-2017.

D'altra banda, l'Ajuntament de Barcelona va sol·licitar a TMB la recuperació del servei d'autobusos de barri en festius que s'havia suprimit l'any 2012. Aquest Pla inclou tornar a posar l'oferta permanent que va estar en vigor entre el 2006 i el gener de 2012.

El Consell d'Administració de l'ATM de sessió 6 de juliol de 2016 va aprovar formalment el servei d'autobusos de barri en festius a partir del 18 de setembre de 2016, així com l'informe econòmic de les necessitats de finançament generades i de l'impacte anual d'aquesta mesura que anirà a càrrec de l'administració sol·licitant, és a dir, l'Ajuntament de Barcelona. Aquest informe preveu un impacte econòmic de 389 milers d'euros a l'any 2016, i de 1.229 milers d'euros per a l'any 2017. Aquest nou servei no estava previst en el Pla Marc de Sanejament i Refinançament del deute aprovat per l'ATM el 6 de març de 2014 i que va generar els conseqüents Plans Quadriennals 2014-2017 i la signatura del Contracte-Programa 2014-2017.

L'impacte dels acords presos pel Consell d'Administració de l'ATM anteriorment comentats, ha afectat al volum de necessitats a subvencionar dels períodes

En conseqüència, el Consell d'Administració de l'ATM ha anat modificant el Pla Quadriennal 2014-2017 i el compromís de finançament del sistema de transport en el període 2014-2031 entre les Administracions Consorciades i l'ATM en execució del Pla Marc 2014-2031, i els Contractes Programa amb els operadors de transport i l'AMB per al període 2014-2017, per tal de compensar el menyscapte que suposaven aquestes actuacions, respecte als ingressos tarifaris que es preveia en els Plans quadriennals 2014-2017 i al Conveni de Finançament 2014-2017 entre l'ATM i les Administracions Consorciades.

En funció de les necessitats dels exercicis 2009-2013 i dels acords presos en els Contractes Programa del mateix període, es va reconèixer un deute del sistema amb TMB a 31 de desembre de 2013 per un import total de 334.738 milers d'euros corresponents a aportacions meritedes de les Administracions Consorciades pendents de consignació.

D'aquesta quantitat, 315.903 milers d'euros es retornaran mitjançant el Contracte de Refinançament i Sanejament Financer del Sistema de Transport 2014-2031 que es descriu més endavant. L'import restant de 18.835 milers d'euros, a partir de l'any 2017 i fins a l'any 2022, l'ATM abonarà la quantitat anual de 3.139 milers d'euros per a liquidar el deute per aportacions diferides de les Administracions.

En data 6 de novembre de 2014 es va formalitzar el Contracte de Refinançament i Sanejament Financer del Sistema de Transport entre l'ATM, Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i les entitats financeres per a cobrir les necessitats reconegudes de tot el sistema de transport integrat fins a 31 de desembre de 2013 i les necessitats del sistema en el període 2014-2016, per un import de 472.284 milers d'euros, amb quotes trimestrals i venciment fins al 20 de desembre de 2031. Cal assenyalar que Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA va actuar com a instrument del sistema de transport de la Regió Metropolitana de Barcelona.

L'ATM es compromet a abonar a Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA una subvenció finalista en tot el període 2014-2031 per un import equivalent al de les obligacions que es derivin en cada moment per a Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA de l'esmentat Contracte de Refinançament i Sanejament Financer del Sistema de Transport per tal de garantir que Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA disposi en tot moment dels recursos necessaris per a atendre les quotes d'aquest finançament, incloent amortitzacions del capital principal, interessos i qualsevol altra despesa financera que es derivi d'aquesta operació.

Les aportacions previstes per aquest concepte pel període 2014-2017 són les següents:

(Milers d'euros)	Venciments				Resta
	2014	2015	2016	2017	
Servei del deute 2014-2031	2.586	23.419 (*)	26.713 (*)	45.152	675.643

(*) Dins les aportacions segons Finançament CP 2014-2017 s'ha descomptat un import de 7.756 i 8.853 milers d'euros en concepte de devolució de servei del deute dels anys 2015 i 2016 respectivament.

El Consell d'Administració de l'ATM en sessions de 24 de juliol de 2008 i 23 de desembre de 2008 va autoritzar a TMB per a l'adquisició, mitjançant arrendament financer, de 6 trens de la línia 9, les obligacions econòmiques de la qual s'han incorporat a les necessitats dels següents Contractes Programa. Els imports d'adquisició dels esmentats 6 trens van ser de 15.039 milers d'euros, 16.082 milers d'euros i 12.554 milers d'euros per als anys 2009, 2010 i 2011, respectivament.

Els imports reals registrats al tancament dels exercicis 2016, 2015 i 2014 i la seva distribució entre Societats es detalla a continuació:

Any 2016 (real)

SUBVENCIONS (Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Necessitats compte de pèrdues i guanys (1)	43.121	145.171	188.292
Necessitats compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (2)	93.628	0	93.628
Necessitats compte de pèrdues i guanys per rènting trens	75.028	0	75.028
Amortització leasing 6 trens s/9000	1.867	0	1.867
Pla millora de Bus i Metro (3)	12.648	14.237	26.885
Sistema Complementari de Pensions (4)	427	137	564
Total	226.719	159.545	386.264

(1) No inclou el rènting de trens ni el cànon de L9/L10, a excepció aquest últim del que es finança via ingressos tarifaris associats a la connexió amb l'aeroport de Barcelona.

(2) L'import total del cànon ferroviari pagat per Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA ha estat de 98.302 milers d'euros, dels quals 4.674 milers d'euros han estat coberts amb part dels nous ingressos tarifaris associats a la connexió amb l'aeroport de Barcelona, amb motiu de l'entrada en funcionament d'un nou tram de la línia 9 del metro des de Zona Universitària fins a l'aeroport de Barcelona-El Prat (L9 SUD.)

(3) Correspon a inversions executades a l'exercici 2016 per a la millora de l'estat dels actius de Transports de Barcelona, SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, sense altre finançament finalista. Es registren com a deute transformable en subvencions fins a l'aprovació de la liquidació de l'exercici 2016 per part de la Comissió de Seguiment del CP 2014-2017.

(4) Correspon a l'aportació pels interessos corresponents al retard en la liquidació del deute per aquest concepte efectuada el 2015 (pendent de materialització).

Any 2015 (real)

SUBVENCIONS (Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Necessitats compte de pèrdues i guanys (1)	33.775	158.998	192.773
Necessitats compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (2)	52.901	0	52.901
Necessitats compte de pèrdues i guanys per rènting trens	74.646	0	74.646
Amortització leasing 6 trens s/9000 (3)	2.697	0	2.697
Sistema Complementari de Pensions	4.064	1.301	5.365
Total sense necessitats addicionals cànon L9/L10	168.083	160.299	328.382
Necessitats addicionals compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (2)	2.946	0	2.946
Total	171.029	160.299	331.328

(1) No inclou el rènting de trens ni els cànon de L9/L10.

(2) A les necessitats inicials s'han d'afegir unes necessitats addicionals per import de 2.946 milers d'euros. Les necessitats que en concepte de cànon L9/L10 superin la xifra de l'any 2013 (52.901 milers d'euros), han de comportar una major aportació de l'ATM procedent de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el CP 2014-2017 i el Pla Marc de Finançament i Sanejament del Deute 2014-2031. L'ATM ha reconegut aquest import a favor de TMB en l'exercici 2016.

(3) Inclou els interessos intercalaris fins a la seva activació per 888 milers d'euros.

Any 2014 (real)

SUBVENCIONS (Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Necessitats compte de pèrdues i guanys (1)	45.299	157.993	203.292
Necessitats compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (2)	52.901	0	52.901
Necessitats compte de pèrdues i guanys per rènting trens	76.075	0	76.075
Amortització leasing 6 trens s/9000	1.752	0	1.752
Comissió obertura crèdit refinançament	3.291	0	3.291
Total sense necessitats addicionals cànon L9/L10	179.318	157.993	337.311
Necessitats addicionals compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (2)	1.652	0	1.652
Total	180.970	157.993	338.963

(1) No inclou el rènting de trens ni els cànon de L9/L10.

(2) A les necessitats inicials s'han d'afegir unes necessitats addicionals per import de 1.652 milers d'euros. Les necessitats que en concepte de cànon L9/L10 superin la xifra de l'any 2013 (52.901 milers d'euros), han de comportar una major aportació de l'ATM procedent de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el CP 2014-2017 i el Pla Marc de Finançament i Sanejament del Deute 2014-2031.

D'acord amb el Contracte Programa 2014-2017 i el pressupost definitiu de l'ATM per als anys 2016, 2015 i 2014, aquestes necessitats tenen el següent finançament:

Any 2016 (real) (Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Total 2016	226.719	159.545	386.264
Total necessitats	226.719	159.545	386.264
Cobraments previstos (ATM) 2016			382.848
Contracte de Refinançament i Sanejament			3.416
Total aportacions			386.264

Any 2015 (real)
(Milers d'euros)

	METRO	TB	TOTAL
Total 2015	171.029	160.299	331.328
Total necessitats	171.029	160.299	331.328
Cobraments previstos (ATM) 2015			312.557
Contracte de Refinançament i Sanejament			18.771
Total aportacions			331.328

Any 2014 (real)
(Milers d'euros)

	METRO	TB	TOTAL
Total 2014	180.970	157.993	338.963
Total necessitats	180.970	157.993	338.963
Cobraments previstos (ATM) 2014			240.611
Contracte de Refinançament i Sanejament			98.352
Total aportacions			338.963

La diferència entre les aportacions previstes en el CP 2014-2017 i les aportacions necessàries per a cobrir les necessitats, es la següent:

Any 2016

(Milers d'euros)	Finançament CP 2014-2017	Necessitats reals	Diferència
Aportacions a realitzar per l'ATM (1) (2)	382.848	382.848	0
Aportacions via Contracte de Refinançament i Sanejament	15.000	3.416	11.584
Fons de reserva CP 2014-2017	7.642	0	7.642
Total (3)	405.490	386.264	19.226

(1) El finançament previst CP inclou l'import addicional necessari per al cànon de L9/L10. L'Ordre TES/351/2016, de 28 de desembre, va establir l'import del cànon a pagar a l'exercici 2016 (98.420 milers d'euros), dels quals 4.874 milers d'euros s'han finançat amb els ingressos tarifaris de la connexió amb l'aeroport (recàrrec) i 118 milers d'euros han estat pagats directament per l'ATM.

(2) Inclouen 41.975 milers d'euros d'aportació addicional per cànon L9/L10 respecte als 40.727 milers d'euros de necessitats addicionals.

(3) La liquidació provisional de l'exercici 2016 resta pendent de la Comissió de Seguiment del Contracte Programa ATM-TMB, i posterior aprovació pel Consell d'Administració de l'ATM.

Any 2015

	Finançament CP 2014-2017	Necessitats reals	Diferència
(Milers d'euros)			
Aportacions a realitzar per l'ATM	312.557	312.557	0
Aportacions via Contracte de Refinançament i Sanejament	40.300	15.825	24.475
Total sense necessitats addicionals cànon L9/L10	352.857	328.382	24.475
Necessitats addicionals compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (1)	0	2.946	-2.946
Total	352.857	331.328	21.529

(1) El finançament previst CP no inclou l'import addicional necessari per als cànon de L9/L10. L'Ordre TES/376/2015, de 22 de desembre, va establir l'import dels cànon a pagar a l'exercici 2015 (55.848 milers d'euros). Les aportacions reconegudes per l'ATM a l'exercici 2016 inclouen addicionalment, el defecte de cànon L9/L10 de l'exercici 2015 per import de 2.946 milers d'euros.

Any 2014

	Finançament CP 2014-2017	Necessitats reals	Diferència
(Milers d'euros)			
Aportacions ATM	240.611	240.611	0
Contracte de Refinançament i Sanejament	101.081	96.700	4.381
Total sense necessitats addicionals cànon L9/L10	341.692	337.311	4.381
Necessitats addicionals compte de pèrdues i guanys per cànon L9/L10 (*)	0	1.652	-1.652
Total	341.692	338.963	2.729

(*) El finançament previst CP no va incloure l'import addicional necessari per als cànon de L9/L10. L'Ordre TES/376/2015, de 18 de desembre, va establir l'import del cànon a pagar a l'exercici 2014.

En aquest sentit, el Fons de Reserva CP 2014-2017 actualitzat a 31 de desembre de 2016, pendent de la Comissió de Seguiment i susceptible d'aplicar-se a cobrir la resta d'exercicis del Contracte Programa 2014-2017 seria el següent:

Fons de Reserva Contacte Programa 2014-2017

(Milers d'euros)

Any 2014	2.729
Any 2015	21.529
Any 2015 aportació addicional	2.946
Any 2016	19.226
Any 2016 aplicació fons de reserva	-7.642
Total	38.788

Cal assenyalar que la Comissió de Seguiment del Contracte Programa ATM-TMB 2014-2017, en la seva reunió d'11 d'abril de 2016 va acordar l'actualització del compte reserva a TMB per aplicar a la resta dels exercicis del Contracte Programa per l'import de les liquidacions provisionals dels exercicis 2014 i 2015 de 2.729 milers d'euros i 21.529 milers d'euros respectivament. En aquest sentit, el Consell d'Administració de l'ATM de 12 de desembre de 2016 va aprovar aplicar 7.642 milers d'euros del Fons de Reserva per a cobrir necessitats de l'any 2016, atès que el mateix Consell d'Administració de l'ATM de 23 de desembre de 2015 va aprovar que les necessitats de l'any 2016 es finançarien parcialment amb romanents de l'any 2015.

Les aportacions reconegudes per l'ATM a l'exercici 2016 inclouen addicionalment el finançament del bus de barri per a l'exercici 2017 per import de 1.229 milers d'euros.

7.3 – Deutors i creditors per subvencions a 31-12-2016 i 31-12-2015

La composició dels saldos pendents per aquest concepte per a les dues Societats queda establerta segons els quadres següents, en milers d'euros:

Any 2016 (Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
PENSIONS			
Pensions segons CP anteriors, anys 2011-2012	25.644	34.742	60.386
Cobraments any 2011	-11.737	-18.025	-29.762
Cobraments any 2012	-9.843	-15.416	-25.259
Cobraments any 2015	-4.064	-1.301	-5.365
Total pensions	0	0	0
SANEJAMENT DEUTE CP 2009-2013			
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament Financer	315.516	0	315.516
ATM Aportació diferida 2017-2022	18.835	0	18.835
Total sanejament deute CP 2009-2013 (1)	334.351	0	334.351
INVERSIÓ TRENS L9 CP 2009-2010 i ANY 2011			
Any 2009	15.039	0	15.039
Any 2010	16.082	0	16.082
Any 2011	12.554	0	12.554
Cobraments any 2011-2013	-4.412	0	-4.412
Cobraments any 2014	-1.752	0	-1.752
Cobraments any 2015	-2.697	0	-2.697
Cobraments any 2016	-1.867	0	-1.867
Total inversió trens L9 CP 2009-2010 i any 2011	32.947	0	32.947
RESTA ATM			
Subvenció corrent any 2014 (sense rènting)	99.853	157.993	257.846
Subvenció corrent any 2015 (sense rènting)	89.622	158.998	248.620
Subvenció corrent any 2016 (sense rènting)	136.749	145.171	281.920
Subvenció per comissió obertura	3.290	0	3.290
Subv. Pla de millores bus i metro	12.648	14.237	26.885
Cobraments any 2014	-4.298	-149.937	-154.235
Cobraments any 2015	-63.168	-138.340	-201.508
Cobraments any 2016	-129.170	-163.009	-292.179
Total resta ATM	145.526	25.113	170.639
Total a cobrar per TMB	512.824	25.113	537.937

(1) Import ajustat amb les necessitats reals de l'any 2013 segons la liquidació de la Comissió de Seguiment del CP 2013.

Les subvencions corrents inclouen els interessos del sanejament financer calculats al tipus de 3,68%.

El total pendent de cobrament "Resta ATM" per 170.639 milers d'euros inclou els següents conceptes:

Any 2016

(Milers d'euros)

	METRO	TB	TOTAL
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament Financer (Sanejament deute 2014, 2015 i 2016)	119.975	0	119.975
ATM cobraments pendents 2016	25.551	25.113	50.664
Total Resta ATM	145.526	25.113	170.639

Any 2015

(Milers d'euros)

PENSIONS

	METRO	TB	TOTAL
Pensions segons CP anteriors, anys 2011-2012	25.644	34.742	60.386
Cobraments any 2011	-11.737	-18.025	-29.762
Cobraments any 2012	-9.843	-15.416	-25.259
Cobraments any 2015	-4.064	-1.301	-5.365
Total pensions	0	0	0

SANEJAMENT DEUTE CP 2009-2013

ATM Contracte de Refinançament i Sanejament Financer	315.516	0	315.516
ATM Aportació diferida 2017-2022	18.835	0	18.835
Total sanejament deute CP 2009-2013 (1)	334.351	0	334.351

INVERSIÓ TRENS L9 CP 2009-2010 i ANY 2011

Any 2009	15.039	0	15.039
Any 2010	16.082	0	16.082
Any 2011	12.554	0	12.554
Cobraments any 2011-2013	-4.412	0	-4.412
Cobraments any 2014	-1.752	0	-1.752
Cobraments any 2015	-2.697	0	-2.697
Total inversió trens L9 CP 2009-2010 i any 2011	34.814	0	34.814

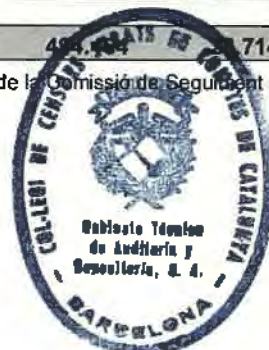
RESTA ATM

Subvenció corrent any 2014 (sense rènting)	99.853	157.993	257.846
Subvenció corrent any 2015 (sense rènting)	89.622	158.998	248.620
Subvenció per comissió obertura	3.290	0	3.290
Cobraments any 2014	-4.298	-149.937	-154.235
Cobraments any 2015	-63.168	-138.340	-201.508
Total resta ATM	125.299	28.714	154.013

Total a cobrar per TMB

	494.044	28.714	523.178
--	---------	--------	---------

(1) Import ajustat amb les necessitats reals de l'any 2013 segons la liquidació de la Comissió de Segurament del CP 2013.

Les subvencions corrents inclouen els interessos del sanejament financer calculats al tipus de 3,75%.

El total pendent de cobrament "Resta ATM" per 154.013 milers d'euros inclou els següents conceptes:

Any 2015			
(Milers d'euros)			
	METRO	TB	TOTAL
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament Financer (Sanejament deute 2014 i 2015)	117.123	0	117.123
ATM cobraments pendents 2015	8.176	28.714	36.890
Total Resta ATM	125.299	28.714	154.013

7.4 - Classificació del deute per períodes

Els saldos comptables de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transportes de Barcelona, SA a 31 de desembre de 2016 i 2015, expressats en milers d'euros i corresponents als deutes per subvencions, es classifiquen a continuació en funció dels períodes i de les Administracions Públiques que els assumeixen.

Any 2016	(Milers d'euros)						
	Curt Termini			Llarg Termini			TOTAL
	METRO	TB	Subtotal	METRO	TB	Subtotal	
ADMINISTRACIONS PER CP							
Pensions	0	0	0	0	0	0	0
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament (Sanejament deute 2009-2013)	23.600	0	23.600	291.916	0	291.916	315.516
ATM Aportació diferida 2017-2022	3.139	0	3.139	15.696	0	15.696	18.835
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament (Sanejament deute 2014-2016)	0	0	0	119.975	0	119.975	119.975
ATM Cobraments pendents 2016	25.551	25.113	50.664	0	0	0	50.664
Inversió trens L9 2009-2011	1.927	0	1.927	31.020	0	31.020	32.947
Total a cobrar per TMB	54.217	25.113	79.330	458.607	0	458.607	537.937

Any 2015

(Milers d'euros)

	Curt Termini			Llarg Termini			TOTAL
	METRO	TB	Subtotal	METRO	TB	Subtotal	
ADMINISTRACIONS PER CP							
Pensions	0	0	0	0	0	0	0
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament (Sanejament deute 2009-2013)	0	0	0	315.516	0	315.516	315.516
ATM Aportació diferida 2017-2022	0	0	0	18.835	0	18.835	18.835
ATM Contracte de Refinançament i Sanejament (Sanejament deute 2014-2015)	0	0	0	117.123	0	117.123	117.123
ATM Cobraments pendents 2015	8.176	28.714	36.890	0	0	0	36.890
Inversió trens L9 2009-2011	1.867	0	1.867	32.947	0	32.947	34.814
Total a cobrar per TMB	10.043	28.714	38.757	484.421	0	484.421	523.178

7.5 - Altres deutes

A més de les obligacions derivades del finançament del dèficit d'exploració, Transports de Barcelona, SA manté relacions comercials amb l'Ajuntament de Barcelona i amb l'AMB motivades per la prestació de serveis de transport a determinats col·lectius i d'altres operacions de petita quantia.

El deute dels exercicis 2016 i 2015 d'ambdues Entitats amb Transports de Barcelona, SA és el següent, en milers d'euros:

Any 2016 (Milers d'euros)	<u>Ajuntament</u>	<u>AMB</u>	<u>Total</u>
Subvencions especials			
Tarifació Social 2012	0	3.000	3.000
Línies 80-81-82-83	0	0	0
Comptes de tràfic	152	0	152
Impost sobre activitats econòmiques	-126	0	-126
Total	26	3.000	3.026

Any 2015 (Milers d'euros)	Ajuntament	AMB	Total
Subvencions especials			
Tarificació Social 2012	0	3.000	3.000
Línies 80-81-82-83	0	0	0
Comptes de tràfic	117	0	117
Impost sobre béns immobles	0	0	0
Total	117	3.000	3.117

El deute de l'AMB per tarificació social a 31 de desembre de 2016, per import de 3.000 milers d'euros és a curt termini (3.000 milers d'euros a curt termini a 31 de desembre de 2015).

- a) En data 29 de juliol de 2009 es va signar un contracte entre l'Entitat Metropolitana del Transport (actualment AMB) i Transports de Barcelona, SA en el qual l'Entitat Metropolitana del Transport (actualment AMB) va encarregar i encomanar a Transports de Barcelona, SA la gestió i prestació dels serveis corresponents a les línies 80, 81, 82 i 83 a partir de l'1 de gener de 2010 i que fins a 31 de desembre de 2009 havien estat prestats per Transports Lydia, SL.
- b) En data 19 d'octubre de 2012 es va signar un conveni entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA on s'establia el finançament de tarificació social per l'any 2012 per un import de 7.770 milers d'euros, segons el previst en el Contracte Programa 2011-2012. De l'import total compromès, l'AMB va liquidar per a l'any 2012 un import de 2.770 milers d'euros, restant un import pendent de liquidar de 5.000 milers d'euros.
- c) En data 7 d'abril de 2015 es va signar un conveni entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA on s'establia el finançament de tarificació social per l'any 2015 per un import de 7.770 milers d'euros, que es va cobrar en la seva totalitat.

- d) En data 27 d'octubre de 2016 s'ha signat un conveni entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona, SA on s'estableix el finançament de tarifació social per l'any 2016 per un import de 7.770 milers d'euros, que s'ha cobrat en la seva totalitat.

7.6 - Cobraments de Subvencions amb posterioritat al tancament de l'exercici

S'han rebut els següents imports, en milers d'euros, per al conjunt de les dues Societats:

<u>DATA VALOR</u>	<u>ADMINISTRACIÓ</u>	<u>CONCEPTE</u>	<u>TOTAL</u>
30/01/2017	Administracions per CP	Subvenció 2016	26.708
31/01/2017	Administracions per CP	Subvenció 2017	7.525
27/02/2017	Administracions per CP	Subvenció 2015	2.947
27/02/2017	Administracions per CP	Subvenció 2016	32.810
27/02/2017	Administracions per CP	Subvenció 2017	1.229
01/03/2017	Administracions per CP	Subvenció 2017	3.763
Total			74.982

NOTA 8 - INSTRUMENTS FINANCERS

8.1 - Categories d'actius financers i passius financers

El valor en llibres de cadascuna de les categories d'actius financers i passius financers, dels exercicis 2016 i 2015, es mostra als quadres que s'acompanyen a continuació

8.1.1 - Actius financers, excepte inversions en el patrimoni d'empreses del Grup, multigrup i associades

Any 2016

(Milers d'euros)

Categories	ACTIUS FINANCERS A LLARG TERMINI			
	Instruments de Patrimoni	Valors representatius de deutes	Crèdits, derivats i altres	Total
Actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			41.844	41.844
Préstecs i partides a cobrar			4.703	4.703
Actius disponibles per a la venda				
- Valorat a valor raonable				0
- Valorats a cost	65			65
Total	65	0	46.547	46.612

Any 2015

(Milers d'euros)

Categories	ACTIUS FINANCERS A LLARG TERMINI			
	Instruments de Patrimoni	Valors representatius de deutes	Crèdits, derivats i altres	Total
Actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			39.093	39.093
Préstecs i partides a cobrar			1.417	1.417
Actius disponibles per a la venda				
- Valorat a valor raonable				0
- Valorats a cost	65			65
Total	65	0	40.510	40.575

Any 2016

(Milers d'euros)

Categories	ACTIUS FINANCERS A CURT TERMINI			
	Instruments de Patrimoni	Valors representatius de deutes	Crèdits, derivats i altres	Total
Préstecs i partides a cobrar			41.324	41.324
Derivats de cobertura			247	247
Total	0	0	41.571	41.571

Any 2015

(Milers d'euros)

ACTIUS FINANCERS A CURT TERMINI

Categories	ACTIUS FINANCERS A CURT TERMINI			Total
	Instruments de Patrimoni	Valors representatius de deutes	Crèdits, derivats i altres	
Préstecs i partides a cobrar			40.059	40.059
Derivats de cobertura			0	0
Total	0	0	40.059	40.059

a) Instruments de patrimoni

Transports de Barcelona, SA participa en les empreses i pels imports, en milers d'euros, que es detallen a continuació:

Any 2016

	Data de constitució	Capital Social	Participació TB	
			Import	%
Promociones Bus, S.A	19-06-75	114	1	0,37
Ensitrans AEIE	01-08-91	44	4	10,00
Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures, SA	24-12-93	1.532	60	3,92
TOTAL			65	

Any 2015

	Data de constitució	Capital Social	Participació TB	
			Import	%
Promociones Bus, S.A	19-06-75	114	1	0,37
Ensitrans AEIE	01-08-91	44	4	10,00
Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures, SA	24-12-93		60	3,92
TOTAL			65	

- Promociones Bus, SA, domiciliada a Madrid, carrer Orense 20, és una societat que tot i tenir un ampli objecte social, des de la seva constitució, la seva activitat s'ha limitat al lloguer dels locals dels quals és propietària a Madrid, a la Federació Nacional Empresarial de Transport en Autobús (FENEBUS).
- Ensitrans, Agrupació Europea d'Interès Econòmic es va crear l'1 d'agost de 1991. Està formada per les empreses Metropolitano de Lisboa, Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, Transports de Barcelona, SA, Sener-Técnica Industrial y Naval, SA i Ferconsult-Consultoría, Estudios e Projectos de Engenharia, SA. El seu objecte social és la prestació de serveis d'estudi, consultoria, projectes, assistència tècnica, etc., als sistemes de transport.
- Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures, SA té com a objecte social la realització d'estudis i anàlisis sobre aspectes urbanístics i territorials, i la projecció, promoció, desenvolupament, direcció, assessorament, execució i explotació de tot tipus d'obres, edificacions, infraestructures i sistemes urbans.

b) Altres actius financers a llarg termini

L'epígraf d'altres actius financers a llarg termini del balanç de situació adjunt inclou els següents conceptes:

(Milers d'euros)	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Prèstecs al personal	1.653	1.324
Materialització de provisions	16.966	15.724
Fiances i dipòsits	3.050	93
Imposicions a llarg termini	24.878	23.369
TOTAL	46.547	40.510

Préstecs al personal

Es relacionen seguidament amb les seves característiques de venciment i rendibilitat.

Any 2016	Import (Milers d'euros)	Tipus	Venciment
Al personal	1.653	1%-4,25%	En 3-6 anys
TOTAL	1.653		

Any 2015	Import (Milers d'euros)	Tipus	Venciment
Al personal	1.324	3%-4,25%	En 3-5 anys
TOTAL	1.324		

Els préstecs concedits al personal principalment són per a la compra i l'adequació d'habitatges, en virtut d'acords contractuals regulats per conveni col·lectiu.

Imposicions a llarg termini i materialització de provisions

Les imposicions a llarg termini corresponen a la materialització en una cartera de valors dels fons de Contracte Programa rebuts per a finançar les despeses per pensions que es meritin a partir de l'any 2013. En l'exercici 2016 s'ha aplicat un import de 286 milers d'euros i 530 en 2015 per fer aportacions per contingències de risc (nota 14).

La materialització de provisions correspon a d'altres inversions financeres a llarg termini.

8.1.2- Passius financers

Any 2016 (Milers d'euros)		PASSIUS FINANCERS A LLARG TERMINI			
Categories	Deutes amb entitats de crèdit	Obligacions i altres valors negociables	Derivats i altres	Total	
Dèbits i partides a pagar	75.102		3.204	78.306	
Passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			41.844	41.844	
Total	75.102	0	45.048	120.150	

Any 2015 (Milers d'euros)		PASSIUS FINANCERS A LLARG TERMINI			
Categories	Deutes amb entitats de crèdit	Obligacions i altres valors negociables	Derivats i altres	Total	
Dèbits i partides a pagar	57.103		6.525	63.628	
Passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			39.093	39.093	
Derivats de cobertura			0	0	
Total	57.103	0	45.618	102.721	

Any 2016 (Milers d'euros)		PASSIUS FINANCERS A CURT TERMINI			
Categories	Deutes amb entitats de crèdit	Obligacions i altres valors negociables	Derivats i altres	Total	
Dèbits i partides a pagar	12.777		45.197	57.974	
Derivats de cobertura			31	31	
Total	12.777	0	45.228	58.005	

Any 2015

(Milers d'euros)

Categories	PASSIUS FINANCERS A CURT TERMINI			
	Deutes amb entitats de crèdit	Obligacions i altres valors negociables	Derivats i altres	Total
Dèbits i partides a pagar	13.589		31.762	45.351
Derivats de cobertura			1.343	1.343
Total	13.589	0	33.105	46.694

a) Passius financers a llarg termini

Corresponen als següents conceptes, en milers d'euros:

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
a) Pla de Pensions aportacions futures a llarg termini (nota 8.1.1.b)	28.005	27.859
b) Leasing	75.102	57.103
c) Altres deutes (materialització de provisions) (nota 8.1.1.b)	16.986	15.724
d) Deutes a llarg termini transformables en subvencions	51	2.033
e) Fiances i dipòsits rebuts	26	2
Total	120.150	102.721

Préstecs amb Entitats de Crèdit

A 31 de desembre de 2016 la Societat mantenia formalitzades pòlisses de crèdit amb venciment 2017 amb un límit de 22.500 milers d'euros, i sense cap import disposat. A 31 de desembre de 2015 aquest límit era de 22.500 milers d'euros i sense cap import disposat.

Els deutes amb creditors per arrendament financer a llarg termini es relacionen a continuació:

Any 2016 (Milers d'euros)	Total	Venciments					Resta
		2018	2019	2020	2021	2022	
Contractes any 2005	399	358	41	0	0	0	0
Contractes any 2007	406	373	33	0	0	0	0
Contractes any 2008	9.793	3.874	2.943	2.208	768	0	0
Contractes any 2010	10.409	1.903	1.945	1.987	2.031	2.074	469
Contractes any 2011	10.843	1.534	1.583	1.633	1.685	1.739	2.669
Contractes any 2013	3.787	753	404	397	427	460	1.346
Contractes any 2015	12.789	1.328	1.349	1.371	1.394	1.416	5.931
Contractes any 2016	26.676	2.295	2.325	2.356	2.387	2.418	14.895
Total	75.102	12.418	10.623	9.952	8.692	8.107	25.310

Any 2015 (Milers d'euros)	Total	Venciments					Resta
		2017	2018	2019	2020	2021	
Contractes any 2005	931	533	358	40	0	0	0
Contractes any 2007	870	464	373	33	0	0	0
Contractes any 2008	13.878	3.841	3.928	3.025	2.317	767	0
Contractes any 2010	12.271	1.862	1.903	1.944	1.987	2.031	2.544
Contractes any 2011	12.330	1.487	1.534	1.583	1.633	1.685	4.408
Contractes any 2013	4.491	704	753	404	397	427	1.806
Contractes any 2015	12.332	1.173	1.192	1.212	1.231	1.252	6.272
Total	57.103	10.064	10.041	8.241	7.565	6.162	15.030

Aquestes operacions estan associades a l'adquisició d'autobusos.

Als anys 2016 i 2015 s'han signat diversos contractes segons els següents quadres:

Any 2016			
(Milers d'euros)			
Data contracte	Nº unitats d'autobusos	Nº unitats autobusos entrats	Imports contractes
10-05-2016	35	35	14.935
25-05-2016	43		15.708
TOTAL	78		30.643

Any 2015			
(Milers d'euros)			
Data contracte	Nº unitats d'autobusos	Nº unitats autobusos entrats	Imports contractes
04-05-2015	15	15	6.845
08-05-2015	28	22	9.475
TOTAL	43	37	16.320

b) Deutes no comercials a curt termini

Corresponen als següents conceptes, en milers d'euros:

Deutes amb Entitats de Crèdit

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Per préstecs bancaris	0	0
Per interessos meritats pendents de pagament	0	0
Total	0	0

Deutes amb Creditors per arrendament financer

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Deute per leasing	12.602	13.420
Interessos leasing	175	169
Total	12.777	13.589

Altres passius financers

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Proveïdors d'immobilitzat	3.857	3.159
Fiances i dipòsits	217	237
Deutes transformables en subvencions, donacions i llegats (nota 7)	16.287	2.063
Altres deutes	3.063	3.063
Total	23.424	8.522

Remuneracions pendents de pagament

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Periodificació de les gratificacions extraordinàries	8.870	8.708
Sous i salaris pendents de pagament	-28	-21
Periodificació d'incidències de nòmines	0	1.318
Retencions al personal i altres	829	227
Total	9.671	10.232

La resta de debits i crèdits a pagar a curt termini corresponen a proveïdors, creditors varis i empreses del Grup i associades.

8.2 - Actius financers i passius financers valorats a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys

S'han inclòs a la categoria d'altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys, amb coherència amb la política de gestió d'aquests actius, la cartera de valors dels fons de Contracte Programa rebuts per a finançar les despeses per pensions que es meritin a partir de l'any 2013 (amb un valor comptable de 24.878 milers d'euros a 31 de

desembre 2016, 23.369 milers d'euros a 31 de desembre de 2015) i la materialització de provisions (amb un valor comptable de 16.966 milers d'euros a 31 de desembre de 2016, 15.724 milers d'euros a 31 de desembre de 2015).

Per ambdós conceptes també s'han classificat com a d'altres passius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys els passius associats per un import equivalent.

Per a tots els actius financers classificats en aquesta categoria, la variació en el valor raonable ha estat equivalent a la variació en el valor raonable dels passius financers associats i per tant també designats en aquesta categoria.

8.3 - Classificació per venciments

Els venciments previstos de les diferents partides d'actius i passius financers que tenen un venciment determinable i que integren el balanç al tancament de l'exercici, es detallen en cadascuna de les notes d'aquesta memòria descriptives d'aquests instruments financers.

8.4 - Correccions per deteriorament del valor originades pel risc de crèdit

Els moviments dels exercicis, per a cada classe d'actius financers, dels comptes correctors representatius de les pèrdues per deteriorament originades pel risc de crèdit es detallen a continuació:

Any 2016		
(Milers d'euros)	Crèdits, derivats i altres	Total
Pèrdues per deteriorament a l'inici de l'exercici 2016	4.375	4.375
Dotacions	0	0
Aplicacions	-2.429	-2.429
Pèrdues per deteriorament al final de l'exercici 2016	1.946	1.946

Any 2015		
(Milers d'euros)	Crèdits, derivats i altres	Total
Pèrdues per deteriorament a l'inici de l'exercici 2015	6.032	6.032
Dotacions	6	6
Aplicacions	-1.663	-1.663
Pèrdues per deteriorament al final de l'exercici 2015	4.375	4.375

En l'exercici s'ha procedit a donar de baixa definitiva aquelles correccions per a les quals no existeixen expectatives de recuperar més efectiu.

8.5 - Informació relacionada amb el compte de pèrdues i guanys i el patrimoni net

Any 2016
ACTIUS FINANCERS

(Milers d'euros)	Pèrdues (-) o guanys nets (+)	Ingressos financers per aplicació del tipus d'interès efectiu
Actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	0	0
Préstecs i partides a cobrar	0	34
Actius disponibles per a la venda	2.000	0
Total	2.000	34

Any 2015
ACTIUS FINANCERS

(Milers d'euros)	Pèrdues (-) o guanys nets (+)	Ingressos financers per aplicació del tipus d'interès efectiu
Actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	0	0
Préstecs i partides a cobrar	0	43
Actius disponibles per a la venda	200	0
Total	200	43

Any 2016

PASSIUS FINANCERS

(Milers d'euros)	Pèrdues (-) o guanys nets (+)	Despeses financeres per aplicació del tipus d'interès efectiu
Passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	0	0
Dèbits i partides a pagar	0	-1.129
Derivats de cobertura (nota 8.6.2)	504	0
Total	504	-1.129

Any 2015

PASSIUS FINANCERS

(Milers d'euros)	Pèrdues (-) o guanys nets (+)	Despeses financeres per aplicació del tipus d'interès efectiu
Passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	0	0
Dèbits i partides a pagar	0	-1.233
Derivats de cobertura (nota 8.6.2)	-1.746	0
Total	-1.746	-1.233

8.6 - Comptabilitat de cobertures

8.6.1 - Cobertures de fluxos d'efectiu

Cobertures de tipus d'interès

Entre els dies 23 i 28 de març de 2011 es van contractar 26 swaps sobre l'Euribor 6 mesos per cobrir els corresponents leasings per un import total de 59.189 milers d'euros de nominal inicial. El tipus mig ponderat del swap va ser de 2,780% i el termini cobert era de 4 anys. Les entitats que van participar en aquestes operacions de cobertura van ser la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, BBVA, Banesto i Barclays. Durant l'any 2015, van venèixer tots els swaps.

Cobertures de gasoil

Els dies 30 d'abril, 5 de juny i 6 de juliol de 2015 es van tancar 3 cobertures de gasoil instrumentades en 3 swaps sobre l'índex ULSD NWE. Es van contractar 2 swaps amb Natixis i un amb Caixabank. Aquest índex és el que té major correlació amb els preus pagats per la Societat per compra de gasoil.

Entre els 3 swaps es plantejava cobrir, aproximadament, el 50% del consum previst durant el període maig 2015 – desembre 2016. Tots tres han vençut el 31 de desembre de 2016, encara que la liquidació de desembre s'ha pagat el 5 de gener de 2017.

El passat 1 d'agost de 2016 es va contractar un swap amb inici diferit a l'1 de gener de 2017 amb el que es cobreix, aproximadament, el 20% del consum de gasoil previst per l'any 2017.

El valor raonable de les cobertures de gasoil a 31 de desembre de 2016 és:

Any 2016 (Milers d'euros)	Actius	Passius	
Cobertures de valor raonable	--	--	
Cobertures de fluxos d'efectiu	247	--	31
Cobertura inversió neta de negocis a l'estranger	--	--	
Total			31

(*) Els imports en positiu/negatiu són imports a favor/en contra de Transports de Barcelona, SA.

8.6.2 - Ingressos i despeses a patrimoni net

En el decurs de l'exercici 2016 s'han registrat a patrimoni net variacions de valor de derivats de cobertura de fluxos d'efectiu per un import total positiu de 504 milers d'euros (l'any 2015 va ser negatiu per 1.746 milers d'euros) i s'han efectuat transferències de despesa de

patrimoni net al compte de pèrdues i guanys per un import total de 1.055 milers d'euros (l'any 2015 es van transferir despeses per 658 milers d'euros).

8.7 - Valor raonable

El valor raonable dels instruments financers que cotitzen en mercats actius es basa en els preus de mercat a la data de tancament.

Per als instruments financers no negociats en un mercat actiu la Societat utilitza el descompte de fluxos de caixa esperats, i es basa en les condicions del mercat tant de comptat com de futurs a la data de tancament de l'exercici.

Per als préstecs a cobrar i a pagar a tipus variable, s'ha estimat que el valor raonable coincideix amb l'import pel que estan enregistrats. També s'ha efectuat aquesta mateixa estimació per als que estan formalitzats a tipus fix, sempre que aquest s'aproximi al de mercat a la data de tancament de l'exercici.

En la nota 8.1.1 es descriuen els instruments de patrimoni no cotitzats classificats com a actius disponibles per a la venda i que s'han valorat a cost, atès que no ha estat possible determinar de forma fiable el seu valor raonable com a conseqüència de la tipologia de les participacions de capital incloses en aquesta partida.

Ateses les consideracions anteriors i que el valor raonable dels diferents instruments financers ja s'ha anat detallant en els apartats corresponents a cada tipus d'actiu i passiu només cal informar que no es manté cap instrument financer amb un valor raonable significativament diferent al seu valor comptable.

8.8 - Empreses del Grup, multigrup i associades

Empreses del Grup i associades

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 les empreses del Grup i associades a Transports de Barcelona, SA presentaven els següents valors comptables:

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Transports Metropolitans de Barcelona, SL	161	161
Projectes i Serveis de Mobilitat, SA	5.002	5.002
Transports Ciutat Comtal, SA	301	301
Total	5.464	5.464

- Transports Metropolitans de Barcelona, SL

En data 6 d'octubre de 2004 es va constituir la societat "Transports Metropolitans de Barcelona, SL" en la que Transports de Barcelona, SA hi participa amb 155 accions numerades de la 1 a la 155 per un valor nominal de 1.550 euros, la qual cosa representa una participació del 50%, essent el capital social de la mateixa de 3.100 euros. Té el seu domicili social a la ciutat de Barcelona, carrer 60, núm. 21-23, sector A de la Zona Franca, i constitueix el seu objecte social, entre d'altres, la gestió de serveis de transport públic per a persones, així com l'administració dels béns que els integrin o estiguin afectes. En data 4 de maig de 2015 es va efectuar una ampliació de capital de 320 milers d'euros en la que Transports de Barcelona, SA subscriu 160.000 noves accions, numerades de la 311 a la 16.310 tots dos inclosos, amb la qual cosa la participació de Transports de Barcelona, SA en aquesta societat és de 161.550 euros, representant un 50% del total. El capital està totalment desemborsat. En data 1 de juliol de 2015 aquesta societat va començar a prestar servei. En el balanç tancat a 31-12-2016, els fons propis totals són de 594 milers d'euros (331 milers d'euros a l'exercici 2015), amb un capital social de 323 milers d'euros i un benefici de l'exercici 2016 de 263 milers d'euros (l'any 2015 va ser 10 milers d'euros).

- Projectes i Serveis de Mobilitat, SA

En data 6 d'octubre de 2004 es va constituir la societat "Telefèric de Montjuïc, SL" en la que Transports de Barcelona, SA hi va participar amb 155 accions numerades de la 1 a la 155 per un valor nominal de 1.550 euros, la qual cosa representa una participació del 50%, essent el capital social de la mateixa de 3.100 euros. Té el seu domicili social a Barcelona, carrer 60, núm. 21-23, sector A de la Zona Franca, i constitueix el seu objecte social el projecte, el disseny, la planificació, la construcció, la gestió i l'explotació de serveis i modes de transport públic o d'altres formes de mobilitat de persones i equipatges, amb caràcter o finalitat de lleure, turística o cultural. En data 28 d'abril de 2005 "Telefèric de Montjuïc, SL" es converteix en Societat Anònima efectuant una ampliació de capital de 7.000.000 d'euros en la que Transports de Barcelona, SA subscriu 450.000 noves accions numerades de la 311 a la 450.310 tots dos inclosos, que representen un capital de 4.500.000 euros desemborsat en un 25% del seu valor. En data 15 de gener de 2007 es procedeix a efectuar el desemborsament pendent del 75%. En data 30 de març de 2007 es va efectuar una nova ampliació de capital de 3.000.000 d'euros en la que Transports de Barcelona, SA subscriu 50.000 noves accions, numerades de la 950.311 a la 1.000.310 tots dos inclosos, amb la qual cosa la participació de Transports de Barcelona, SA en aquesta societat és de 5.001.550 euros, representant un 50% del total. El capital està totalment desemborsat. En data 16 de maig de 2007 aquesta societat va començar a prestar servei. En el balanç tancat a 31-12-2016, els fons propis totals són 48.461 milers d'euros (42.895 milers d'euros a l'exercici 2015), amb un capital social de 10.003 milers d'euros i un benefici de l'exercici 2016 de 5.566 milers d'euros (l'any 2015 va ser de 4.920 milers d'euros). El 14 d'octubre de 2008 es va procedir a canviar la raó social d'aquesta societat, passant a ser "Projectes i Serveis de Mobilitat, SA".

Durant els exercicis 2016 i 2015 Transports de Barcelona, SA no ha cobrat dividendes d'aquesta societat.

Cal esmentar que la resta d'accions d'aquestes dues societats del Grup pertanyen a Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA.

- Transports Ciutat Comtal, SA

En data 14 de març de 1991 es va constituir la societat "Transports Ciutat Comtal, SA" a parts iguals per Transports de Barcelona, SA, Transportes Urbanos de Zaragoza, SA i Martí & Renom, SA amb domicili social a Barcelona, Rambla Catalunya, núm. 123, amb l'objecte social de realitzar l'explotació i administració de qualsevol activitat relacionada directament amb els transports públics o privats.

En el balanç tancat a 30-11-2015, els fons propis totals són de 16.053 milers d'euros respecte els 15.349 milers d'euros de l'exercici anterior, amb un capital social de 902 milers d'euros del qual el 33,33% pertany a Transports de Barcelona, SA i un resultat de l'exercici de 1.304 milers d'euros (respecte els 2.017 milers d'euros de l'exercici anterior). El total d'actius és de 28.194 milers d'euros (respecte els 29.224 milers d'euros de l'exercici anterior) i el total de passius és de 12.113 milers d'euros (respecte els 13.837 milers d'euros de l'exercici anterior). En el compte de pèrdues i guanys de l'exercici tancat a 30-11-2015 hi figuren uns ingressos totals per import de 38.846 milers d'euros (respecte els 38.326 milers d'euros de l'exercici anterior). A l'exercici 2016, Transports de Barcelona, SA ha cobrat dividends de Transports Ciutat Comtal, SA per import de 2.000 milers d'euros a compte de reserves (200 milers d'euros a l'exercici 2015). Les seves accions no cotitzen a Borsa.

Magnituds dels Comptes Anuals Consolidats del Grup TMB

A continuació es detallen les principals magnituds dels Comptes Anuals Consolidats del Grup TMB dels exercicis 2016 i 2015:

BALANÇ DE SITUACIÓ		(Milers d'euros)	
ACTIU	Any 2016	Any 2015	
Actiu no corrent	1.093.936	1.092.971	
Actiu corrent	214.533	152.349	
Total Actiu	1.308.469	1.245.320	
PATRIMONI NET I PASSIU			
Patrimoni Net	353.258	377.534	
Passiu no corrent	701.838	695.532	
Passiu corrent	253.373	172.254	
Total Passiu	1.308.469	1.245.320	
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS			
Ingressos	790.835	740.443	
Despeses d'exploració	-770.439	-717.629	
Despeses financeres	-16.429	-18.232	
Particip. en beneficis soc. posades en equivalència	435	672	
RESULTAT ABANS IMPOSTOS	4.402	5.254	
Impost sobre societats	-124	4	
Resultat Consolidat de l'Exercici	4.278	5.258	

8.9 - Informació sobre la naturalesa i el nivell de risc procedent d'instruments financers

8.9.1 - Informació qualitativa

Les activitats de la Societat estan exposades a diversos riscos financers: risc de mercat (que inclou els risc de tipus de canvi, risc del tipus d'interès i risc de preus), risc de crèdit (reduït atesa l'activitat de la Societat) i risc de liquiditat. El programa de gestió del risc global de la Societat es centra en la incertesa dels mercats financers i tracta de minimitzar els efectes potencials adversos sobre la seva posició financera.

La gestió del risc està controlada pels serveis econòmic financers de la Societat que identifica, avalua i cobreixen els riscos financers d'acord amb les polítiques establertes per la Direcció de la Societat i el seu Consell d'Administració.

La Societat utilitza derivats per cobrir part dels riscos financers.

Tenint en compte que la major part de l'endeutament de la Societat estava referenciada a tipus d'interès variable, i donat que totes les entitats financeres creien que a principis de 2011 ens trobàvem en una situació de mínims històrics de tipus d'interès, es va decidir tancar entre el 23 i 28 de març de 2011 un total de 26 swaps de tipus d'interès per un període de 4 anys. Es va prendre com a punt de partida l'import corresponent al 50% de l'endeutament variable a 31-12-2010 i es van seleccionar 26 operacions de leasing que sumaven aquest import.

Des de la seva contractació, els swaps han tingut liquidacions negatives ja que el tipus Euribor a 6 mesos s'ha mantingut per sota dels nivells de swap.

Les cobertures van ser del tot efectives ja que els seus fluxos estaven relacionats amb els pagaments d'interessos dels leasings als que estan associats.

Tres dels swaps van vèncer durant el 2014 i dos ho van fer al 2013 coincidint amb el venciment del leasing però la majoria de swaps van vèncer durant l'any 2015, per tant, la Societat està exposada al risc de tipus d'interès i majoritàriament a l'Euribor 6 mesos.

El fet que la despesa de gasoil sigui una partida important en el compte de pèrdues i guanys de la Societat va provocar que es contractessin, entre abril i juliol de 2015, 3 swaps per a cobrir les oscil·lacions del preu del gasoil durant el període maig 2015 – desembre 2016. Aquests swaps han vençut el 31 de desembre de 2016.

A l'agost de 2016 es va contractar un nou swap per a cobrir les variacions del preu del gasoil durant l'any 2017.

Els swaps es basaven en l'evolució del preu de l'índex ULSD NWE 10 ppm. Aquest índex és el que té una correlació més alta, al voltant del 98%, amb els preus pagats a les subhastes setmanals que Transports de Barcelona, SA fa per a la compra de gasoil.

Les cobertures contractades al 2015 cobrien un 50%, aproximadament, del consum previst i la cobertura tancada al 2016 en cobreix un 20%. Totes les cobertures es contracten en Eur/Tm per tal d'evitar el risc de canvi ja que l'índex cotitza en dòlars americans.

Informació sobre el LEI (Legal Entity Identifier)

La "European Market Infrastructure Regulation" (EMIR) és una normativa aprovada pel Parlament Europeu i pel Consell Europeu de data 4 de juliol de 2012. Té com objectiu incrementar l'estabilitat i la transparència dels mercats derivats en la UE establint una sèrie de requisits operacionals que afecten a les contrapartides dels contractes de derivats, sempre i quan siguin entitats residents a la UE.

Entre els objectius destaquen:

- La necessitat que les parts implicades en una operació facin una conciliació de les carteres amb la periodicitat que marca la normativa.
- La comunicació de les operacions a un Registrator operacional a partir del 12 de febrer de 2014.

Per facilitar la comunicació de les operacions a aquest registre, és necessari i imprescindible que les parts tinguin un identificador d'Entitat Legal (LEI-Legal Entity Identifier), és un codi únic que identifica cada contrapartida i que serveix per poder fer la comunicació. En el cas d'Espanya, el proveïdor del LEI és el Registre Mercantil.

És pràctica habitual en el mercat financer, delegar la comunicació de les operacions a les entitats financeres implicades, tal i com està fent Transports de Barcelona, SA.

Transports de Barcelona, SA va fer la sol·licitud el 3 de febrer i el Registre Mercantil el va facilitar el 14 de febrer de 2014.

Aquest identificador s'ha de renovar anualment davant del registre Mercantil, tràmit que la Societat compleix periòdicament.

8.9.2 - Informació quantitativa

En els apartats anteriors ja s'ha detallat la informació quantitativa relativa als instruments financers més significatius de la Societat.

En relació als derivats, els valors raonables per als anys 2016 i 2015 són els següents:

Any 2016

(Milers d'euros)

	<u>Subjacent a 31-12-2016</u>	<u>Valoració a 31-12-2016 (*)</u>
Swaps gasoil Natixis 2015	4.200 tm	-31
Swaps gasoil CaixaBank 2015	1.800 tm	-8
Swaps gasoil CaixaBank 2016	2.880 tm	255
Total		216

(*) Els imports en positiu/negatiu són imports a favor/en contra de Transports de Barcelona, SA.

Any 2015

(Milers d'euros)

	<u>Subjacent a 31-12-2015</u>	<u>Valoració a 31-12-2015 (*)</u>
Swaps gasoil Natixis	4.200 tm	-936
Swap gasoil CaixaBank	1.800 tm	-407
Total		-1.343

(*) Els imports en positiu/negatiu són imports a favor/en contra de Transports de Barcelona, SA.

8.10 - Fons propis

Durant els exercicis 2016 i 2015, les partides que componen els fons propis no han presentat cap variació:

Any 2016 (Milers d'euros)	Saldo	Aplicació	Resultat	Saldo
	01-01-2016	Resultat	2014	31-12-2016
Capital subscrit	8.415	0	0	8.415
Reserva legal	1.683	0	0	1.683
Reserva revalorització	15.962	0	0	15.962
Altres reserves	101.924	0	0	101.924
Total	127.984	0	0	127.984

Any 2015 (Milers d'euros)	Saldo	Aplicació	Resultat	Saldo
	01-01-2015	Resultat	2015	31-12-2015
Capital subscrit	8.415	0	0	8.415
Reserva legal	1.683	0	0	1.683
Reserva revalorització	15.962	0	0	15.962
Altres reserves	101.924	0	0	101.924
Resultats de l'exercici	0	0	0	0
Total	127.984	0	0	127.984

a) Informació sobre la partida "Capital"

En data 7 de juny de 2001 la Junta General Ordinària de Transports de Barcelona, SA, d'acord amb l'article 144 de la Llei de Societats Anònimes, acordà red denominar el capital social en euros.

Després d'aquesta red denominació el capital social es fixa en vuit milions quatre cents catorze mil vuit-cents quaranta-quatre euros (8.414.844,00) representat per accions nominatives completament alliberades.

Les accions estan distribuïdes en tres sèries: Sèrie A) de cinquanta-set mil dues-centes accions d'un euro i cinquanta cèntims cadascuna; Sèrie B) de cent setanta-una mil quatre-centes accions de tres euros i un cèntim cadascuna; i Sèrie C) de tretze mil accions de sis-cents un euros i un cèntim cadascuna.

b) Titularitat de les accions

Corresponen en la seva totalitat a l'AMB (abans EMT), en virtut dels següents acords:

El dia 9 d'octubre de 1990 es va signar entre l'Administració General de l'Estat, l'Ajuntament de Barcelona i l'EMT, el Contracte Programa per al finançament de les Empreses Transports de Barcelona, SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA, en el període 1990-1993.

En el marc dels acords continguts a l'esmentat document es preveia la possibilitat de transferència de les accions d'ambdues Empreses a l'EMT per part del seu propietari, l'Ajuntament de Barcelona.

Aquesta possibilitat es va materialitzar per acord del Plenari de l'Ajuntament de Barcelona de data 30 de novembre de 1990, continuació d'un altre anterior de data 7 de gener de 1987.

D'altra banda, el Consell Metropolità de l'EMT en data 29 de novembre de 1990 va assumir la titularitat de les accions de les societats Transports de Barcelona, SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA.

Com a conseqüència de tot això, el 15 d'abril de 1991 es va signar el conveni entre l'Ajuntament de Barcelona i l'EMT, pel qual es va formalitzar l'acta de transferència de les accions de Transports de Barcelona, SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA.

En data 21 de juliol de 2011 es va constituir l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), en virtut de la Llei 31/2010 del 3 d'agost, aprovada per unanimitat pel Parlament de Catalunya, i en la mateixa data el Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona va adoptar l'adscripció a l'AMB de les societats mercantils de capital íntegrament públic Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA i Transports de Barcelona SA. L'AMB succeeix a l'EMT en la titularitat de les accions de les societats mercantils en que aquesta participava d'acord amb l'esmentada llei.

No hi ha contractes amb l'accionista únic, excepte aquells que puguin derivar-se de la pròpia activitat i que s'esmenten en aquesta memòria.

c) Reserva Legal

L'article 274 del Text Refós de la Llei de Societats de Capitals estableix que les societats destinaran el 10% del benefici de l'exercici a la reserva legal fins que aquesta abasti, almenys, el 20% del capital social. Aquesta reserva, mentre no superi el límit indicat, només podrà destinar-se a la compensació de pèrdues en el cas de què no existeixin altres reserves disponibles suficients per aquesta fi, o a augmentar el capital social en la part que excedeix del 10% del capital ja augmentat, i només serà disponible pels accionistes en cas de liquidació de la Societat.

El saldo de la reserva legal a 31 de desembre de 2016 representa el 20% de la xifra del capital social.

NOTA 9 - MONEDA ESTRANGERA

9.1 - Transaccions en moneda estrangera

Les transaccions efectuades en moneda estrangera durant els exercicis 2016 i 2015, són les següents:

Any 2016 CLASSIFICACIÓ PER MONEDES	Lliura esterlina	Euro
	Serveis rebuts	27.500
TOTAL	27.500	35.413

Any 2015 CLASSIFICACIÓ PER MONEDES	Lliura esterlina	Euro
	Serveis rebuts	25.500
TOTAL	25.500	35.888

NOTA 10 - SITUACIÓ FISCAL

10.1 - Informació de caràcter fiscal

La Societat té oberts d'inspecció tots els exercicis no prescrits i per als tributs i cotitzacions socials als quals està sotmesa. D'acord amb la normativa legal aplicable, les autoliquidacions no poden considerar-se definitives fins que no hagin estat comprovades per la inspecció tributària o laboral o hagi transcorregut el termini de prescripció de quatre anys establert per a tots els tributs i cotitzacions socials. En cap cas s'ha produït l'efecte d'interrupció del termini de prescripció.

Poden existir interpretacions o criteris en matèria tributària no compartits per la inspecció fiscal. En opinió de la Direcció de la Societat, si es produïssin les circumstàncies anteriors en la revisió dels exercicis oberts a la inspecció, els passius contingents que podrien originar-se no serien d'import significatiu. Tanmateix, la Societat presenta totes les seves declaracions acomplint estrictament les seves obligacions fiscals tant formals com materials.

10.2 - Hisenda Pública. Comptes deutors i creditors

A 31 de desembre de 2016 i 2015 els saldos que componen els epígrafs deutors i creditors d'Administracions Públiques són els següents:

(Milers d'euros)	Any 2016		Any 2015	
	Deutors	Creditors	Deutors	Creditors
Administracions Públiques deutores				
Per IVA	2.714		2.239	
Per IVA criteri de caixa	7		0	
Per IVA suportat europeu	1		1	
Per Impost sobre Societats	345		297	
Seguretat social, devolució quotes	367		14	
Ministeri d'Ind. i Energia	0		0	
Administracions Públiques creditores				
Per IRPF (Retencions mes de desembre)		3.957		3.535
Per Seguretat Social (Quotes mes de desembre)		4.504		4.386
Altres organismes		480		0
Total	3.434	8.941	2.551	7.921

Dins l'epígraf Administracions Públiques Deutores, s'inclouen els següents conceptes i situacions:

- a) Retencions a compte de l'Impost sobre Societats de l'exercici 2016 i liquidació de l'Impost sobre Societats de l'exercici 2015 pendents de devolució per 345 milers d'euros i 216 milers d'euros respectivament.
- b) Amb data efecte 1 d'abril de 2012, la Societat va quedar inscrita al Registro de Devolución Mensual de l'IVA de l'AEAT (REDEME). En data 31 de desembre de 2016, el deute per IVA pendent de cobrar és de 2.714 milers d'euros, dels quals 782 milers d'euros corresponen a la liquidació del mes d'octubre, 291 milers d'euros corresponen a la liquidació del mes de novembre de 2016 i 1.641 milers d'euros a la liquidació del mes de desembre de 2016. En data 4 de gener de 2017 s'han cobrat 782 milers d'euros corresponents a la liquidació de l'IVA d'octubre de 2016 i en data 7 de febrer de 2017 s'han cobrat 291 milers d'euros corresponents al mes de novembre de 2016.

- c) A l'any 2014 dins la partida "Ministeri d'Indústria i Energia", s'inclouïa una subvenció atorgada i pendent de cobrar del "Instituto para la diversificación y ahorro de la energía" (IDAE). El passat any 2015 la Societat va rebre la revocació d'aquesta subvenció. (veure nota 15.1).

10.3 - Impost sobre Beneficis

- a) Les bases imposables dels exercicis 2016 i 2015 tenen el següent detall:

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Resultat comptable de l'exercici	0	0
Diferència positiva permanent	75	104
Diferència negativa temporània	-1.887	-1.887
Impost sobre Societats	0	0
Base Imposable prèvia	-1.812	-1.783
Compensació Bases Imposables negatives d'exercicis anteriors (25%)	0	0
Base Imposable	-1.812	-1.783
Quota íntegra (25%/28%)	0	0
Bonificació (99%)	0	0
Deduccions	0	0
Quota líquida positiva	0	0

La diferència negativa temporània correspon al 10% de la reversió del 30% de l'import de les despeses d'amortització comptable dels anys 2013 i 2014 que no eren fiscalment deduïbles.

b) Deduccions

A continuació es relacionen les deduccions pendents d'imputar que es poden aplicar durant els 15 anys següents a l'exercici en que s'originen:

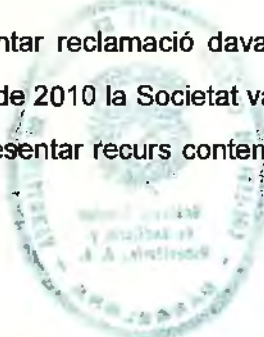

(Milers d'euros) Concepte	Exercici d'origen	Import pendent d'imputar
Inversions per a medi ambient	2007	938
	2008	11
	2009	446
	2010	170
	2011	31
	2012	20
	2013	24
	2014	7
Creació ocupació minusvàlids	2008	81
	2009	69
	2010	83
	2011	62
	2013	9
Contribucions a Plans de Pensions	2007	156
	2008	110
	2009	68
	2010	35
Donacions a entitats sense ànim de lucre	2010	131
	2014	43
	2015	36
Despeses de formació professional	2009	19
	2010	8
TOTAL		2.557

10.4 - Altres aspectes fiscals

Interessos en la devolució dels imports de la prorrata de l'IVA

En data 27 de novembre de 2007 la Societat va presentar davant l'Agència Tributària, reclamació per al càlcul dels interessos en la devolució dels imports de la prorrata de l'IVA degut a les diferències de criteri en la data d'inici del seu meritació. En data 26 de març de 2008 la Societat va rebre acord desestimatori i en data 3 d'abril de 2008 la Societat va presentar reclamació davant el Tribunal Económico Administrativo Central. En data 17 de maig de 2010 la Societat va rebre acord desestimatori i en data 7 de juliol de 2010 la Societat va presentar recurs contenciós-administratiu davant la Sala de lo Contencioso-Administrativo

de la Audiència Nacional. En data 27 d'octubre de 2011 la Societat va rebre la comunicació de la sentència de la Audiència Nacional, desestimant el recurs. En data 28 d'octubre de 2011, la Societat va presentar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem. En data 27 de setembre de 2012, el Tribunal Suprem va resoldre que admetia parcialment el recurs de cassació contra la sentència de la Audiència Nacional per la quantitat de l'any 2001, és a dir, 162 milers d'euros. En data 3 de juliol de 2013 la Societat va rebre resolució favorable del Tribunal Suprem, reconeixent com a "dies a quo" per al càlcul dels interessos corresponents el dia 30 de gener de 2002. En data 3 de març de 2014, la Societat va rebre 233 milers d'euros com a liquidació final d'interessos per part de l'AEAT. Es va fer una petició a la Audiència Nacional sol·licitant el càlcul d'interessos des de la data de la notificació de la sentència del Tribunal Suprem fins a la data de compliment efectiu, que va ser denegada el 28 de gener de 2015.

Impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs

Aquest impost, cedit a les Comunitats Autònomes, no és conforme a la legislació comunitària, segons dictamen motivat de la Comissió Europea de data 6 de maig de 2008, per la qual cosa des de l'any 2009, la Societat ha anat presentant diverses sol·licituds de devolució d'ingressos indeguts pel període abril 2005 a desembre 2012, juntament amb els interessos de demora corresponents, en concepte d'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i ha anat rebent diverses sentències desestimant les sol·licituds, tal com s'indica en els següents quadres:

Període	Import	Presentació AEAT	Resposta AEAT	Presentació TEARC	Resolució TEARC	Presentació TEAC	Presentació TEARC
Abril 2005-Juny 2009	4.565	10/07/2009	04/04/2011 Resolució desestimàtoria	18/04/2011	14/12/2012 Sentència desestimàtoria		
Juliol 2009-Setembre 2010	1.275	14/12/2010	04/04/2011 Resolució desestimàtoria	18/04/2011	14/12/2012 Sentència desestimàtoria		
Octubre 2010-Desembre 2010	288	30/12/2011	16/04/2012 Resolució desestimàtoria	08/05/2012	13/04/2013 Resolució desestimàtoria	23/05/2013	
Gener 2011-Desembre 2011	973	28/12/2012	28/03/2013 Resolució desestimàtoria	24/04/2013			16/12/2014(*)

(*) Prèvia petició del TEARC, la Societat presenta escrit d'al·legacions de l'any 2011 i afegeix tot el període abril 2005-desembre 2012.

Període	Import	Presentació AEAT	Resposta AEAT	Presentació TEARC
Abril 2005-Desembre 2011	7.101	11/07/2013	22/11/2013 Resolució desestimàtoria	18/12/2013
Gener 2012-Desembre 2012	1.160	11/07/2013	22/11/2013 Resolució desestimàtoria	18/12/2013

El motiu de la nova reclamació conjunta que es va presentar a l'AEAT l'11 de juliol de 2013 es basava en la possible reclamació patrimonial de l'Estat davant d'una probable sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea que declarés la nul·litat d'aquest impost, com va succeir realment el 27 de febrer de 2014.

En data 27 de febrer de 2014 el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va dictaminar que l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs (IVMDH) era contrari a la directiva 92/12 de la Unió Europea sobre els impostos especials. A més a més, aquesta sentència assenyalava expressament que *"no es pot admetre que la Generalitat de Catalunya i el Govern Espanyol hagin actuat de bona fe en mantenir l'IVMDH en vigor durant un període de més de 10 anys"*. Així mateix, explícitament s'indicava que *"no procedeix limitar en el temps els efectes de la present sentència"*, deixant entreveure el caracter retroactiu davant possibles reclamacions.

Amb aquesta sentència, s'obtenia el recolzament judicial necessari per recuperar les quantitats indegudament pagades de l'IVMDH. A tal efecte, el 27 de novembre de 2014 la Societat va presentar un escrit al Tribunal Econòmic Administratiu Regional de Catalunya, justificant documentalment, en base a les còpies de les factures rebudes dels diferents subministradors de carburants, l'import de l'IVMDH corresponent al període no prescrit d'abril 2005 a desembre 2012.

En data 4 de febrer de 2015, la Societat va presentar una petició d'indemnització mitjançant reclamació patrimonial de l'Estat davant el Consell de Ministres, reclamant el perjudici causat pel pagament indegut de 10.459 milers d'euros corresponents a les quotes suportades i pagades indegudament per l'IVMDH. D'aquest import, 2.201 milers d'euros corresponien al període gener 2002 a març 2005 (no reclamat mai prèviament per la via de la Llei General Tributària) i 8.258 milers d'euros al període abril 2005 a desembre 2012. Aquesta reclamació va ser desestimada pel Consell de Ministres el 27 de novembre de 2015.

El 21 de maig de 2015, el TEARC va acordar les següents resolucions, segons el quadre adjunt:

Període reclamat	Import (milers d'euros)	Resolució TEARC 21/05/2015
Abril 2005-Juny 2009	4.565	Inadmissibilitat de la reclamació
Juliol 2009-Setembre 2010	1.275	Inadmissibilitat de la reclamació
Octubre 2010-Desembre 2010	288	Inadmissibilitat de la reclamació
Gener 2011-Desembre 2011	973	Inadmissibilitat inicial per duplictat de reclamació. Posteriorment és estimada en part i retornat l'expedient a l'AEAT per la seva execució.
Gener 2012-Desembre 2012	1.160	Estimada la reclamació i retorn de l'expedient a l'AEAT per la seva execució.
TOTAL RECLAMAT	8.261	

L'AEAT, durant els mesos de març i abril de 2016, ha pagat a la Societat la quantitat de 973 milers d'euros de principal, més 211 milers d'euros d'interessos corresponents a la reclamació inicial en relació a l'IVMDH de l'any 2011 i 1.156 milers d'euros més 195 milers d'euros d'interessos, corresponents a la reclamació de l'any 2012.

Paral·lelament, i reforçant la pretensió de la Societat de reclamar el perjudici causat durant tota la vigència de l'IVMDH, el 29/03/2016 el Tribunal Suprem va publicar 2 sentències favorables a dues empreses demandants. En aquestes sentències s'estima la reclamació patrimonial de l'Estat Espanyol en relació al cèntim sanitari durant tota la vigència d'aquest impost (de gener-2002 a desembre-2012), assenyalant també que s'abonaran també els interessos legals des de la data de presentació de la reclamació fins la data de notificació de la resolució del Tribunal Suprem.

La Societat, per la seva part, va presentar recurs el 13/04/2016 davant el Tribunal Suprem contra l'acord del Consell de Ministres de data 27 de novembre de 2015, on es desestimava la reclamació de perjudici causat pel pagament indegut de 10.459 milers d'euros per l'IVMDH. Així mateix, i a l'espera de la resolució del Tribunal Suprem, Transports de Barcelona, SA va presentar el 19/10/2016 davant l'AEAT dos escrits, sol·licitant la revocació i la nul·litat de ple dret dels actes de la mateixa AEAT i de les resolucions administratives que van desestimar les pretensions de la Societat, referents al període abril-2005 a setembre-2010.

Per últim, assenyalar que l'IVMDH va desaparèixer el 01/01/2013, quedant integrat dins de l'impost sobre hidrocarburs. Transports de Barcelona, SA continua cobrant trimestralment des de febrer 2014, la quantitat de 0,048€ per cada litre subministrat als autobusos, segons marca la Llei 2/2014 de 27 de gener de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.

La Societat està al corrent de les seves obligacions fiscals pel que es refereix a declaracions, liquidacions o notificacions.

NOTA 11 - INGRESSOS I DESPESES

En els quadres següents es descriuen i quantifiquen, en milers d'euros, els conceptes que integren cadascuna de les rúbriques del compte de pèrdues i guanys.

11.1 – Ingressos

	Any 2016	Any 2015
Vendes. Recaptació		
Viatgers transportats segons validacions (en milions)	196	188
Tarifa mitjana (euros)	0,68	0,68
Recaptació	145.254	136.703
Descomptes sobre vendes	-5.212	-4.434
Ràpels sobre vendes	-859	-259
Comissions per venda de títols	-232	-253
Despeses sistema tarifari integrat	-4.930	-4.672
Suma	134.021	127.085
Ingressos accessoris a l'explotació		
Publicitat	2.387	3.158
Màquines vènding	53	53
Vendes de residus	38	57
Cooperació exterior	247	154
Serveis a altres empreses	1.729	2.073
Serveis a Projectes i Serveis de Mobilitat, SA	55	52
Serveis a Transports Metropolitans de Barcelona, SA	82	18
Serveis a l'ATM	124	123
Intervenció - Inspecció	152	198
Ingressos Pla de Pensions	286	530
Servei de llançadores a Metro	1.358	803
Penalitzacions a proveïdors	39	19
Altres	62	96
Suma	6.612	7.334
Subvencions especials (veure nota 15.3)		
Targeta Rosa Metropolitana	4.662	4.662
Línies 80-81-82-83	1.229	1.271
Altres	331	248
Suma	6.222	6.181
Subvencions al servei (veure nota 15.2)		
Administracions per Contracte Programa	145.171	158.998
Suma	145.171	158.998
Total ingressos	292.026	299.598

11.2 - Despeses d'exploració

	<u>Any 2016</u>	<u>Any 2015</u>
Aprovisionaments		
Material de consum i reposició	9.657	9.549
Material d'oficina	216	179
Bittletatge	82	72
Suma	<u>9.955</u>	<u>9.800</u>
Carburants		
Gasoil A	11.425	12.441
Gas Natural	6.672	7.843
Altres	388	345
Suma	<u>18.485</u>	<u>20.629</u>
Personal		
Sous i salaris	150.286	150.338
Altres despeses de personal	7.093	7.132
Seguretat Social	51.496	49.620
Indemnitzacions	194	242
Suma	<u>209.069</u>	<u>207.332</u>
Sistema complementari de pensions		
Aportacions corrents per pensions contingència jubilació	0	0
Aportacions corrents per pensions de contingència risc	286	530
Suma	<u>286</u>	<u>530</u>

TB

	<u>Any 2016</u>	<u>Any 2015</u>
Serveis exteriors		
Lloguers i cànons	3.666	3.598
Reparació i conservació d'elements de transport	5.552	4.537
Reparació i conservació de la resta de l'immobilitzat	2.375	2.512
Transports	238	191
Assegurances	3.586	4.103
Assistència tècnica i estudis	1.047	1.016
Seguretat i vigilància	980	939
Transport i manipulació de recaptació	95	96
Despeses d'informàtica	2.084	2.044
Contracte d'interrelacions Metro-TB	544	1.157
Interrelacions TB-TMB,SL	71	0
Arxiu extern	17	22
Despeses "Bus Turístic"	5.216	4.655
Neteja i sanejament	3.464	3.290
Promoció i comunicació	1.642	1.630
Consums	1.357	1.550
Comunicacions	409	373
Altres	2.392	2.263
Suma	34.735	33.976
Tributs		
Impost sobre activitats econòmiques	126	126
Impost sobre béns immobles	320	317
Impost sobre gasos fluorats	110	76
Taxes diverses	228	57
Suma	784	576
Variacions de provisions		
Provisions per tràfic	-1.671	4.025
Suma	-1.671	4.025
Resultats per vendes d'immobilitzat		
Resultat per baixes d'immobilitzat	325	2
Resultat per vendes d'immobilitzat	-4	-11
Suma	321	-9
Altres resultats (nota 10.4)	-2.129	0
Total despeses d'exploació	69.835	276.859

11.3 – Amortitzacions

	Any 2016	Any 2015
D'immobilitzat intangible	1.588	1.639
D'immobilitzat material	27.429	25.515
Total amortitzacions	29.017	27.154

11.4 - Resultat financer abans de subvencions

	Any 2016	Any 2015
Despeses financeres		
De crèdits i leasings	1.129	1.233
Interessos de derivats financers	0	257
Altres	291	309
	1.420	1.799
Ingressos financers		
De crèdits i préstecs	34	44
D'inversions financeres	2.000	200
Diferències positives de canvi	0	1
Interessos de comptes bancaris	0	1
Interessos devolució IVMDH (nota 10.4)	407	0
Altres	956	1.149
	3.397	1.395
Total resultat financer abans de subvencions	-1.977	404

11.5 - Subvencions en capital imputades a pèrdues i guanys (nota 15.1)

	Any 2016	Any 2015
Subvenció Insero	236	237
Subvenció Contracte Programa 2002-2004	0	285
Subvenció Contracte Programa 2005-2006	1.177	1.177
Subvenció Contracte Programa 2009-2010	1.357	1.357
Subvenció Conveni Gas Natural	916	939
Altres subvencions	1.163	823
Total subvencions en capital imputades a pèrdues i guanys	4.849	4.818

NOTA 12 - PROVISIONS I CONTINGÈNCIES

12.1- Provisions i Contingències

S'han dotat provisions per fer front a responsabilitats probables o certes, d'acord amb la norma de valoració descrita a la nota 4, el moviment de les quals, en milers d'euros, es descriu a continuació:

Any 2016 (Milers d'euros)	Saldo a 01-01-16	Variació Provisions		Saldo a 31-12-16
		Dotacions	Aplicacions	
Provisió per reclamacions laborals	4.373	643	1.147	3.869
Altres provisions	2.851	19	0	2.870
Total	7.224	662	1.147	6.739

Any 2015 (Milers d'euros)	Saldo a 01-01-15	Variació Provisions		Saldo a 31-12-15
		Dotacions	Aplicacions	
Provisió per reclamacions laborals	785	3.609	21	4.373
Altres provisions	253	2.598	0	2.851
Total	1.038	6.207	21	7.224

La major part de la provisió per reclamacions laborals de l'any 2015, corresponia a dues demandes de conflicte col·lectiu reclamant el pagament durant el període de vacances d'un conjunt de conceptes salarials de dos anys i que estan en tràmit judicial. A l'any 2016 s'ha pagat una part d'aquesta reclamació. A l'any 2016 s'ha presentat una demanda per conflicte col·lectiu que afecta als empleats de conducció que treballen en la modalitat de servei partit amb un import estimat de 3.745 milers d'euros. Al mes de març de 2017 hi ha hagut una sentència judicial, desestimant la demanda, per la qual cosa l'eventual risc s'ha considerat com a possible i no s'inclou dins els estats financers.

Dins d'altres provisions que es van dotar a l'exercici 2015 i que es mantenen per l'exercici 2016, s'inclouïa una provisió per una demanda contra la Mutua Universal i en la qual la Societat figurava com a tercer civilment responsable, així com una provisió per l'import previst a pagar per l'escriptura de declaració d'obra nova de la cobxera d'Horta.

12.2- Altres contingències

El RD Llei 20/2012 de 13 de juliol de mesures per garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, va establir per a l'any 2012 la supressió de l'import equivalent a una paga extraordinària per al personal del sector públic. Com a resultat de l'aplicació efectuada per Transports de Barcelona, SA de l'esmentat RD Llei 20/2012 les despeses per sous i salaris de l'exercici 2012 es van veure minorades en 6.227 milers d'euros.

D'acord amb el mateix RD Llei 20/2012 les quantitats derivades de la supressió de la paga extraordinària es destinaran en exercicis futurs a realitzar aportacions a plans de pensions o

contractes d'assegurança col·lectius que incloguin la cobertura de contingències de jubilació amb subjecció a la llei d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera en els termes i abast que es determini en les corresponents lleis de pressupostos.

Adicionalment, la Llei 36/2014 de data 26 de desembre, en la seva disposició addicional dotzena, el RD Llei 10/2015 d'11 de setembre en el seu article 1 i la Llei 48/2015 de 29 d'octubre en la seva disposició addicional dotzena, van determinar la possibilitat de recuperar els imports que es van deixar de rebre com a conseqüència de l'aplicació en el seu dia, del RD Llei 20/2012, minorats en les quanties satisfetes per aquests mateixos conceptes com a conseqüència de sentències judicials o altres actuacions. A 31 de desembre de 2016 i 2015 no existia cap obligació no registrada per aquests conceptes.

NOTA 13 - INFORMACIÓ SOBRE EL MEDI AMBIENT

13.1- Inversions

Les inversions acumulades associades a medi ambient, en milers d'euros, són les següents:

Any 2016
Subministrament i instal·lació de depuradores a cotxeres

	Valor d'adquisició	Amortització	Valor net
- Ponent	184	120	64
- Triangle	453	367	86
- Zona Franca I	404	297	107
- Horta	351	296	55

Total	1.392	1.080	312
--------------	--------------	--------------	------------

Canvi de gas-oil C a gas natural a Zona Franca I	216	214	2
---	------------	------------	----------

Instal·lació de calefacció a gas natural a Horta	912	906	6
---	------------	------------	----------

Punts verds

- Zona Franca I	140	91	49
- Horta	96	74	22
- Triangle	80	55	25
- Ponent	55	15	40

Total	371	235	136
--------------	------------	------------	------------

Panells solars

- Zona Franca I	72	70	2
- Horta	24	24	0

Total	96	94	2
--------------	-----------	-----------	----------

Sistema de gestió mediambiental

Equip per a subministrament Ad-Blue	94	94	0
--	-----------	-----------	----------

- Horta	151	89	62
- Triangle	155	85	70
- Ponent	101	41	60

Total	407	215	192
--------------	------------	------------	------------

Prensa 100 TN tractament residus	4	3	1
---	----------	----------	----------

Projecte cogeneració d'energia

- Horta	520	258	262
- Triangle	437	2	435
- Zona Franca	0	0	0

Total	957	260	697
--------------	------------	------------	------------

Filtres de partícules per autobusos	5.919	5.617	302
--	--------------	--------------	------------

Hibridació autobusos	10.751	7.211	3.540
-----------------------------	---------------	--------------	--------------

Equipament aïllament busos híbrids	8	5	3
---	----------	----------	----------

Mesura de consums	49	17	32
--------------------------	-----------	-----------	-----------

Infraestructura híbrids cotxeres	718	290	428
---	------------	------------	------------

Anàlitzador diagnòstic híbrids	13	11	2
---------------------------------------	-----------	-----------	----------

Recarrega bus elèctric	169	19	150
-------------------------------	------------	-----------	------------

Il·luminació eficient	204	51	153
------------------------------	------------	-----------	------------

Projecte Scade	985	267	718
-----------------------	------------	------------	------------

Projecte Electrobus/Programa Elena (BEI)	322	193	129
---	------------	------------	------------

Sistema eficiència energètica	116	13	103
--------------------------------------	------------	-----------	------------

Total inversions	23.703	16.795	8.908
-------------------------	---------------	---------------	--------------

No hi ha contingències ni responsabilitats de tipus mediambiental i les que puguin haver estat cobertes per l'assegurança de responsabilitat civil.

13.2- Despeses

Les despeses incorregudes en els exercicis 2016 i 2015 per a la protecció i millora de medi ambient es mostra al següent detall:

Materials i serveis exteriors (Milers d'euros)	Any 2016			Any 2015		
	Serveis		Total	Serveis		Total
	Materials	exteriors		Materials	exteriors	
Auditories medi ambient	0	25	25	0	4	4
Actuacions de millora	0	2	2	0	2	2
Tractaments de residus	0	229	229	0	216	216
Gestió mediambiental	6	159	165	1	181	182
Total despeses	6	415	421	1	403	404

13.3- Autobusos amb Gas Natural

Des de l'any 2002 s'han adquirit els següents autobusos que funcionen amb gas natural. A l'exercici 2016 s'ha produït la incorporació de nous autobusos, per aquesta raó el valor d'adquisició d'autobusos de gas natural és de 106.235 milers d'euros, a 31 de desembre de 2015 era de 101.170 milers d'euros:

Any 2016 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Autobusos gas natural any 2002	7.261	7.261	0
Autobusos gas natural any 2004	202	202	0
Autobusos gas natural any 2005	25.638	24.618	1.020
Autobusos gas natural any 2006	6.024	5.042	982
Autobusos gas natural any 2007	18.420	15.384	3.036
Autobusos gas natural any 2009	11.741	7.244	4.497
Autobusos gas natural any 2010	15.322	7.679	7.643
Autobusos gas natural any 2011	10.140	4.599	5.541
Autobusos gas natural any 2012	6.422	2.520	3.902
Autobusos gas natural any 2016	5.065	58	5.007
Total autobusos amb gas natural	106.235	74.607	31.628

Any 2015 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Autobusos gas natural any 2002	7.261	7.261	0
Autobusos gas natural any 2004	202	185	17
Autobusos gas natural any 2005	25.638	22.481	3.157
Autobusos gas natural any 2006	6.024	4.541	1.483
Autobusos gas natural any 2007	18.420	13.845	4.575
Autobusos gas natural any 2009	11.741	6.265	5.476
Autobusos gas natural any 2010	15.322	6.402	8.920
Autobusos gas natural any 2011	10.140	3.754	6.386
Autobusos gas natural any 2012	6.422	1.984	4.438
Total autobusos amb gas natural	101.170	66.718	34.452

Així mateix, a l'any 2004 es van fer obres a la cotxera de Zona Franca, per adequar les instal·lacions, per un import de 1.742 milers d'euros, el valor net d'aquestes obres a 31 de desembre de 2016 i 31 de desembre de 2015 són els següents:

Any 2016 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Taller autobusos gas natural	1.641	1.641	0
Total taller gas natural	1.641	1.641	0

Any 2015 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Taller autobusos gas natural	1.641	1.641	0
Total taller gas natural	1.641	1.641	0

13.4- Autobusos híbrids

Des de l'any 2010 s'han adquirit autobusos que funcionen amb sistema híbrid. A l'exercici 2016 s'ha produït la incorporació de nous autobusos per aquesta raó el valor d'adquisició d'autobusos que funcionen amb sistema híbrid és de 52.179 milers d'euros, a 31 de desembre de 2015 era de 30.039 milers d'euros:

El valor net d'aquests autobusos a 31 de desembre de 2016 i a 31 de desembre de 2015, en milers d'euros, són els següents:

Any 2016 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Autobusos Híbrids any 2010	865	434	431
Autobusos Híbrids any 2012	5.227	1.879	3.348
Autobusos Híbrids any 2013	11.386	3.128	8.258
Autobusos Híbrids any 2015	12.561	1.087	11.474
Autobusos Híbrids any 2016	22.140	87	22.053
Total autobusos híbrids	52.179	6.615	45.564

Any 2015 (Milers d'euros)	Valor		
	d'adquisició	Amortització	Valor net
Autobusos Híbrids any 2010	865	362	503
Autobusos Híbrids any 2012	5.227	1.443	3.784
Autobusos Híbrids any 2013	11.386	2.180	9.206
Autobusos Híbrids any 2015	12.561	40	12.521
Total autobusos híbrids	30.039	4.025	26.014

13.5- Altres Inversions de l'any

Les altres inversions realitzades durant els exercicis 2016 i 2015 per raons mediambientals corresponen a:

(Milers d'euros)	2016
Projecte Scada	202
Depuradores cotxeres	71
Sistema eficiència energètica	43
Projecte cogeneració d'energia	4
Total	320

(Milers d'euros)	2015
Projecte Scada	108
Depuradores cotxeres	63
Sistema eficiència energètica	25
Projecte cogeneració d'energia	20
Il·luminació eficient	16
Lloc recàrrega bus elèctric	12
Panells solars	1
Infraestructura Híbrids cotxeres	1
Total	246

NOTA 14 - RETRIBUCIONS A LLARG TERMINI AL PERSONAL

La Societat manté compromisos per pensions d'aportació i prestació definida amb els seus empleats, instrumentats mitjançant un pla de pensions d'ocupació, tal i com estableix la normativa que regula l'exteriorització de compromisos per pensions.

El 20 de setembre de 2000 es va presentar a la Direcció General de Seguros el Pla de Reequilibri per a l'exteriorització dels compromisos per pensions. Prèviament la Societat va efectuar la promoció del Pla de Pensions, en la modalitat d'ocupació per als seus empleats, registrat a la Direcció General de Seguros el 9 de setembre de 1999, i al qual es van adherir fins al 25 de juliol de 1999 un total de 2.818 empleats sobre una plantilla total de 2.822.

Després d'un procés de concurrència d'ofertes, es va seleccionar com a Entitat Gestora del Pla de Pensions a Vidacaixa i a la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona com a Entitat Dipositària.

El mateix dia de la seva presentació a la Direcció General de Seguros es va efectuar la transferència al Fons dels recursos constituïts fins aquella data, per un import de 27.998 milers d'euros. En data 23 d'octubre de 2001 es va rebre de la Direcció General de Seguros y Fondos de Pensiones (Ministeri d'Economia) l'aprovació del Pla de Reequilibri corresponent al Pla de Pensions dels empleats de Transports de Barcelona, SA.

En data 27 de desembre de 2002 es va presentar una modificació del Pla de Reequilibri en adaptació a la Disposició Addicional divuitena del Projecte de Llei de Mesures de Reformes del Sistema Financer, que va ser acceptada posteriorment per la Direcció General de Seguros.

El Pla de Reequilibri va establir que les aportacions per amortitzar els dèficits de Passius i Actius que resultaven dels càlculs actuarials es farien en 12 anys (2000-2012) a un tipus d'interès del 4% :

<u>Hipòtesis:</u>	<u>Hipòtesi:</u> De tipus d'interès	4%
	Biomètriques	
	Taules de mortalitat d'actius	EVK 90 (Actius)
	Taules d'invalidesa d'actius	SS 90
	Taules de mortalitat de passius	GR 80 (-2 anys)
	Taules de mortalitat d'invàlids	EVK 80 (Invàlids)

En data 19 de desembre de 2008 la Comissió de Control del Pla de Pensions d'ocupació de Transports de Barcelona, SA va acordar substituir la taula de mortalitat de passius GR 80 (-2 anys) per la taula PER 2000P (producció) per prestacions causades abans del 3 de juny de 1999. Per prestacions causades amb posterioritat s'aplica la taula GR 95.

(Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Obligacions:			
Passius	55.334	105.080	160.414
Actius	54.627	40.702	95.329
Transferència de fons constituïts	-35.097	-27.998	-63.095
Dèficits per serveis passats	74.864	117.784	192.648

En data 22 de febrer de 2011, la Comissió de Control del Pla de Pensions va acordar la modificació de les bases tècniques del Pla de Pensions de forma que el tipus d'interès tècnic va passar a ser el 3,2% amb efectes 1 de gener de 2011, segons l'acord de data 26 d'abril de 2011.

En data 23 de febrer de 2017, la Comissió de Control del Pla de Pensions va acordar la modificació del tipus d'interès tècnic al 3,08%.

A més a més, cada Societat ha de fer les aportacions corrents mensuals corresponents al personal en actiu que, juntament amb les aportacions dels participants, proveiran al Pla dels recursos establerts per fer front a les prestacions que recullen els Reglaments dels Plans de Pensions.

Per fer front a aquestes obligacions de passat les Societats disposaven de les aportacions a rebre de les Administracions per aquest concepte en el període 2000-2012.

El Pla d'amortització dels dèficits per serveis passats de participants i beneficiaris presenta els següents venciments de principal:

(Milers d'euros)	METRO	TB	TOTAL
Anys			
2000-2010	57.642	91.794	149.436
2011	8.532	12.548	21.080
2012	8.690	13.442	22.132
Total 2000-2012	74.864	117.784	192.648

A 31 de desembre de 2012, la Societat va acabar d'aportar els imports corresponents als dèficits per serveis passats de partícips i beneficiaris.

Per aplicació de les Lleis de Pressupostos Generals de l'Estat per als anys 2016 i 2015, la Societat no ha fet aportacions corrents per jubilació en els exercicis 2016 i 2015 i per tant els imports de 286 i 530 milers d'euros, registrats com a aportació al sistema complementari de pensions al compte de pèrdues i guanys dels exercicis 2016 i 2015 corresponen a aportacions per contingències de risc.

En data 28 de juliol de 2014 es va canviar l'entitat dipositària passant a ser Cecabank, SA.

NOTA 15 - SUBVENCIONS, DONACIONS I LLEGATS

15.1 - Subvencions en Capital

Any 2016 (Milers d'euros)	Saldo a 01-01-2016	Incorporac. 2016	Trasp. a rtats. 2016	Saldo a 31-12-2016
Subv.en capital CP 2002-2004	0	0	0	0
Subv.en capital CP 2005-2006	2.428	0	1.177	1.251
Subv.en capital CP 2009-2010	7.294	0	1.357	5.937
Subv.Gas Natural	4.429	314	916	3.827
Subv.IDAE	2.905	0	813	2.092
Subv.ELENA	597	0	0	597
Subv.Wifi Ciutadà	0	1.967	299	1.668
Altres Subvencions	938	64	287	715
Total	18.591	2.345	4.849	16.087

Any 2015 (Milers d'euros)	Saldo a 01-01-2015	Incorporac. 2015	Trasp. a rtats. 2015	Saldo a 31-12-2015
Subv.en capital CP 2002-2004	285		285	0
Subv.en capital CP 2005-2006	3.605	0	1.177	2.428
Subv.en capital CP 2009-2010	8.651	0	1.357	7.294
Subv.Gas Natural	5.368	0	939	4.429
Subv.IDAE	6.128	-2.442	781	2.905
Subv.ELENA	597	0	0	597
Altres Subvencions	1.217	0	279	938
Total	25.851	-2.442	4.818	18.591

Les subvencions dels Contractes Programa 2002-2004, 2005-2006 i 2009-2010 deriven dels acords esmentats en aquests Contractes.

En data 15 de desembre de 2009, la Societat i Gas Natural, SDG van formalitzar un conveni de col·laboració en la reducció d'emissions contaminants amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona. En virtut d'aquest conveni, la Societat ha rebut diverses aportacions de Gas Natural, SDG per inversions relacionades amb el medi ambient, per import de 13.016 milers d'euros en el període 2010-2015.

Pel que fa a Altres Subvencions, corresponen bàsicament a les concedides per l'INSERSO (Institut de Serveis Socials del Ministeri de Treball), per tal de compensar part dels costos d'adaptació dels autobusos per a la seva utilització per persones discapacitades, al Pla Renove Industrial (Ministeri d'Indústria i Energia) en concepte d'ajut a la renovació de la flota i a l'Agència de suport de l'empresa catalana en concepte d'ajut per tal de dur a terme el "Projecte de R+D de la tecnologia híbrida per autobusos urbans".

La subvenció del "Instituto para la diversificación y ahorro de la energía" (IDAE) correspon a les ajudes associades a inversions mediambientals rebudes als exercicis 2013 i 2014. A l'any 2015 la Societat va rebre la revocació de la subvenció atorgada del projecte IDAE corresponent a l'exercici 2010.

La subvenció ELENA correspon a la concedida pel BEI per al projecte ELECTROBUS (Xarxa Bus Energia Eficient per a Barcelona).

La subvenció en capital Wifi ciutadà correspon a l'objectiu de l'Ajuntament de Barcelona d'estendre la xarxa "Wifi Ciutadà" al transport públic, concretament a la flota d'autobusos operativa de Transports de Barcelona, SA.

15.2 - Subvencions al servei

Any 2016	METRO	TB	TMB
(Milers d'euros)			
ATM per Contracte Programa			
Necessitats Corrents	211.777	145.171	356.948
Total	211.777	145.171	356.948

Els imports comptabilitzats corresponen als compromisos adquirits per l'ATM per a l'any 2016 (nota 7.2).

Any 2015	METRO	TB	TMB
(Milers d'euros)			
ATM per Contracte Programa			
Necessitats Corrents	164.268	158.998	323.266
Total	164.268	158.998	323.266

Els imports comptabilitzats corresponen als compromisos adquirits per l'ATM per a l'any 2015 (nota 7.2).

15.3 - Altres Subvencions

Les subvencions comptabilitzades per als anys 2016 i 2015 ho han estat en funció dels acords contractuals amb els Organismes i Entitats que s'esmenten en el quadre anterior (veure nota 7.6).

(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Àrea Metropolitana de Barcelona		
Targeta Rosa Metropolitana	4.662	4.662
Línies 80, 81, 82 i 83	1.229	1.271
Suma	5.891	5.933
Institut Municipal de Serveis Funeraris		
Línies 102, 103 i 104	195	191
Suma	195	191
Altres subvencions	136	57
Total	6.222	6.181

NOTA 16 - FETS POSTERIORS AL TANCAMENT

16.1 - Noves tarifes

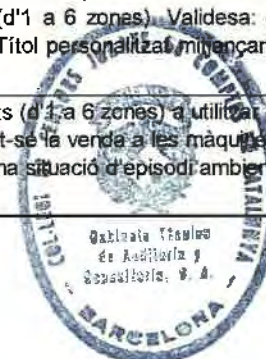
El dia 1 de Gener de 2017 entren en vigor les noves tarifes.

Les tarifes inclouen la lliure circulació dins de cada zona, en tots els serveis de Ferrocarrils de la Generalitat, Renfe, Metro, Tramvia i Autobús. A continuació es detallen els títols més utilitzats:

QUADRE SISTEMA TARIFARI INTEGRAT	
T-10 (1 a 6 zones)	Títol que permet realitzar 10 desplaçaments integrats en tots els modes de transport segons les zones a travessar. Títol multipersonal i horari.
T-50/30 (1 a 6 zones)	Títol que permet realitzar 50 desplaçaments integrats en tots els modes de transport segons les zones a travessar. Té una validesa per a 30 dies consecutius des de la seva primera validació. Títol unipersonal i horari.
T-Mes (1 a 6 zones)	Títol que permet realitzar un nombre de desplaçaments il·limitats, a les zones delimitades per la primera validació, en tots els modes de transport segons les zones a travessar. Té una validesa de 30 dies consecutius des de la seva primera validació. Títol personalitzat mitjançant DNI, NIE o passaport.
T-Dia (1 a 6 zones)	Títol que permet realitzar un nombre de desplaçaments il·limitats, a les zones delimitades per la primera validació, en tots els modes de transport segons les zones a travessar. Té validesa per 1 dia des de la seva primera validació fins l'acabament del servei. Títol unipersonal.
T-4	Títol vàlid per a realitzar 10 desplaçaments integrats a la xarxa d'autobusos i metro de TMB (excepte els serveis especials i Bus Turístic), xarxa d'autobusos de l'AMB, FGC i TRAM (únicament Zona 1). Títol personal, vàlid, únicament adjuntant alguna de les següents targetes identificatives: -Targeta Rosa Metropolitana de tarifa reduïda -Carnet Rosa Metropolità de tarifa reduïda -Carnet Groc Metropolità -Targeta de Pensionista "B" de FGC
Targeta Rosa	Targeta personal i intransferible amb la qual es pot viatjar gratuïtament o bé amb tarifa reduïda, en: -Línies regulars d'autobús de TMB -Ferrocarrils de la Generalitat (dins la 1a corona metropolitana) -Metro -Trambaix -Trambesós i Funicular de Montjuïc Serveis regulars de les següents empreses dins de l'àmbit de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB): Tusgsal, Authosa, Sagalés, Rosarbus, Oliveras, Soler i Sauret (Urbans de Sant Feliu, Esplubús, JustTram i JustMetro), Mons i TCC2 (PR4).
Targeta T-12	Títol de transport per als nens i nenes de 4 a 13 anys que els permet fer gratuïtament un nombre il·limitat de viatges, a la xarxa de transport públic del sistema tarifari integrat, dins la mateixa zona tarifària en la que resideix el nen o la nena.
Targeta T-Jove	Títol de transport que permet fer un nombre il·limitat de desplaçaments, a les zones delimitades per la primera validació, en tots els modes de transport segons les zones a travessar (d'1 a 6 zones). Validesa: 90 dies consecutius des de la primera validació. Títol personalitzat mitjançant DNI o carnets acreditatius dels operadors, per a persones menors de 25 anys.
Targeta T-Familiar (70/30)	Targeta multiviatge que permet fer 70 desplaçaments integrats en tots els modes de transport segons les zones a travessar (d'1 a 6 zones). Validesa: 30 dies consecutius des de la primera validació. Títol multipersonal i horari.
T-Trimestre	Títol de transport que permet fer un nombre il·limitat de desplaçaments, a les zones delimitades per la primera validació, en tots els modes de transport segons les zones a travessar (d'1 a 6 zones). Validesa: 90 dies consecutius des de la primera validació. Títol personalitzat mitjançant DNI o carnets acreditatius dels operadors.
T-episodi ambiental	Tarjeta multipersonal de 2 viatges integrats (d'1 a 6 zones) a utilitzar el mateix dia de la primera validació, activant-se la venda a les màquines automàtiques els dies en que es declari una situació d'episodi ambiental de contaminació

PREUS DELS TÍTOLS INTEGRATS ANY 2017 (en euros)						
	1 Zona	2 Zones	3 Zones	4 Zones	5 Zones	6 Zones
Bitllet senzill (no integrat)	2,15					
Bitllet senzill aeroport (no integrat)	4,50					
T-10	9,95	19,60	26,75	34,45	39,55	42,05
T-50/30	42,50					
T-Mes	52,75	71,00	99,60	122,00	140,00	150,00
T-Dia	8,40	12,80	16,05	17,95	20,10	22,50
T-4	3,90					
T-Jove	105,00	142,00	199,20	244,00	280,00	300,00
T-Familiar (70/30)	59,50	86,05	118,00	144,50	165,50	179,50
T-Trimestre	142,00	192,00	269,00	329,50	378,00	405,00
T-Episodi ambiental	1,80	3,50	4,80	6,20	7,10	7,55

PREUS DELS TÍTOLS INTEGRATS ANY 2016						
	1 Zona	2 Zones	3 Zones	4 Zones	5 Zones	6 Zones
Bitllet senzill (no integrat)	2,15					
T-10	9,95	19,60	26,75	34,45	39,55	42,05
T-50/30	42,50					
T-Mes	52,75	71,00	99,60	122,00	140,00	150,00
T-Dia	7,60	12,00	15,25	17,15	19,30	21,00
T-4	3,90					
T-Jove	105,00	142,00	199,20	244,00	280,00	300,00
T-Familiar (70/30)	59,50	86,05	118,00	144,50	165,50	179,50
T-Trimestre	142,00	192,00	269,00	329,50	378,00	405,00

Comparació de preus zona 1 any 2017 amb preus any 2016		
	Any 2017	Any 2016
Bitllet senzill (no integrat)	2,15	2,15
Bitllet senzill aeroport (no integrat)	4,50	--
T-10	9,95	9,95
T-50/30	42,50	42,50
T-Mes	52,75	52,75
T-Dia	8,40	7,60
T-4	3,90	3,90
T-Jove	105,00	105,00
T-Familiar (70/30)	59,50	59,50
T-Trimestre	142,00	142,00
T-Episodi ambiental	1,80	--

Comparació de preus zona 1 any 2016 amb preus any 2015		
	Any 2016	Any 2015
Bitllet senzill (no integrat)	2,15	2,15
T-10	9,95	9,95
T-50/30	42,50	42,50
T-Mes	52,75	52,75
T-Dia	7,60	7,60
T-4	3,90	3,90
T-Jove	105,00	105,00
T-Familiar (70/30)	59,50	59,50
T-Trimestre	142,00	142,00

16.2 - Nova xarxa d'autobusos

El dia 29 de febrer de 2016 van entrar en funcionament 3 noves línies de la nova xarxa d'autobusos, una horitzontal (H4): de Zona Universitària a Bon Pastor, i dues verticals: (V11) de l'Estació Marítima a Bonanova, la (V13) de Drassanes a Avinguda Tibidabo. Amb aquestes línies es va arribar a les 16 línies de gran capacitat i freqüència. D'aquesta manera es va assolir el 57% del desplegament total del projecte de transformació del transport públic en superfície a la ciutat, per passar d'un model d'acumulació de línies a un de veritable xarxa integrada, més eficient, comprensible, útil i atractiu.

La previsió era que entre les tres línies transportessin uns 40.000 passatgers en dies feiners. D'aquesta manera la nova xarxa de bus podria passar a registrar unes 270.000 validacions diàries i a concentrar el 40% de la demanda dels autobusos de Barcelona.

Com a conseqüència d'aquest nou desplegament es van aplicar un seguit de modificacions en 8 línies convencionals; 4 línies es van substituir (14, 58, 64 i 73) i 4 van escurçar recorregut (20, 22, 60 i 92).

NOTA 17- OPERACIONS AMB PARTS VINCULADES

17.1 - Transaccions amb empreses del Grup i altres parts vinculades

Les operacions i saldos amb empreses vinculades al tancament dels exercicis 2016 i 2015 són les següents, en milers d'euros:

	Any 2016	Any 2015
Serveis rebuts de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA		
Serveis prestats pel personal de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA en l'explotació d'autobusos	1.379	1.365
Serveis d'assistència i altres en virtut del Contracte d'Interrelacions	545	1.157
Total serveis rebuts	1.924	2.522
Serveis prestats a Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA		
Serveis prestats pel personal de Transports de Barcelona, SA en l'explotació de Metro	1.096	1.087
Serveis de llançadores	1.358	803
Total serveis prestats	2.454	1.890
Serveis prestats a Projectes i Serveis de Mobilitat, SA		
Serveis prestats pel personal de Transports de Barcelona, SA en l'explotació de Projectes i Serveis de Mobilitat, SA	54	52
Serveis de cooperació exterior	105	105
Total serveis prestats	159	157
Serveis rebuts de TMB,SL		
Comissions per la venda de títols de viatge	605	134
Serveis de mitjans publicitaris	71	60
Total serveis rebuts	676	194
Serveis prestats a TMB,SL		
Serveis d'assistència i altres en virtut del Contracte d'Interrelacions	37	18
Serveis especials Bus Turístic	45	0
Serveis marketing i altres	143	86
Venda d'immobilitzat	0	60
Venda de participació UTE CBT	0	264
Total serveis prestats	225	428
Serveis prestats a la Fundació TMB		
Serveis prestats pel personal de Transports de Barcelona, SA a la Fundació TMB i serveis subcontractats	29	64
Donació i ingressos a compte de la Fundació TMB	75	104
Total serveis prestats	104	168
Despesa financera		
Interessos assist.financera de Projectes i Serveis de Mobilitat, SA	32	33
Interessos assist.financera de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA	145	86
Total despesa financera	177	119
Ingrés financer		
Interessos assist.financera a Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA	0	0
Total ingrés financer	0	0

SALDOS AMB PARTS VINCULADES EN L'EXERCICI

(Milers d'euros)	Any 2016 Altres empreses del Grup	Any 2015 Altres empreses del Grup
Actiu no corrent		
Instruments de Patrimoni	5.464	5.464
Crèdits a empreses	72	108
Total Actiu no corrent	5.536	5.572
Actiu corrent		
Deutors comercials	5.269	294
Invers.en empreses del grup	37	37
Total Actiu corrent	5.306	331
Passiu corrent		
Creditors comercials	1.051	1.000
Total Passiu corrent	1.051	1.000

17.2 - Fundació TMB

En data 22 de juliol de 2010 es va constituir la Fundació TMB (Transports Metropolitans de Barcelona) amb una aportació al fons dotacional de 60 milers d'euros. Els socis fundadors i la seva aportació figuren en el detall següent:

(Milers d'euros)	Aportacions
Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA (FMB)	18
Transports de Barcelona, SA (TB)	18
Projectes i Serveis de Mobilitat, SA	18
Fundación Privada ECOM	3
Fundación ONCE para la Cooperación e Inclusión Social de Personas con Discapacidad	3
Total Fons Dotacional	60

La Fundació TMB és una entitat sense ànim de lucre i té per objecte la conservació del fons de material històric i documental del patrimoni històric, cultural i social de TMB, el foment i promoció del transport públic i l'impuls d'accions de caire social per promoure la integració de certs col·lectius socialment menys afavorits.

17.3 - Consell d'Administració i Alta Direcció

El Consell d'Administració ha estat format, en el decurs de 2016, per 14 membres. L'Alta Direcció de les Societats recau en els Consellers que tenen delegació especial del Consell.

El total de remuneracions per a tots els conceptes dels membres del Consell ha estat de 74 milers d'euros (en l'exercici 2015 van ser de 90 milers d'euros), dels quals corresponen a retribucions de l'Alta Direcció la quantitat de 53 milers d'euros (76 milers d'euros en l'exercici 2015). La Societat ha satisfet una pòlissa de responsabilitat civil d'Administradors i Directius per import de 4 milers d'euros a l'any 2016.

La resta del personal directiu té formalitzats contractes de treball de caràcter comú, essent-los d'aplicació l'Estatut dels Treballadors i altres disposicions de caràcter general.

El personal d'Alta Direcció té el dret d'inscriure's al Pla de Pensions d'Ocupació que, tant Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA com Transports de Barcelona, SA, tenen establerts per als seus empleats. En conseqüència, el règim d'aportacions al que està obligada la Societat i de percepció de prestacions a que té dret aquest personal són els mateixos que regeixen per al conjunt de la plantilla, i dels quals s'informa amplemment en la Nota 14. No s'han fet aportacions per aquest col·lectiu durant els exercicis 2016 ni 2015.

Pel que fa al pagament de primes d'assegurances de vida i de crèdits concedits al personal d'Alta Direcció, aquest no n'ha fet ús durant els exercicis 2016 ni 2015.

Durant l'any 2016 no s'han pagat indemnitzacions al personal d'Alta Direcció. L'any 2015 es van pagar indemnitzacions per 43 milers d'euros d'indemnitzacions al personal d'Alta Direcció, per extinció de contracte, així com 77 milers d'euros derivats de retribucions meritades en anys anteriors i no fetes efectives. No s'ha concedit cap acompte al personal de l'Alta Direcció en els exercicis 2016 i 2015, ni les Societats han assumit cap obligació a favor seu en concepte de garantia.

17.4 – Informació articles 229 del Text Refós de la Llei de Societats de Capital

En compliment de l'article 229 del Text refós de la Llei de Societats de Capital, d'acord amb les comunicacions rebudes dels Administradors (els membres del Consell d'Administració) de la Societat, no consten situacions de conflicte d'interès.

NOTA 18 - ALTRA INFORMACIÓ

18.1 - El nombre mitjà de persones empleades en els exercicis 2016 i 2015, expressat per activitats, es desglossa a continuació:

Activitat	Nombre mitjà de persones	
	Any 2016	Any 2015
Centres operatius de Negoci (CON's)	3.444	3.411
Enginyeria i Tallers Bus	98	100
Infraestructures Bus	35	35
Serveis operatius de suport	109	111
Àrees funcionals	233	234
Plantilla a disposició	3	5
Plantilla cedita TB a Metro	13	13
Total	3.935	3.909

El nombre total de persones distribuïdes per activitat i sexe al final dels exercicis 2016 i 2015 és el següent:

Any 2016			
Activitat	Total a 31-12-2016	Homes	Dones
Centres operatius de Negoci (CON's)	3.653	3.444	209
Enginyeria i Tallers Bus	106	103	3
Infraestructures Bus	36	34	2
Serveis operatius de suport	119	108	11
Àrees funcionals	248	161	87
Plantilla a disposició	4	2	2
Plantilla cedits TB a Metro	13	6	7
Total	4.179	3.858	321

Any 2015			
Activitat	Total a 31-12-2015	Homes	Dones
Centres operatius de Negoci (CON's)	3.687	3.486	201
Enginyeria i Tallers Bus	109	106	3
Infraestructures Bus	36	34	2
Serveis operatius de suport	125	114	11
Àrees funcionals	246	162	84
Plantilla a disposició	5	3	2
Plantilla cedits TB a Metro	13	6	7
Total	4.221	3.911	310

El nombre mitjà de persones empleades a l'exercici 2016 amb discapacitat superior o igual al 33% es detalla a continuació:

Any 2016	
Sexe	Any 2016
Homes	110,77
Dones	9,54
Total	120,31

18.2 - L'import dels honoraris corresponents als exercicis 2016 i 2015 per auditoria de comptes i altres serveis prestats es detalla a continuació:

(Milers d'euros)		
Honoraris per auditoria de comptes i altres serveis prestats per la societat auditora	Any 2016	Any 2015
Serveis d'auditoria	53	53
Altres serveis	14	8
Total	67	61

18.3 - Informació sobre el període mig de pagament a proveïdors. Disposició addicional tercera. Deure d'informació de la Llei 15/2010, de 5 de juliol.

A continuació es detalla la informació requerida per la Disposició Addicional Tercera de la Llei 15/2010 de 5 de juliol, d'acord amb la resolució de 29 de gener de 2016 del Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas:

(Milers d'euros)		
Pagaments realitzats i pendents de pagament a 31 de desembre	Any 2016	Any 2015
	Dies	
Període mig de pagament a proveïdors	45	36
Ratio d'operacions pagades	51	39
Ratio d'operacions pendents de pagament	13	22
	Import	
Total pagaments realitzats	82.549	78.411
Total pagaments pendents	16.222	12.413

La informació inclou la de tots els comptes de proveïdors atès que molts d'ells són tant d'operacions comercials com d'immobilitzat.

Per d'altra banda, atès que la Societat està enquadrada en l'article 2.1 de la Llei orgànica 2/2012 de 27 d'abril, cal esmentar que el seu període mig de pagament calculat d'acord amb el RD 635/2014 de 25 de juliol seria de 20 dies.

NOTA 19 - INFORMACIÓ SEGMENTADA

L'import de la xifra de negoci es desglossa tot seguit:

XIFRA DE NEGOCI PER VENDES I PER TIPOLOGIA DE SERVEI		
(Milers d'euros)	Any 2016	Any 2015
Vendes netes línies autobusos sistema tarifari integrat	98.209	88.746
Vendes netes línies Bus Turístic	35.152	37.513
Vendes netes serveis amb Tramvia Blau	660	826
Total vendes netes	134.021	127.085

La Societat realitza les seves activitats econòmiques ordinàries dins d'un únic mercat, el de transport urbà de viatgers, circumscrit a l'àmbit geogràfic de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, raó per la qual no es fa cap tipus de desglossament d'activitats ni d'àrees geogràfiques.

Els membres del Consell d'Administració de Transports de Barcelona, SA en reunió del dia 30 de març de 2017, donen per formulats els Comptes Anuals 2016, recollits en aquest document que consta de 121 pàgines incloent la de signatures.

112

Informe de gestió 2016 de Transports de Barcelona, SA

Març 2017

**Transports
Metropolitans
de Barcelona**

INDEX

	<u>Pàgina</u>
1) EXPOSICIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL NEGOCI.	4
1.1. Demanda.	5
1.2. Oferta del servei.	8
1.2.1. Places-km ofertes	
1.2.2. Cotxes-km útils recorreguts	
1.2.3. Viatgers per cotxe-km útil recorregut	
1.3. Evolució dels costos per viatger transportat i per hora de servei de bus.	14
1.4. Evolució de la recaptació.	16
1.5. Evolució del material mòbil i consum de carburants.	17
1.5.1. Edat mitjana de la flota	
1.5.2. Fiabilitat de la flota	
1.5.3. Consum de carburants	
1.6. Novetats, millores i projectes de bus	21
1.7. Gestió de la qualitat i el medi ambient	31
1.8. Estudis	37
1.9. Administració i Finances	41
1.10. Direcció de Persones	50
1.11. Negoci internacional i Recerca i desenvolupament	64
1.12. Tecnologia	66
1.13. Comunicació, atenció al client, màrqueting i àrea de negoci	75
1.14. Fundació TMB	95
1.15. Esdeveniments de l'exercici	101
2) EXPOSICIÓ SOBRE LA SITUACIÓ DE LA SOCIETAT.	110
2.1. Principals dades de la xarxa	111
2.2. Barcelona Bus Turístic i Tramvia Blau	118
2.3. Plantilla a 31 de desembre.	120
2.4. Inversions.	123
2.5. Compte de Pèrdues i Guanyys	125
2.6. Balanç de situació a 31 de desembre	129
3) ESDEVENIMENTS IMPORTANTS DESPRÉS DEL TANCAMENT DE L'EXERCICI	130
4) EVOLUCIÓ PREVISIBLE DE LA SOCIETAT I PROJECTES DE FUTUR.	132
5) SITUACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ EN ALTRES EMPRESES	136

EXPOSICIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL NEGOCI

1.1. Demanda

Un dels fets més destacats de l'any 2016 ha estat el creixement de viatgers que s'ha produït en l'àmbit del Sistema tarifari integrat de l'ATM i també en el conjunt dels Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), especialment pel que fa a la xarxa d'Autobusos. En el cas del Sistema integrat de transport s'ha assolit el màxim històric de 955 milions de viatgers. Pel que fa a TMB, s'han transportat 577,3 milions de viatgers (igualant gairebé el màxim històric de passatge de l'any 2011), la qual cosa ha representat un augment de 4,5 milions de passatgers respecte l'any anterior. En el cas dels mitjans que opera Transports de Barcelona, SA, tot i les 9 jornades de vaga en el servei, hi hagut un increment de 8,0 milions d'usuaris (+4,3%), arribant als 195,8 milions de viatgers.

Viatgers transportats a Transports de Barcelona (en milions)

	2016	2015	Diferència	%
Xarxa de Bus	190,10	182,26	7,84	4,3
Bus Turístic	5,55	5,36	0,18	3,4
Tramvia Blau	0,15	0,17	-0,02	-11,5
Total Transports de Barcelona	195,80	187,79	8,01	4,3

L'augment de passatge s'ha produït sobretot a la xarxa regular d'autobusos (7,84 milions de viatgers) i cal atribuir-lo a diversos factors, entre els quals destacarien:

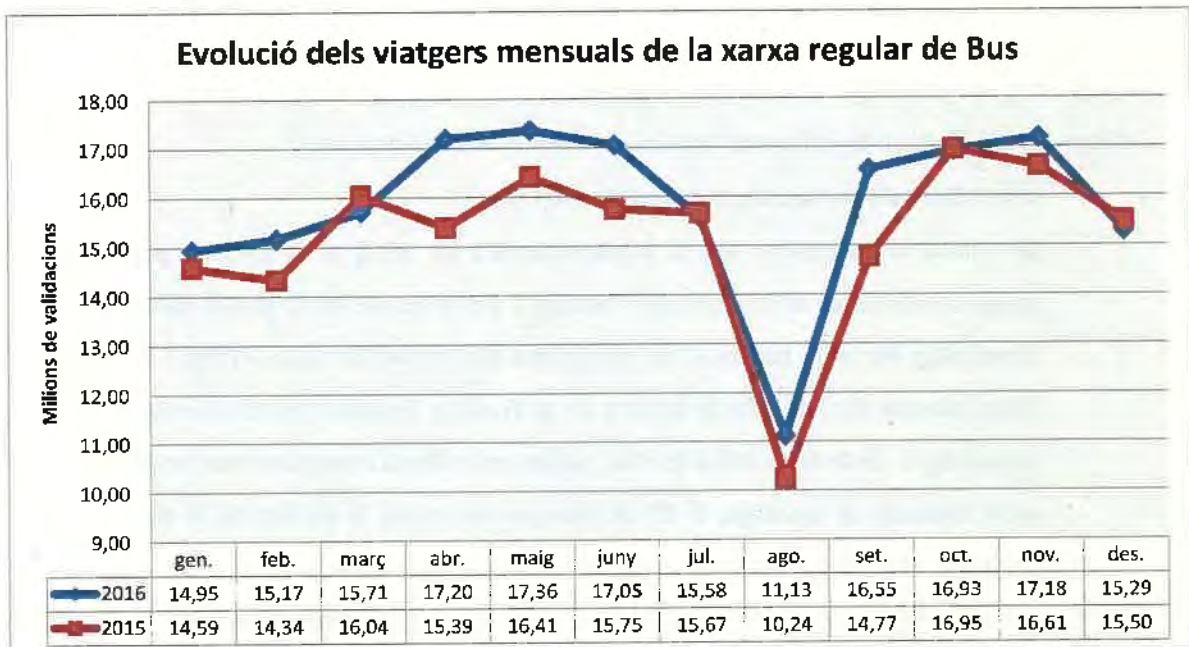
- Una millora de la conjuntura econòmica del país.
- La millora de l'oferta de bus: el 18 de setembre de 2016 es va tornar a posar en marxa el servei d'autobusos en diumenges i festius a les línies de barri, servei que s'havia suprimit l'any 2012. Per altra banda, s'han consolidat les actuacions sobre l'oferta en un conjunt de línies incloses dins del Pla de Millora de la Qualitat iniciat el primer trimestre de 2015, i la consolidació de la Nova Xarxa de Bus, on les seves línies mantenen una tendència ascendent en la captació de passatge. El 29 de febrer es va iniciar la 4a fase de la Nova Xarxa (noves línies H4, V11 i V13). Destacar també el reforç de les línies de platja a l'estiu de 2016.
- El transvasament de part del passatge afectat per les 15 jornades de vaga al Metro que van compensar els 9 dies de vaga en el servei de bus.
- Les actuacions destinades a millorar la qualitat del servei com la renovació de vehicles, innovacions tecnològiques i millores en els sistemes d'informació a l'usuari.
- El 2016 ha sigut un any bixest i, per tant, hi hagut un dia més de servei.

- Les revisions tarifàries realitzades per les administracions consorciades que han potenciat la tarifació social amb l'objectiu d'afavorir l'ús del transport públic entre els usuaris habituals i els col·lectius més necessitats.

Pel que fa als Transports de l'Oci, destaca l'augment de passatge al servei del Bus Turístic el qual ha representat un 3,4% per sobre l'any anterior, arribant als 5,55 milions de viatgers. Aquest creixement de la demanda s'explica per un increment del turisme a la ciutat de Barcelona motivat també per una conjuntura internacional convulsa en algunes zones del Mediterrani (França, Turquia, nord d'Àfrica). Quant al Tramvia Blau, s'ha produït un descens de viatgers de l'11,5% gran part del qual s'explica perquè va interrompre el seu servei des del 29 d'agost al 9 de setembre de 2016 per unes obres a l'avinguda del Tibidabo.

En el gràfic següent es mostra l'evolució mensual del passatge de la xarxa regular de bus dels dos últims exercicis. L'increment de passatge anual s'ha produït en tots dos semestres, sent una mica superior en el primer semestre de l'any (5,1%) que en el segon (3,2%).

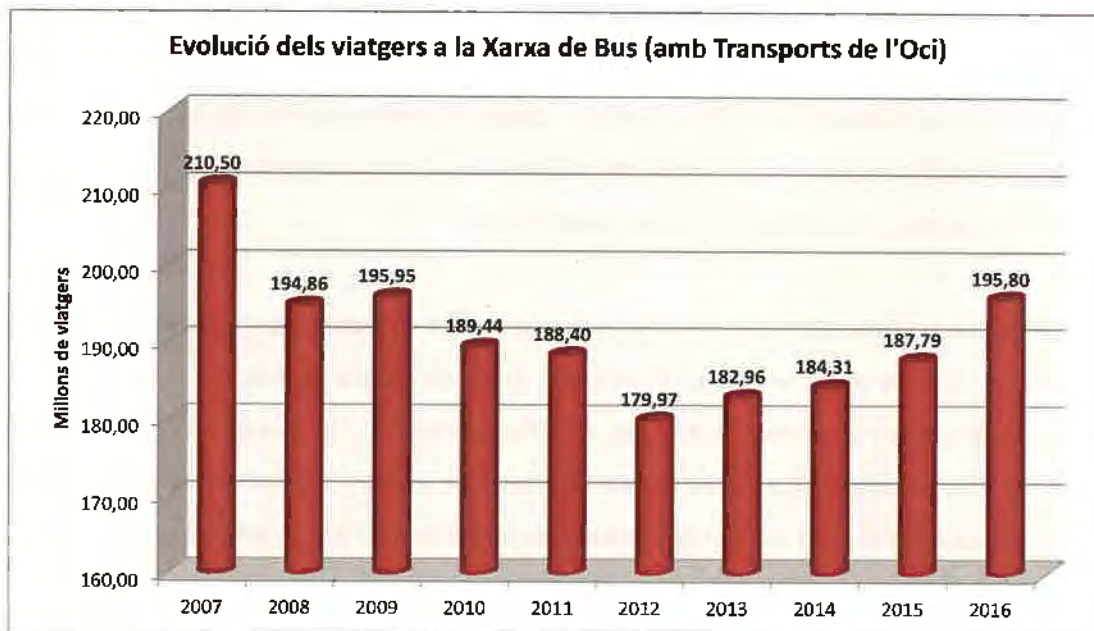
Tot seguit es descriu gràficament l'evolució de la demanda de Transports de Barcelona dels últims 10 anys.

Clarament es poden diferenciar dos períodes:

- El període 2007-2012 es caracteritza per una davallada del passatge com a conseqüència de les ampliacions de la xarxa de metro i de l'esclat de la crisi econòmica.
- Aquesta tendència es trenca l'any 2013 coincidint amb la posada en marxa de la Nova Xarxa de Bus l'octubre de 2012 i amb una millora de l'activitat econòmica, la qual cosa fa que es produeixin creixements consecutius de passatge tots els anys següents.

Finalment, a més del creixement de passatge produït, cal destacar que en l'estudi de l'Índex de satisfacció del client del 2016, la nota mitjana atorgada al servei de bus de TMB ha assolit els 7,60 punts sobre 10, que és la xifra més alta dels últims 10 anys. La davallada de 2012 s'explica perquè va ser un any amb vagues i aturades del servei que van influir a l'hora de valorar el servei de bus.

1.2. Oferta del servei

1.2.1. Places-km ofertes

La principal novetat de l'exercici, des del punt de vista de l'oferta, ha estat la posada en marxa de la 4a fase de la Nova Xarxa de Bus (noves línies H4, V11 i V13) i el nou del servei en festiu de les línies de barri el 18 de setembre de 2016. El servei en festiu d'aquestes línies de proximitat es va haver de suprimir l'any 2012 (a excepció de les línies 111 i 116) com a mesures d'estalvi per la falta de finançament del sistema de transport públic. Destacar també el reforç de les línies de platja durant l'estiu d'aquest any, així com el reforç de la línia 114 i el canvi de recorregut de la línia 165 la qual també va passar a circular durant l'agost, entre d'altres.

Per altra banda, l'any 2016 ha estat el primer any sencer en què ha funcionat el Pla de Millora de la Qualitat que es va posar en marxa bàsicament entre els mesos de febrer i març de 2015. Aquesta actuació va suposar incrementar el servei en feiners, dissabtes i festius d'un conjunt de línies de bus. També cal tenir present que també aquest últim exercici es van convocar 9 jornades de vaga al servei de bus (8 dies al febrer i 1 al juny) que també van incidir sobre l'oferta dels autobusos.

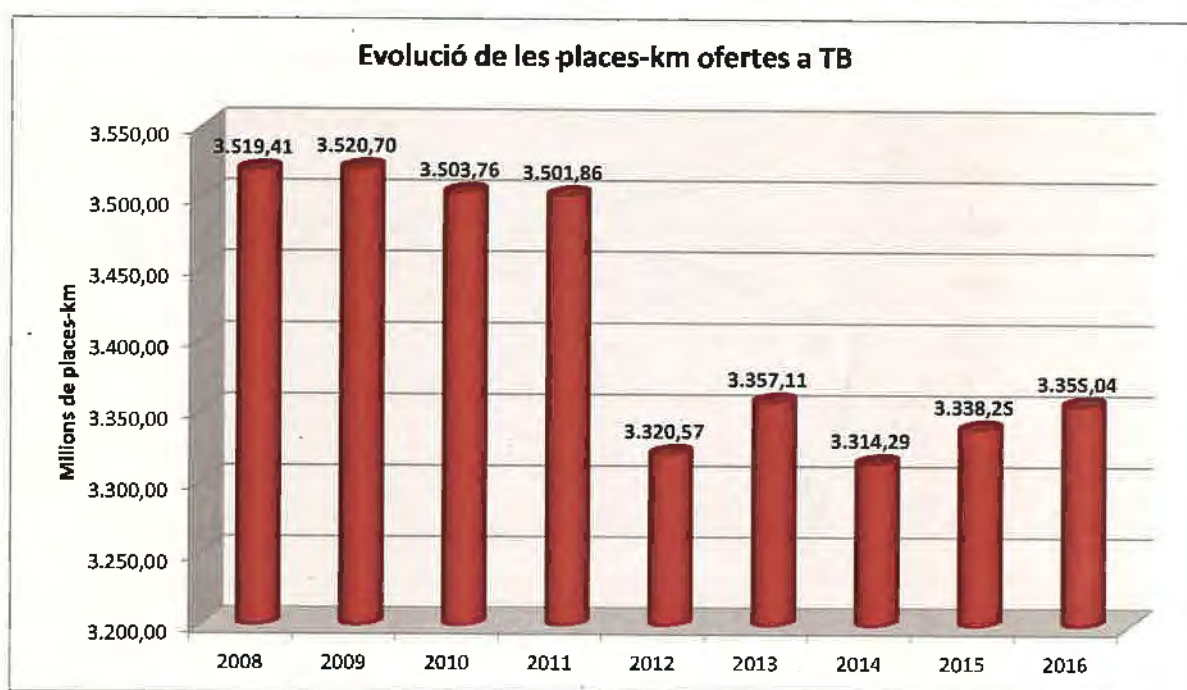
El conjunt d'aquests esdeveniments ha fet que l'oferta de bus hagi estat de 3.355 milions de places-km, la qual cosa representa un lleuger augment respecte l'any anterior (+0,5%).

Evolució de les places-km ofertes a TB (en milions)

	2016	2015	Diferència	Percentatge
Places-km ofertes	3.355,04	3.338,25	16,79	0,50

Com es pot observar en el gràfic, en els darrers anys l'oferta de bus s'ha anat adaptant a les necessitats de la demanda, sobretot amb la posada en servei de la línia 9 Nord/L10 de Metro i les ampliacions de les línies 2 i 5 de Metro en els anys 2009-2010. El descens de l'any 2012 va ser degut a les jornades de vagues d'aquell any, juntament amb l'inici d'un pla de racionalització de l'oferta per ajustar-la millor a les necessitats de la demanda real i estalviar recursos per la falta de finançament del sistema de transport.

1.2.2. Cotxes-km útils recorreguts

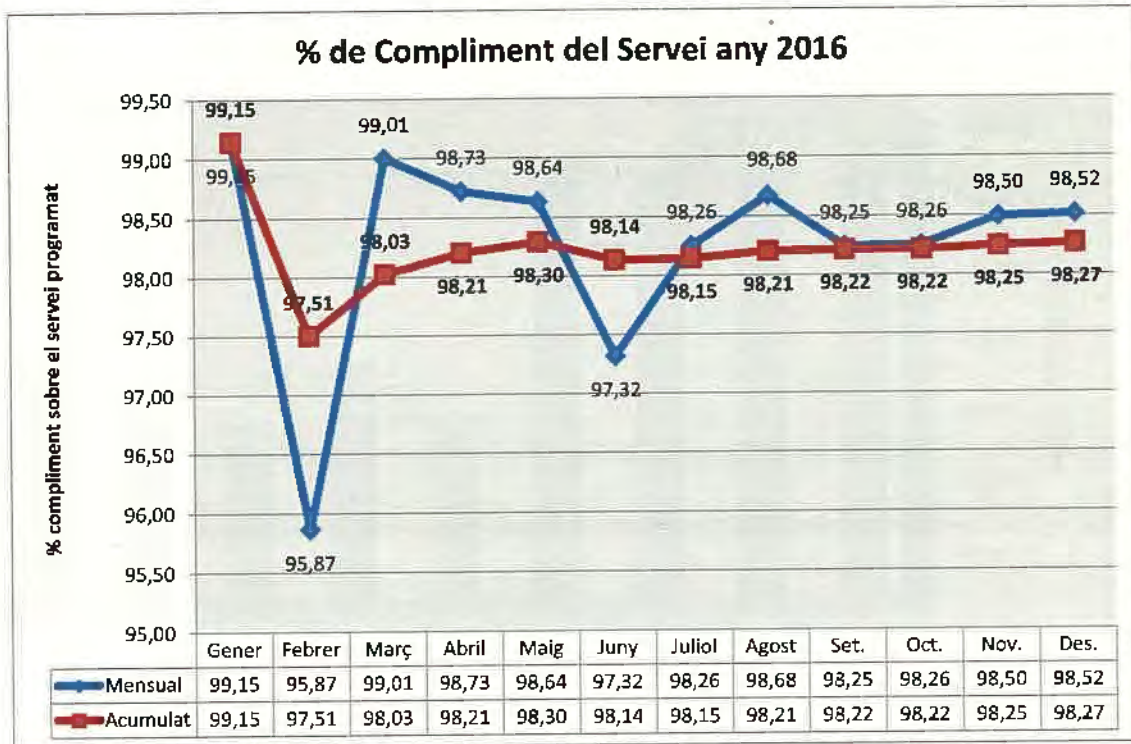
El Pla de Millora de Bus, iniciat a principis de 2015, i la tornada al servei en festiu de les línies de barri al setembre de 2016 expliquen també l'increment de cotxes-km útils recorreguts d'aquest darrer exercici. Concretament, s'han realitzat 40,56 milions de km útils, la qual cosa representa un 1,11% d'increment respecte l'any anterior. El fet que l'augment percentual de cotxes-km útils sigui superior al de les places-km ofertes obeeix a què durant aquest any ha crescut més el pes dels km recorreguts per la flota de menor capacitat (Minibusos i midibusos) en haver-se posat de nou en marxa el servei en festiu de les línies de barri.

Evolució dels cotxes-km útils recorreguts a TB (en milers)

	2016	2015	Diferència	Percentatge
Cotxes-km útils recorreguts	40.555,40	40.111,66	443,74	1,11

Pel que fa al compliment del servei programat (% de cotxes-km útils recorreguts sobre els programats), la mitjana anual s'ha situat en el 98,27%, lleugerament per sota de la de l'any anterior (98,76%) degut a les jornades de vaga del primer semestre de l'any.

1.2.3. Viatgers per cotxe-km útil recorregut

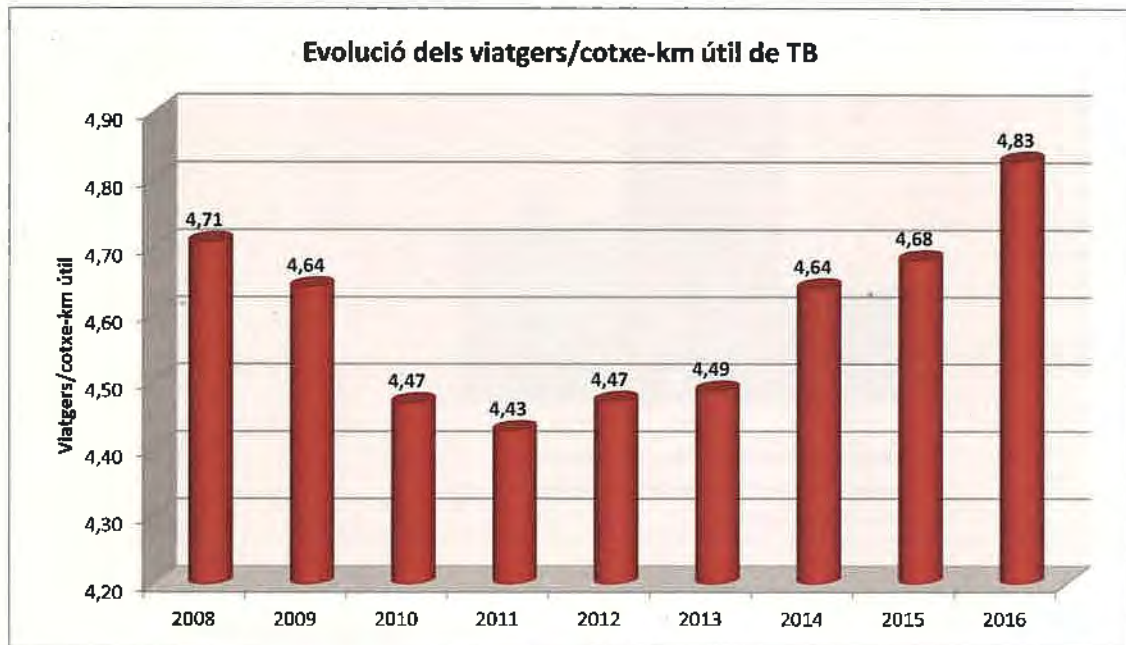
La ràtio de viatgers transportats per cotxe-km útil ha crescut un 3,1% fins a situar-se en 4,83 viatgers/cotxe-km útil, com a conseqüència d'un increment de la demanda (4,3%) superior al de l'oferta de cotxes-km útils recorreguts (1,1%).

	2016	2015	Diferència	%
Viatgers	195,80	187,79	8,01	4,3
Cotxes-km útils	40,56	40,11	0,44	1,1
Total viatgers/cotxe-km útil	4,83	4,68	0,15	3,1

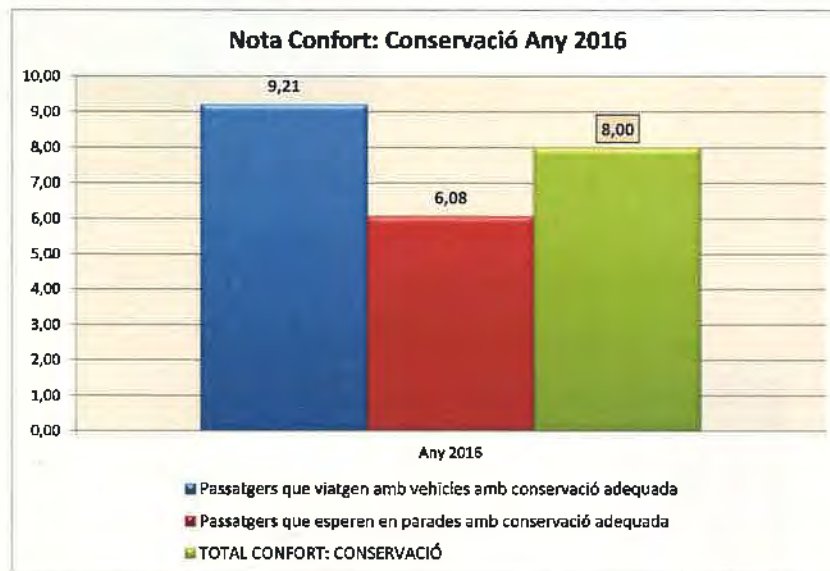
Com es pot veure en el gràfic, la ràtio de viatgers per cotxe-km útil de la xarxa de bus va anar disminuint cada exercici fins a situar-se en un mínim de 4,43 viatgers/km útil l'any 2011. A partir d'aquell any, arran de les actuacions realitzades sobre l'oferta, es va produir un canvi de tendència i l'indicador va anar augmentant cada any, fins a assolir el valor més alt de la sèrie en aquest darrer exercici.

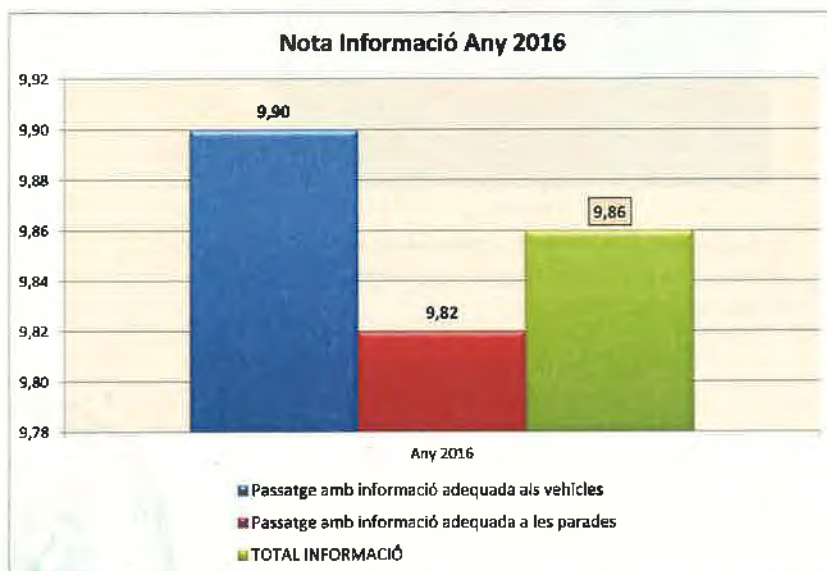
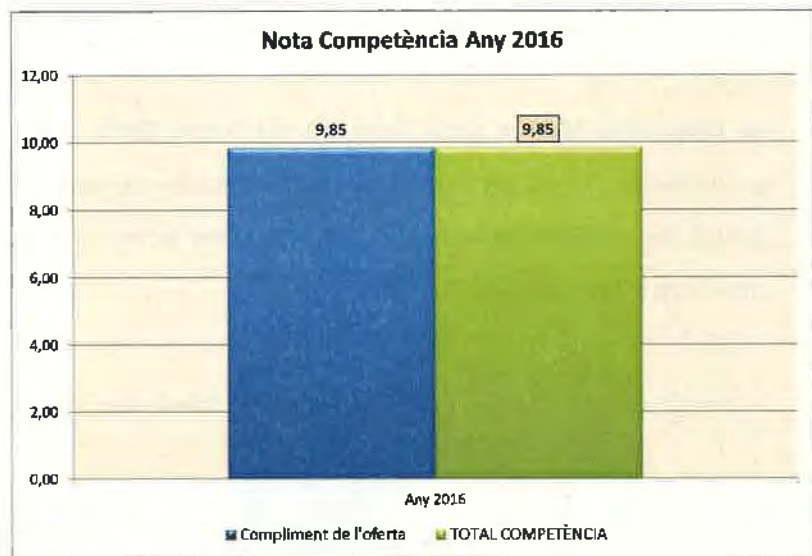
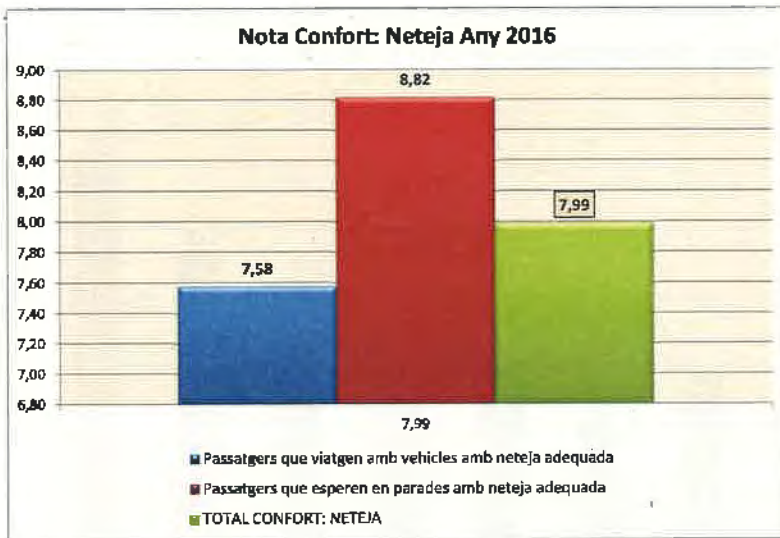

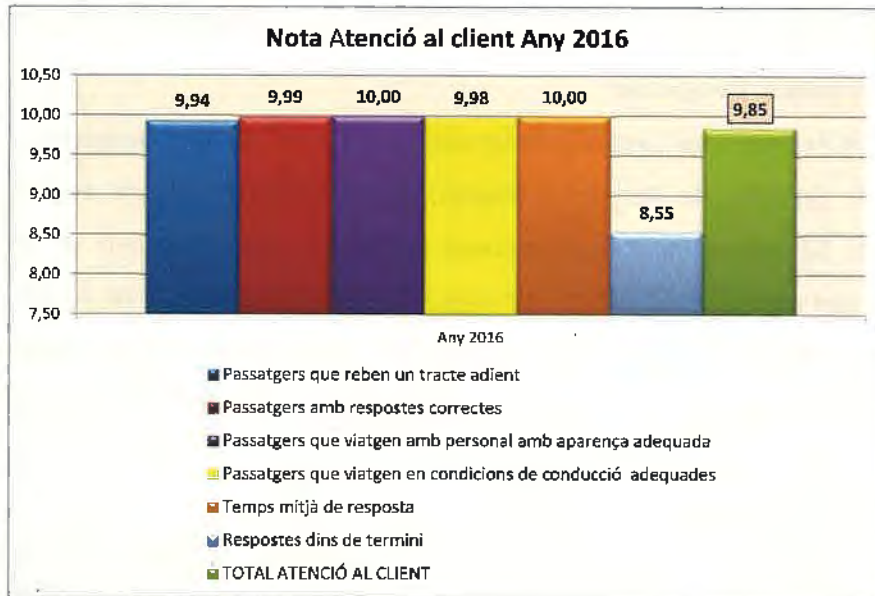

De l'estudi de Mesura de la Prestació del Servei (MPS) s'obté la valoració de diferents aspectes qualitatius de l'oferta de bus. Així, les notes mitjanes del servei de l'any 2016 (en una escala de 0 a 10 punts), des del punt de vista del compliment del servei, neteja, conservació, informació i atenció al client han estat les següents:

Nota: El Temps mitjà de resposta ha estat de 13,93 dies (valor objectiu és igual o inferior a 28 dies) i les Respostes dins de termini van representar el 85,50% del total de respostes.

1.3. Evolució dels costos per viatger transportat i per hora de servei de bus

◆ Cost per viatger transportat

L'any 2016 hi ha hagut una contenció de les despeses d'exploració de Transports de Barcelona (veure apartat 2.5. Comptes de Pèrdues i Guanys) que, juntament amb la augment de passatgers transportats, ha fet que el cost d'exploració per viatger hagi disminuït un 5,9% respecte l'any anterior, ja que s'ha situat en 1,38 euros/viatger front als 1,47 euros/viatger de 2015.

Si s'afegeixen la resta de partides, el cost total per viatger percentualment encara disminueix més i ho fa en un 6,5%, situant-se en 1,49 euros/viatger front els 1,60 euros/viatger de l'any anterior.

Costos per viatger transportat (en euros)

Concepte	Any 2016 euros	Any 2015 euros	Diferència en cèntims d'€	%
Despeses d'Explotació				
Aprovisionaments	0,051	0,052	-0,13	-2,6
Electricitat/Carburant	0,094	0,110	-1,54	-14,1
Personal	1,068	1,104	-3,63	-3,3
Serveis Exteriors	0,177	0,181	-0,35	-1,9
Variacions de les provisions	-0,009	0,021	-3,00	-139,8
Total Despeses d'Explotació	1,382	1,468	-8,66	-5,9
Tributs	0,004	0,003	0,09	30,6
Amortització neta	0,123	0,119	0,45	3,8
Resultat per vendes d'immobilitzat	0,002	0,000	0,17	
Devolució IVMDH	-0,011	0,000	-1,09	
Pensions	0,001	0,003	-0,14	-48,2
Total Altres Despeses	0,120	0,125	-0,51	-4,1
Despeses Financeres:				
Interessos financers per devolució de l'AEAT	-0,002	0,000	-0,21	
Estructurals	-0,008	0,002	-1,02	
Total Despeses Financeres	-0,010	0,002	-1,22	
TOTAL COST/VIATGER TRANSPORTAT	1,491	1,595	-10,39	-6,5
Viatgers transportats (en milers)	195.797	187.787	8.010	4,3

Dins dels costos d'exploració per viatger han baixat totes les partides destacant les variacions de les provisions, els costos de personal i els costos de carburant per viatger transportat.

Pel que fa a la resta de costos, hi ha hagut un increment dels costos per viatger dels tributs, l'amortització neta i el resultat per vendes d'immobilitzat. Per altra banda, la disminució de les despeses financeres per viatger i la devolució del cèntim sanitari (IVMDH), per part de l'Agència Tributària han compensat en escriure l'augment d'aquestes partides.

◆ **Cost per hora total de servei de bus**

L'anàlisi dels costos unitaris des del punt de vista de l'oferta (cost per hora de servei) és similar aquest any al que s'ha descrit des del punt de vista del cost per viatger. Els costos d'explotació per hora de servei també han disminuït el 2016, concretament, ho han fet en un 3,7% respecte l'any anterior, situant-se en 70,50 euros/hora de servei. En aquest cas, l'explicació ve donada per un increment de les hores de servei de l'1,9% sense que els costos d'explotació hagin augmentat en la mateixa proporció gràcies a les economies d'escala. Els costos que han disminuït han estat bàsicament: el cost/hora del carburant, el cost/hora de personal i el cost/hora de les variacions de les provisions.

Quan s'hi afegeixen la resta de partides, també es produeix un descens dels costos totals per hora de servei com en el cas dels costos per viatger. Concretament, hi hagut una disminució del 4,4% respecte l'any 2015, situant-se en 76,12 euros/hora de servei aquest 2016.

Costos per hora de servei total de bus (en euros)

Concepte	Any 2016 euros	Any 2015 euros	Diferència en euros	%
Despeses d'Explotació				
Aprovisionaments	2,595	2,603	-0,01	-0,3
Electricitat/Carburant	4,818	5,480	-0,66	-12,1
Personal	54,492	55,079	-0,59	-1,1
Serveis Exteriors	9,053	9,026	0,03	0,3
Variacions de les provisions	-0,436	1,069	-1,51	
Total Despeses d'Explotació	70,523	73,258	-2,73	-3,7
Tributs	0,204	0,153	0,05	33,6
Amortització neta	6,299	5,934	0,37	6,2
Resultat per vendes d'immobilitzat	0,084	-0,002	0,09	
Devolució IVMDH	-0,555	0,000	-0,55	
Pensions	0,075	0,141	-0,07	-47,0
Total Altres Despeses	6,107	6,225	-0,12	-1,9
Despeses Financeres:				
Interessos financers per devolució de l'AEAT	-0,106	0,000	-0,11	
Estructurals	-0,409	0,107	-0,52	-481,6
Total Despeses Financeres	-0,515	0,107	-0,62	-580,5
TOTAL COST/HORA BUS.	76,115	79,590	-3,48	-4,4
hores totals de servei de bus (en milers)	3.837	3.764	72	1,9

Per a més detall, en el capítol "2.5 Compte de Pèrdues i Guanys" s'explica l'evolució de cada una de les partides que integren els costos d'explotació i la variació que han tingut respecte l'any anterior.

1.4 Evolució de la recaptació

L'augment de passatge que hi ha hagut aquest darrer any explica principalment el notable increment dels ingressos procedents de la venda de títols de transport (abans de comissions, ràpels i descomptes). Així, tot i la congelació de tarifes, l'augment de la recaptació ha estat de 8,55 milions d'euros (+6,3%) respecte l'any anterior.

Recaptació per cotxe-km total recorregut (euros)

	2016	2015	% dif.
Recaptació (milers €)	145.254	136.703	6,26
Cotxes-km totals recorreguts (milers)	45.407	44.638	1,72
Recaptació/Cotxe-km total	3,199	3,062	4,46

La ràtio que relaciona els ingressos de les vendes amb l'oferta, la recaptació per cotxe-km total recorregut, ha crescut un 4,5% fins a situar-se en 3,20 euros/cotxe-km total.

Si s'observa l'evolució dels ingressos per recaptació dels últims anys, destaca el creixement anual continuat de les vendes a partir del 2009. Pel que fa a la recaptació/cotxe-km total, també ha anat augmentant tots els anys (a excepció del 2015) fins assolir el seu valor màxim en aquest darrer exercici.

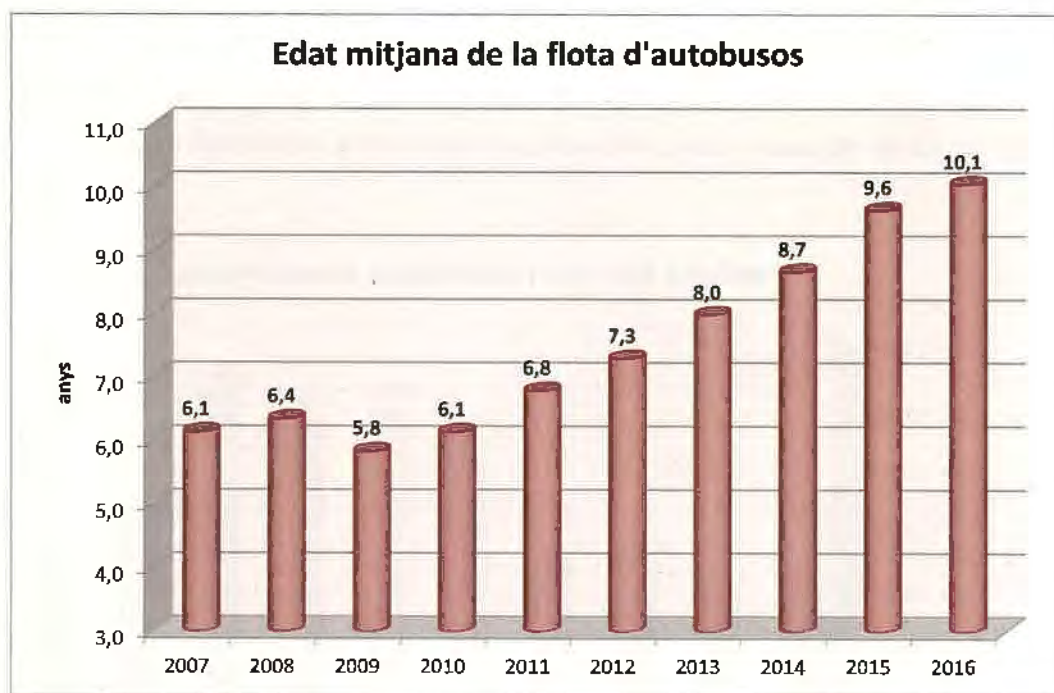

1.5. Evolució del material mòbil i consum de carburants

1.5.1. Edat mitjana de la flota

El parc operatiu d'autobusos a 31 de desembre de 2016 estava format per 1.060 vehicles, que es desglossen en els models següents: 603 autobusos estàndards, 301 articulats, 25 midibusos, 52 minibusos, 3 autobusos biarticulats, 72 autobusos de 2 pisos (per al Bus Turístic) i 4 vehicles de tipus jardinera (per al Bus Turístic).

L'edat mitjana del parc mòbil operatiu, a 31 de desembre de 2016, s'ha situat en 10,05 anys, és a dir, ha crescut mig any enlloc de fer-ho un any sencer gràcies a l'entrada al llarg de 2016 de nous autobusos. Aquesta xifra no inclou la incorporació de 78 nous vehicles (10 de doble pis, 40 articulats híbrids, i 10 estàndards híbrids i 18 estàndards de GNC), comprats l'any 2016, i que s'incorporaran a la flota operativa a principis del 2017 (veure apartat 1.15 Esdeveniments de l'exercici).

En l'últim decenni s'observa un progressiu envelliment de la flota des del 2009, coincidint amb l'inici de la crisi econòmica i la consegüent posada en marxa de plans d'estalvi que han repercutit també sobre la política d'inversions en la renovació dels autobusos. Si bé la flota actual és més antiga que 10 anys enrere, aquesta tendència canviarà en els propers exercicis gràcies a l'augment de les inversions destinades a renovar la flota més antiga. Així per exemple, l'any 2017 s'adquiriran 83 nous autobusos, per un import d'uns 37,7 milions d'euros, dels quals 54 seran articulats híbrids, 14 seran estàndards de GNC, 8 de doble pis destinats al Bus Turístic i 7 articulats amb motor elèctric. Tots ells s'incorporaran entre els anys 2017 i 2018.

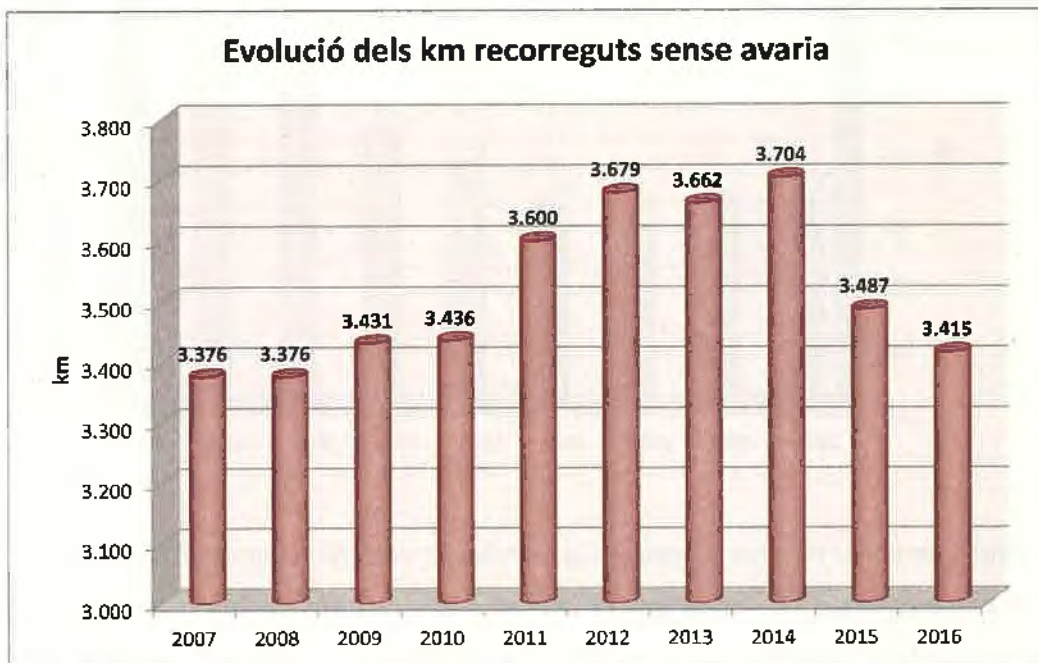

1.5.2. Fiabilitat de la flota

L'indicador que mesura la fiabilitat de la flota (mitjana de quilòmetres recorreguts sense avaria) ha baixat per segon any consecutiu, (concretament ho ha fet en un 2,1% respecte l'any anterior) i s'ha situat en 3.415 km recorreguts sense avaria, per sota l'objectiu marcat aquest any que era de 3.500 km sense avaria. Aquest descens és conseqüència d'un increment del 3,9% en el nombre d'avaries respecte l'any anterior, fruit de l'envelliment de la flota d'autobusos comentat anteriorment.

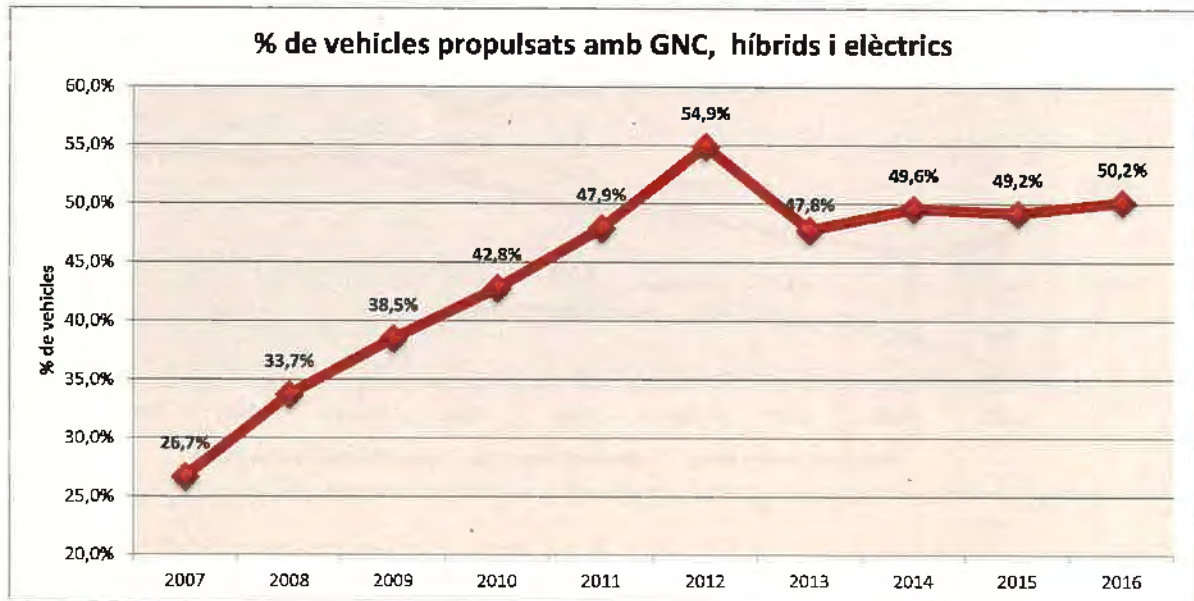
	2016.	2015	Diferència	Percentatge
Mitjana km sense avaria	3.415	3.487	-72	-2,1

En el gràfic es recull l'evolució de la fiabilitat de la flota dels últims 10 anys. Després d'uns anys de creixement de l'indicador, a partir de 2015 va començar a disminuir. Tanmateix, amb l'augment de les inversions destinades a renovar la flota en els propers exercicis es preveu que aquesta ràtio repunti de nou en els propers anys, millorant també el nivell de confort dels usuaris.

1.5.3. Consum de carburants

Des de fa anys TMB realitza la seva activitat tenint cura del medi ambient, situant Barcelona com una ciutat capdavantera en la recerca i la innovació en el transport urbà d'emissió zero.

Nota: Fins al 2012 inclou vehicles propulsats amb biodièsel.

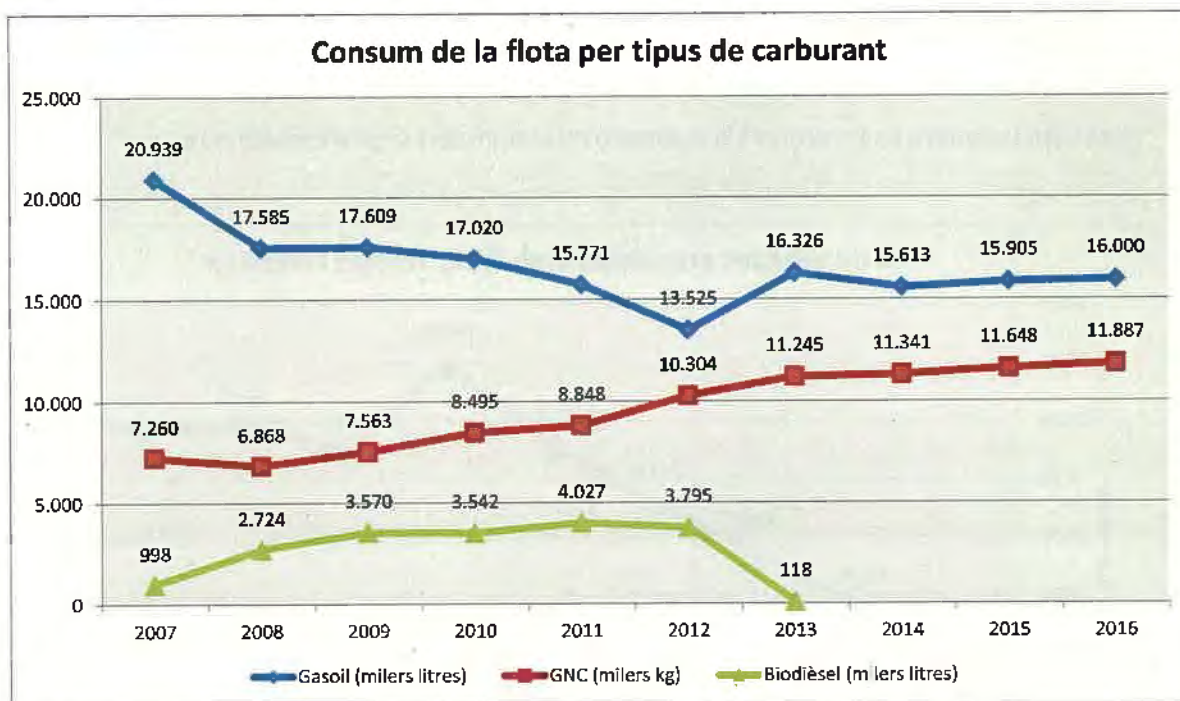
Com es pot veure en el gràfic, en els últims anys TMB ha anat augmentant de forma progressiva la seva flota de vehicles més ecològics (amb motor propulsat amb GNC, amb biodièsel, híbrids i elèctrics). Mentre que l'any 2007 només hi havia un 26,7% d'autobusos propulsats amb combustible més ecològic (GNC i biodièsel), aquest últim any s'ha arribat a la meitat de la flota formada per autobusos mediambientalment més sostenibles (híbrids, propulsats amb GNC i elèctrics purs) gràcies a l'entrada de més vehicles híbrids. El descens del 2013 s'explica perquè es va deixar d'utilitzar el biodièsel com a carburant degut, principalment, a la finalització de la subvenció estatal amb la qual es beneficiava. Això, combinat amb un consum més elevat dels vehicles propulsats amb aquest combustible respecte dels que utilitzen gasoil, el feia menys eficient.

Pel que fa al consum dels diferents tipus de carburant en aquest darrer exercici, ha estat el següent:

1. **Consum de gasoil:** la flota d'autobusos propulsada amb gasoil ha consumit un total de 16,0 milions de litres, la qual cosa representa un creixement del 0,6% respecte l'any anterior. Aquest increment obeeix a un augment del 31% del quilometratge recorregut pels autobusos amb motor híbrid de gasoil. Per altra banda, el consum de gasoil per cada 100 km recorreguts ha baixat un 1,1% i s'ha situat en 59,01 litres per cada 100 km recorreguts, gràcies al major pes dels vehicles híbrids aquest 2016.

2. **Consum de gas natural (GNC):** el conjunt de la flota propulsada amb GNC ha consumit un total d'11,89 milions de kg, és a dir, un 2,1% més que l'any anterior. Aquest increment s'ha degut al major nombre de quilòmetres realitzats pels autobusos de GNC aquest 2016 (un 1,8% més que l'any anterior) i a un petit augment del consum unitari. Aquest últim ha estat de 65,27 kg per cada 100 km recorreguts, xifra lleugerament per sobre a la de l'any anterior (65,09 kg/100 km).

1.6. Novetats, millores i projectes de bus

A) En busca de l'eficiència i la millora mediambiental. Aposta per la mobilitat elèctrica:

- **Es continua treballant dins el Projecte ZeEUS. Promoció de l'autobús d'emissió zero**

Els dos nous Solaris Urbino, els primers busos 100% elèctrics de 18 metres de longitud a l'Estat, han estat des de novembre de 2016 en fase de proves sense passatge a la línia H16 (veure apartat 1.15 Esdeveniments de l'exercici). La ciutat amplia així les proves amb autobusos d'emissió zero dins del projecte ZeEUS, iniciades el 2014 amb dos cotxes estàndard.

- **Càrrega d'oportunitat**

Una novetat tecnològica és el sistema de càrrega dels dos autobusos articulats elèctrics experimentals, que es fa a través de pantògraf retràctil situat en la part superior de la carrosseria (veure 1.15 Esdeveniments de l'exercici). L'estació de càrrega a través d'un pantògraf del carrer Cisell forma part també del projecte ZeEUS i s'està provant per donar servei a la línia H16, amb 2 vehicles articulats elèctrics de la marca Solaris.

Està previst que les dues estacions de càrrega estiguin situades als dos terminals de la Línia H16 (C/Cisell – zona Fòrum). La primera estació en la qual s'ha treballat, conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, ha estat la del Carrer Cisell.

- **Projecte europeu ELIPTIC de Nova estació de càrrega ultraràpida per a l'electrificació del transport urbà**

L'estació del terminal de Fòrum està en fase de recepció d'ofertes de la licitació de l'obra i formarà part del projecte Europeu ELIPTIC, prenent l'energia elèctrica de la pròpia xarxa de metro.

El projecte se centra en l'ús dels sistemes de transport públic elèctric existents (inclosos els ferrocarrils lleugers, metro, tramvia i troleibús) per a l'electrificació dels enfocaments de mobilitat multimodal en el context urbà i suburbà. Mitjançant la integració de la infraestructura de transport públic elèctrica existent per a usos múltiples, es demostra que l'adopció addicional de vehicles elèctrics es pot fer d'una manera rendible.

ELIPTIC desenvolupa 23 casos de negoci en 11 ciutats europees, i també contribueix a aconseguir els objectius de la UE de reduir a la meitat l'ús d'automòbils convencionals a les ciutats per a l'any 2030 i reduir les emissions del 60% per al 2050.

- **Proposta de Projecte de minibús elèctric**

En l'àmbit de la convocatòria de subvencions RIS3CAT, s'ha començat a rebre fons i a desenvolupar un minibús elèctric per donar servei als nuclis urbans. Està previst finalitzar aquest prototip durant l'any 2017.

- **Procediment cycle SORT per a vehicles híbrids endollables de GNC i Coach (autocars)**

En l'àmbit de la UITP, el departament d'Enginyeria està treballant en el desenvolupament d'un procediment per mesurar i comparar el consum de vehicles d'aquest tipus. Aquest procediment, que ja està desenvolupat de manera parcial, s'està aplicant a nivell Europeu i pretén ser una norma d'aplicació. Projecte en curs durant el 2016 i pendent de finalitzar l'any 2017.

- **EBSF-2, disseny de l'autobús del futur**

Aquest és un projecte de recerca i innovació dirigit per la Unió Internacional del Transport Públic (UITP). Dins l'EBSF 2, l'equip de proves de TMB està treballant en la reducció del consum de l'energia auxiliar en els autobusos elèctrics mitjançant diferents solucions tecnològiques.

B) Aposta per la tecnologia: Principals projectes tecnològics en curs:

- **Millores relacionades amb el Sistema d'Ajut a l'Explotació (SAE). SAE central – Integració de mesures reguladores**

Aquest any s'ha implantat i està en fase d'extensió el projecte mitjançant el qual es pretén integrar en temps real a la resta de canals interns i sistemes d'informació, la informació de les mesures reguladores necessàries per operar el servei de bus al carrer. D'aquesta manera, es podrà facilitar informació *online* de l'estat del servei en temps real, tant a nivell intern com a nivell extern, a través dels canals d'informació existents (SIC, PIU, SIU, MouTV, i-Bus, l'App de TMB).

A més de facilitar la introducció d'informació en els sistemes d'informació i evitar anotacions en paper, aquest desenvolupament permet informar al sistema dels busos que no s'han de tenir en compte per al càlcul de previsions i, per tant, no aportar informació errònia al client extern.

En el segon trimestre de l'any es va posar en producció de manera satisfactòria la nova eina al CON de Ponent. Es va aprofitar aquesta primera utilització de l'eina dins dels processos interns del Centre de Regulació de Trànsit (CRT) per identificar i recollir una sèrie de millores i carències que pugui presentar l'aplicació.

A final d'any es va incorporar a la utilització d'aquesta eina el CON de Triangle, deixant enfocada la posada en producció dels CON de Zona Franca i Horta per al primer trimestre de 2017.

- **Projecte de Planificació i Prestació del Servei (PPS)**

És un projecte de gran abast iniciat l'any 2015. El PPS és una nova aplicació que es treballarà en suport SAP i té com a objectiu principal gestionar tres grans blocs d'informació:

- FASE 1: Informació i gestió dels horaris, actualment gestionat a través de la Base de Dades d'Horaris (BDH).
- FASE 2: Quadres de servei de conductors, personal de suport (comandaments, personal de l'oficina del CON, etc) actualment gestionats a través d'HASTUS i eines tipus Excel.
- FASE 3: Gestió dinàmica dels vehicles, substituint l'actual aplicació de TBKC.

La Fase 1 completada durant l'any 2016: a mitjans d'any es va realitzar el procés de migració a PPS i actualment la nova eina ja està en ple rendiment i funcionament de manera exitosa en substitució de l'antiga BDH . Les Fases 2 i 3 actualment estan en període d'anàlisi.

- **Renovació de les màquines de liquidació per obsolescència**

A cadascun dels CON està prevista la renovació gradual de les màquines de liquidació dels empleats.

El projecte pretén que les noves màquines superin les prestacions de les actuals (aprofitant també la implantació del projecte T-Mobilitat), tant a nivell de les noves tecnologies previstes per al Sistema de pagament i venda (SPV), com d'informació per al personal (veure Apartat 1.9 d'aquest Informe de Gestió).

- **Infomobilitat: Sistema d'informació a l'usuari (SIU).**

- *Millores en l'emissió de missatgeria al SIU*

Es realitzen canvis en la parametrització dels temps d'emissió i de repetició dels missatges als SIU, la qual cosa ha permès incrementar el nombre d'emissions i potenciar així la seva eficiència.

- *Evolució del canal SIU*

Es porta a terme el Projecte de Millora en la Gestió del Canal SIU, que aporta les següents millores:

- Habilita la programació de continguts a "n" dies vista.
- Automatitza el procés de validació de continguts.
- Redueix el nombre de versions a publicar en el canal.
- Prepara el canal per a l'escenari *online*.

- *Auditoria d'àudio SIU*

Al 2016 el personal del Centre de Suport de la Xarxa ha auditat el sistema d'àudio del SIU en un total de 1.592 autobusos de 85 línies. Aquesta auditoria ha permès disposar d'un coneixement precís del funcionament del sistema des de la visió client, tenint en compte que aquest és un sistema crític per al col·lectiu de persones invidents.

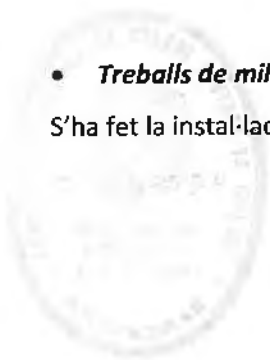
- **Projecte wifi al bus**

S'ha dut a terme el desplegament del nou equip embarcat (CPU30) que permetrà donar servei *wifi* al passatge, així com disposar de cobertura de dades mòbils que aportarà connectivitat a la flota de bus.

A finals d'any la instal·lació es trobava en la darrera fase, amb el 85% de la flota instal·lada i en data prevista de finalització del desplegament al gener de 2017. El servei *wifi*, propietat de l'Ajuntament de Barcelona, a finals de l'any no oferia servei per problemes amb el seu proveïdor. Està previst que a principis de 2017 ja es doni el servei de *wifi* de forma general.

- **Treballs de millora de la Nova Xarxa de Bus**

S'ha fet la instal·lació de nous creuaments semafòrics regulats per *tag* per a la 4a línia

- **Projecte de cotxe sancionador del carril bus**

Nou projecte per equipar un cotxe amb un sistema de reconeixement de matrícules i generador d'informes que servirà per sancionar (a través de la Guàrdia Urbana) la invasió del carril bus per part dels vehicles no autoritzats.

C) Projectes de coordinació de la programació i manteniment de la flota

- **Pla d'inspeccions predictives, Pla de capacitat i optimització dels Plans de Manteniment Preventiu de la flota**

Durant l'any s'han realitzat un total de 2.672 inspeccions sobre una previsió inicial de 3.045 previstes, resultant un percentatge de compliment del 87,75%.

La inspecció predictiva s'identifica com a procés clau, previ a l'execució de les tasques del Pla de Manteniment on, al marge de les tasques a realitzar de manera sistemàtica (per quilòmetres o temps), s'identifiquen altres anomalies que han de ser corregides. Això permet optimitzar el temps d'intervenció del vehicle efectuant aquestes tasques addicionals durant les inspeccions periòdiques i contribuint així de manera significativa a la reducció d'incidències i a l'augment dels indicadors de fiabilitat imputable.

També s'han continuat implementant Plans de Manteniment Preventiu per als nous vehicles que incorporen tecnologies híbrides i elèctriques.

Quant a la Capacitació, durant l'any s'han portat a terme un total de 8 accions, que suposen un total de 24 sessions impartides amb un total de 136 assistents.

- **Desenvolupament del nou model d'anàlisi de costos del manteniment**

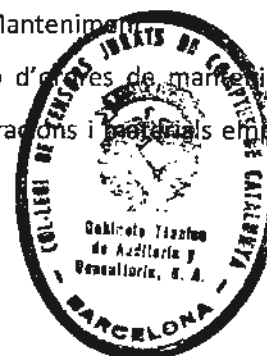
- *Imputació de materials a les ordres de treball (OT)*

L'any 2016 s'han imputant a OT el 68 % dels costos de materials utilitzats en el manteniment de la flota, amb una previsió aproximada de sostre màxim d'imputació de materials del 70%. Amb aquestes dades, es pot afirmar que els processos d'imputació de materials a les Ordres de Treball estan completament consolidats. Durant el primer trimestre de 2017 s'emetrà l'informe d'anàlisi tècnica de costos del manteniment corresponent al període 2016.

- *Imputació de temps a les ordres de treball (OT)*

L'any 2016 es van implementar a SAP les següents millores per fer possible l'enregistrament dels temps d'intervenció de les operacions de manteniment a les Ordres de Manteniment:

- Implementació d'una nova *Interface* integrada per a la Gestió d'Ordres de manteniment. Disponibilitats dels vehicles i introducció i/o modificació d'Operacions i materials emparats i temps d'intervenció.

- Implementació de la possibilitat d'introducció dels temps d'operació a les ordres de manteniment, per part del operaris de manteniment amb les pantalles tàctils.

Finalment, en data 13 de desembre de 2016, es va iniciar la introducció dels temps d'operació a les ordres de manteniment per part del operaris dels Tallers de Material Mòbil. Aquest segon pas, imprescindible per tal de disposar dels costos associats a les activitats de manteniment, farà possible, en un futur pròxim, la possibilitat d'analitzar-los des d'una visió tècnica i orientada principalment a l'optimització dels recursos emprats.

- **Pla de millores tecnològiques ROMMI. Projectes de millores tecnològiques orientades cap a la millora del manteniment**

- **Millores en la requalificació d'Avisos (T2) i implementació de nous catàlegs de Causes d'Avaria:**

Projecte iniciat a finals de 2014 que neix fruit de la necessitat d'adaptar a SAP les estructures dels vehicles i els catàlegs de causa d'avaría en funció del nous canvis tecnològics que incorporen els nous vehicles (Híbrids, Elèctrics, de GNC). Contempla la implantació d'un nou sistema de catalogació de causes d'avaría, amb l'objectiu de millorar la identificació de les causes a l'hora de requalificar els Avisos T2.

Durant l'exercici s'ha completat l'última fase d'aquest projecte, consistent en la implementació de les millores següents:

- Implementació del nou catàleg d'avaría.
- Implementació dels filtres per a les avaries no imputables com a conseqüència de defectes del vehicle o dels seus components (problemes enregistrats en el Cercle Q).
- Implementació d'una nova *interface* per requalificar els avisos T2.

- **Renovació de les PDA dels magatzems i validació de la Plataforma SAP MOVILIZER**

Com a fruit de les conclusions del Pla Director de Tecnologies finalitzat l'any 2014 i de la identificació com a obsoletes les PDA utilitzades en la gestió de materials dels magatzems dels CON, durant l'any 2016 es va produir la renovació d'aquests dispositius per d'altres nous.

S'ha col·laborat amb la Àrea Tecnològica en les proves de validació i implementació de les funcionalitats implementades en aquests dispositius a la nova plataforma MOVILIZER. L'ús d'aquesta plataforma permet la mobilitat en la gestió dels enregistraments d'informació i la consulta de dades tècniques mitjançant dispositius mòbils, sense dependre d'un punt d'accés fix.

- **Auditoria energètica RD 56/2016**

Realització d'una auditoria per part d'una empresa qualificada, amb motiu del compliment del Reial Decret 56/2016, de 12 de febrer, publicat en el BOE el passat 13 de febrer de 2016, que trasllada la

Directiva 2012/27/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, relativa a l'eficiència energètica, pel que afecta a auditories energètiques, acreditació de proveïdors de serveis i promoció de l'eficiència del subministrament de l'energia.

Finalment, en data 11 de novembre de 2016 es va obtenir l'informe favorable que certifica que TB compleix tots el requisits que estableix el RD.

- **Desenvolupament d'eines d'anàlisi per a la certificació ISO 50.001**

Aquesta col·laboració amb el Departament de Medi Ambient i l'Àrea Tecnològica en el desenvolupament d'indicadors i gràfics de seguiment, utilitza l'eina *SAP BUSINESS* per fer la presentació mensual (gràfica i en taules) de les dades de consums de la flota i de les instal·lacions. Durant l'any s'han implementat en *SAP BUSINESS* les consultes necessàries per poder fer el seguiment de l'evolució dels consums energètics mensuals de l'any en curs, dels últims tres anys i de la línia base energètica. També s'ha donat la formació necessària als equips dels CON que s'encarregaran de fer aquests seguiments en l'àmbit dels procediments que afecten a la certificació ISO 50.001.

- **Projecte d'anàlisi de millores en la gestió de materials**

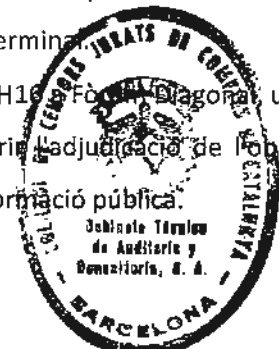
Juntament amb la Àrea d'Operacions i la consultoria externa encarregada d'aquest projecte, s'ha col·laborat en la 2a Fase, que recull la implementació de les possibles millores en els processos relacionats amb la Gestió de Material identificades durant la 1a Fase.

D) Projectes desenvolupats en l'àmbit d'Infraestructures

Durant l'any 2016 s'han gestionat un total de 5.294 actuacions desglossades en: 64 Projectes d'infraestructures de TB, 516 sol·licituds d'aprovisionaments, 3.754 correctius d'infraestructures de TB i 960 preventius d'infraestructures de TB (60 a proveïdors externs). L'import d'aquestes actuacions ha ascendit a 7,25 milions d'euros (inversions més despeses gestionats).

Les inversions més destacades executades han estat les següents:

- Infraestructura de recàrrega elèctrica ràpida d'oportunitat al carrer, executada per Endesa, i dins del projecte europeu ZeEUS per als autobusos articulats elèctrics purs Solaris, concretament al carrer Cisell a la Zona Franca, per donar servei a la línia H16 en aquest termini.
- Dins del mateix projecte ZeEUS, i respecte de l'altre terminal de la línia H16 Fòrum Diagonal, un canvi d'ubicació a darrera hora al C. E. Maristany - UPC, fa endarrerir l'adjudicació de l'obra constructiva, sent necessari refer el projecte, que es troba en fase d'informació pública.

- Adequació de la instal·lació de líquid refrigerant a Zona Franca 1 per tal d'acomplir amb la normativa de referència APQ6.
- Disposició de la documentació i dels requisits necessaris previs a l'avaluació per a l'obtenció de la ISO-14.001 i ISO-50.001 al centre d'Horta i Zona Franca 1, iniciant-se aquelles intervencions necessàries a les diferents instal·lacions de les cotxeres per tal d'obtenir les ISO.
- Inici de l'adequació del repostatge al centre de Triangle amb una gran reordenació de les instal·lacions industrials i adequació d'espais per operar en les tasques de neteja i repostatge dels vehicles.
- Instal·lació d'una nova depuradora biològica al centre de Ponent, posant fi al procés d'adequació de totes les depuradores biològiques a les infraestructures de Transports de Barcelona.
- Obres de dotació d'un nou paviment del tipus epoxi, per a 4 línies de treball, (dues ja acabades i les altres dues en procés), al taller principal de Material Mòbil a Zona Franca.
- Reforma d'instal·lacions d'enllumenat i de llocs de treball al taller annex de Zona Franca.
- Inici de la instal·lació de la 1a fase de la renovació de la climatització de l'edifici del sector Llobregat a Zona Franca.
- Inici de les obres de reforma a la sala del CRT per al nou Centre de Control de Seguretat de Bus al CON de Triangle.
- Inici de les obres necessàries per millorar la infraestructura de seguretat al CON d'Horta.
- Obres de reforma de la coberta del repostatge de Zona Franca.
- Adjudicació de les obres d'execució del Projecte Executiu de la 1a fase dels Tallers de Material Mòbil al centre de Zona Franca Port.

E) Principals actuacions als Centres Operatius de Negoci

1. CON d'Horta:

Durant l'any 2016 al CON d'Horta s'han realitzat o estan en procés, entre d'altres, els projectes següents:

- Implantació del nou procés de requalificació d'averies, treballat conjuntament amb l'Àrea tècnica.
- S'ha realitzat un Pla d'actuació per a la reducció d'accidents de trànsit, revisió i actualització del Programa de prevenció d'accidents per als conductors amb major nombre de sinistres.
- Pla per a la reducció de l'absentisme de la totalitat de la plantilla.
- Finalització de la Reforma de l'Oficina de Centre.
- Treballs previs per a la implantació de la certificació ISO 14.001 i 50.001 al CON prevista per al 2017.

2. CON de Ponent:

Durant l'any al CON de Ponent s'han realitzat o estan en procés, entre d'altres, els projectes següents:

- Ajust de l'oferta a les línies 65 i 165 fruit de la posada en marxa de la línia 9 Sud de Metro.
- Inici de la implantació d'un Sistema Operatiu de Gestió als Magatzems.
- Instal·lació i posada en marxa d'un sistema de control d'accessos a les dependències del CON.
- Millora del grau d'execució del projecte de les 5"5" a l'oficina del CON.
- Posada en marxa d'eines que milloren el procés de requalificació de les avaries.
- Instal·lació i posada en marxa d'una estació de cloració de l'aigua al CON.

3. CON de Triangle:

Durant l'any al CON de Triangle s'han realitzat o estan en procés, entre d'altres, els projectes següents:

- Finalització de la reforma integral en les instal·lacions del taller, aplicant la filosofia de les 5"5" i implantació d'aquesta metodologia a l'arxiu de l'Oficina del CON.
- Observacions de Programa de prevenció d'accidents (PPA): s'ha disposat d'un Agent de Centre a temps parcial per intentar millorar el nivell d'observacions de conducció dins del programa.
- Vehicles elèctrics: Posada en servei dels vehicles elèctrics articulats, amb una estació de recàrrega elèctrica ultraràpida al carrer i recàrrega nocturna al CON.
- Participació en el procés de recollida d'especificacions per realitzar la renovació gradual de les màquines de liquidació, per obsolescència del parc actual.

4. CON de Zona Franca I:

Durant l'any al CON de Zona Franca I s'han realitzat o estan en procés, entre d'altres, els projectes següents:

- Renovació del sistema de queixes i reclamacions com a element clau en la millora contínua.
- Seguiment, desenvolupament i consolidació del projecte RETROFIT (vehicles de motor tèrmic transformats en híbrids de GNC-elèctrics). Es constata la millora en consum.
- Remodelació i adaptació de l'espai del CON de Zona Franca (zona carrer A) i continuació del projecte de nova cotxera en l'espai de Zona Franca Port.
- Amb la finalitat de dur a terme una certificació per a tota l'Àrea Operativa està en procés la revisió i actualització del llibre de procediments comuns en tots els CON.

- Treballs previs per implantar la certificació ISO 14.001 (mig ambiental) i 50.001 (energètica) al CON de Zona Franca, prevista per al proper 2017.

F) Principals actuacions al Centre de suport a la xarxa (CSX)

Els principals projectes i activitats portats a terme al llarg de l'any des dels diferents departaments del CSX, han estat els següents:

- Mobiliari Urbà: L'Ajuntament de Barcelona va adjudicar a l'empresa *Clear Channel* la concessió per a la conservació, subministrament, instal·lació i explotació publicitària del mobiliari urbà de la ciutat. S'han establert els contactes pertinents per tal de garantir el funcionament i el manteniment de les PIU actuals així com de la resta de mobiliari (marquesines, *smartquesines*, MUPPI, wc al carrer). De la mateixa manera, s'han actualitzat els sistemes d'informació corporatius per tal de comunicar les incidències als nous mantenidors.
- Al mes de febrer es va instal·lar una nova distribuïdora automàtica (DAS) al costat de la parada 0450-Pg. Zona Franca/Foneria.
- Evolució del Geoportal: Es posa en funcionament al maig la versió 1.12 que incorpora les noves prestacions com: un filtrat espacial (permet filtrar les dades segons la geometria seleccionada al portapapers geomètric) i un filtre de Línies (permeten filtrar el llistat de línies de transport, en funció de l'operador).
- Gestor d'alteracions: Es desenvolupa l'eina amb visió integradora per a la gestió dels continguts als diferents canals (SIU, PIU, Intranet, etc), treballant aquest any principalment la integració del canal PIU. A més, s'habiliten noves prestacions com són la creació d'històrics i la generació de consultes resum de la missatgeria de servei.
- Al llarg de l'any s'han fet dues auditories de la senyalització de suport a les àrees d'intercanvi: senyalització horitzontal i MUPPIS de suport.
- Durant l'any s'ha realitzat l'actualització de la totalitat dels plànols de les línies per tal de poder adjuntar aquesta informació als cartrons d'horaris dels conductors. Properament aquests plànols seran inclosos en el Sistema d'informació al conductor.
- S'ha gestionat la producció i col·locació d'etiquetes en format *Braille* a tota la flota d'autobusos. Aquestes s'han col·locat en l'entorn de les validadores i permeten que les persones invidents puguin saber la calca del vehicle en el qual circulen.
- S'ha reconfigurat la posició del diferents operadors de la Sala del CRT per tal d'aconseguir una disposició més eficient, la qual cosa facilita la comunicació i gestió de les avaries i incidències.

1.7. Gestió de la qualitat i el medi ambient

a) Gestió de la Qualitat

Durant l'exercici de 2016 el Departament de Qualitat ha continuat treballant principalment en el desenvolupament del model de gestió de qualitat implementat, el qual té com a principal repte aconseguir una gestió basada en processos d'acord amb el model ISO 9.001, que permeti que l'organització estigui orientada en tot moment a la satisfacció de les necessitats dels clients, segons el model UNE 13.816.

En l'àmbit corporatiu s'han realitzat les auditories interna/externa de les unitats certificades del Centre de Suport Telemàtic (CST), Punts TMB d'Atenció al ciutadà, la Unitat de Formació i de la Unitat de Gestió de les Queixes, reclamacions i suggeriments dels ciutadans (QRS). També s'ha donat formació en Qualitat als empleats de l'Àrea operativa de Metro (Agents d'Atenció al Client) i d'Autobusos (conductors), així com a totes les noves incorporacions per promocions internes a les unitats certificades ISO/UNE. S'han elaborat nous manuals de formació més adequats a la realitat actual de TMB.

També, de forma transversal i coordinada amb les unitats implicades, s'ha treballat per tal de definir les funcionalitats d'una nova aplicació corporativa que permeti gestionar les QRS i les No Conformitats de forma més eficient. Lligada a aquesta definició de funcionalitats, s'han realitzat les formacions oportunes a les unitats certificades per tal d'explicar els principals canvis implantats

▪ **La Qualitat a Transports de Barcelona**

Des del Departament de Qualitat, conjuntament amb l'Àrea Operativa de Bus, s'ha treballat en la estandardització dels models de gestió orientats al client i a la millora, ja definits en tots els CON de TB, assolint l'objectiu aquest 2016 de consolidació de la certificació ISO 9.001:2008 i UNE 13.816:2003 a l'Àrea Operativa de TB.

Per arribar a aquest objectiu s'ha treballat en diferents àmbits:

1. Elaboració/Revisió del Mapa de Processos de l'Àrea Operativa de TB.
2. Redefinició i creació de nous procediments operatius (Àrea Operativa de TB).
3. Definició del quadre de comandament d'indicadors.
4. Definició i seguiment de la metodologia de seguiment d'indicadors, objectius i compliment de procediments.
5. Elaboració de l'esborrany de la Carta de Serveis de TB.

En paral·lel s'han realitzat totes les tasques d'acompanyament/consultoria vinculades al manteniment de les certificacions existents.

b) Sostenibilitat mediambiental

1. Tramitació i manteniment de permisos i autoritzacions ambientals

Es tracta de tots els tràmits administratius i tècnics que la legislació estableix que cal presentar a les diverses administracions ambientals (AMB, Ajuntament i Generalitat).

El Departament de Medi Ambient centralitza la tramitació i manteniment de permisos i autoritzacions a tots els centres de treball de TB: Campa de Zona Franca Port i els 4 CON de Zona Franca 1, Ponent, Triangle Ferroviari i Horta.

El manteniment dels expedients de TB suposa la tramitació inicial i la seva renovació periòdica segons el següent esquema:

Comunicació	Matèria	A qui va dirigida	Període renovació	Centres afectats	Comentaris
Estudi de minimització de residus	Residus	Agència de residus de Catalunya	4 anys	4	Tots els que sobrepassin les 10 Tm de residus/any
Informe Preliminar de Sòls	Sòls	Agència de residus de Catalunya	6 anys	4	Tots els centres que segons el RD 9/2005 es considerin Activitats potencialment contaminants (APC)
Permis d'Abocament o Declaració responsable	Aigües	Activitats reglades Ajuntament	5 o 8 anys	4	Tots els tallers que consumeixen més de 6000m ³ d'aigua.
Llibres registre d'emissions	Emissions	Direcció de Qualitat Ambiental	**	4	Tots els tallers que tinguin focus emissors a l'atmosfera.

**Quan hi hagi modificacions

Aquest exercici s'han presentat els estudis de minimització de residus i els llibres de registre d'emissions d'Horta i Zona Franca 1. S'està en procés de tramitació dels permisos d'abocament i dels informes preliminars d'Horta i Zona Franca 1. Per al 2017 està previst renovar els tràmits administratius de Ponent i Triangle.

2. Sistema de Gestió Ambiental i Energètic (SGAi E) segons ISO14.001/50.001

Durant el 2016 s'ha continuat treballant en el procés d'implantació del Sistema de Gestió Ambiental i energètic a TB que culminarà amb la certificació d'Horta i ZF1 el proper 2017 i de Ponent i Triangle en el 2018. L'estat actual del projecte a gener 2017 és el següent:

- Finalitzat el disseny del Sistema de Gestió documental: S'han elaborat manuals i procediments de gestió ambiental amb la definició de responsabilitats a nivell TMB.
- Avaluació d'aspectes ambientals a ZF1 i Horta finalitzada. Triangle i Ponent pendents.
- Revisió energètica (anual) a Horta i ZF1 finalitzada. Triangle i Ponent pendents.
- Extracció i avaluació de requisits legals ambientals de ZF1 i Horta finalitzades. Triangle i Ponent pendents.

- Establerts els plans d'acció (PA) per a l'adequació a la normativa de ZF1 i Horta. Triangle i Ponent pendents.
- Establerts els indicadors i objectius ambientals d'Horta i ZF1. Triangle i Ponent pendents.
- Seguiment periòdic d'indicadors, objectius i plans d'acció en el Comitè de ZF1 i Horta. Triangle i Ponent pendents.
- Finalitzada la formació a ZF1 i Horta l'any 2016. Triangle i Ponent pendents (prevista per a 2018).
- Realitzades diverses sessions de treball, visites, auditories a ZF1 i Horta per comprovar el nivell d'implantació (juny-novembre 2016).
- Auditoria interna i externa a ZF1 i Horta a l'abril i juny de 2017. Triangle i Ponent al juny 2018.

3. Optimització de la gestió de l'energia a TB

En l'àmbit de la gestió de l'energia de Transports de Barcelona destaquen l'evolució dels consums d'energia 2010 – 2015 sotmesos a verificació anual per una entitat ambiental acreditada.

Aquest darrer any s'ha presentat l'Auditoria Energètica de TMB, tal i com estableix el Real Decret 56/2016, analitzant més del 85% del consum energètic de TMB i presentant propostes de millora que l'empresa implantarà en els propers anys. La implantació del Sistema de Gestió Ambiental i Energètic ajudarà a la millora contínua d'aquest aspecte ambiental.

4. Recollida selectiva i Punts Verds

La quantitat de residus generada a TMB entre el període 2013 – 2015 ha incrementat lleugerament (1,5%). En canvi, la despesa en tractament de residus entre 2013 i 2015 ha patit un increment molt important (>200%). La quantitat de transports efectuats entre 2013 i 2015 ha baixat un 3,5% i la despesa en transport més tractament de residus ha patit un increment important (> 150%) passant de 105.578 euros el 2013 a 265.213 euros el 2015.

En l'àmbit conjunt de TMB els residus que generen més ingressos són: carrils de metro, metalls, bateries de plom, els vehicles fora d'ús i l'alumini. En canvi, els residus que generen més despeses en transport i tractament són: els residus aquosos gestionats amb camió cisterna que es generen en el procés de rentat de trens i autobusos, els dels separadors d'hidrocarburs i de fosses sèptiques (aigües de rentat de grafit, aigües amb hidrocarburs i aigües amb substàncies perilloses), els residus banals (no recollits de forma selectiva – contenidor gris-), els draps i absorbents, la fusta i el líquid refrigerant.

5. Mapa d'emissions de la xarxa de bus

L'any 2014 es va consensuar amb la Direcció General de Qualitat Ambiental la metodologia de càlcul d'emissions de la flota de Bus i es va publicar la guia per al càlcul d'emissions de PM i NOx de la flota. També aquell any es van finalitzar els mapes d'emissions per al projecte europeu 3iBS (*The intelligent, innovative, integrated Bus Systems project*): Mapes de consums i emissions per als escenaris 2012, 2014 i 2017 per quantificar la reducció d'emissions atmosfèriques obtinguda amb la incorporació de nova flota i amb la configuració de la nova xarxa. Els mapes d'emissions de la xarxa permeten presentar de forma visual quina és la contribució de la nova flota i de la Nova Xarxa de Bus en la millora de la qualitat de l'aire de l'Àrea Metropolitana present i futura:

- 2011-2014: reducció de 857 Kg de NOx diaris.
- 2011-2017: reducció de 1.091 Kg de NOx diaris

En l'actualitat continua el programa d'ambientalització de la flota de Bus que ha de permetre reduir les emissions atmosfèriques de la xarxa de superfície.

S'ha treballat en l'establiment del Programa d'objectius del Sistema de Gestió Energètic segons ISO50.001 d'Horta i Zona Franca 1 com a centre pilot per a la reducció del consums d'energia i emissions atmosfèriques a TB.

6. Implantació de criteris ambientals en la compra de productes i serveis

Aquest any 2016, per donar un impuls a l'aplicació de la política de Compra Ambientament Responsable, s'ha treballat en la Incorporació de criteris ambientals en els processos d'adquisició de productes i serveis. Concretament, s'han dut a terme les següents accions:

- S'han definit els criteris d'obligatorietat d'inclusió de criteris ambientals i/o energètics en els plecs de condicions o les comandes i la metodologia per garantir l'aplicació d'aquests criteris.
- S'ha establert el procés de Control Ambiental d'Activitats Empresarials (AQUILES) per donar a conèixer als subcontractistes que treballen a les nostres instal·lacions quins requisits ambientals han de complir.
- S'han definit els criteris d'avaluació de proveïdors (PROTRANS).
- S'ha redactat el Procediment de treball P716 de Disseny i Adquisició de Productes i Serveis de TMB, d'acord amb els criteris establerts.
- S'han redactat les instruccions tècniques per introduir criteris de sostenibilitat en la contractació d'acord amb els criteris establerts per la Comissió Europea i per l'Ajuntament de Barcelona.
- S'ha revisat el Procediment P360 de la Mesa de Contractació d'acord amb els criteris establerts.

- El passat 21 de novembre es va aprovar, pel Consell Executiu, el Procediment P716, que recull els criteris establerts per a la inclusió de criteris ambientals, el Control ambiental d'activitats empresarials (CAAE) i l'Avaluació de proveïdors.

7. Quadre d'indicadors del comportament ambiental de TMB segons la ISO 14.001/EMAS

L'any 2016 s'ha treballat en la construcció i implantació del Quadre de Comandament ambiental de TMB.

Aquest té per objectiu posar a disposició de l'empresa una eina que permeti als diferents nivells de gestió i direcció de TMB fer:

- El seguiment del Sistema de Gestió Ambiental i Energètic.
- El seguiment dels objectius i plans d'acció.
- El seguiment del Pla Director de Sostenibilitat

A través del Quadre de Comandament es podrà seguir el comportament ambiental de TMB a través dels següents indicadors:

NOM INDICADOR	DESCRIPCIÓ INDICADOR
Consum d'energia	Consum d'energia per km, per total passatgers, per m ² / mes
Emissions generades	Emissions CO2, NOx i PM generades per km, pel total passatgers, per m ² / mes
Millora de la Qualitat de l'aire / Estalvi emissions generades	Estalvi emissions contaminants (NOx i PM) generat pel transport de viatgers.
Ambientalització de la flota / Tecnologia	Nº total de vehicles per tecnologia (Euro I, II, III, Euro I-III amb Filtres SCRT, IV, V, VEM, Híbrids, elèctrics) per nombre total de vehicles
Ambientalització de la flota / Fonts d'energia	Nº total de vehicles per tipus de combustible o font energètica (gasoil, gas natural, híbrid gasoil, híbrid GNC, electricitat) per nombre total de vehicles
Generació de residus	Tm de residu per tipus totals generats i per classificació / mes
Consum d'aigua	M ³ d'aigua total consumida (xarxa + instal·lacions) / mes
Consum de materials	Tm, Kg o UN de materials totals consumits (xarxa + instal·lacions) / mes

Les fites assolides aquest darrer any, en relació al disseny i construcció i implantació del Quadre de comandament han estat:

- Disseny funcional del Quadre de Comandament Ambiental per al conjunt de TMB per donar compliment als requisits ISO 14.001 i 50.001.

- Finalitzada la construcció del Quadre de Comandament.
- Implantació per a Transports de Barcelona SA.

Els objectius de cara al 2017 pel que fa a millores de disseny i la càrrega de dades i establir procediment:

- Presentació a la Direcció del Quadre de Comandament de BUS.
- Disseny, construcció i posada en funcionament del Resum Executiu del Quadre de Comandament (resum mensual de l'estat de situació de tots els indicadors).
- Implantació del QC a Metro: incorporar dades de Metro d'energia i aigua.
- Automatitzar la càrrega de dades i eliminar la càrrega manual. Pla de monitorització de consums de les instal·lacions de TB i Metro.
- Obtenció dels informes expressats en €, €/Km i €/Validació. Integració a SAP BO amb l'aplicació informàtica *Blau energy*.
- Revisió i autorització del procediment P744: Establir responsabilitats de subministrament i validació de les dades, responsables de seguiment i anàlisi d'indicadors.

▪ 1.8. Estudis

L'activitat del Gabinet d'Estudis es pot dividir en dues grans línies de treball: els estudis periòdics i els no periòdics. El primer grup inclou totes aquelles investigacions que es desenvolupen de forma regular i que tenen una trajectòria d'anys i suposen la major part del pressupost del Gabinet. Pel que fa al segon, en formen part tots aquells que responen a demandes puntuals o que, malgrat presenten una certa regularitat, encara no han assolit l'estatus de periòdics.

1. *Estudis periòdics:*

Dintre dels estudis periòdics, els tres més destacables, que considerats conjuntament representen el 90% del pressupost del Gabinet, són:

- Estudi de Percepció del Client (EPC) de Bus i Metro.
- Estudi de frau de Bus i Metro.
- Mesura de la prestació del servei (MPS) de Bus i Metro.

A més a més d'aquests, dins del bloc d'estudis periòdics realitzats, cal destacar també l'Estudi de Queixes, Reclamacions i Suggestiments, i diversos estudis de satisfacció del client intern.

2. *Estudis no periòdics més destacats:*

1. *Estudis relacionats amb l'anàlisi i control del frau*

Durant l'any s'ha continuat treballant en el projecte Mapa del frau de Bus que ajudarà a determinar els millors àmbits de treball per a les unitats d'intervenció.

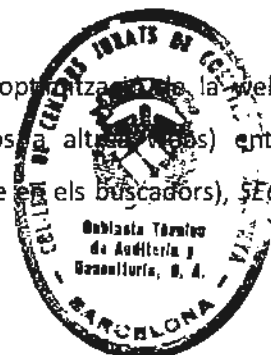
S'ha donat continuïtat a la monitorització mensual del procés de gestió de les sancions de frau. Abasta els principals àmbits d'interès: intervencions, sancions, cobrament segons tipus i canal, recaptació, al·legacions i trasllat a l'administració d'expedients.

2. *Estudis relacionats amb ingressos accessoris i títols de transport propis*

S'ha donat suport en diverses tasques d'optimització de la política dels títols propis Hola BCN!: estudi de les tarifes a considerar per a l'exercici 2017, efectes de la funcionalitat *free transfer* (trasllat a l'Aeroport amb el metro), efectes de la funcionalitat *dies a hores* i possibilitats comercials d'una acció comercial conjunta amb Aerobús.

S'han establert els objectius i requeriments funcionals per iniciar un projecte de *Big Data* relacionat amb el títol Hola BCN! per a l'any 2017.

S'ha donat suport en termes d'oficina tècnica a diversos projectes d'optimització de la web de comerç electrònic www.barcelonasmartmoving.com: *referrals* (enllaços i altres webs) entorns propis, *SEO on page* (millores dins la pàgina web de cara a posicionar-se en els buscadors), *SEO off*

page (milliores fora de la pàgina web perquè altres webs enllacin amb la nostra pàgina), SEM (*Search Engine Marketing* o publicitat *online*), securització (per millorar la seguretat) i introducció de nous productes, entre d'altres.

3. *Analítica digital i màrqueting*

En l'àmbit de l'Analítica Digital es realitzen tasques de consultoria i implementació de *Google Analytics* per a *tmb.cat*, *barcelonasmartmoving.cam* i *noticies.tmb.cat*. També s'ha prestat suport en la migració de la nova web pel que fa al manteniment del posicionament orgànic/SEO. Així mateix, es col·labora en els projectes de SEO de les webs turístiques, en el nou enfoc digital del JOTMBÉ i en l'evolució del *wifi* del Barcelona Bus Turístic.

S'han realitzat diversos estudis de mercat orientats a aprofundir en el coneixement del públic visitant: Barcelona Bus Turístic, Catalunya Bus Turístic, Telefèric de Montjuïc i Barcelona City Tours.

S'ha fet l'enquesta sobre usuaris del JOTMBÉ en el marc del Pla de Màrqueting i s'ha donat suport a la consultora *Deloitte* en la fase de diagnòsi pel que fa al coneixement del client i del no client.

4. *Altres estudis*

S'ha prestat suport al projecte T-Mobilitat en l'àmbit de la informació i de l'atenció al client i també, en termes d'oficina tècnica, a l'IAC (Informació i atenció al client) pel que fa als sistemes de gestió de cues als punts TMB i a l'evolució en els sistemes de pagament i gestió de l'efectiu (*CashDro*).

Per altra banda, en l'àmbit de la **Planificació de la xarxa**, tot seguit s'exposen els principals projectes en els quals s'ha treballat durant aquest any i aquells que estan previstos de fer durant l'any 2017.

- *Estudi i disseny de Serveis especials:*

Al llarg de l'any 2016 s'ha estudiat i dissenyat un conjunt de serveis especials que atenen diversos esdeveniments a l'àmbit de TMB (Fira de Barcelona, concerts al Palau Sant Jordi i a l'Estadi Olímpic, actes a Montjuïc i actes de ciutat com les Festes de la Mercè, Festes de Gràcia i Operació Nadal).

- *Projecte d'informació de mobilitat amb tecnologia RFID:*

S'han completat els equips nous amb la tecnologia RFID per a la presa de dades per a les enquestes de mobilitat en bus. S'han fet alguns ajustos i petits canvis en funció de les proves fetes i ja s'han usat per a la campanya de la tardor. Aprofitant la recepció d'equips nous s'han introduït millores als equips nous com: ajustos i eliminació d'errors en el *software* dels equips i millores en el sistema d'exploració de les dades obtingudes.

També s'han dut a terme actuacions de millora en quatre equips antics com: la renovació de totes les bases que suporten els equips RFID i la renovació dels ancoratges dels equips a les bases.

Durant la campanya de la tardor s'han utilitzat de manera intensiva quatre equips nous i dos d'antics (amb resultat satisfactori) per així tenir el màxim d'equips al carrer. Si bé els antics models ja es consideren amortitzats i obsolets després de diversos anys de servei (han doblat la vida inicial prevista) s'utilitzaran mentre funcionin correctament però no es repararan quan fallin definitivament. Durant el 2017 es preveu continuar amb el manteniment dels equips i rebre'n de nous per continuar amb la renovació tecnològica iniciada aquest any.

• *Recollida d'informació i anàlisi de l'impacte de l'entrada en servei de la L9 Sud de Metro:*

Es van realitzar estudis per obtenir informació i analitzar especialment l'efecte de la línia L9 Sud en algunes línies de bus. Les tasques realitzades es poden resumir en:

- Obtenció de la informació de mobilitat dels viatgers de la L9 Sud de Metro.
- Informació de la captació de nous viatges a partir de la inauguració del nou tram de Metro i de la distribució dels viatgers per línies a les estacions d'enllaç de la nova L9 Sud.
- Anàlisi de l'impacte sobre les línies 65 i 165. Com a resultat d'aquest treball, s'ha modificat el traçat de la línia 165.

• *Nova Xarxa de Bus de Barcelona (NXB):*

Durant l'any s'ha estat treballant en la definició de la 5a fase, realitzant diversos escenaris de modelització de la xarxa futura de bus i tenint en compte el projecte de l'Ajuntament de Barcelona de connexió de les xarxes de tramvia per l'Avinguda Diagonal. Per elaborar els informes referents a la NXB s'han utilitzat les eines de modelització disponibles (TransCad i Aimsun), així com d'altres aplicacions desenvolupades pròpiament pel Departament de Planificació.

Paral·lelament, s'han analitzat peticions de modificació de línies de la NXB que ja estan actualment en servei com: canvis de traçat de les línies V15, V17 i 22 i canvis de recorregut de les línies V3 i V5.

La previsió de desplegament de la NXB és que s'implanti en dues fases més amb el següent calendari provisional: octubre 2017 (fase 5.1) i novembre 2018 (fase 5.2).

També s'ha realitzat un estudi de la xarxa de bus de cap de setmana un cop implantada la Fase 5.

• *Anàlisi de transbordaments a la xarxa de bus després de la implantació de la fase 4 de la NXB:*

Aquest any ha entrat en funcionament la fase 4 de la Nova Xarxa de Bus (NXB) i s'ha fet una anàlisi de la variació real en els transbordaments per aquesta nova fase i la comparació amb les previsions fetes.

• *Estimació de validacions per parada de bus:*

Actualment no hi ha un lligam entre els sistemes de validació de Bus i el Sistema d'Ajut a l'Explotació (SAE) que permeti la vinculació de la validació a la parada on s'ha realitzat. Juntament amb l'àrea de Tecnologia, s'ha desenvolupat un procediment per dur a terme la geolocalització de les validacions que es fan a la xarxa de Bus. Es parteix de les dades de validació a nivell de segon, i de la informació de localització del vehicle (geolocalització, udòmetre, SAE). Durant l'any s'ha començat a desenvolupar, en *big data*, la infraestructura que executarà aquestes associacions i que continuarà durant el 2017.

• *Altres estudis de Bus:*

S'han realitzat diversos estudis de planificació de la xarxa d'autobusos d'entre els quals destaquen:

- Procedència per zones dels viatgers de les línies 65 i 165 d'autobusos a diverses parades del Prat de Llobregat.
- Anàlisi del nivell de càrrega de diverses línies (línies 13, 7, 33, etc).
- Propostes de millora a partir de la informació de Queixes, Reclamacions i Suggestiments, i de les variables d'oferta del servei.
- Anàlisi de la distribució de viatgers per línia a les estacions de transbordament de Metro.

Paral·lelament, s'han dut a terme diversos estudis sobre les línies actuals de bus, destacant:

- Línia 23 i 110: proposta de modificació de traçat a la Zona Franca.
- Línies 27 i 32: anàlisi de demanda relacionat amb la futura D40.
- Línia 79: proposta de modificació de traçat al Barri de la Marina.
- Línia 109: proposta de perllongament del traçat a Hospital Clínic.
- Línia H16: petició de perllongament a la Fundació Ginesta.
- Llançadores: metro (L4 i L11) i funicular de Montjuïc.
- Línia 63: proposta de modificació de traçat a l'entrada per l'Avinguda Diagonal.
- Línia 117: proposta de modificació al barri de Font d'en Fargues.
- Pla de millora de bus 2017.

• *Proposta d'adaptació de l'esquema tarifari actual magnètic a targeta sense contacte (TSC):*

Davant la propera entrada en funcionament de la T-Mobilitat, des del departament de Planificació, juntament amb d'altres, s'ha començat a treballar en una proposta d'adaptació de l'esquema tarifari actual amb els suports magnètics a la nova targeta sense contacte. Aquesta proposta inclou diferents models de funcionament segons els propietaris dels títols actuals: títols integrats, títols propis i títols socials de l'AMB. Durant l'any 2017 es continuarà treballant per tal de definir més acuradament el model de funcionament del nous títols en la T-Mobilitat.

1.9. Administració i Finances

◆ *Secretaria Tècnica i Assegurances*

La Secretaria Tècnica de l'Àrea ha continuat treballant en tots aquells àmbits que requereixen una coordinació entre els serveis i són de caràcter transversal. S'ha fet sempre cercant les sinèrgies positives, el pragmatisme i la simplificació. En aquest sentit, les accions més rellevants han estat:

- La confecció i seguiment dels pressupostos de les despeses, plantilla i inversions de l'àrea i també el pressupost de despeses de personal i plantilla de la societat Transports de Barcelona, SA.
- Propostes i seguiment dels objectius personals i estratègics de l'àrea per al 2016.
- Consolidació en les accions de suport a la gestió i execució del projecte del Pla Director de Tecnologia.
- Suport directe en la posada en marxa del Portal de transparència en la definició del projecte i la identificació i elaboració de continguts.

Una altra línia d'actuació ha estat el suport directe en l'impuls per la recerca de l'Administració Electrònica; coordinant i vetllant per l'execució i èxit dels diferents Plans d'Accions duts a terme per cada servei de l'Àrea. Algunes accions són ja realitat i altres són proves pilot a consolidar en els propers exercicis.

Pel que fa a les assegurances, s'ha treballat en la licitació dels serveis de mediació i assessorament d'un *broker* d'assegurances (l'adjudicatari ha estat *Aon Gil y Carvajal, SA, Corredoria de Seguros*) i de l'Assegurança de vida col·lectiva de TB (l'adjudicatari ha estat *VidaCaixa*).

La resta d'activitats han mantingut un nivell similar al de l'any anterior. El nombre de sinistres total ha estat de 4.434 l'any 2016, i l'exercici ha tancat amb una mitjana de 2,56 sinistres per vehicle i any (només sinistres amb repercussió econòmica).

◆ *Logística de vendes, recaptació i serveis generals*

En l'entorn de la Logística de vendes i recaptació, cal ressaltar els següents projectes:

1. *Projecte T-Mobilitat:*

Durant l'any s'ha dut a terme una reorientació del Projecte T-Mobilitat, arribant a l'acord d'abordar inicialment només l'evolució tecnològica, és a dir, el pas de la tecnologia magnètica actual a la tecnologia sense contacte (TSC), deixant per a una segona fase l'evolució tarifària.

Al juny de 2016 l'ATM va activar un grup de treball, integrat per representants de l'ATM, TAMB, FGC, Renfe, Generalitat i TMB, per tal d'analitzar com dur a terme l'adaptació del sistema tarifari actual a

la nova tecnologia TSC. Després de mesos de treball, l'octubre de 2016, aquest grup va lliurar un document: "Model de funcionament del Sistema Tarifari amb la T-Mobilitat".

Aquest document marca les polítiques i directrius en els diferents àmbits de funcionament dels títols amb la tecnologia sense contacte sota 2 premisses:

- Mantenir les regles i característiques del sistema actual.
- Proposar la implementació de millores, ja siguin degudes a la nova tecnologia o degudes a necessitats del sistema, dels operadors o dels viatgers.

Al novembre de 2016 l'ATM va realitzar una presentació de la reformulació del projecte T-Mobilitat on es van presentar les principals decisions preses per al desenvolupament del projecte:

1. S'estableix el marc estratègic per al desenvolupament del projecte.
2. S'acorda un nou model de governança del projecte T-Mobilitat.
3. Es presenta un nou model de gestió del sistema d'informació i d'atenció que compta amb una participació important de l'ATM i l'AMB, portant conjuntament el lideratge.
4. A través del grup estratègic creat, s'inicien els models de convenis, cabdals per a la bona gestió del projecte, però sempre sota la delegació que farà l'ATM als operadors públics de la implantació del projecte a l'establiment dels mateixos.
5. El mòbil s'utilitzarà com a validació des del primer dia de posada en servei.
6. Es realitzarà una prova pilot a finals del 2017 (pendent de definir-ne l'abast).

Per garantir l'èxit del projecte s'han creat 13 grups de treball coliderats per l'ATM, l'AMB, TMB i FGC, amb la participació dels operadors de transports, les administracions i SocMobilitat: 1. Gestió tarifària; 2. Comercialització; 3. Atenció i Centre CAC (eines d'atenció al client de tots els títols de transport); 4. Informació i Centre de gestió de la Informació del transport (CGIT) (eines d'informació del transport); 5. Comunicació (comunicació externa del projecte); 6. Gestió del CPP (gestió del contracte de col·laboració pública privada amb Societat Catalana per a la Mobilitat); 7. Marc tecnològic comú; 8. Sistemes tecnològics d'ATM; 9. Sistemes tecnològics dels operadors; 10. Manteniment i operació dels sistemes tecnològics implementats; 11. Gestió de la posada en servei de la T-Mobilitat; 12. Jurídic (implementació de tots els aspectes jurídics i legals del projecte i contracte); 13. Validació amb mòbil i targeta bancària.

Fins a finals de 2016 s'activen 5 dels 13 grups. En paral·lel s'activa un grup addicional anomenat Grup de Comercialització Estratègica destinat a fixar les línies estratègiques de la comercialització dels futurs canals digitals, en el qual també s'hi va participar.

2. *Disseny d'una nova aplicació de Bitlletatge:*

Durant l'any, i en col·laboració amb l'Àrea de Tecnologia, s'ha treballat en el disseny d'un nou sistema d'informació de Bitlletatge que s'adapti a les noves necessitats que requereix la T-Mobilitat, tant en la seva 1a fase, en la qual es manté l'actual sistema tarifari, com en una 2a fase on s'implantarà un nou sistema tarifari que, tot i que encara no està definit, segur que serà diferent a l'existent.

S'ha acordat que aquest nou sistema d'informació es desenvoluparà sobre la mateixa plataforma que l'aplicació *Ocicommerce*, per tal de permetre una fàcil integració de les dades de vendes i ingressos dels canals de venda de Transport de l'Oci amb els dels negocis de BUS i Metro.

El traspàs dels diferents mòduls de l'aplicació actual de Bitlletatge a la nova es realitzarà de forma gradual i per unitats de negoci completes. Està previst que, si les proves són satisfactòries, al gener de 2017 es traspassi a la nova aplicació tot el negoci BUS i els Punts TMB.

S'està analitzant com integrar en aquesta nova aplicació els nous canals digitals que estan previstos a la T-Mobilitat (nous webs, app, etc), així com l'ús de la targeta de crèdit com a mitjà de validació, venda i pagament (Tap & Go).

3. *Projecte per a la generació i control de factures simplificades per la venda de títols de viatge, directament des de la totalitat dels canals de venda propis de TMB:*

En compliment d'un requeriment legal i de la necessitat d'optimitzar el procediment actual d'emissió de factures per la venda de títols de viatge que demanen els clients, durant l'any, i en col·laboració amb la Direcció Económico-financera i l'Àrea de Tecnologia, s'ha iniciat un projecte per possibilitar la emissió de factures simplificades per part dels diferents equips dels canals de venda propis de TMB i de Projectes i Serveis de Mobilitat, SA en el mateix moment de la venda.

S'ha elaborat un document de requeriments funcionals, que s'ha lliurat a l'Àrea de Tecnologia, en el qual es faciliten les especificacions necessàries per realitzar:

- Els desenvolupaments necessaris en els diferents equips de venda dels canals de venda propis, que permetin l'emissió de factures simplificades a sol·licitud del client.
- La tramitació de les ordres de facturació per a l'emissió de factures completes a sol·licitud del client.
- Una aplicació que permeti la gestió centralitzada de totes les factures simplificades, evitant la possibilitat d'emetre factures duplicades i la substitució de les factures simplificades per factures completes, sempre que ho sol·liciti el client.

Atès que des d'alguns dels nostres equips de venda es comercialitzen títols integrats propietat d'ATM i títols socials propietat de l'AMB (T-4), s'ha contactat amb tots dos per acordar si les factures simplificades associades als seus títols les emetia TMB o ells. En ambdós casos implicarà establir els corresponents acords.

Està previst que, tant les màquines distribuïdores de la xarxa de Metro com els equips de vendes de Bus Turístic, Tramvia Blau i de Telefèric, estiguin adaptats per a l'emissió de factures simplificades en el 2017. En els equips de venda a bord del bus de moment no és possible per una qüestió tecnològica, ja que no estaran adaptats fins a la implantació de la T-Mobilitat.

4. Renovació de màquines autoliquidadores de bus:

A principis de 2016, en col·laboració amb l'Àrea de negoci de Bus i l'Àrea de Tecnologia, es va iniciar un projecte per renovar les màquines autoliquidadores instal·lades a les cotxeres de TB, la funció de les quals és la de permetre la liquidació dels ingressos derivats de les vendes realitzades pels conductors. Les principals causes per a la renovació dels equips són:

- *Obsolescència del Hardware:*

- Problemes de recanvis: el mantenidor actual ha comunicat formalment que no pot assegurar disposar dels recanvis necessaris, ja que no es fabriquen.
- Increment progressiu del nombre d'avaries per l'antiguitat dels elements.
- Impossibilitat de mantenir tots els bitllets antics i nous d'Euro en circulació per la poca capacitat de la placa electrònica del bitlleter. Una actualització de placa suposaria un cost de més de 800€ per equip.

- *Obsolescència del Software:*

Les noves autoliquidadores disponibles al mercat ofereixen una sèrie de prestacions que faciliten la gestió i el control dels ingressos:

- Faciliten la informació *online* de l'efectiu acumulat a cada equip. Això permet optimitzar la freqüència de la recaptació i reduir costos.
- Faciliten informació del detall del tipus de monedes i bitllets ingressats en el sistema central.
- Transmeten *online* a un servidor la informació de cada liquidació i recaptació efectuada.
- Permeten la identificació amb targetes sense contacte.
- Disposen de monitorització centralitzada (alarmes).

Encara que actualment el parc d'autoliquidadores és de 13 unitats repartides en 5 centres, s'ha planificat la substitució de 4 unitats en una primera fase a principis de 2017, 4 en una segona fase a mitjan 2017 i la resta es valorarà si cal la seva substitució o únicament la seva retirada, en funció de

com pugui evolucionar la venda de bitllet senzill a bord del Bus, ja que probablement disminuirà ostensiblement en els propers anys com a conseqüència de la implantació del projecte T-Mobilitat (aparició de nous canals de venda digitals, pagament amb targeta bancària, etc.).

◆ **Nòmines, seguretat social i remuneració de personal de fora de conveni**

L'any 2016 ha estat un exercici d'una especial complexitat, ja que s'han implementat canvis importants en la sistemàtica de funcionament i càlcul dels processos de Nòmina i Seguretat Social:

1. En primer lloc, cal esmentar la incorporació al sistema de liquidació directa de quotes de Seguretat Social, dintre del Projecte Creta. Aquest és un canvi molt profund en la sistemàtica tradicional de càlcul de cotitzacions.

Fins ara, la sistemàtica consistia en què les empreses, a partir del procés de càlcul de la nòmina, generaven un fitxer de cotitzacions que, prèvia validació en els sistemes propis de la de Seguretat Social (sistema RED), s'enviava de manera telemàtica i, posteriorment, es realitzava el pagament de les quotes resultants.

Amb el nou sistema les empreses envien les dades salarials a la Seguretat Social a través d'un nou sistema informàtic (Creta) i és aquesta qui realitza un càlcul de les quotes a liquidar i retorna el resultat a les empreses.

Aquesta sistemàtica presenta una complicació molt important pel que fa a les diferències que s'identifiquen entre els càlculs que realitza la Seguretat Social i els que realitza els processos de càlcul de nòmina de les empreses.

2. Per dur a terme la implementació del sistema de liquidació directa de quotes, els requeriments de SAP han obligat a afrontar un altre canvi profund. S'ha adequat el model de càlcul de nòmina, per passar d'un sistema de càlcul "a mes diferit" a una sistema de càlcul "a mes en curs". Això representa que les incidències que generi l'activitat laboral d'un empleat es deixen de tractar al mes següent, per passar a tractar-les en el propi mes en què es produeixen. Per fer això, s'ha hagut d'implementar un segon pagament de nòmina en la primera desena del mes següent, que recull les activitats dels últims dies de cada mes. Aquesta modificació ha comportat la revisió de cadascun dels esquemes i cicles de càlcul de nòmina per assegurar que els canvis no provoquessin cap resultat erroni.

3. També en la línia d'adequació als requeriments dels nous procediments de treball de les administracions públiques, s'han encarat les adaptacions necessàries per complir amb els

requeriments de la Seguretat Social en matèria de remissió electrònica de dades referents a afiliacions, accidents de treball, permisos de maternitat i paternitat, etc.

4. Aplicació en nòmina, per als anys 2015 i 2016, dels increments retributius i tractaments amb repercussió salarial establerts en el Conveni Col·lectiu 2015-2019 de Bus.
5. També ha estat un any força intens pel que fa a la negociació col·lectiva. Això ha portat a fer tasques de suport en matèria salarial, gairebé durant tot l'any. En el cas de TB, ha finalitzat amb la signatura de conveni en el mes de juny.

◆ **Aprovisionaments i logística**

Durant l'any s'ha posat en servei el nou "Perfil del Contractant" de TMB que recull la informació relativa a la contractació de les empreses i s'ajusta als últims requeriments de la legislació. En conseqüència, es fan públics tant els anuncis de licitació de qualsevol tipus, adjudicacions, adjudicataris i comandes, com la documentació complementària dels mateixos, plecs de condicions, valoracions tècniques, etc.

◆ **Servei economicofinancer**

Entre les principals actuacions de l'exercici, es poden destacar les següents:

- *Pòlisses de crèdit de TB:*

Per cobrir les necessitats puntuals de tresoreria, hi ha en vigor pòlisses amb Caixabank (9.500.000€), Banc de Sabadell (5.000.000€), Abanca (3.000.000€) i BBVA (5.000.000€).

- *Leasings financers dels autobusos:*

Els dies 10 i 15 de maig es van signar els contractes de fabricació i venda i de *Leasing* financer de 78 autobusos: 40 articulats híbrids, 10 de doble pis, 10 vehicles estàndard híbrids i 18 estàndards de GNC per un total de 30,6 milions d'euros.

Aquest import es va distribuir entre 5 entitats financeres: BBVA, Kutxabank, Deutsche Leasing, Caixabank i Ibercaja, a uns terminis d'entre 10 i 12 anys, a tipus variable sobre l'euríbor a 3, 6 i 12 mesos.

- *Cobertures de gasoil:*

Davant d'expectatives de pujades de preu -segons tots els analistes- per els propers anys, es va plantejar una estratègia de cobertures sobre el consum de gasoil de la flota. Aprofitant les baixades puntuals del cru a principis de l'estiu i que van assolir el seu nivell mínim a principis d'agost, es va contractar l'1 d'agost una cobertura del 20% del consum de gasoil de la flota amb motor dièsel, amb inici diferit a 1.1.2017 fins al 31.12.2017.

- *Revisió dels poders notarials dels apoderats amb signatura bancària:*

S'han revisat els poders de tots els apoderats de l'empresa i, en especial, aquells que tenen poders per operar amb les entitats financeres.

- *Reclamació del cèntim sanitari de l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs (IVMDH):*

L'AEAT, durant els mesos de març i abril de 2016 ha pagat a TB la quantitat de 973.399,85€ més 211.320,44€ d'interessos corresponents a la reclamació inicial de TB en relació a l'IVMDH de l'any 2011 i 1.155.756,38€ més 195.367,25€ d'interessos, corresponents a l'any 2012.

El 27/11/2015, TB va rebre acord desestimatori del Consell de Ministres, en relació a la nostra reclamació patrimonial de l'Estat de 10.458.755€, corresponents a les quotes suportades i pagades indegudament per l'IVMDH corresponents al període gener 2002 a desembre 2012. Malgrat això, el 29/03/2016 el Tribunal Suprem va publicar dues sentències favorables a dues empreses demandants, estimant la reclamació patrimonial de l'Estat Espanyol en relació al cèntim sanitari durant tota la vigència d'aquest impost, assenyalant també que s'abonaran també els interessos legals des de la data de presentació de la reclamació fins a la data de notificació de la resolució del Tribunal Suprem.

TB, per la seva part, va presentar recurs el 13/04/2016 davant el Tribunal Suprem contra l'acord desestimatori del Consell de Ministres.

Així mateix, i a l'espera de la resolució del Tribunal Suprem, TB va presentar el 19/10/2016 davant l'AEAT dos escrits, sol·licitant la revocació i la nul·litat de ple dret dels actes de la mateixa AEAT i de les resolucions administratives que van desestimar les nostres pretensions referents al període abril/2005 a setembre/2010.

- *Pagaments a proveïdors:*

Durant l'any 2016 s'ha procedit a l'adaptació dels terminis de pagament a proveïdors d'acord amb la normativa legal vigent amb data de pagament fix el 25 de cada mes.

- *Fiances i dipòsits constituïts a llarg termini:*

Durant l'any s'ha procedit a realitzar una tasca d'aclariment i regularització dels imports que figuraven com a fiances i dipòsits constituïts. Això ha permès recuperar alguns imports dipositats anteriorment, però lligats a contractes ja vençuts, i, per altra banda, s'ha procedit a regularitzar alguns imports que, per la seva antiguitat, eren impossibles de recuperar.

- *Establiment dels protocols de control i seguiment del cost de la formació interna bonificada a la qual obliga, entre d'altres, el Reial Decret Llei 4/2015 i la Llei 30/2015:*

De forma conjunta amb el departament de Formació, s'ha enllestit un protocol per imputar i obtenir els costos de les activitats formatives emeses, susceptibles de ser bonificades per la Seguretat Social. En base a la seva implantació, s'obtidran els informes directes per a les memòries justificatives. Aquest projecte té com a abast el control de les despeses des del punt de vista de la formació emesa amb medis interns: equipaments, instal·lacions, materials i personal intern, i també efectuarà el seguiment de la formació subcontractada de forma externa via factures. Estarà plenament operatiu des de l'1 de gener de 2017.

- *Establiment d'un repositori corporatiu dels subministraments energètics i també de l'aigua:*

Aquest projecte s'ha treballat de forma conjunta amb el departament de Sistemes d'Informació, i s'emmarca dins del Programa estratègic de millora de l'eficiència energètica, i contribueix amb l'obligatorietat de l'auditoria energètica a la qual està sotmesa l'Empresa, segons BOE, RD 56/2016. S'ha assolit una primera fase de control i validació dels imports i preus facturats per centres i pòlisses. En una fase addicional, conjuntament a la implantació de la gestió mediambiental, permetrà identificar els costos i consums per usos, validació de consums, simular evolucions futures dels comportaments energètics, càlculs de previsions comptables i anàlisis comparatives addicionals. També suportarà la certificació anual dels acords voluntaris amb l'Agència Catalana del Canvi Climàtic.

- *Seguiment de les subvencions dels projectes d'inversió i despesa i el seu enllaç amb els costos i ingressos per projectes:*

S'ha realitzat un esforç de conciliació i encaix dels deutes transformables en subvencions, i s'han vinculat als seus corresponents projectes d'inversió o de despesa. D'aquesta manera s'està garantint les anàlisis dels marges per imputacions als mateixos objectes de cost.

◆ **Compensació, pensions i assessoria jurídicolaboral corporativa**

Respecte al Pla de Pensions de TB, en el mes de març es va constituir la V Comissió de Control del Pla. Durant l'exercici s'han continuat les funcions de Coordinació operativa, com a suport a l'Oficina Tècnica del Pla de Pensions d'Ocupació de Transports de Barcelona, i la intermediació amb la gestora, actuaris, assessors externs i la col·laboració amb altres departaments interns (Nòmines i Finances).

L'aplicació de la Llei General de Pressupostos de l'Estat per a l'any 2016 ha obligat (després de les reunions i negociacions amb diferents àmbits i estaments, des de la Comissió de Control fins a altres àmbits externs) a arribar a acords que permetessin mantenir de la millor manera possible els plans i

les seves prestacions, comportant el manteniment, en els seus aspectes bàsics, dels acords al respecte de l'any 2015.

Amb data d'efecte 31.12.2016, s'ha procedit a donar de baixa del Pla de Pensions als partícips del col·lectiu B que passen a tenir els seus compromisos per pensions assegurats en una pòlissa a nom de Transports de Barcelona, complint amb els acords presos en el Conveni Col·lectiu.

1.10. Direcció de Persones

1.10.1. Direcció de persones en l'àmbit de Bus

- ◆ **Relacions laborals i Assessorio Jurídica laboral de bus**
  - **Negociació col·lectiva**

Després de gairebé 17 mesos de negociació, el passat 10 de juny de 2016 es va signar el nou Conveni col·lectiu de TB per al període 2015-2019 entre la Direcció i els sindicats CCOO, SIT i UGT, majoritaris al Comitè d'Empresa.

El nou Conveni, amb una durada de 5 anys, proporciona el marc d'estabilitat necessari per continuar donant un servei públic excel·lent i poder fer front als grans reptes de mobilitat que la ciutat de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana plantegen. Les seves característiques principals són les següents:

- Durada del conveni col·lectiu de 5 anys (2015-2019).
- Manteniment de la jornada anual i dels dies de treball.
- En matèria retributiva, actualització de salaris al llarg del període. Així mateix, increment de l'import de la retribució variable per la consecució de resultats positius en grans objectius d'empresa.
- Manteniment de l'actual organització del treball, respectant els 3 models de descans existents (G57, G65, G72, així com el del Bus Turístic), millorant-ne alguns aspectes (reducció del percentatge de serveis de conducció partits, escollides generals per a tots els col·lectius que ho vulguin, o adequació del descans diari a Material Mòbil).
- Manteniment de l'ocupació i de la jubilació parcial d'acord amb la normativa d'aplicació, malgrat l'increment de cost que suposen les successives modificacions legals.
- Possibilitat d'incorporar personal que actualment està fora de conveni dels grups 4 i 5 a dintre de conveni, de forma individual i absolutament voluntària, d'acord amb les circumstàncies i necessitats personals i professionals de cada treballador.
- Millores significatives en matèria de pla de pensions, com és l'apertura del col·lectiu D per a tot el personal adherit actualment al col·lectiu B.
- Implantació del model de Formació Professional en alternança i dual com a eina per millorar l'ocupabilitat dels joves.
- Ratificació del Pla d'Igualtat per al període 2014-2018.

- **Comissions de treball**

Durant el darrer any s'ha dut a terme l'activitat negociadora amb el Comitè d'Empresa, mitjançant les diferents Comissions de Treball (Paritària, Permanent, Explotació, Material Mòbil i Tallers, Administració, etc).

a) A la Comissió Paritària, com a pas previ a l'àmbit judicial, s'ha abordat quina és la posició de la Comissió respecte a diversos conflictes plantejats.

b) A l'àmbit de les Comissions de Treball d'Explotació, Material Mòbil i Taller, Administració i Permanent del Comitè d'Empresa, els principals acords referents a l'organització del treball han estat:

1 – En aplicació del que està previst en el Conveni Col·lectiu 2015-2019, realització de les normatives d'escollida per formalitzar consultes d'assignació a diferents col·lectius, així com la gestió de les escollides generals de conductors, Material mòbil i comandaments.

2 – Aprovació dels calendaris laborals aplicables al 2016 de la totalitat del col·lectius adscrits a aquestes comissions de treball.

3 – Acords referits a les tandes de vacances per als diferents col·lectius de l'empresa.

- **Assessoria jurídica laboral**

Les activitats desenvolupades en matèria de preparació d'actuacions Administratives i Judicials, han estat les següents:

ANY 2016		TB
	Demandes individuals	94
	Conflictes col·lectius	11
	Inspeccions de treball	32
	Processos de vagues convocats	5
	Vagues (dies convocats)	10
	Vagues (dies efectuats)	9

- **Conflictes col·lectius destacats interposats al 2016**

En matèria de conflictes col·lectius destacar:

- Conflictes col·lectius pel còmput dels conceptes a abonar en període de vacances, interposats per CGT i per UGT respectivament.
- Conflicte col·lectiu interposat pel sindicat CGT relatiu a l'abonament de temps de partit als serveis de conducció com a temps de presència.

- Conflictes col·lectius interposats per: d'una banda, BS i COS, i ACTUB de l'altra, relatius a l'abonament dels desplaçaments des del punt d'inici o finalització del servei al carrer fins al CON assignat.
- Conflicte col·lectiu interposat per CO relatiu a la rotació de torns del personal.

- **Règim disciplinari**

El nombre d'expedients disciplinaris i fulls d'aclariment instruïts s'ha mantingut estable respecte l'any anterior.

- **Conflictivitat laboral**

S'han dut a terme un total de 9 dies de vaga (03/02, 15-19/02, 23/02, 25/02, 03/06). Als dies esmentats, s'han produït aturades parcials d'un mínim de dues hores fins un màxim de cinc hores. Aquestes aturades, convocades per una part minoritària del Comitè d'Empresa, en el marc del procés de la negociació del conveni col·lectiu 2015-2019, així com la realització de diverses Assemblees.

- **Sindicats. Eleccions sindicals**

L'any 2016 es manté estable el nombre de seccions sindicals a l'Empresa: 8 amb presència al Comitè (ACAT, ACTUB, CCOO, CGT, COS, SIT, UGT, USOC), i 4 sense (BS, CNT, CO i P5A), si bé aquests dos darrers sindicats s'integraren dins de la candidatura d'USOC a les eleccions al Comitè d'Empresa del 2014.

- ◆ **Planificació, gestió i desenvolupament de persones a Bus**

- **Contractació**

En matèria de contractació, i amb motiu de poder atendre les diferents necessitats, tant d'oferta (anualització del Pla de Millora de 2015, l'increment d'oferta en festiu del Bus de Barri, els diferents serveis especials de llançadora per manteniment del Funicular i de Metro i FGC (Lesau), com d'aplicació del Conveni Col·lectiu 2015-2019 (Jubilació Parcial), s'han formalitzat un total de 505 contractes durant tot l'any, entre els quals es troben:

a) Jubilats parcials: Atesos els canvis normatius produïts, que han endarrerit l'accés a la jubilació parcial als 61 anys i 4 mesos, durant l'any 2016 s'han realitzat un total de 27 jubilacions parcials, contractes realitzats a partir de juliol.

b) Rellevistes: Es transformen a indefinits 32 contractes de treball d'empleats temporals (eventuals, o d'obra i servei) aprofitant la jubilació parcial dels empleats que assolien els 61 anys i 4 mesos d'edat. Addicionalment, des de la Unitat s'ha gestionat i coordinat amb els centres, la realització del

15% i 25% de treball corresponent als jubilats actuals (que accediren a la jubilació parcial entre els anys 2011 i 2015).

c) Incapacitats: Contractes realitzats per reingressar al personal de l'Empresa a qui se li hagi reconegut una incapacitat permanent total per a la professió habitual. L'assignació als nous llocs de treball es fa en funció de la disponibilitat de vacants, així com de la compatibilitat de les tasques amb la incapacitat reconeguda. Aquest any s'han fet 8 contractacions.

d) Temporals: s'ha prorrogat la vigència dels contractes dels empleats/ades de cap de setmana fins que es puguin transformar en contractes de relleu per accés a la jubilació parcial d'altres empleats/ades que compleixin els requisits legalment establerts per a 2016. També s'han fet nous contractes a persones que anteriorment ja havien estat contractades.

e) Temporals de nova contractació: s'han realitzat 72 noves contractacions, 61 a temps parcial i 11 a temps complet.

- **Absentisme**

S'ha continuat treballant en els protocols establerts (reunions mensuals amb les estructures de comandament dels CON, seguiment personalitzat en casos de possible abús o frau, comunicació permanent dels indicadors als responsables dels treballadors, etc.) per intentar disminuir i controlar l'absentisme a l'àmbit de Bus. Les principals accions realitzades han estat, entre d'altres, les següents:

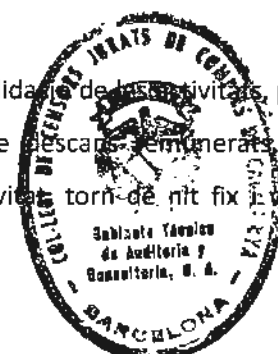
- Accions de seguiment individualitzat per vetllar el bon ús de la baixa per incapacitat temporal.
- S'ha reforçat el sistema de gestió de la incapacitat temporal en conjunció amb la Unitat de Salut Laboral. Aquest sistema agilita i optimitza la visita del metge al domicili del pacient per tal de poder valorar la causa de la baixa. En aquest procés, participen activament les direccions dels Centres Operatius de Negoci.

- **Procediments i normes**

S'ha continuat el treball de revisió i millora dels procediments existents. Destacar que en el mes de febrer va entrar en vigor, amb total normalitat i sense cap incidència, el nou sistema de cotitzacions CRETA, segons el RDL 625/2014.

- **Sistemes d'informació**

S'ha continuat millorant i reforçant el model d'anàlisi mensual de validació de les activitats, previ al tractament en la nòmina, especialment pel que fa a: canvis de despeses, emumerats, treball extraordinari, gestió del còmput, primes de polivalència i productivitat, torn de nit fix i variable,

permisos, calendaris de treball dels diferents col·lectius, equilibrat de descansos per canvi de model i regles horàries d'altres col·lectius.

- **Passis i Vestuari**

L'acció més important a destacar del Departament de Passis ha estat la renovació dels passis que caducaven l'1/10/2016. Fins el 31 de desembre de 2016 s'havien renovat uns 7.836 passis.

- **Desenvolupament**

La tasca de la Unitat en aquesta matèria s'ha focalitzat principalment en diversos àmbits:

1) Pla de Formació: En col·laboració amb el Departament de Formació, s'ha coordinat el procés d'elaboració del Pla de Formació per a l'any 2017, posant-hi especial incidència en les necessitats formatives, el control de les accions, i la maximització dels imports recuperables mitjançant bonificacions a les quotes de la Seguretat Social.

Les accions formatives més destacades han estat, entre d'altres, les següents: Certificat d'Aptitud Professional (CAP), habilitacions per a vehicles elèctrics i/o híbrids, habilitacions per a vehicles amb GNC i híbrids, aigües residuals, etc.

2) Formació continuu CAP: Aquest any és el primer en què el departament de Formació s'encarregava directament dels tràmits amb els CON. S'ajuda a determinar una estratègia que permet resoldre incidències (professionals que s'incorporen al treball després d'una ILT i que no han pogut realitzar el CAP quan ho tenien previst i altres).

3) Juntament amb l'Àrea operativa de bus, s'ha planificat i coordinat la formació de 10 Comandaments d'explotació.

4) Actualització del Manual de conductors/es: s'ha elaborat un nou Manual on s'han integrat totes les informacions destacables de les diferents àrees i departaments de l'empresa.

5) Formadors de conductors de nou ingrés: s'ha fet la coordinació i seguiment dels formadors per incorporació de nous conductors els mesos de maig i juliol.

6) Pla d'actuació per reduir els accidents de trànsit: Juntament amb l'equip del CON, s'ha participat en l'elaboració de l'esmentat Pla, coordinant les accions per actualitzar la formació sobre Anàlisi d'Accidents, Analistes d'accidents i observacions i Observadors dels accidents. També s'ha treballat en estadístiques que permetran elaborar Plans d'acció amb major detall.

7) Permisos individuals de formació (PIF): Durant l'any s'han tramitat un total de 10 peticions de permisos individuals de formació.

8) Apreciació de l'actuació: s'ha coordinat el desenvolupament i aplicació de l'apreciació de l'actuació del personal de dins de Conveni i s'han fet les formacions corresponents als aspectes de millora detectats.

- **Nova organització de la Direcció de Bus**

Amb data 23 de desembre de 2016 es van realitzar diferents canvis organitzatius i nomenaments a la Direcció de la Xarxa de Bus amb l'objectiu principal de seguir treballant i apostant per les noves tecnologies i la implementació de les fases finals de la Nova Xarxa de Bus, entre l'any 2016 i 2018.

1.10.2. Direcció de Persones en l'àmbit Corporatiu

1. Secretaria Tècnica

La Secretaria Tècnica, quant al seguiment pressupostari, la coordinació i la gestió dels sistemes d'informació i seguiment de projectes de l'Àrea, ha continuat treballant en tots aquells àmbits que requereixen un elevat grau de coordinació entre els serveis. En aquest sentit, les accions més rellevants han estat la confecció i seguiment de pressupostos de l'Àrea i també de les plantilles de les Àrees funcionals, i el suport als diferents serveis de l'Àrea en temes de sistemes d'informació.

A l'àmbit de Classificació Organitzativa, durant l'any s'ha aconseguit posar fi i resoldre la totalitat de les peticions de revisions dels llocs de treball que hi havia pendent (entorn de 20), així com la totalitat de les ratificacions de les prevaloracions de llocs nous (al voltant de 20 més). Aquests resultats han vingut a consolidar i legitimar el treball que realitza el comitè de valoració de llocs de treball, integrat de forma mixta i paritària per representants de la direcció de l'empresa i representants de totes les representacions sindicals majoritàries existents.

S'han resolt llocs de tots els àmbits de la Direcció de la Xarxa de TB: Tallers Centrals, Material Mòbil, Coordinació-programació i projectes, Infraestructures, Telecomunicacions, Enginyeria, Suport a la Xarxa, etc. La creació i incorporació de dos nous grups (A12 i A11) en les taules salarials, arran de la signatura del darrer conveni col·lectiu, així com la necessitat de gestionar els llocs de treball inserits en cadascun d'aquests dos nous grups amb una diferent metodologia a la existent (ICSA), ha permès programar i realitzar la formació per a la totalitat dels diversos membres del comitè de valoració, en la metodologia de descripció i valoració de llocs de treball de HAY.

En el dia a dia, s'ha estat donant suport i acompanyament tècnic, tant a les Prefectures com als ocupants, en tots aquells canvis organitzatius o ajustos funcionals que hi ha hagut al llarg de l'any i que han repercutit d'alguna manera en els continguts funcionals de les descripcions dels llocs de treball o dependències i assignacions orgàniques.

2. Direcció de persones de les àrees funcionals

S'ha continuat amb l'esforç de contenció de plantilla gestionant la cobertura dels llocs vacants de manera eficient. Així mateix, s'ha gestionat i coordinat la realització del treball corresponent als 20 jubilats parcials actuals i s'han gestionat els contractes laborals dels jubilats parcials que reuneixen les condicions i dels rellevistes corresponents.

3. Contractació

Al llarg de l'any dins les àrees funcionals s'han realitzat 19 contractes de treball i 1 modificació o novació contractual.

4. Centre de serveis de gestió de direcció de persones

a) Selecció i promoció

Durant l'any s'ha de destacar principalment el procés de selecció externa per a cobertures temporals a l'estiu: conductors i operaris de manteniment. En el primer cas s'ha treballat amb un volum de 1.200 candidatures, per acabar incorporant un total de 107 persones, que han anat cobrint necessitats temporals d'estiu i caps de setmana, conformant així una borsa de treball. Pel que fa a operaris de manteniment, s'han seleccionat 23 persones per donar suport en període de vacances, d'entre 281 candidatures presentades.

Altres posicions que s'han cobert via concurs oposició amb candidatures internes, per a diferents departaments de la Direcció de la Xarxa de Bus són: Tècnic Responsable d'Adquisició de Nova Flota i Nous projectes, Administratiu/va de RRLL de TB, Responsable de Planificació Gestió i Desenvolupament de persones de Bus, Gestor/a de materials de material mòbil, Tècnic/a d'estudis i anàlisi del CTBus, Administratiu/va de l'oficina tècnica de projectes de manteniment, Agents de CON i Magatzemista de material mòbil.

Als serveis corporatius, s'han fet principalment diferents processos de concurs oposició i de selecció per cobrir necessitats de la Direcció Executiva de Màrqueting, de la Direcció Executiva economicofinancera i de la Direcció Executiva d'Innovació, tecnologia i negoci internacional.

Al llarg de l'any s'han fet els seguiments i acompanyaments de les persones promocionades abans de complir-se els períodes de prova per valorar el seu grau d'integració i satisfacció al lloc de treball, donar suport en cas de detecció de dificultats i tancar el procés d'incorporació al nou lloc de manera global.

b) Desenvolupament i gestió de la millora personal

Pel que fa a la formació CAP (Certificat d'Aptitud Professional), s'ha consolidat la sessió en temes de relacions interpersonals dintre del programa dirigit a tot el col·lectiu de conductors. Aquesta sessió té la fita de reflexionar sobre les nostres relacions influeixen en la gestió de totes les situacions que ens podem trobar en l'atenció al públic, i donar suport amb recomanacions de com millorar les eines que disposem per abordar aquestes diverses situacions professionals. Han estat 23 sessions, amb un total de 460 participacions i 69 hores efectives.

Pel que fa al Programa/projecte de cohesió d'equip del Taller Central, en el primer trimestre del 2016 es va programar una estratègia dirigida a millorar tant el lideratge com la cohesió de l'equip de comandaments de la Unitat de Taller Central de Bus. S'han fet 8 sessions de *coaching* d'equips amb tècniques d'atenció plena, i un seguiment acurat individualitzat en tot el procés que ha durat 9 mesos. Durant el 2017 estan programades sessions de seguiments grupals i individuals dels seus plans d'acció per consolidar el camí que han iniciat.

En el Projecte de Desenvolupament de persones i Organització (Gestió del Talent) la fita principal és identificar capacitats i factors de promoció de les persones, disposar d'un coneixement actual de les capacitats organitzatives, poder anticipar decisions vinculades a persones (jubilacions, canvis, projectes nous,...) i tenir una organització en desenvolupament constant. Per aconseguir-ho, en el transcurs de l'any s'han realitzat diverses sessions, en format de taller, on reflexionar sobre diversos reptes que té l'organització, adequant missions i dimensions de cada col·lectiu. Hi han participat responsables de CON, responsables d'explotació i personal del col·lectiu CGOL.

Dintre del Programa/Projecte de lideratge per a la Unitat de Nòmines i la Seguretat Social la proposta realitzada pretén millorar les capacitats de lideratge i gestió d'equips, ja que en el 2015 es va iniciar un canvi substancial en la manera de la gestió, i la dificultat que suposa l'adaptació a noves tècniques i estructures. Per això es va aplicar un itinerari formatiu adreçat com a equip als responsables de la Unitat, treballant a nivell grupal i individual la manera d'avançar en les interrelacions, millorant el clima i la cohesió per aconseguir els objectius. S'han fet un total de 6 sessions, començades al març i finalitzades al juliol, afegint-hi dues sessions de seguiment grupal del pla d'acció generat i elaborat en grup.

c) Formació

Durant l'any 2016 s'ha desenvolupat el Pla de Formació de manera similar a l'any anterior. Majoritàriament han estat accions formatives dintre del Pla de Formació, que inclou tant la formació

de caire tècnic, com la transversal (idiomes, ofimàtica, habilitats i competències per personal fora de conveni i comandaments, etc).

TB	2012	2013	2014	2015	2016	
Cursos (1)	679	692	477	611	602	(2)
Assistents (3)	3.384	3.325	1.949	1.841	2.287	(4)
Participacions (5)	6.104	6.259	3.492	3.915	4.212	(6)
Hores lectives (7)	13.729	12.225	5.334	6.919	6.820	(10)
Hores assistent (8)	70.894	71.690	49.196	51.609	54.258	(9)
Ràtios						
Participacions/curs	8,99	9,04	7,32	6,41	7,00	
Hores per empleat (11)	11,61	11,45	14,09	13,18	12,88	
% plant. Formada (12)	85,79	85,57	50,62	47,10	58,13	

Tot seguit s'explica en les notes que s'exposen a continuació:

- (1) Nombre de sessions realitzades al llarg de l'any. Per exemple, un curs es pot realitzar 5 vegades i per tant són 5 cursos.
- (2) Hi ha sumats els cursos fets a la Direcció de la Xarxa de Bus més els cursos corporatius que han tingut almenys 1 participant de la DXBus.
- (3) Els assistents són les persones que reben formació tenint present que una persona que, per exemple, hagi assistit a tres formacions només es comptabilitza com una vegada.
- (4) Hi ha sumats els assistents de la DXBus més els que han realitzat formacions corporatives.
- (5) Les participacions són les persones que reben formació tenint present que una persona que, per exemple, hagi assistit a tres formacions es comptabilitzarà com a tres vegades.
- (6) Hi ha sumades les participacions de DXBus més les participacions de TB a formacions corporatives.
- (7) Les hores lectives són les hores de formador i es comptabilitzen per formacions realitzades.
- (8) Hores assistent són les hores del curs multiplicades pel nombre de persones assistents.
- (9) Hi ha sumades les hores de DXBus més les hores a formacions corporatives.
- (10) Hi ha sumades les hores lectives de DXBus més les hores lectives de formacions corporatives en les quals al menys ha participat un treballador de TB.
- (11) Resultat de dividir les hores assistent pel nombre de participacions.
- (12) La Plantilla mitjana homogènia de 2016 va ser de 3.934,48 empleats i els assistents van ser 2.287.

Com es pot observar en la taula, la ràtio de participacions per curs ha crescut respecte l'any anterior fins a situar-se en 7 persones/curs. També ha crescut el percentatge de plantilla formada que s'ha situat en el 58,13%.

El més destacat de l'activitat formativa de l'any, quant a formació tècnica ha estat:

- La Formació Contínua del Curs d'Aptitud Professional (CAP), que suposa una part molt important de la totalitat del pla de formació pel que fa al volum d'hores/participant. Aquest any s'ha continuat realitzant el segon cicle 2015-2020, amb continguts actualitzats i noves dinàmiques. S'han realitzat 25 cursos de "Formació Contínua CAP" durant tot l'any, amb un total de 453 empleats/ades formats (representa 15.855 hores/participant), amb un màxim de 20 participants per grup. Com en anys anteriors, també s'ha fet un esforç destacable per millorar els coneixements dels formadors, incloent-hi formació sobre "Com gestionar les emocions", "Dinàmiques de grup" i "Incendis en vehicles de Noves Tecnologies".
- Seguint el mateix model d'anys anteriors, han rebut formació de Nous Conductors un total de 112 candidats, els quals han acabat ingressant a l'organització. Això suposa, entre la formació externa (35 hores), la interna (40 hores) i les dues jornades doblades (14 hores), un total de 9.968 hores/participant, aproximadament.
- Com cada any, s'ha seguit treballant amb el model de Capacitacions a Material Mòbil, atès el bon resultat i l'aprofitament que se'n fa.
- S'ha continuat treballant en la implantació de noves tecnologies als vehicles, pel que fa al procés d'hibridització de vehicles, autobusos amb GNC i vehicles purament elèctrics. En aquest sentit, es pot destacar la formació sobre els nous models articulats elèctrics de Solaris (model E18), que ha arribat tant a operaris de Material Mòbil dels CON implicats com als tècnics de l'Àrea Tècnica de Bus.
- La formació en passarel·les del Taller annex a Zona Franca 1.

A les Direccions Corporatives s'ha de ressaltar les accions formatives entorn a novetats tecnològiques, eines i sistemes, així com la formació lligada a projectes tecnològics implantats. Actualitzacions en relació a sistemes financers i novetats legislatives, la formació per conèixer les tendències de màrqueting digital & *e-commerce*, màrqueting digital & *Social Media*, com l'ús d'eines que permeten una mètrica al respecte com SEO, SEM, *Google Adwords*, Relacions professionals amb el client, etc.

Quant a la formació transversal, ressaltar:

- La posada en marxa del Centre de desenvolupament organitzacional (CDO) donen destaquen, entre d'altres, les accions formatives de Portal del contractant i Llei de la transparència, *Big Data*, Formació de formadors, Gestió de projectes, Gestió del temps, Lideratges estregers, etc.
- Continuïtat en la formació en idiomes per a aquelles persones que ho requereixen per desenvolupar les funcions assignades.

- La formació en ofimàtica en modalitat *e-learning* en els diferents programes de *l'office 2010* i funcionalitats del *Click & Decide*.
- Continuitat amb el desplegament de la formació específica en matèria de Prevenció de riscos laborals (PRL).
- Didàctica per a formadors especialistes en primers auxilis.
- Programa de prevenció d'accidents (PPA)- Formació de formadors analistes i observadors de la conducció.
- Gestió de conflictes per al col·lectiu d'Agents d'intervenció i control (AIC).
- Altres accions formatives transversals en: Llei orgànica de protecció de dades, Aplicació de QRS, Gestió del frau, foniatria, etc.

L'índex de satisfacció dels assistents respecte dels cursos de TB, ha estat d'un 3,44 sobre 4, superant l'índex de l'any anterior.

Aquest any, com és habitual, ha continuat sent difícil la disponibilitat de personal de Manteniment de Material Mòbil de tots els CON per participar en les accions formatives enquadrades en l'Àrea de Salut i Seguretat, però, tot i així, s'han realitzat més cursos que l'any anterior en aquesta matèria: PRL del lloc de treball, formació en carretons elevadors, pont grua, plataformes i columnes elevadores i treballs en alçada.

Igual que altres anys, s'ha vetllat per una optimització de recursos i s'ha propiciat un manteniment del retorn de la inversió mitjançant el descompte corresponent a la cotització de la Seguretat Social proporcionat per la *Fundación Española para la Formación y el Empleo (FEFE)*. Aquest any el crèdit assignat per la FEFE també ha estat superior al de l'any anterior (542.117 €). S'ha disposat d'un 90%, que ha significat un percentatge molt considerable. Cal tenir en compte, però, que, en general, la tendència del nivell d'assoliment de bonificacions podria baixar en el futur.

d) Sistemes de gestió competencial. Projectes i innovació

Aquest any s'ha mantingut gairebé el volum de persones a les quals s'ha fet l'Apresiasió de l'Actuació. Si el 2015 van ser 295 les persones avaluades a la Xarxa d'Autobusos i 15 a les Àrees Funcionals, el 2016 han estat 298 i 15 respectivament, és a dir, tres més que l'any anterior.

Novament s'ha produït la introducció de millores provisionals al formulari, com ara, la inclusió dels acords de desenvolupament establerts en l'apreciació de l'actuació anterior, reforçant la continuïtat del procés d'un any a l'altre. S'han mantingut reunions de treball amb usuaris per identificar

necessitats i possibles millores de cara a una propera renovació del sistema i, en aquest sentit, s'ha fet un document recollint les necessitats funcionals d'aquesta nova versió.

Al llarg de l'any s'ha treballat en un codi ètic en el marc d'una proposta de Direcció per Valors, s'ha elaborat un primer esborrany d'un Pla Estratègic de Recursos Humans 2017-2020, s'ha donat suport a la Direcció per Objectius del Servei i s'ha donat suport a iniciatives de millora de processos i generació de procediments de Selecció i de Formació en el Servei.

5. Salut, seguretat i benestar laboral

- **Prevenió de lesions per accident de treball i malalties professionals:**

Durant aquest any, ha continuat el desenvolupament del Pla de Prevenció. Destaquen les següents actuacions:

	ANY 2016
Avaluació de riscos laborals:	
<i>Nous llocs de treball</i>	34
<i>Nous Centres de treball</i>	2
<i>Revisió i actualització de llocs de treball</i>	96
<i>Revisió i actualització de Centres de treball</i>	21
Avaluacions específiques:	
<i>Informes de seguretat</i>	29
<i>Informes d'higiene industrial</i>	24
<i>Informes d'ergonomia</i>	14
Actualitzacions del document de PAU (Pla autoprotecció) i dossiers d'emergència	4
Revisió de procediments i instruccions de treball	3
Manteniment de la certificació de seguretat de màquines i equips de treball	179
Reunions del Grup de seguiment de PRL de Bus	6
Investigació d'accidents de treball:	
<i>Ordinàries</i>	326
<i>Especialitzades</i>	4
Gestió documental Coordinació d'activitats empresarials (CAE):	
<i>Total Empreses gestionades el 2016</i>	453
<i>Total Empreses actives en el sistema</i>	912
<i>Incidències</i>	500
<i>Assignació de nivell risc en funció de la tipologia de la comanda</i>	

Dins del programa de vigilància de la salut individual, s'han dut a terme 2.120 reconeixements mèdics i 358 han estat no planificats.

El Comitè de Seguretat i Salut ha continuat amb les tasques habituals realitzant al llarg de l'any: 12 reunions ordinàries, 3 d'extraordinàries i 12 visites conjuntes a centres de treball. Destacar la implantació del nou procediment d'actuació front a agressions derivades de violència externa.

Finalment, destacar l'aprovació per part del Consell Executiu de l'actualització del Pla Director de Prevenció de Riscos Laborals per al període 2016-2021 i, per altra banda, la redacció d'un informe diagnòstic de la situació del sistema actual de gestió de la PRL respecte a la possible futura certificació ISO 45001.

- **Benestar laboral:**

Pel que fa al Pla d'Igualtat, destacar l'edició del document "Informe del seguiment del Pla d'Igualtat 2016".

Pel que fa a Sistemes de participació, al llarg de l'any s'han continuat desenvolupant diverses accions entre les quals destaquen:

- Formació de 9 grups de treball amb una participació de 41 persones.
- Implantació de la metodologia de las 5S (separar, ordenar, netejar, estandarditzar i autodisciplina) i auditoria de manteniment del sistema al CON de Triangle a: magatzem de l'oficina del CON i a l'espai d'utilitatges del CON.
- Actes de vinculació a l'empresa (noces d'argent i d'or) amb 221 empleats.
- Diverses activitats esportives, socials i culturals (grup atlètic de TMB, grup de Tai-chi, grup de Pintura, grup de Fotografia, grup de BTT, la Coral de TMB i el Grup excursionista).

- **Promoció de la salut i prevenció de malalties comunes:**

S'han realitzat diversos programes: Salut mental, de prevenció del risc cardiovascular, de prevenció del càncer de colon i de pròstata.

Dins del programa de vacunació antigripal, s'han vacunat 305 empleats i del programa de vacunació contra el tètanus i la diftèria, 32 empleats.

Destacar que TMB va rebre la Certificació i reconeixement de Bones Pràctiques en Promoció de la Salut en el Treball per part de l'Institut Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT) (veure apartat 1.1S Esdeveniments de l'exercici).

- **Assistència sanitària i social:**

Dins d'aquest àmbit, les dades més rellevants de l'exercici es resumeixen a continuació:

	ANY 2016
Assistència sanitària per contingències laborals:	
<i>Lessions sense baixa per accidents de treball:</i>	70
<i>Lessions amb baixa per accidents de treball:</i>	345
<i>de les quals el 97,6% són lleus</i>	
Accions sanitàries derivades d'aquesta contingència:	
<i>Visites realitzades</i>	1.714
<i>Nombre de proves diagnòstiques</i>	186
<i>Interconsultes amb metges especialistes</i>	452
<i>Nombre d'intervencions quirúrgiques</i>	14
<i>Nombre de sessions de rehabilitació</i>	2.038
Accions sanitàries derivades de la gestió de les IT per contingència comuna:	
<i>Visites mèdiques realitzades</i>	3.604
<i>Nombre de proves diagnòstiques</i>	39
<i>Interconsultes amb metges especialistes</i>	23
<i>Nombre d'intervencions quirúrgiques</i>	-
<i>Nombre de tractaments de rehabilitació</i>	18
Programa de pèrdua de pes	15
Programa per deixar de fumar	14
Treball social:	
<i>Atenció personalitzada</i>	519
<i>Programa d'atenció a trastorns de dependència</i>	15
<i>Seguiment d'anys anteriors</i>	123
<i>Nous expedients d'intervenció continuada</i>	40
Fons d'assistència social (FAS):	
<i>Persones beneficiàries:</i>	86
<i>Sol·licituds ateses</i>	43

1.11. Negoci internacional i Recerca i desenvolupament

a) Desenvolupament de nous negocis i consultoria externa

Al llarg de l'any la Direcció de Desenvolupament de Negoci internacional ha continuat amb les seves actuacions en el marc de l'assessorament i la consultoria d'empreses relacionades amb el món del transport públic, a més de buscar i aconseguir operacions en altres ciutats fora de l'entorn de Barcelona.

Aquesta Direcció té com a principals objectius:

- explotar el *know how* de l'empresa amb visió comercial;
- difondre i posicionar TMB com a operador de referència internacional;
- incrementar la qualificació dels tècnics de TMB amb els avenços tècnics en el món del transport;
- potenciar projectes de Recerca i Desenvolupament (R&D) i
- el desenvolupament de nous negocis.

La participació de TMB en les diferents col·laboracions externes s'ha realitzat en solitari o en col·laboració amb altres enginyeries o empreses de consultoria, com ALG o amb altres operadors com són Moventia o Vectalia. Amb aquest últim, TMB continua operant amb èxit la xarxa de transport urbà de l'aglomeració de Perpinyà i de la ciutat d'Antibes a França. A Perpinyà, aquest any 2016 s'ha signat una pròrroga de la concessió fins al 2021 (finalitzava l'any 2019), perquè l'Aglomeració vol incorporar autobusos híbrids i també ha introduït canvis en el disseny de la xarxa d'autobusos.

Durant l'any s'ha finalitzat l'assessoria tècnica amb el Metro de Panamà, per encàrrec del Govern d'aquest país, per ajudar-los a reconduir l'Operació d'Autobusos (MetroBUS) a la Ciutat de Panamà. El projecte es va aturar en bona part del 2015, però es va reprendre a mitjan 2016. Els nostres consultors han viatjat a Panamà per fer una anàlisi de la situació i validar el diagnòstic desenvolupat en el 2015, i plantejar a la companyia d'autobusos i al metro un conjunt de mesures per millorar el servei d'autobusos de la Ciutat de Panamà.

Per problemes polítics a Bangladesh, el projecte d'un BRT (*Bus Rapid Transit*) a Dhaka, es va reprendre a l'octubre del 2014. Durant el 2015 es van fer algunes consultes, però finalment el projecte es va tornar a estancar per qüestions vinculades a la situació política del client final. El nostre equip d'experts va assessorar sobre la definició dels autobusos i les parades/estacions del BRT. Al 2016 el projecte s'ha donat per tancat definitivament. TMB hi va treballar conjuntament amb

ALG (ara INDRA).

S'han presentat ofertes a les licitacions d'alguns projectes que es podrien materialitzar durant el 2017, en concret, la licitació per la revisió del pla de mobilitat d'Ulan Bator (Mongòlia) conjuntament amb la consultora Ardana de Grup-4.

A més a més, el negoci de Bus ha participat en projectes que finalment no se li han assignat, com:

- Licitació per a l'operació d'una part dels serveis d'autobusos de la ciutat de Niça.
- Revisió i modificació del pla de negoci per a la implementació d'un Sistema Integrat de Transport i fer una nova prova pilot a la illa de *New Providence* (Bahames), conjuntament amb Mcrit.

b) Recerca i Desenvolupament

En l'apartat "1.6 Novetats, millores i projectes de Bus" d'aquest informe de gestió es desenvolupen els diferents projectes en els quals TMB participa dins l'àmbit d'autobusos.

A més a més, TMB va ser contractat com a col·laborador en el projecte de R&D de BigIoT (*Bridging the Interoperability Gap of the Internet of Things*) el qual proposa una solució tecnològica per a aplicacions i serveis d'internet de les coses multi-estàndard, multi-plataforma i multi-domini.

La col·laboració de TMB consisteix en testar dispositius de radio embarcats en autobusos que permetin comptar amb els aparells basats en telefonia mòbil.

c) Activitat internacional

L'any 2016 hi ha hagut una intensa activitat en aquest àmbit traduïda en visites de delegacions internacionals a Barcelona i la presència activa de diferents professionals de TMB en diversos organismes internacionals de transport públic.

Destacar també la participació activa dels professionals de TMB en les activitats de la Unió Internacional de Transport Públic (UITP), l'*Asociación de empresas gestoras de Transportes Urbanos Colectivos (ATUC)* i de la *International Bus Benchmarking Grup (IBBG)*.

1.12 Tecnologia

L'àrea de Tecnologia de TMB està constituïda i orientada en base a la gestió integral dels "serveis de Tecnologia, Informació i la Comunicació (TIC)". La gestió d'aquests serveis tecnològics té, entre d'altres, els objectius principals següents:

- Contribuir als objectius de negoci (bus, metro i transports de l'oci).
- Contribuir, en la mesura del que sigui possible, a estalviar temps i diners.
- Minimitzar i prevenir riscos.
- Contribuir a satisfer les necessitats presents i futures dels clients de l'empresa.

a) Projectes corporatius de tecnologia 2016

Pel que fa als projectes tecnològics i organitzatius dins l'àmbit més global de TMB destaquen, entre d'altres, els següents:

- **Pla Director de Tecnologies (PDT):**

S'ha continuat amb aquells projectes identificats en el full de ruta del PDT revisat l'any 2014, que abraça el període 2015-2020 i adaptat al Contracte Programa vigent que finalitza l'any 2017:

- *Millora d'electrificació i climatització del Centre de Processament de Dades (CPD) de Sagrera:* actuació finalitzada en el segon trimestre de l'any.
- *Xarxa de Transmissió (MPLS):* Durant l'any es va finalitzar la fase IV (MPLS en 14 estacions de L5, en 4 operatives i una part del CPD) i la Fase V (18 estacions de la L3 i 6 Operatives). Es va adjudicar la Fase-VI (Novembre de 2016) que cobrirà: 22 estacions de L4, 17 estacions de L2 i 4 Operatives. Amb aquesta licitació quedarà finalitzat el desplegament a totes les estacions de Metro i Operatives.
- *Sistema de Videovigilància IP:* Al 2016 ha culminat la implantació d'un sistema consolidador de Videovigilància (fase-0, contractat al 2014) que permet la integració dels antics sistemes de vídeo de TMB i possibilita el desplegament dels nous. A l'àmbit dels CON, s'ha realitzat una renovació parcial de càmeres de CCTV al centre d'Horta.
- *Digitalització de senyals analògics:* Substitució del sistema actual de telefonia ja obsolet, per un nou sistema de telefonia IP (Internet Protocol) en tots els àmbits de TMB. Actualment s'està preparant l'adjudicació de la implantació de telefonia a la totalitat d'estacions de Metro, tant la telefonia fixa com la inalàmbrica. Els treballs d'implantació a les estacions començaran al 2017 i amb aquesta darrera adjudicació s'haurà finalitzat el programa de canvi a telefonia IP.
- *Sistema SCADA de Bus:* Continuïtat, segons el full de ruta previst en el PDT, en la connexió d'elements i nous sistemes al telecomandament d'instal·lacions fixes de BUS. Aquest any s'han

incorporat al sistema els edificis de la cotxera de Zona Franca 1, la infraestructura en cotxera i al carrer l'estació de càrrega dels vehicles elèctrics, dins el projecte ZeEUS.

- **Nova infraestructura SAP HANA:** S'ha licitat la nova infraestructura per migrar els sistemes de planificació de recursos empresarials (ERP) basats en *software* SAP R/3 a SAP HANA. Aquesta evolució tecnològica marcada pel fabricant, comporta un canvi profund de l'arquitectura actual. Les noves potencialitats d'aquest nou entorn obriran noves prestacions en els processos dels sistemes d'informació de TMB. En el primer trimestre de 2017 estarà operativa per iniciar la migració dels diferents entorns.
- **Llicències de Microsoft:** es va fer la licitació per adquirir llicències de *Microsoft* per actualitzar l'entorn actual de *software*, tant a nivell de servidors com d'usuari.

– **Pla de sistemes crítics obsolets:**

Continuació del Full de Ruta sobre els sistemes crítics que es van identificar com a obsolets, com són les xarxes de transmissió PDH (Jerarquia Digital Plesiócrons) i SDH (Jerarquia Digital Síncrons), el sistema de telefonia d'estacions, oficines i operatives, el sistema de radiotelefonía, etc.

En l'àmbit de TMB es contempla la renovació de part de l'equipament SDH (descatalogat) per garantir el bon funcionament del cor de les xarxes de TMB. Pel que fa a la xarxa d'accés, contempla el cablejat d'estacions amb core dels diferents trams que s'han de connectar a la xarxa MPLS (IP).

– **Informació i atenció al client (IAC):**

Continuació amb el projecte d'informació i atenció al client de TMB, iniciat al 2013, per tal de donar cobertura a l'evolució de necessitats del ciutadà a través de nous canals digitals, tot millorant la qualitat i la seva gestió interna, amb una visió integradora de canals de Bus, Metro i Digitals. Durant l'any s'han dut a terme els següents projectes:

- **Evolució del web de TMB:** s'ha continuat amb els projectes en curs iniciats l'any 2014. Full de ruta previst dins del Contracte Programa 2014-2017: Publicació del nou portal web amb una nova imatge, nova arquitectura de continguts, navegació responsiva adaptable en funció del dispositiu, certificada per accessibilitat, molt més ràpida i lleugera. Implantació d'una nova infraestructura al núvol autoescalable.

- Disseny, maquetació i contractació de la fase d'implementació del nou web corporatiu.
- Disseny i contractació de la nova infraestructura web.

– **E-commerce:**

La creació i posada en marxa d'aquest nou canal l'any 2015, ha permès a TMB entre d'altres:

- Desenvolupar el projecte per vendre productes de tercers.
- Incorporació del BBT Nit i gestió de reserves.
- Milliores en SEO per augmentar el posicionament en els motors de cerca.
- Habilitació del pagament segur per a la reducció del frau.
- Desenvolupament i implantació del nou règim fiscal de Règim Especial d'Agències de Viatges per a l'empresa TMB, SL.
- Desenvolupament del mòdul de facturació. El 2016, la facturació de l'e-commerce ha arribat als 4 milions d'euros.
- Per al 2017 està prevista la implantació dels productes orientats al Catalunya Bus Turístic.

– **Transports d'oci:**

Inici del projecte de desenvolupament del nou sistema de venda en mobilitat per al Barcelona Bus Turístic i el Tramvia Blau que suposarà una millora molt substancial respecte el sistema actual, el qual ha quedat obsolet. Els principals objectius del projecte són la millora dels temps de transacció, l'acceptació de nous mitjans de pagament, disposar de les dades 100% *online* i habilitar la validació de títols a bord del bus.

– **Projecte T-Mobilitat (targeta sense contacte a la Regió Metropolitana de Barcelona):**

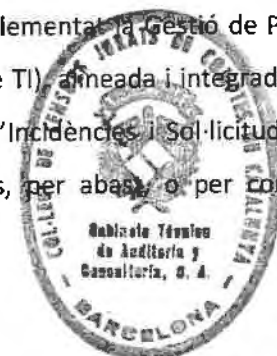
Projecte que se centra en l'evolució del sistema de *ticketing* de la Regió Metropolitana de Barcelona. Impulsat per l'ATM i amb el suport de l'AMB, té per objectiu la substitució del sistema de bitlletatge magnètic (obsolet) per un modern sistema basat en targetes sense contacte (TSC).

TMB, com a operador principal de l'AMB, i dins de TMB l'Àrea de Tecnologia, ha participat intensament en la reconducció i en el nou enfocament del projecte.

A l'inici de 2017 el projecte es reprendrà amb les noves directius (continuïtat del sistema tarifari actual, codirecció del projecte entre l'ATM i els operadors públics TMB i FGC, reconsideració del procediment d'implantació per reduir impactes sobre les operacions del transport, gestió del canvi per minimitzar riscos, etc.) i amb l'objectiu de tenir la targeta sense contacte operativa al desembre de 2018.

– **Gestió de problemes:**

Seguint la consolidació de processos de gestió de les TIC, s'ha implementat la Gestió de Problemes sobre la mateixa eina ITSM (eina integral en la gestió de serveis de TI) alineada i integrada amb els processos de Gestió de Canvis, Gestió de Configuració i Gestió d'Incidències i Sol·licituds. Aquest procés facilitarà la gestió d'aquells casos que, bé per repetitius, per abast, o per complexitat,

requereixen de la col·laboració multidepartamental per millorar el funcionament de serveis o sistemes, generant millores i coneixement reaprofitable.

– **MDM (Mobile Device Management):**

Amb l'increment de processos i funcions en mobilitat, el parc de dispositius mòbils (*smartphones*, portàtils, tauletes, etc.) està creixent (i es preveu que continuï fent-ho), així com les funcionalitats implementades sobre ells. Pel volum i per les possibilitats d'accés a la informació i processos corporatius, es requereix d'una adequada gestió. Durant el 2016 s'ha seleccionat i implantat una eina MDM que permetrà gestionar tecnològicament el parc de dispositius, facilitant-ne el suport i manteniment, la configuració i el desplegament d'aplicacions i, alhora, possibilitant el control de la seguretat sobre aquests dispositius.

– **Desplegament de la plataforma per a l'anàlisi avançada "Big Data":**

BigData és el nom que reben els conjunts de dades, els procediments i les aplicacions informàtiques, que, pel seu volum, la seva naturalesa diversa i la velocitat a què han de ser processades, ultrapassen la capacitat dels sistemes informàtics habituals. Aquest processament de dades s'utilitza per tal de detectar patrons dins seu, podent fer així prediccions vàlides per a la presa de decisions.

Aquesta disciplina s'ocupa de totes les activitats relacionades amb els sistemes que gestionen grans conjunts de dades. Les dificultats més habituals en aquests casos se centren en la captura, l'emmagatzematge, la cerca, la compartició, l'anàlisi i la seva visualització.

L'objectiu del projecte iniciat a TMB ha estat desplegar una plataforma de base que permeti desenvolupar projectes en l'àmbit de l'anàlisi avançada, la qual ha de donar solucions a les diferents problemàtiques que es plantegen en aquets tipus de sistemes, és a dir, ha de facilitar emmagatzemar i processar grans volums de dades amb diferents velocitats, tant en temps real com amb càrregues per lots. També és molt rellevant les possibilitats d'aplicació de tecnologies *Machine Learning* o Intel·ligència artificial que aporta aquest sistema.

La nova plataforma serà una peça fonamental que ha de servir de base per desenvolupar en molts entorns de TMB les noves tecnologies denominades *BigData*, que, aprofitant les innumerables fonts de dades basades en sensors, xarxes socials, aplicacions, que disposem, permetin obtenir millores en la gestió, tant a nivell tàctic com estratègic. Els primers projectes que s'estan desenvolupant sota aquesta tecnologia són:

- Validacions per parades.
- Mesura de l'adequació del conductor a les ordres de regulació del SAE.
- Anàlisi del títol Hola BCN.

– **Integració GIS-PPS:**

Amb l'evolució i desplegament del nou sistema d'horaris (PPS), s'ha desenvolupat una nova integració amb GIS, amb noves funcionalitats, que permet alimentar amb dades integrades (localització i hores de pas) a:

- Sistema SAE per a la regulació dels autobusos.
- Serveis de càlculs de rutes de transport de l'API de TMB, que donen servei a la web, aplicació mòbil, open data, etc.

– **API TMB:**

L'API de serveis de TMB (*interfície de programació d'aplicacions*) ha continuat evolucionant i adaptant-se, ampliant el nombre d'aplicacions que la utilitzen, destacant els desplegaments d'algunes d'elles:

- TMB App: desplegada a inicis del 2016, amb uns 2 milions de trucades al dia. A més, es van suportar esdeveniments (*Mobile World Congress*, vagues de Metro i Bus) arribant a 3 milions/dia.
- Web de TMB: la nova versió utilitza l'API per a totes les dades dinàmiques que ofereix, amb 1 milió de trucades al dia.
- *Open Data*: durant el 2017 s'obrirà l'ús de l'API al públic des d'un Portal de Desenvolupador.

– **Millors de manteniment de bus:**

Aquest any s'ha continuat amb la millora i racionalització del manteniment en SAP dels elements de Metro (material Mòbil i Infraestructures) i de Bus (Enginyeria i Obra Civil; Mobilitat). A destacar:

- Incorporació d'ordres de treball en l'àmbit de Material Mòbil. Requalificació automàtica d'averies en Bus. Imputació d'hores en ordres de tallers de Bus.
- En Bus, incorporació de nous sectors en la gestió de manteniment: Enginyeria i Obra Civil. Implementació de preventiu en Obra Civil.
- Incorporació de mobilitat en l'àmbit de manteniment a Magatzem i Tallers dels CON. Gestió d'ordres de treball i materials de magatzem a través d'una PDA.
- Incorporació a SAP del Taller de Telecomunicacions de Ponent i integració amb mantenidors externs.
- Nou catàleg d'incidències en Parades i comunicació *online* a mantenidors externs.
- Millora en la Geolocalització d'incidents i accidents en Bus.

– **Adaptació dels Mòduls financers i de recursos humans:**

Adaptació del sistema de gestió de Recursos Humans (SAP RRHH) al nous requeriments del Sistema de liquidació directa de Nòmina amb la Tresoreria General de la Seguretat Social (Cret@) per a la gestió de les cotitzacions, afiliacions, comunicats de la IT, etc. Aquesta adaptació ha provocat que les prestacions i complements d'IT que actualment es tracten a mes diferit, passin a mes en curs.

– **Analítica i reporting:**

Reporting analític per a TB i Metro sobre tecnologia SAP HANA que permet tractar uns volums d'informació amb una rapidesa molt superior a les eines actuals. En el cas de TB, aquesta analítica s'ha implementat per crear informes, vistes i indicadors de serveis d'empleats, blocs de vehicles i viatges, validacions, plantilla, assignacions i cobertura, hores de pas teòriques i reals, etc i, en el cas de Metro, per realitzar una analítica per a l'àrea d'Operacions (activitats, plantilla i cobertura).

– **Altres projectes:**

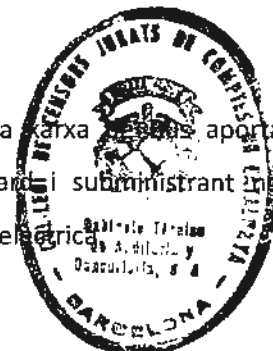
- *Perfil del contractant:* desenvolupament d'una aplicació accessible des del web de TMB que permet complir amb la normativa legal respecte a la contractació en el sector públic.
- *Escanejat automàtic d'albarans:* Lectura OCR dels albarans de lliurament de mercaderies i serveis i annexat automàtic en el document de compres.
- *Plataforma d'eficiència energètica:* Construcció d'una plataforma de subministraments energètics que permeti donar cobertura a les diferents normes ISO de qualitat, faciliti el seguiment de l'eficiència energètica (monitorització, gestió d'alarmes, etc). Serà el repositori corporatiu de les factures de subministraments.
- *Quadre de comandament ICA:* Construcció d'un quadre de comandament per al seguiment dels indicadors de qualitat ambiental. Inclou els subministraments energètics, aigua, generació de residus i materials perillosos.
- *Al·legacions de frau des del web:* permetre presentar al·legacions als expedients de frau des del mateix web de TMB.

b) Àmbit de Bus:

◆ **Actuacions per a la millora de l'Operació del Servei de Bus**

– *Projecte ZeEUS (autobusos elèctrics):*

L'Àrea de Tecnologia participa en aquest projecte de la Direcció de la Xarxa de Buses aportant l'adequació dels Sistemes d'Informació consolidats en la flota estàndard i subministrant nous sistemes específics i necessaris per a l'ús de la nova tecnologia de tracció, l'elèctrica.

Dels nous Sistemes d'Informació adequats, es poden destacar: la monitorització i control de les estacions de càrrega en cotxera i al carrer (Carrer Cisell) i la telemetria dels vehicles.

– *Sistema d'Ajut a l'Explotació (SAE) Central:*

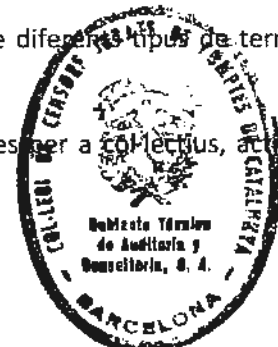
Evolució i adequació del sistema SAE Central, per aconseguir un major dinamisme que permeti una millor gestió al carrer i faciliti els processos d'operació, indicadors d'activitat *online*. Es continua amb l'evolució del Sistema previst al full de ruta del PDT 2015-2020. En concret, durant aquest any s'han tractat els següents projectes:

- P12: S'ha implantat el projecte per gestionar en SAE les mesures reguladores en temps real. Això aportarà millores en l'àmbit de les previsions i regulació, així com una millora en l'operativa de la sala de control mitjançant la digitalització del procés. El nou sistema s'ha implantat a Ponent i Triangle. Es preveu el desplegament en breu als CON d'Horta i Zona Franca 1. Resta pendent iniciar la Fase 2 que té per objectiu la gestió en SAE de les incidències i avaries.
- P10: Durant l'any s'ha definit i contractat el nou mòdul de comunicacions TCP/IP del SAE Central per poder interactuar amb els autobusos mitjançant la nova xarxa de mòbil 4G. S'ha definit un primer grup de funcionalitats com a primer aprofitament del nou canal de comunicacions. Durant el 2017 es farà la implementació e implantació del projecte.
- P7.1: S'han definit i contractat diferents millores en l'àmbit de les línies regulars: Identificació al sistema dels comandaments, permetent la vinculació d'extraccions estadístiques; donar accessibilitat a les variacions sobre el servei teòric que es produeixen en la prestació del servei; reforçar la visió client en la operació de les línies; millorar l'operació disposant d'informació des d'abans que els vehicles surtin del CON. Durant el 2017 es farà la implementació i implantació d'aquestes millores.
- P20: S'ha definit i contractat el nou mòdul d'Infotransit que ha de permetre millorar la informació que es dona al client en l'àmbit de les previsions.

– *Infomobilitat:*

Durant l'any s'ha desenvolupat el Nou Sistema de Gestió de Recursos al Carrer en l'àmbit d'autobusos. Aquest substituirà l'antic *TetraMaps* que s'utilitzava des de l'operació per localitzar al personal mitjançant els terminals Tetra. Les millores que ofereix el nou sistema són:

- La plataforma està pensada per a la localització i visualització de diferents tipus de terminals (Tetra, telèfons mòbils, etc).
- Es permet una representació molt més rica sobre el mapa (icones per a col·lectius, activitats, estat, etc).

- Autoassignació des del propi terminal (*login*, assignació de vehicle, canvi d'activitats, canvi d'estat, etc).

– *Sistemes d'informació per a la Planificació del Servei (PPS):*

Són tots aquells sistemes d'informació dissenyats per facilitar la integració dels processos relacionats amb l'oferta i els de gestió relatius als recursos per dur-la a terme (persones i vehicles). Durant l'any s'ha posat en marxa la nova aplicació PPS – Oferta per donar suport a tots els processos de gestió d'horaris per a TB. Aquesta nova aplicació aprofita els avantatges de la plataforma tecnològica de SAP HANA (Bases de dades en memòria) i substitueix l'aplicació d'Horaris (BDH).

– *Projecte de Business Intelligence (BI) a Bus:*

Al llarg de l'any s'han desenvolupat dos projectes de BI:

- Validacions per parada: Aquest projecte fa un creuament entre les dades del Sistema de validacions i les dades del Sistema de localització del bus, donant una visió del detall de les validacions que es fan en cada parada del recorregut. Aquesta fita és molt important per al negoci de Bus, ja que permet conèixer amb detall la demanda del servei.
- Compte passatge: Arran de la implantació en 20 autobusos d'un nou Sistema de compte passatge, s'ha desenvolupat una integració de dades a nivell central entre les dades d'aquest sistema i el de localització de Bus. Aquest creuament permet conèixer, donant una visió del detall, de les pujades i baixades de passatge que es fan en cada parada del recorregut.

◆ **Actuacions per a la millora de la informació al client**

– *Informació al client:*

En aquest àmbit s'ha treballat en la definició i implementació de les necessitats tecnològiques lligades als sistemes d'informació orientats al client.

Durant l'any s'han portat a terme dos projectes de millora en l'àmbit dels canals SIU (Sistema de Informació a l'Usuari) i PIU (Punts de Informació a l'Usuari). L' objectiu ha estat millorar la gestió d'aquests canals dotant-los de més agilitat. Les fites més importants han estat:

- Habilitar la programació de continguts.
- Automatitzar el procés de validació de continguts.
- Reduir el nombre de versions a publicar en el canal.
- Preparar el canal per a l'escenari *online*.

– *Wifi Ciutadà en els autobusos:*

Durant l' exercici s'ha realitzat el desplegament als autobusos. Es preveu que tota la flota restarà adaptada a principis de l'any 2017 donant resposta al *wifi* Ciutadà (requerit per l'Ajuntament) i la comunicació *online* del Bus amb els Centres Operatius de Negoci (per tal de satisfer els requeriments de negoci de TMB).

1.13. Comunicació, atenció al client, màrqueting i àrea de negoci

- ◆ **Comunicació corporativa , publicitat i identitat corporativa**

- *Comunicació corporativa*

En la línia de potenciar l'estratègia digital de les comunicacions de TMB, s'ha confeccionat el fulletó Dades Bàsiques 2016 en format paper i digital i la Memòria de TMB 2015, aquesta última en tres idiomes i accessible a persones amb dificultats visuals. S'ha elaborat i actualitzat també la Presentació Institucional de TMB 2016 en tres idiomes (català, castellà i anglès) i accessible també.

Una novetat ha estat l'elaboració, disseny i confecció d'un *Welcome Pack* de presentació de TMB. També s'ha elaborat i editat un nou Vídeo Institucional de TMB i s'han realitzat els Plans de Comunicació dels talls de la xarxa de metro previstos per a l'any 2016: al Funicular de Montjuïc (novembre 2015 a març 2016), i a les línies L4 i L11 al març, L2 (agost), L9 Sud (novembre) i a la L5 (desembre), els quals han comportat diverses reunions amb els diferents ajuntaments o districtes de Barcelona afectats pels talls, a fi de presentar-los els diferents plans de comunicació.

Cal destacar també, entre d'altres, les tasques de suport i elaboració de diversos continguts, presentacions i audiovisuals per a temes de l'Àrea de Comunicació i per a projectes d'altres Àrees i Departaments de TMB, entre els quals destaquen: inauguració de la nova L9 Sud de Metro, 90è aniversari del Metro Transversal, Presentació dels Articulats elèctrics i el punt de recàrrega, Presentació d'Autobusos híbrids, Assemblea i Congrés d'Alamys, Campanya "Mou-te per les persones amb discapacitat" i el Projecte *Improve Life* a Metro, entre d'altres.

Finalment, quant a la producció audiovisual, s'han realitzat 55 vídeos interns i 54 d'externs, que han representat una durada total de 7 hores i 30 minuts aproximadament. Ressaltar també la gestió de l'Arxiu fotogràfic de TMB (amb una ingesta o introducció de més de 4.700 fotografies) i dels canals de *Youtube* (ingesta de més de 80 vídeos), *Slideshare*, etc.

- *Publicitat i identitat corporativa*

Pel que fa a les **campanyes corporatives**, aquest any 2016 destaquen dues en concret:

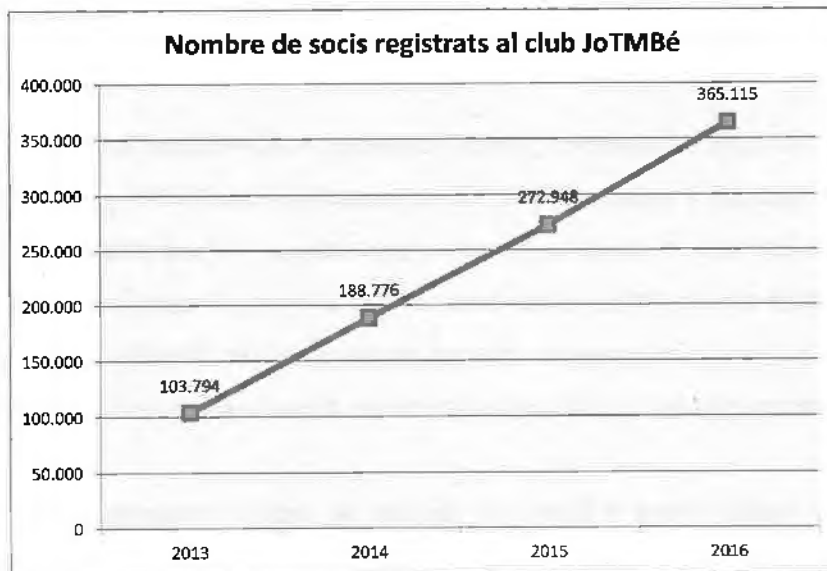
- Campanya de la Línia 9 Sud: A començaments d'any es va realitzar l'acció de comunicació.
- Campanya de l'HOLA BCN: Es va actualitzar la creativitat de la campanya integrant en el missatge les característiques del producte. Es va vinilar amb aquesta creativitat l'entorn de les màquines distribuïdores de títols (DA) dels principals vestíbuls del metro que tenen major

impacte en el mercat de no residents, a més dels vestíbuls de les estacions de Metro de l'Aeroport.

- *Club JoTMBé*

Quant al club JoTMBé, el nombre de socis registrats ha anat augmentant any a any fins arribar a més de 365 mil aquest 2016.

Al llarg de l'exercici s'han realitzat un conjunt d'accions i s'han aconseguit els resultats següents:

- S'han fet 106 concursos els premis dels quals han estat entrades o invitacions per a espectacles. El nombre de participants ha estat de 189.767 i les participacions han estat 237.331. S'han donat 11.032 premis.
- Al web hi ha hagut prop de 6 milions de visites.
- S'ha estat present en els principals sectors d'interès per als nostres subscriptors: música, teatre, cinema, moda, esports i cultura. A nivell de cinema, el club s'ha consolidat com l'espai de referència per a les principals productores de cine.

Continuant amb la trajectòria dels últims anys, i coincidint amb la diada de Sant Jordi, s'ha celebrat la 10a edició del Concurs de Relats curts *online* que, un any més, ha estat tot un èxit. A l'igual que en edicions anteriors, en les accions de comunicació d'aquesta campanya, caracteritzada per la integració dels diferents suports, els clients van participar-hi enviant els seus relats, llegint-los i comentant-los.

Aquest any s'ha celebrat la 7a edició del *Subtravelling*, concurs vinculat amb el club JoTMBé. Hi ha hagut 27.652 visites d'usuaris únics. El pla de contactes a la base de dades és una de les principals fonts per atreure trànsit a la *site* i també el trànsit directe.

A la secció "Roda a TMB" s'hi van enviar 52 vídeos i, pel que fa a la participació en els Microcurts, enguany hi va haver un total de 28.421 vots i 2.420 votants.

- *Identitat corporativa*

Al llarg de l'any s'ha treballat en un conjunt d'accions que es poden desglossar en: Gran format, format mitjà i petit format.

a) Gran format: Destaquen, entre d'altres, les següents:

- Ampliació i actualització del manual d'identitat corporativa.
- Nova xarxa de bus: tots els elements de la 4a fase.
- Proposta d'estil i el manual de topografia del Mou TV.
- Propostes sobre el Bus de barri.
- Redisseny de vídeos de seguretat i emergències.
- Campanya de Nadal , *Subtravelling 2016* i Relats curts 2016.
- Actualització de les normes d'ús de Metro i Bus.
- Actualització dels plafons tarifaris de Metro i Bus.

b) Format mitjà: Destaquen, entre d'altres, els següents:

- Dades bàsiques 2016, Resumen de gestió 2015 i Títols de transport 2015.
- Campanya de vacunació contra la grip.
- Tríptic de títols de transport 2016.
- Redisseny de la senyalització a l'interior del bus (normes d'ús).
- Campanya de donació de sang.
- Campanya TMB Notícies.
- Hola BCN per hores.
- Document de revisió de l'estil del web de TMB.
- Projecte del nou web del club JoTMBé.
- Nou plànol del bus turístic.
- Modificació de la identitat corporativa en documents corporatius.

c) Petit format: Destaquen, entre d'altres, els següents:

- Suport gràfic al web en imatges i *banners* de la capçalera.

- Actualització de mapes.
- Maqueta de presentació de diversos documents.
- Disseny d'invitacions diverses.
- Fulletons d'informació.
- *Mailing* informatiu de l'Hola BCN per a l'oficina de turisme.

◆ Comunicació Interna

L'any 2016 s'ha caracteritzat per la posada en servei del tram sud de la L9 del metro, i el departament de comunicació interna va ser l'encarregat d'organitzar la prova de càrrega necessària, prèvia a la posada en servei del nou tram.

També ha posat en marxa, seguint les indicacions tècniques de l'Àrea de Tecnologia, un nou sistema d'enviament de correus electrònics que permet disposar de *tracking* (seguiment), identificant així els hàbits de consum informatiu.

Al llarg de l'any s'ha seguit donant suport a les àrees de negoci en la comunicació interna dels processos de negociació dels convenis col·lectius (Metro i Bus), s'ha preparat una proposta de *Family day* (jornada de portes obertes) per a Metro i una altra per a la presentació de la nova imatge i nous vehicles del Barcelona Bus Turístic.

L'acció de RSC interna "Tria la teva causa 2016" així com la campanya de comunicació interna que se'n va derivar, "Mou-te pels drets dels infants", han estat eixos destacats també d'aquest exercici.

Tot seguit, es recull un conjunt de dades que resumeixen l'activitat anual de Comunicació Interna:

- a) Informació corporativa: Al llarg de l'any s'han publicat 86 avisos de TB i 140 de Metro.
- b) Publicacions: Pel que fa a GenTMB, s'han redactat i publicat 156 articles.
- c) Canal TMB i bústies de correu: S'han fet 53 programacions setmanals. També des de Comunicació Interna es gestiona i es dóna resposta a diferents bústies corporatives.
- d) Durant l'any el Club GenTMB ha arribat als 3.759 membres, amb una mitjana de gairebé 47 connexions per usuari a l'any. S'ha mantingut el contacte amb diversos oferents, tres dels quals han signat un conveni de col·laboració amb el club, ja sigui econòmic o d'intercanvi de serveis. Arran d'aquests acords s'han fet promocions i sortejos orientats a augmentar els membres del club.

- e) Campanyes de participació (ajuts als cursos, torneigs esportius, etc), campanyes solidàries (festa ONG Conductors Solidaris de Catalunya, voluntariat, *Barcelona Magic Line*, Tria la teva causa, etc), campanyes de salut, etc.
- f) Pla de Comunicació de l'Àrea de Negoci i Internacional: s'ha redactat un projecte de consultoria per a l'empresa de transports de Màlaga (EMT) que finalment s'ha adjudicat a TMB, el qual es durà a terme en els propers mesos.

● Comunicació Digital

El Departament de Comunicació Digital desenvolupa, directament i en col·laboració amb altres departaments, l'estratègia de comunicació digital de l'empresa, coordinant transversalment l'activitat digital. S'encarrega d'administrar i gestionar el web corporatiu, i vetllar per la identitat digital de la marca i la participació en projectes de l'àmbit digital.

1. El nou web corporatiu

El 5 de setembre de 2016 es va publicar el nou web de TMB en substitució de l'anterior, estrenat l'any 2011, el qual té com a objectiu millorar l'experiència de l'usuari afavorint una navegació més còmoda i intuïtiva.

- *Informació dels serveis de transport i compromís amb la ciutat*

El nou portal dona especial prioritat a l'usuari del transport públic i li ofereix d'una manera més eficaç tota la informació disponible perquè triï el seu itinerari i arribi de manera ràpida i còmoda al seu lloc de destí. Així, el nou web millora l'accés al recorregut de les línies, els horaris i les tarifes, que es fa fàcilment des de la pàgina d'inici, així com la consulta dels avisos de l'estat del servei i les recomanacions de transport davant d'esdeveniments a la ciutat.

L'eina de planificació "Vull anar" s'ha actualitzat amb novetats de funcionament importants, com un nou motor de cerca on les respostes guanyen en agilitat i la gestió dels mapes és més eficient. També s'hi ha incorporat la cerca predictiva a origen i destí, que facilita la introducció de dades i evita possibles errors.

El portal també recull àmpliament l'activitat de la companyia, que col·labora de manera activa en la promoció de l'ús del transport públic, la conservació del medi ambient i els projectes de la Fundació TMB.

- *Ordenació del territori web i nou web de la Fundació TMB*

El web facilita l'accés a tots els espais digitals de TMB per mitjà d'una nova barra de navegació superior, comuna a tots els espais web de TMB. La barra serveix per a la navegació creuada entre espais partint del web corporatiu com a nucli central i punt estructurador de tot el territori web.

Juntament amb el web corporatiu, el projecte ha desenvolupat un web específic per a la Fundació TMB pensat per donar a conèixer l'acció permanent de la companyia en els àmbits patrimonial i de responsabilitat social.

- Publicació per fases i evolució contínua

De manera prèvia, el 12 de juliol, el web s'havia obert al públic en fase de proves, en paral·lel al web antic i amb una adreça temporal per permetre els usuaris habitar-se al canvi i facilitar la transició entre espais. Abans, el 20 de juny, ja s'havia posat a disposició de tots els empleats de TMB, com a primícia, i amb la mateixa finalitat: relacionar-se amb l'estructura i el sistema de navegació, però, sobretot, per poder conèixer abans que ningú el nou espai i fer-hi aportacions.

El plantejament de la gestió web és la millora contínua i també el nou portal ha adoptat la filosofia de l'evolució contínua en un context de novetats constants. D'aquesta manera, es treballa en equip per incorporar actualitzacions, petites millores i canvis més importants. Després de la sortida a producció, s'està treballant des d'aquesta perspectiva un capítol d'evolució.

- Aspectes de gestió

Durant 2016, es van centrar els esforços en la posada en producció del nou web de TMB, col·laborant amb altres unitats implicades en el projecte. Aquest va iniciar-se el 2013 i va tenir continuïtat durant el 2014 i 2015 fins a la implementació i publicació el 2016. Durant aquests períodes s'ha treballat en la conceptualització, el disseny i la construcció del nou espai.

- Pla de migració de continguts

Entre 2015 i 2016 es va dissenyar i executar el pla de migració de continguts, un procés de treball que va incloure aspectes clau per a un traspàs exitós, com ara: la revisió i adaptació de tots els continguts, el traspàs de biblioteques, l'aplicació dels criteris d'accessibilitat i de posicionament, la generació d'instruccions i manuals, i la identificació de necessitats de formació per al conjunt d'editors. També es va fer la revisió funcional de totes les plantilles per garantir un correcte funcionament de les pàgines i una navegació entenedora.

- Model de gestió

En paral·lel, el 2016 també es va desenvolupar el Model de gestió del nou web, amb l'objectiu de revisar i actualitzar el model vigent fins al moment. El treball va servir per clarificar el mapa de responsabilitats, analitzar i recollir els processos de gestió i descriure els diferents rols i funcions implicats en la gestió del web, dibuixant l'espai d'administració i el mapa de relacions del departament gestor.

- Pla de migració SEO (Search Engine Optimization)

En les darreres fases, es va estudiar i dissenyar un pla de migració de l'estratègia de posicionament SEO. Es va decidir l'estratègia de redireccionaments de les pàgines (destinada a evitar la ruptura dels

enllaços), es va planificar la comunicació amb els principals dominis de referència, i es van abordar el procés d'indexació, la implementació analítica i la posterior avaluació del posicionament.

- Formació d'editors i plataforma de gestió

Un altre bloc de gestió va ser la formació dels publicadors de continguts dinàmics d'altres departaments (editors), i la creació de la corresponent documentació de gestió. Al mateix temps, es va avaluar el nou gestor de continguts i es van recollir i gestionar les propostes de millora funcional.

- Seguiment del projecte i millora

Durant i després del procés d'implementació i migració, es van celebrar sessions de treball periòdiques per tractar tots els punts del projecte en desenvolupament, incloent-hi un bloc posterior de millores, producte de la fase de test d'empleats, usuaris, editors i equip de gestió del web.

2. Comissió digital

Aquest fòrum es reuneix mensualment per avaluar qüestions de gestió, analitzar temes d'estratègia i fer seguiment d'indicadors, novetats i tendències en l'àmbit digital. La comissió va continuar funcionant fins a la primera meitat de l'any com a espai d'interlocució entre els departaments que gestionen llocs web o perfils socials a TMB, encapçalats pel departament de Comunicació Digital.

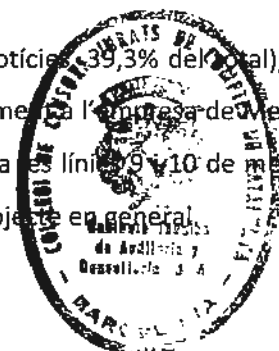
3. Portal de transparència

L'empresa va estrenar al març el seu Portal de transparència allotjat dintre del web de TMB i amb un subdomini propi: transparencia.tmb.cat. El naixement d'aquest nou espai es contextualitza en la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. L'espai dóna accés a la informació corporativa, econòmica i jurídica disponible a través d'un conjunt d'enllaços i de documentació actualitzada, i informa sobre l'organització i el marc institucional, econòmic i normatiu de l'empresa. Es considera un espai en creixement que ha d'anar incorporant nous registres progressivament.

◆ **Gabinet de Premsa**

Aquest darrer exercici les aparicions de TMB en els mitjans de comunicació han estat 12.409. El 18,6% d'elles han estat favorables als plantejaments de l'empresa, el 20% n'han estat desfavorables i el 61,4% es poden considerar neutres.

Dels temes més reflectits als mitjans, destaca el de les vagues (4.872 notícies, 39,3% del total), en què s'agrupen les notícies sobre la conflictivitat laboral de TMB, especialment la Companyia de Metro. També sobresurten pel volum (1.311 notícies, un 10,6%) les referències a les línies 9 i 10 de metro, arran de la posada en servei del tram sud de la Línia 9 i també sobre el projecte en general.

Un 21,8% de les informacions publicades han tingut l'origen en el gabinet de premsa de TMB, mentre que el 20,4% s'han iniciat de forma conjunta entre el gabinet i altres institucions o estaments. A l'Ajuntament de Barcelona i altres ens municipals hi ha tingut l'origen el 6,9% de les informacions i a la Generalitat de Catalunya i els seus organismes, el 8,1%. El tractament donat pels mitjans al 29,9% de les informacions amb origen en el Gabinet de Premsa de TMB ha estat favorable als objectius propis.

La tasca proactiva del gabinet s'ha concretat en la realització i difusió de 206 notes de premsa i dossiers, a més de l'organització de 28 actes o trobades amb mitjans. S'han gestionat 892 sol·licituds d'informació i declaracions, així com 366 permisos de gravació de mitjans, entre d'altres accions.

Pel que fa al web TMB Notícies, que inclou la sala de premsa virtual, s'hi han publicat 802 peces informatives que han rebut 623.460 visites. La gestió dels perfils corporatius de les xarxes socials *Twitter* i *Facebook* ha comportat la publicació de 3.180 piulades i 1.177 posts respectivament.

Quant al Servei d'escolta activa i anàlisi de la presència de marca a internet, s'ha contractat un servei de monitorització permanent d'internet i les xarxes socials per extreure'n informació quantitativa i qualitativa amb l'objectiu de millorar la gestió diària dels canals digitals, obtenir indicadors per perfilar l'estratègia digital global i disposar d'eines per a la gestió de les crisis de comunicació.

◆ **Informació i atenció al client (IAC)**

a) Informació i senyalització:

- **Campanyes i actuacions de Bus:**
  - Campanya informativa per prolongació de les línies 122 i V13 (i modificació de la senyalització de l'intercanviador).
  - Campanya d'informació pel servei de Bus del Barri en diumenges i festius.
  - Campanya d'estiu de "Mou-te a l'estiu en bus".
  - Campanya sobre els nous autobusos híbrids articulats de 4 portes.
  - Nou adhesiu "normes d'ús": canvi de disseny i implantació a tota la flota.
  - Busos elèctrics: vinilat especial a l'exterior (campanya endolls) als 2 primers vehicles.
  - Modificació dels logos de TMB i AMB a tota la flota.
  - Retirada de la imatge exterior de la NXB i actualització de la senyalització a 36 vehicles.
  - Nova edició del plànol de butxaca de la NXB (edició d'agost).
  - Noves edicions del plànol desplegable de bus (edicions de febrer i març).
  - Nou manual de parades: creació del primer manual d'infraestructures de bus.

- Actualització de Tarifes a tota la flota de bus.
- Nova imatge del BBT: estudi de punts susceptibles del canvi d'identitat.
- Implantació de la calca en sistema Braille.
- Estudi de senyalització i implantació de la nova xarxa de bus (fase IV).
- Campanya informativa per la modificació del servei de la línia 165.
- *WiFi*: senyalització exterior i interior de tots els vehicles i campanya informativa de funcionament amb una edició de la guia de metro.
- Projectes d'informació i senyalització de TMB:
  - Estudi de la integració de la informació entre Metro-Bus.
  - Recull dels criteris d'informació i senyalització a Metro i Bus.
  - Inici de l'estudi de canvi de material gràfic per a tots els elements informatius.
  - Pla de civisme: millora de la senyalització de seients i espais reservats a bus i metro i de la prioritat d'ús dels ascensors de les estacions.

b) Informació i atenció digital:

Les accions portades a terme al llarg de l'exercici per part del departament d'Informació i atenció digital es poden agrupar en diversos blocs:

1. Publicació d'informació de servei en canals digitals:

Es realitza la coordinació, gestió i publicació de les alteracions i recomanacions de servei que afecten a la xarxa de metro o bus a través dels canals: el web/web per a mòbil, JoTMBé, TMBapp i TMB Mapés, *Twitter*, MouTV i Transmet.

Es fa l'anàlisi de les activitats i afectacions al transport públic a fi d'informar al passatge de les alteracions previstes i les alternatives més recomanables. També es fa la coordinació de la publicació de missatges i materials gràfics per a tots els canals digitals garantint la coherència i la sintonia entre ells.

Una altra tasca és l'estudi dels principals esdeveniments a l'àrea metropolitana per emetre recomanacions d'assistència en transport públic i la coordinació i contrast de la informació a emetre amb els centres operatius (Centre de Regulació a l'Operació, Centre d'Informació de Bus i el Centre d'Informació a l'Usuari).

A nivell de canal, les principals actuacions han estat:

- **WEB TMB:**
  - Publicació de més de 500 avisos a la secció Estat del servei i pàgines informatives que acumulen més de 800.000 visites amb informació d'alteracions i esdeveniments de ciutat.

- Més de 1.000 alteracions planificades a les línies de bus com desviaments de línies, canvis de parades i altres.
- Monitorització en temps real i publicació d'informació programada al semàfor de l'estat de circulació de línies que apareix a la *home*.

- JOTMBÉ:

Enviament de més de 3 milions de correus electrònics amb informació de servei als membres del club segons les seves característiques i interessos (segmentació per línia, per codi postal, etc). Entre aquests, cal destacar l'increment d'un 100% respecte l'any anterior degut als enviaments amb informació sobre les vagues de transport que han afectat greument el servei.

- APPS:
  - S'ha realitzat a l'Àrea Tecnològica un document amb un recull de funcionalitats per millorar el servei d'informació i atenció que ofereix l'App seguint les tendències tecnològiques, a tenir en compte en futures *releases* on s'emfatitza en la personalització i georeferenciació de la informació.

2. *Atenció digital mitjançant canals digitals:*

Les xifres de l'any es resumeixen a continuació:

- a. WEB: Resposta a més de 7.000 consultes realitzades pels clients mitjançant el formulari web i resposta a més de 10.000 consultes rebudes sobre pertinences perdudes a les dependències de Metro i Bus.
- b. BACKOFFICE: A nivell de *backoffice*, la principal millora en la funció d'atenció digital ha estat la implantació de la eina de *ticketing Zendesk*. Amb aquesta eina s'ha incrementat la productivitat d'aquesta gestió reduint el temps dedicat a cada consulta i agilitant el seu registre i categorització per poder extreure posteriors estadístiques i conclusions.

- c. XARXES SOCIALS: El canal ha guanyat en el seu tercer any de vida prop de 10.000 seguidors, acabant l'exercici amb més de 25.300 *followers* i ha presentat un *klout* mitjà (eina que mesura la influència social que es té a través de les xarxes socials) d'un nivell entre 60-62 (va entre 0 i 100 punts). Quan més alt sigui, més influència es té a les xarxes.

Des del mes de març, l'operació del canal *Twitter* es realitza físicament des del Centre de Control de Metro. Aquest fet ha permès millorar molt en la rapidesa i qualitat de la informació en temps real sobre el servei.

El nivell d'*engagement* (interacció amb la marca) i les impressions s'han incrementat notablement degut a la inclusió de noves formes de presentar la informació de servei més visuals i dinàmiques, així com la utilització de noves funcionalitats i novetats que ha desenvolupat la mateixa plataforma.

Al 2016 es van tenir més de 9.300 converses amb clients al canal, un 43% més d'interaccions que l'any anterior.

3. Operació del canal *MouTV*:

- Publicació d'alteracions de servei planificades i informació de servei en sintonia amb la resta de canals. A més de comunicació per *scroll*, esquemes explicatius pels talls de metro o altres incidències a fi d'advertir als usuaris de les alteracions i oferir-los alternatives de transport.
- Informació en temps real per esdeveniments amb un volum de passatge molt elevat com el Congrés mundial de telefonia mòbil (MWC), la Diada i la Mercè, per facilitar la mobilitat ciutadana.
- Operació del canal i actualització diària de notícies, informació de servei, informació corporativa i publicitat als més de 2.800 *players* instal·lats a la xarxa de metro i bus.
- Validació i programació de més de 3.000 clips al gestor de continguts *MouTV*.
- Monitorització de l'estat dels *players* i resolució d'incidències.

4. Gestió del Centre d'Informació *Transmet* (torn de tarda):

Gestió del Centre d'Informació *Transmet* en l'horari de 12 a 19h, centralitzant la informació sobre incidències en temps real en aquest horari dels diferents operadors de l'Àrea Metropolitana per realitzar les diferents connexions de ràdio amb les emissores acordades, i l'actualització del butlletí *online*.

5. Dispositius informatius especials per al MWC, la Diada i la Mercè:

Elaboració de materials específics i dispositius informatius extraordinaris, amb l'ampliació de l'horari habitual del servei per donar cobertura als esdeveniments amb una gran afluència de passatge en el transport públic.

c) Atenció presencial. Punts TMB:

L'activitat dels Punts TMB ha estat orientada a donar resposta a les necessitats d'atenció al client derivades d'una demanda creixent que ve motivada per l'aplicació de polítiques socials orientades a facilitar el transport públic.

1. La millora en la gestió dels processos:
  - La instal·lació d'un gestor de cues (*Q-Màtic*) al Punt de Diagonal que ha propiciat l'ordenació, la classificació i el registre de les actuacions realitzades amb el client. Ara, juntament amb el d'Universitat, ja en són dos els Punts que poden disposar de dades quantitatives sobre el volum d'activitat realitzada, cosa que permet millorar l'organització del servei. Aquesta mesura s'estendrà al Punt de Sagrera en el 2017.
  - S'ha treballat en la adequació de les condicions necessàries per poder disposar de datàfons sense fils als Punt TMB, el que ha facilitat les operacions de venda.
2. La millora de les instal·lacions dels Punts TMB: s'ha completat la reforma i ampliació de l'espai destinat a la Gestió de troballes en el Punt de Diagonal i s'ha reforçat la climatització del Punt d'Universitat.
3. Quant a la formació del personal, destacar el curs de Foniatria, orientat a millorar l'ús de la veu i protegir-la al mateix temps.

Tota l'activitat dels Punts està emmarcada dins dels procediments que es recullen al seu Sistema de Qualitat. Aquest any, s'ha tornat a certificar la Norma ISO 9.001.

La gestió comercial s'ha incrementat en més d'un 5%, tant pel que fa a la venda de títols integrats com de socials.

El servei d'atenció telefònica *-Call Center-* ha augmentat considerablement quant a trucades ateses, un 16,3% respecte a l'any anterior, mantenint-se en una xifra similar l'índex d'atenció de trucades del 96,37%. La tipologia de les trucades ateses ha estat semblant a la de 2015, les diferències no són destacables.

Trucades			
	2016	2015	% Δ
Trucades entrants	70.957	60.404	17,5%
Trucades ateses	62.714	53.913	16,3%
Trucades perdudes	1.030	1.912	-9,0%
Trucades fora d'horari	4.805	3.173	51,4%
% d'atenció de trucades	96,37%	96,18%	0,2%
Temps mitjà de trucada (minuts)	0:03:04	0:02:36	

Tipologia				
	2016	%	2015	%
Informació	28.865	46,0	26.281	48,7
Objectes Perduts	24.652	39,6	20.571	38,2
Multes	1.154	1,8	1.050	1,9
QRS	4.540	7,2	4.487	8,3
Altres	3.303	5,3	1.524	2,8
	82.714		63.915	

Altres dades de gestió indiquen un descens acusat en el nombre d'al·legacions tramitades, motivat per l'aplicació de criteris clars i fermes quant a la seva valoració. D'altra banda, s'ha produït un augment significatiu en el volum de la gestió de troballes.

Gestió atenció al ciutadà			
	2016	2015	%Δ
Reclamacions gestionades	2.481	2.611	-5,0%
Al·legacions tramitades	1.898	2.589	-26,7%
Gestió de troballes (objectes perduts)	24.236	20.016	21,1%
Gestió de títols retirats	6.871	6.784	1,3%

Finalment, com cada any, els Punts TMB han participat en les diferents campanyes de comunicació i publicitat que TMB ha promogut, destacant la participació que han tingut en el lliurament dels premis i la gestió informativa dels concursos i promocions del club JoTMBé.

d) Gestió de queixes, reclamacions i suggeriments (QRS):

La definició dels objectius per aquest any han estat orientats a desenvolupar les línies de treball següents:

- Iniciar la revisió del procés global de tramitació dels expedients de QRS de manera conjunta amb les unitats afectades.
- Anàlisi i gestió de les rèpliques rebudes a la Unitat, arran de la resposta a l'expedient QRS iniciat.
- Disseny de les funcionalitats i requeriments d'una nova aplicació per a la Gestió dels expedients.

Amb la voluntat de no perdre de vista aquestes premisses s'ha treballat per:

- Realitzar sessions formatives i de reciclatge a les unitats consultades, amb la col·laboració del Departament de Qualitat, per tal de poder optimitzar la gestió dels expedients de QRS
- Definir nous indicadors de qualitat que permetin detectar altres punts febles del procés
- Redactar el plec de condicions funcionals i tècniques per adquirir una nova eina que faciliti la gestió dels expedients de QRS a totes les unitats implicades.

Per a l'any 2017 s'han acordat els objectius següents:

- Redefinir el Pla de contingència dissenyat per a situacions compromeses.
- Implementació de la nova eina informàtica.

Aquest any s'ha pogut mantenir els indicadors de qualitat definits per TMB a uns nivells acceptables en global (Temps Mitjà de Resposta: 13,93 dies i Respostes dins Termini: 85,50%), tot i que s'ha patit alguna davallada puntual a causa de la manca de recursos humans. A més, el fet que el nombre de QRS rebudes hagi augmentat en més d'un 20% respecte l'any 2015 ha provocat caure en alguna situació compromesa, tal i com ens ha succeït en anys anteriors. Aquests dos indicadors, dels quals la Unitat de Gestió de QRS n'és responsable juntament amb les Àrees Operatives de Bus i Metro, formen part del compromís exigít per la UNE 13.816.

El nombre d'expedients de QRS registrats durant l'any ha augmentat un 23% respecte els registrats durant el 2015, sobretot a l'àrea de bus (25%). Cal considerar que aquest augment ve motivat bàsicament per la implantació de la 4a fase de la NXB, per la posada en funcionament de la L9 Sud i per l'existència del conflicte laboral a Metro.

Respecte als canals d'entrada de les comunicacions, s'ha consolidat la utilització dels mitjans digitals sobre els presencials per facilitar la presentació de QRS per part dels nostres clients. D'aquesta manera, els usuaris han utilitzat més les vies de presentació digitals (més del 57% de les comunicacions presentades), alhora que el lliurament de QRS de manera presencial segueix mantenint un 21% dels expedients totals. El registre de comunicacions via telefònica es manté en un 4%-5%.

Fruit de la bona feina feta per l'equip ha estat la renovació de la Certificació de Qualitat ISO 9.001:2008 sense cap No Conformitat al procés. Com a mostra del compromís adoptat per la Unitat amb el Sistema de Qualitat (certificació obtinguda al mes de juny de 2015), es treballa de forma permanent per fomentar les sinèrgies necessàries per a la millora continua del propi Sistema, processos i activitats de l'organització.

e) Gestió del frau i conductes incíviques a TMB:

Durant aquest any s'ha millorat l'eficàcia de la gestió del frau a través de la nova aplicació informàtica, automatitzant part de les funcions incloses en el procés, la qual cosa ha permès reduir els temps necessaris per dur a terme les diferents tasques i, conseqüentment, augmentar la qualitat de les gestions i disminuir la dilació en les respostes a les al·legacions presentades.

S'ha mantingut la línia de comunicació directa entre les Sindicatures de Greuges i TMB. La intervenció directa del Síndic de Greuges de Catalunya i de la Síndica de Greuges de Barcelona en assumptes relatius a les actuacions del personal de TMB, durant la tramitació dels expedients de frau i/o conductes incíviques, ha permès detectar deficiències en el servei que han contribuït activament en la seva millora.

Des de gener de 2016 està operatiu el sistema de presentació d'al·legacions per web, si bé no ha tingut l'acollida prevista per part dels clients. És per aquest motiu que, des de finals d'any, s'està implementant una campanya de comunicació per tal de fomentar l'ús d'aquesta eina. En la campanya intervenen els principals actors de la gestió del frau.

Així mateix, han continuat les interlocucions directes amb l'AMB i s'han consolidat les relacions amb els departaments homòlegs d'altres operadors com Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i el TRAM.

Quant a la gestió de dades de frau, cal destacar que s'han iniciat un 3,3% més d'expedients que en 2015. A Metro han augmentat un 6,3% mentre que a Bus han baixat un 17,7%.

Han disminuït de forma notable les hores dedicades i les intervencions realitzades. A Metro, s'han realitzat un 36,7% menys d'intervencions, el que implica una major eficiència de les mateixes, ja que l'obertura d'expedients ha augmentat. A Bus la xifra d'intervencions ha baixat un 10,5% respecte a l'any anterior.

La recaptació per expedients de frau ha augmentat respecte el 2015, així com el nombre d'expedients cobrats. El nombre d'expedients de frau traslladats a l'Administració ha estat similar al de l'any anterior.

Finalment, aquest exercici s'han iniciat 3.971 expedients per conductes incíviques, el que representa un 24,5% d'increment respecte a 2016.

◆ **Àrea de Negoci**

El fet més destacable de l'exercici ha estat la licitació i l'inici del desenvolupament de les tasques de consultoria del Pla de Màrqueting de TMB. L'adjudicació la va guanyar l'empresa especialitzada en consultoria de màrqueting *Deloitte Daemon Quest* al juliol de 2016. A partir del mes de setembre es

van començar les tasques d'elaboració del pla que tindran la seva finalització a finals del mes de febrer de 2017. Tot seguit es resumeixen els objectius estratègics i tàctics de pla.

Objectius estratègics:

- Definir un nou model de productes que permeti l'encaix en tots els moments al llarg del cicle de vida del client.
- Revisar l'estratègia de marca per adaptar-la al nou context.
- Alinear el repte de la transformació digital a les expectatives d'ingressos que requereix el negoci.
- Desenvolupar el model de gestió de la Direcció Executiva de Màrqueting de TMB així com l'impacte que pugui tenir en la resta de l'organització.
- Definir la millora global de la proposta de valor actual que asseguri la generació d'ingressos i la sostenibilitat del negoci a llarg termini, facilitant el salt per convertir-se en un operador integral de mobilitat.

Quant als objectius tàctics, són els següents:

- Conèixer en profunditat els diferents segments de clients i de no clients de TMB (expectatives, necessitats, comportament).
- Identificar millores en els productes actuals i necessitats no cobertes que puguin suposar fonts d'ingrés.
- Identificar oportunitats al voltant d'aspectes com: marca, gestió de preus, model de relació, distribució i comunicació.
- Identificar possibles *partnerships* que puguin donar suport a nivell de producte, col·laborant d'aquesta manera en el procés de diversificació.
- Definir un full de ruta per al desenvolupament de les iniciatives i projectes definits a dos nivells: *quick wins* (monetització immediata) i projectes de monetització futura.
- Elaborar un quadre de comandament del nou pla definit.
- Definir un organigrama òptim (rols i responsabilitats) que asseguri el correcte seguiment del pla definit.

Aquest Pla de Màrqueting es durà a terme en diverses fases:

1. Diagnòstic i detecció d'oportunitats.
2. Alineació dels eixos de client, proposta de valor, negoci.
3. Construcció del Pla: prioritització d'iniciatives, construcció de projectes i full de ruta, i elaboració del *Business Case* i del model de govern.

Tot seguit s'exposen les accions més destacades de l'exercici dins de cadascuna de les unitats que componen l'Àrea de Negoci.

1. Unitat de Projectes i Anàlisi

- Elaboració i seguiment del pressupost segons partides i unitats de l'Àrea i seguiment de projectes, donant suport a les diferents Unitats en totes les fases.
- Seguiment setmanal de les vendes dels títols "Hola BCN!" en els canals de màquines distribuïdores i de l'*E-commerce* per tal de fer un seguiment de l'impacte de les diferents accions de la campanya sobre aquests títols de transport.
- Seguiment mensual i acumulat de la facturació de la plataforma *E-commerce* (vendes del Bus Turístic, Hola BCN! i Telefèric de Montjuïc).
- També s'ha dissenyat una aplicació informàtica per automatitzar tot el procés de generació del Compte de resultats dels Canals de venda automàtica.

2. Unitat de gestió d'exclusives de publicitat

En el cas de Transports de Barcelona, una font d'ingressos procedeix de l'explotació de la publicitat gràfica i estàtica a l'exterior dels autobusos. L'exclusivista n'és *Promedios Exclusivas de Publicidad, S.L.* Pel que fa a l'explotació de la publicitat gràfica i estàtica de l'interior dels vehicles, l'exclusivista també n'és *Promedios Exclusivas de Publicidad, S.L.*

Aquest any s'ha dissenyat una aplicació informàtica que gestiona una Base de Dades amb un gran volum d'informació i que, amb un alt nivell d'automatització, genera indicadors setmanals. Aquesta eina permet fer un seguiment d'una sèrie d'indicadors dels suports publicitaris de Bus.

3. Unitat de Negoci de Retail

- Locals comercials:

Al llarg d'aquest any 2016 s'ha realitzat el projecte per aconseguir l'evolució del negoci de Retail. Aquest projecte consta de 5 etapes:

1. Inventari: destinat a tenir dades sobre la situació real dels locals comercials i trobar nous espais amb altes possibilitats de comercialització.
2. Licitació pública: disseny d'un sistema de licitació pública a través del web de TMB on apareguin tots els locals disponibles amb les característiques particulars de cadascun d'ells, les condicions de participació i els criteris d'adjudicació.
3. Nou model de contracte que permeti un major control sobre les activitats comercials i de les actuacions dels concessionaris.
4. Normativa interna: implantació d'una normativa per a les botigues del Metro que obligui als concessionaris, entre d'altres, a mantenir la imatge i neteja dels establiments comercials, a

realitzar una gestió correcta dels residus i a gestionar correctament, d'acord amb la normativa vigent, les queixes dels clients.

5. Implantació d'un sistema d'auditories que controlarà la situació dels establiments comercials i garantirà que en tot moment es mantinguin les condicions establertes en els contractes.

- Negoci de *Vending*:

Aquest exercici els ingressos del negoci de *vending* han incrementat respecte anys anteriors fins a situar-se en 762 milers d'euros (inclou la facturació de recàrrega de mòbils).

- Telecomunicacions:

Els ingressos provinents dels contractes de cobertura mòbil i de cessió de fibra òptica a la xarxa de metro s'han mantingut estables d'acord amb els contractes existents amb els diferents operadors.

- Serveis especials:

Pel que als serveis especials, l'any 2016 no ha estat tan excepcional com l'any anterior, però han estat superiors en comparació amb la resta d'anys anteriors.

- Punts de venda:

Al llarg del primer semestre d'aquest any s'ha realitzat una prova pilot per a la instal·lació de punts de venda a la xarxa de Metro que ha estat molt positiva. En aquests moments s'estan elaborant els plecs de condicions per poder realitzar una licitació pública per adjudicar l'explotació comercial d'aquests punts de venda.

4. Unitat de Gestió de Canals de Venda

Al llarg de l'any 2016 la Unitat s'ha centrat en l'anàlisi i desenvolupament de diferents projectes encaminats a l'evolució dels canals de venda i dels seus productes. Al mateix temps, ha mantingut les tasques de coordinació dels diferents canals de venda amb la resta d'àrees. Com actuacions més destacades hi hagut, entre d'altres, les següents:

- Col·laboració en el dimensionament del nombre de màquines distribuïdores de títols en la posada en servei del tram Sud de la L9 de Metro.
- Subministrament, instal·lació i posada en marxa de màquines distribuïdores (DA) de Bus al Passeig de la Zona Franca.
- Migració dels lectors de títols KDE a H&S en les DA model DM2: anàlisi de la problemàtica dels lectors KDE instal·lats en els DA i la decisió de substituir-los per *Hopt & Schuler*. Coordinació amb els diferents departaments de TMB de la implantació dels lectors H&S.
- Definició del nou disseny de les pantalles de navegació de les DA.
- Migració al nou servidor d'lecisa (passarel·la de pagament).
- Canvi d'operador de telefonia (de Movistar a Vodafone) amb l'adaptació dels equips de venda.

- Estudi de l'obsolescència dels diferents components de les DA.
- Unificació de la zona de venda a l'estació d'Espanya de la L1, vestíbul 0.
- Projectes HOLA BCN i T-Dia validesa per hores.

5. Unitat de Gestió de producte

L'any 2016 es va crear aquesta Unitat que té com a funcions principals l'elaboració i implementació dels plans de màrqueting. Es divideix en dos departaments dirigits al públic resident i al públic no resident.

- *Públic resident*

Com acció més destacable es troba el pla integral de comunicació de la posada en marxa del nou tram de la línia 9 Sud que connecta la xarxa actual de metro amb l'aeroport i d'altres municipis.

Els principals eixos de la campanya de comunicació van ser:

- Creativitat de la L-9 per col·locar a OPIs propis i de tercers.
- Acords amb ajuntaments i institucions per a la cessió d'espais per a la comunicació .
- Acords amb empreses importants (Mercabarna) que es poden veure beneficiades per l'accés al nou tram de L9 Sud.
- Regal de bitllets per a la inauguració, per fer proves de producte per part dels clients.
- Presència de la campanya en mitjans de comunicació locals de les poblacions per les quals passa el nou tram de metro.
- Accions de màrqueting directe.

Així mateix, cal destacar que en el mes d'octubre es va elaborar un pla de comunicació per a la Àrea de Negoci de Bus que encara no s'ha aplicat a l'espera de la nova reorganització.

- *Públic No resident*

Dins d'aquest àmbit destaquen les accions següents:

- Plataforma de comerç electrònic

Durant l'any 2016 la plataforma e-commerce de TMB (www.barcelonasmartmoving.com) que es posiciona com a referent de mobilitat turística a la ciutat de Barcelona i on es comercialitzen els diferents productes turístics de l'empresa (Barcelona Bus Turístic, HolaBCN i Telefèric de Montjuic), ha seguit creixent en vendes superant amb escreix les estimacions del Pla de Negoci realitzades. Com a dada general, les vendes per canal *online* han experimentat un creixement del 82% en ingressos respecte a l'any 2015.

- **Hola BCN!**

En l'àmbit del títols turístics HolaBCN els resultats han estat excel·lents arribant a una xifra d'ingrés net que es troba en més de 18 milions d'euros superant en més de 3 milions d'euros la xifra aconseguida l'any 2015.

S'ha implementat una nova campanya de comunicació reforçant el nou atribut del producte (accés a l'aeroport) amb l'objectiu de maximitzar-ne els ingressos. A més, s'ha arribat a acords amb *tour operators* internacionals per ampliar el mercat potencial on comercialitzar el producte.

Ressaltar també els acords comercials signats amb institucions i empreses destacades de la ciutat de Barcelona (Fira de Barcelona, Barcelona Serveis Municipals o el Futbol Club Barcelona) per promocionar i comercialitzar el títol Hola BCN.

Els reptes de futur per aquest producte són: en primer lloc, seguir potenciant la seva comercialització i ampliar la base de clients potencials. El segon objectiu és evolucionar el producte i transformar-lo en un aglutinador de solucions de mobilitat per al no resident. Finalment, implementar la transformació del producte que actualment funciona per dies naturals i transformar-lo en un títol per hores, dotant-lo així de major flexibilitat i fent-lo més atractiu de cara al turista.

1.14. Fundació TMB

a) *Relacions Públiques, protocol i projectes culturals*

Dins de la vessant TMB Cultura, s'ha programat un conjunt d'activitats de diferents disciplines, algunes d'elles organitzades per la Fundació i la majoria en col·laboració amb associacions i institucions de Barcelona i de l'Àrea Metropolitana. Aquestes activitats es porten a terme a les xarxes de metro i bus. Les activitats pròpies són finançades, en bona part, a través de patrocinadors.

Els principals objectius d'aquesta programació són la potenciació de la imatge de TMB, l'aportació d'un valor cultural afegit als usuaris del transport públic i la creació de sinèrgies amb les entitats, associacions i institucions del món cultural de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana.

Tot seguit es detallen els principals projectes culturals liderats aquest any:

▪ *Projectes culturals propis*

▪ "Músics al Metro":

Es va engegar des de Relacions Públiques l'any 2001, amb la col·laboració de l'Associació de Músics al Carrer (AMUC), l'Institut Català de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i el Districte de Ciutat Vella.

Des de llavors, més de 600 formacions actuen en els punts habilitats a les instal·lacions del suburbà. El fet diferencial de més rellevància és que es tracta d'una iniciativa de gestió única a nivell mundial.

El passat mes de juny es va celebrar la XIII edició del festival de Músics al metro. Durant 12 hores es va poder gaudir d'actuacions dels diferents integrants de l'associació, en més de trenta actuacions d'uns 15 minuts de durada cadascuna d'elles, en una miscel·lània de ritmes i estils.

▪ "Subtravelling":

És el Festival Internacional de Curtmetratges de la Fundació TMB. Un Festival pioner on el transport públic és el protagonista. La 7a edició del Festival de curtmetratges SUBTRAVELLING va tenir lloc durant els mesos d'octubre i novembre a les pantalles del MoutV, i aquest any el festival va comptar amb la participació especial del festival SMIFF de *Seoul Metro*, que, per primer cop, van iniciar una col·laboració internacional conjunta en aquest projecte cultural, compartint continguts i fent-ne difusió a les pantalles del metro de les ciutats de Barcelona i Seoul.

▪ Actes commemoratius de l'aniversari dels 90 anys del Metro Transversal

Al voltant d'aquesta fita s'han celebrat els següents actes commemoratius:

- Passejada nocturna del tren històric: la nit del 4 de maig a les 00:30 hores el tren històric sèrie 300 va efectuar el trajecte d'anada i tornada entre les estacions de Sagrada Família i La Pau amb motiu de la celebració. També es va poder gaudir d'una mostra sobre fotografies de l'època de la construcció del transversal. Es van instal·lar codis QR a les estacions de metro commemorat de

la L1 amb la història de l'evolució de cadascuna d'elles i es va crear una nova ruta, per part de Cultruta, per al coneixement de la història del metro barcelonès.

- Presentació del llibre "El metro transversal de Barcelona 1926-2016": Presentació a càrrec de l'autor Joan Alberich al vestíbul de l'estació d'Universitat. També es va poder visitar una exposició de fotografies sobre l'efemèride al vestíbul de l'estació.
- Exposició de fotografies històriques itinerant sobre la construcció del Metro Transversal que van acompanyar els actes commemoratius de la celebració.
- Viatge del Transversal: Viatge en un tren decorat amb vinil recreant l'original, que va recórrer l'estació de La Bordeta fins a l'estació d'Universitat.
- Itinerància de l'exposició "TMB acció":

Mitjançant l'adaptació de l'exposició "TMB en Acció: Un viatge Sostenible", TMB va fomentar la consciència mediambiental que sintetitza els principals problemes ambientals del món actual amb el detall de la contribució que el transport públic col·lectiu està fent a Barcelona per afrontar-los i guanyar un futur millor. Els espais escollits en l'itinerari d'aquesta mostra van ser els següents:

- Gener/febrer amb motiu de les visites institucionals i entitats a la nova línia 9 Sud, al vestíbul de l'estació de Fira.
- Del 25 al 28 d'abril amb motiu de les Jornades de presentació del "Pla de Mobilitat" de la Universitat Pompeu Fabra.
- Del 28 al 29 de maig amb motiu de l'exposició de vehicles del ral·li d'autobusos clàssics.
- L'11 de juny amb motiu del festival sostenible Bona Nit Barcelona.
- Mes de setembre amb motiu de la Setmana de la Mobilitat.

▪ **Espai Mercè Sala**

L'Espai Mercè Sala, situat al passadís de connexió de les línies 3 i 5 de l'estació de Diagonal, és una sala d'exposicions temporals que TMB té oberta a la creativitat d'entitats i artistes per tal que tots els ciutadans i els usuaris del transport públic gaudeixin de les exposicions que s'hi ofereixen.

Durant l'any 2016 s'hi han organitzat un conjunt de 6 exposicions:

- De l'1 de febrer al 24 de març: "Vida tòxica" d'Álvaro Soler Arpa i *Plastic Pollution Coalition*:

Recull una selecció de fotografies de peces escultòriques que denuncien l'impacte humà sobre el medi ambient.

- De l'11 d'abril a 6 de maig: "Col·lecció Joan Miró: fes-te-la teva":

La mostra va presentar una selecció d'imatges sobre la nova presentació amb la qual la Fundació Joan Miró celebrava que estrenava la nova col·lecció.

- Del 18 de maig a 2 de setembre: "M" de Misha Pedan:

L'Espai Mercè Sala ha format part del *Docfield 2016*. "Europe: lost in translation". La mostra "M" és una crònica poètica de la república socialista soviètica d'Ucraïna. Es tracta d'una col·lecció de fotografies preses clandestinament per l'autor durant els seus viatges en metro a la ciutat de Khàrkov entre 1985 i 1986. Aquesta exposició també es va deslocalitzar en 15 vinils ubicats a varies estacions de la xarxa de metro.

- Participació en la Nit dels Museus el passat dia 21 de maig amb l'exposició "M" de Misha Pedan.
- Del 12 de setembre al 7 d'octubre: "Swab Stairs": sis anys d'art sota terra:

Va ser una mostra retrospectiva de les obres que van ser exposades a *Swab Stairs 2016* i una selecció de propostes de les edicions anteriors, des de l'inici del projecte l'any 2011. També es va presentar el vídeo documental «*Swab Stairs, abans de l'alba*», que mostra el muntatge de les escales durant la nit, mentre el metro roman tancat.

- Del 17 d'octubre a l'11 de novembre: "Petjades de riure":

L'Espai va acollir una mostra de fotografies de pallassos, emmarcada dins del Festival de Pallassos de Cornellà, que captaven les molt variades expressions d'aquets artistes.

- Del 21 de novembre 2016 al 29 de gener de 2017: "Metropoli Verda":

L'exposició, a càrrec de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, se centra en la diversitat d'espais oberts metropolitans i explora els reptes que es plantegen per a una metròpoli amb un territori més accessible, saludable i, en definitiva, habitable; una metròpoli que ara també es concep des de la xarxa d'espais oberts i la infraestructura verda, com a denominador comú del paisatge metropolità.

Finalment, aquest darrer exercici, des de Relacions Públiques es va coordinar l'organització de tres trobades professionals d'àmbit internacional que van tenir lloc a Barcelona i en les quals TMB actuava com a amfitrió i organitzador.

Pel que fa a la organització de visites institucionals, se'n van coordinar unes 50 de diferent tipologia que han tingut lloc a les instal·lacions de l'empresa organitzades per Relacions Públiques i amb col·laboració amb el departament de Negoci Internacional. El públic objectiu han estat representants de govern a nivell nacional i internacional, altres operadors de transport i diverses associacions i organismes.

b) TMB Educa

El projecte treballa des de l'any 2008 en 4 línies d'actuació:

1. Visites escolars.
2. Activitats educatives de suport a accions de divulgació.
3. Activitats educatives per a grups d'interès social.
4. Activitats de suport a la recerca educativa.

Durant l'exercici s'han realitzat 285 visites escolars amb un total de 7.187 alumnes repartits per diferents nivells educatius (Educació especial, Infantil, Primària, ESO, Batxillerat i Universitat).

Pel que fa a la seva estructura, el projecte educatiu està format per:

- 38 monitors distribuïts en 18 punts operatius de TMB i 16 activitats educatives.
- Convenis i acords de col·laboració educativa amb 6 municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- Convenis de col·laboració educativa amb la Diputació de Barcelona, el Consorci d'Educació i la Fundació Barcelona Formació Professional i l'Ajuntament de Barcelona.
- Conveni de col·laboració amb MAGM, Associació per promoure la recerca jove i amb ELISAVA, Escola Superior de Disseny de Barcelona.

Pel que fa a les principals actuacions de l'any, cal destacar les següents:

- Formació continua dels monitors de TMB Educa: S'ha celebrat la IX Jornada Formativa dels monitors del projecte educatiu TMB Educa, impartida per tècnics de la Fundació Pere Tarrés, en funció del conveni de col·laboració.
- Activitats educatives de suport a accions de divulgació: S'ha participat amb activitats educatives en diverses jornades com: la d'Educació per la mobilitat segura (Guàrdia Urbana), al VII Ral·li internacional d'autobusos clàssics, a les activitats educatives del Programa PAE de l'Institut Municipal d'Educació (IMEB), a l'Espai Mercè Sala i en activitats educatives de la Festa Major de Sant Adrià del Besòs.
- Activitats educatives per a grups d'interès social: s'han fet 38 actuacions en col·lectius d'especial interès, amb la participació de 1.263 persones. Entre d'altres destaquen: TMB es mou per l'educació, "I tu, com et mou?", "TMB a prop teu", "TMB va a l'escola", "Ens mou la gent gran" i "TMB obert per vacances".
- Activitats de suport a la recerca educativa: destaca la col·laboració amb el Centre de Regulació Genòmica per fer un estudi i anàlisi de mostres biològiques recollides en l'aire de les estacions de metro. S'ha participat també, entre d'altres, en la XVIII Exporecerca Jove al Campus de La Salle –Universitat Ramon Llull (MAGMA) i com a membre del Tribunal de selecció de premis de Recerca de Barcelona (Consorci d'Educació de Barcelona – IMEB).

Cal ressaltar aquest any l'obtenció del Segell de Qualitat per l'aportació pedagògica de TMB cap a la comunitat educativa amb l'acreditació de Qualitat educativa del Consell de Coordinació Pedagògica (veure apartat 1.15 Esdeveniments de l'exercici).

c) Responsabilitat Social Corporativa (RSC)

Dintre d'aquest àmbit, es poden destacar les actuacions següents:

- Presentació de l'estratègia de desenvolupament del Pla de Responsabilitat Social i Sostenibilitat (RSiS), juntament amb el relat que fonamenta la idoneïtat i l'oportunitat de la seva implantació a TMB, una proposta de reptes i compromisos que, sota la perspectiva dels objectius de desenvolupament sostenible definits per l'ONU, hauria de portar a terme l'organització des dels seus diferents àmbits d'actuació, així com una proposta de governança i estructura de participació.
- Realització de campanyes i accions emmarcades en el Pla de Civisme i Gestió de la Convivència de TMB. S'ha presentat una proposta de sistematització de les actuacions a desenvolupar per promoure el comportament respectuós i pacífic a les dependències i instal·lacions de TMB, prioritzant el desenvolupament d'una campanya de màrqueting i la incorporació de l'agent de civisme.
- Conveni de col·laboració tècnica amb el Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (COCARMI). Es troba en procés de redacció.
- Prova pilot del procés d'homologació dels vehicles elèctrics tipus escúters en l'accés al transport públic. Se signarà un Conveni entre la Generalitat (Secretaria d'accessibilitat), l'Ajuntament de Barcelona (IMD), AMB i TMB.
- Desenvolupament de "Tria la teva causa i Mou-te 2016". Per sisè any consecutiu, els treballadors de la companyia han escollit la causa que ha motivat la principal campanya solidària de TMB per aquest any. Així, amb un 32% dels vots es va triar les persones amb discapacitat i, de la mà de COCARMI, es va dissenyar i s'ha desenvolupat un programa d'accions de sensibilització i conscienciació, durant el darrer trimestre de l'any. Les diferents activitats han pivotat sobre 3 eixos temàtics: l'esport com a eina d'inclusió, la dona amb discapacitat i el X aniversari de la convenció internacional dels drets de les persones amb discapacitat.
- Tercera edició de la campanya de donació de sang al metro durant tres dies consecutius (4, 5 i 6 d'octubre) i a tres espais simultàniament (La Sagrera L1, Universitat L2 i Diagonal L5), amb la col·laboració del Banc de Sang i Teixits de Catalunya. Es van aconseguir un total de 837 donacions, destacant que el 46% eren persones que ho feien per primera vegada.
- S'han realitzat 32 serveis especials de bus solidari, amb la participació de 12 conductors voluntaris que han invertit un total de 162 hores i han beneficiat a 532 persones.
- Desenvolupament de 12 tallers per al foment de l'autonomia a metro, amb la participació de 16 guies voluntaris diferents que han invertit un total de 48 hores i han beneficiat 122

persones amb discapacitat. També durant el darrer trimestre s'han organitzat activitats específiques d'apropament al nou tram de L9 Sud.

- Col·laboracions en difusió amb entitats socials: S'han acordat 52 col·laboracions per donar a conèixer iniciatives, esdeveniments i campanyes d'entitats del 3r sector social mitjançant la cessió d'espais i suports de difusió sota el clam TMB Recomana.

d) Patrimoni històric

Dintre d'aquest àmbit, es poden destacar les actuacions següents:

- *Manteniment dels vehicles històrics*

La conservació dels vehicles de la Fundació requereix d'un treball continu de manteniment que realitzen els tallers de bus i metro de Triangle Ferroviari.

- *Comercialització de vehicles històrics*

Es treballa per incrementar el lloguer del vehicles històrics atès que s'han fet les reparacions i revisions oportunes per tenir la màxima disponibilitat de material.

- *Grup de patrimoni històric ferroviari de Catalunya*

S'ha treballat en la confecció d'un catàleg de material històric ferroviari de Catalunya i s'ha participat en la V Jornada de Patrimoni Històric Ferroviari, el 4 d'octubre, amb la ponència "L'estació Gaudi".

- *Sortida del tren històric*

El dimecres 4 de maig va tenir lloc la sortida anual del tren històric, sèrie 300, amb el recorregut des de Sagrada Família fins a La Pau. Es va aprofitar l'acte per iniciar la commemoració del 90è aniversari del metro Transversal amb una exposició fotogràfica.

- *VII Ral·li Internacional d'autobusos clàssics*

Aquest acte, celebrat els dies 28 i 29 de maig, va ser organitzat per la Fundació TMB, l'Empresa Sagalés i l'Associació per a la Recuperació i Conservació d'Autobusos (ARCA).

- *Actes commemoratius del 50è aniversari del bus articulat a Barcelona*

Exposició itinerant d'aquesta commemoració des del mes de juny fins a desembre.

1.15. Esdeveniments de l'exercici

◆ **La Nova Xarxa de Bus va créixer amb 3 noves línies (H4, V11 i V13)**

El passat 29 de febrer van entrar en funcionament tres noves línies de la Nova Xarxa de Bus, una d'horitzontal (H4) i dues de verticals (la V11 i la V13). Amb aquesta nova fase, la quarta, es va arribar a les 16 línies d'altas prestacions en funcionament de les 28 previstes. Aquesta fase va venir precedida d'un procés participatiu, desenvolupat la tardor de 2015, que va incloure reunions amb les entitats del Pacte per la Mobilitat, reunions als districtes, amb veïns i entitats, punts informatius a les zones afectades i visites al centre de regulació de TMB.

Nova Xarxa amb 16 línies

Les noves línies són:

- H4 (Zona Universitària – Bon Pastor) amb una longitud de 14,85 km (semisuma dels recorreguts d'anada més tornada).
- V11 (Estació Marítima (WTC) – Bonanova) amb una longitud de 6,87 km (semisuma dels recorreguts d'anada més tornada).
- V13 (Pla de Palau – Avinguda del Tibidabo) amb una longitud de 7,92 km (semisuma dels recorreguts d'anada més tornada).

Arran del desplegament d'aquesta quarta fase, es va realitzar un conjunt d'actuacions d'arranjament de la infraestructura que es van concretar en la delimitació de 7 km de nous carrils bus, l'ampliació de la capacitat de la plaça Alfons Comín, la instal·lació i reprogramació de semàfors, la implantació de 49 noves parades i l'adequació de 8 de les existents.

Així mateix, com a conseqüència del desplegament d'aquesta fase, es van realitzar les modificacions següents en la xarxa de línies de bus convencionals:

- Supressió de les línies 14, 58, 64 i 73.
- Línia 20: va escurçar el seu recorregut que va passar a ser d'Av. Roma a Pl. Congrés.
- Línia 22: va escurçar el recorregut que va passar a ser de Pl. Catalunya a Av. del Tibidabo.
- Línia 60: va escurçar el seu recorregut passant a ser de Besòs/Verneda a Av. d'Esplugues.
- Línia 92: va escurçar el seu recorregut que va passar a ser del Passeig Marítim a Av. Tibidabo.

A fi de facilitar la màxima disponibilitat d'informació de servei en temps real per als usuaris, les parades més importants dels tres nous recorreguts que no tenien dispositius tecnològics es van equipar amb 54 pantalles lluminoses, allotjades en marquesines, i 10 pals solars d'informació (que no necessiten connexió elèctrica a la xarxa) d'un model millorat, totes amb capacitat per donar les previsions de temps d'arribada dels autobusos i comunicar alteracions.

La posada en marxa d'aquesta fase va comptar amb una campanya informativa sobre el desplegament de les 3 noves línies, amb el lema "Més xarxa, més ciutat". L'acció tenia com a objectiu informar els ciutadans de les noves línies i dels canvis que van implicar la seva posada en servei (afectacions, noves parades, etc.); alhora que recordava els beneficis que té per a la ciutat.

Així, l'Ajuntament de Barcelona i TMB van instal·lar i repartir: Banderoles, cartells en suports publicitaris de la ciutat i de TMB i als autobusos, cartells en porteries, informació a les marquesines de les parades d'autobús, Oficines d'Atenció Ciutadana i equipaments públics i fullets dirigits a la gent gran distribuïts en casals i biblioteques. També, des del dia 22 de febrer, es van desplegar informadors als intercanviadors i a les parades d'autobús que atendien presencialment els usuaris i distribuïen fullets. Eren més de 150 persones, comptant els empleats de TMB en situació de prejubilació, formades especialment per a l'acció informativa.

A banda, també s'informava els ciutadans a través del telèfon del 010, la web www.novaxarxabus.bcn.cat i les xarxes socials (*Twitter, Facebook*).

Properes fases:

El mes de juliol de 2016 es va donar el tret de sortida al treball conjunt de la direcció de Mobilitat de l'Ajuntament, TMB i els districtes per elaborar una proposta, modulada en col·laboració amb les entitats integrants del grup de transport públic del Pacte per la Mobilitat.

Posteriorment, a mitjan gener de 2017 s'iniciarà el procés final d'informació i debat als barris, amb 14 sessions amb veïns, entitats i grups, el qual tindrà una durada de dos mesos.

La proposta que es debatrà preveu la implantació de 12 línies més de la nova xarxa de bus —una d'horitzontal, dues de diagonals i nou de verticals— el desplegament de les quals s'abordarà tècnicament de manera conjunta i s'executarà en dos moments diferents: la tardor del 2017 i la tardor del 2018. Així culminarà la remodelació del transport públic de superfície de la ciutat més important dels darrers anys

● **Les línies de Bus del Barri van tornar a funcionar els diumenges i festius**

Des del passat 18 de setembre totes les línies de Bus del Barri van passar a funcionar els set dies de la setmana, inclosos diumenges i festius. La recuperació d'aquest servei de transport de proximitat va ser possible gràcies a una aportació anyal especial de l'Ajuntament de Barcelona d'1,3 milions d'euros.

El Bus del Barri va tornar així al tipus d'oferta permanent que va estar en vigor entre el 2006 i el gener del 2012 quan, amb motiu de la manca de finançament del sistema de transport públic i juntament amb altres mesures d'estalvi, TMB va haver de suprimir el servei en festius en 20 línies (totes menys la 111-Tibidabo i la 116-La Salut, que tenien indicadors de demanda i de cobertura més elevats). Les línies que tornen a funcionar en diumenges i festius van passar a ser 19 (una menys, ja que la línia 112 va deixar d'existir el juliol del 2013 en ser absorbit el seu trajecte per la 185).

Coincidint amb l'extensió del servei del Bus del Barri als festius, TMB va desenvolupar una campanya de difusió dels recorreguts i horaris d'aquestes línies a través de cartells, fullets i els canals propis de l'empresa, amb el lema "El Bus del Barri no s'atura".

● **Pla de renovació de la flota 2016**

Durant aquest any 2016 s'ha realitzat una important inversió per tal de seguir treballant en la millora i l'ampliació del parc ambientalment net de la flota d'autobusos de TMB. A més s'han posat en marxa alguns dels vehicles comprats durant l'any 2015, que havien estat en fase de proves. Els nous vehicles adquirits aquest any han estat els següents:

▪ *Autobusos híbrids per a les línies regulars:*

Aquest any s'han comprat 25 nous vehicles Solaris Urbino i 15 nou Volvos 7900. Aquests 40 nous híbrids articulats estaran operatius a principis de 2017. Aquests autobusos incorporen les mateixes prestacions que els 27 comprats l'any passat.

Aquest dos models han estat els primers híbrids articulats que han circulat a l'estat espanyol i tenen com a principals trets característics: 4 portes per al passatge (dues d'entrada i dues de sortida), els connectors USB per a la recàrrega de mòbils, els comptadors de passatgers intel·ligents, etc.

▪ *Double-deckers descoberts per al Barcelona Bus Turístic:*

El Barcelona Bus Turístic es modernitza (i estrenarà nova imatge al gener 2017). Durant aquest any s'han rebut i posat en funcionament 6 unitats del lot comprat l'any 2015. Aquests nous cotxes de 14 metres de longitud, tres eixos i dos pisos, manufacturats per Sercar a partir de xassís i mecànica Volvo, porten propulsors dièsel amb la qualificació ambiental Euro 6. Aquests nous vehicles de doble pis superen als actuals en capacitat i tenen una línia molt innovadora respecte els anteriors.

D'altra banda, durant l'any 2016 s'ha realitzat una nova compra de 10 vehicles de dos pisos marca Ayats que es posaran en funcionament durant el 2017. Aquests nous cotxes tenen unes prestacions similars al lot comprat l'any 2015 i serviran per seguir treballant en el rejueniment i la millora ambiental d'aquesta flota.

▪ *Nous autobusos estàndards per a la flota regular:*

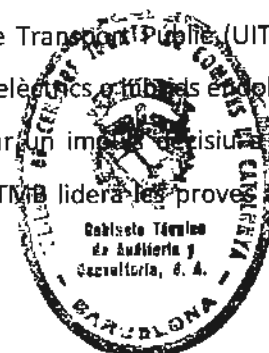
Durant l'any s'han comprat dos lots de vehicles estàndards:

- 18 autobusos MAN propulsats amb gas natural (GNC).
- 10 vehicles MAN amb tecnologia híbrida.

Aquests nous cotxes estaran operatius a principis de 2017 i serviran per substituir les partides de vehicles estàndards donades de baixa per envelliment.

◆ *Pasada en funcionament en període de proves de dos autobusos articulats elèctrics i una estació de càrrega ràpida en ruta*

El 21 de setembre es va fer la presentació dels dos nous autobusos articulats elèctrics que circularan per la capital catalana en el marc del projecte ZeEUS (*Zera Emission Urban bus System*), finançat per la Unió Europea i coordinat per l'Associació Internacional de Transport Públic (UITP). El projecte consisteix en una bateria de proves intensives amb autobusos elèctrics híbrids articulats d'última generació que tenen lloc en deu ciutats diferents, per donar un impuls decisiu a la recerca i la innovació en tecnologies netes aplicables al transport urbà. TMB lidera les proves a Barcelona en

associació amb els fabricants Irizar i Solaris i l'empresa energètica Endesa, i amb la col·laboració d'Enide, la Universitat Politècnica de Catalunya, Idiada i GMV.

Es tracta de dos autobusos articulats Solaris Urbino E, els primers elèctrics purs de 18 metres de longitud que hi ha a l'Estat espanyol, que tenen una capacitat per a uns 110 passatgers, construïts a Polònia per la firma Solaris. Estan propulsats per motors elèctrics de 270 kW i equipats amb tres bateries aptes per a la càrrega lenta, a la cotxera, i ràpida, en ruta. D'aquesta manera, el cotxe pot mantenir una bona operativitat amb unes bateries de dimensions més reduïdes, de 120 kWh, i de menys pes, cosa que n'afavoreix l'eficiència.

Com totes les unitats de la flota de TMB, els Solaris Urbino E18 s'han dissenyat per complir els requisits d'operativitat habituals: 16 hores continuades de circulació a plena càrrega, funcionament de l'aire condicionat els mesos d'estiu i prestacions habituals de confort per als usuaris (plataforma baixa, 37 seients, dos espais per a PMR, rampa, sistemes d'informació a bord, endolls USB per carregar dispositius mòbils...). Compten amb quatre portes, cosa que permet que la pujada de passatgers es faci alhora per les dues de davant.

La novetat tecnològica és el sistema de càrrega dels dos autobusos experimentals, que es fa a través d'un pantògraf retràctil situat a la part superior de la carrosseria. Aquest sistema consta de dos elements. El carregador, que és un pilar d'uns cinc metres d'altura que està ubicat prop de l'última parada del recorregut de l'autobús i on el vehicle sol fer la regulació abans de reprendre la ruta. En

aquest cas, Endesa va construir la infraestructura de càrrega al carrer Cisell, a pocs metres d'una de les terminals de la línia H16. D'altra banda, hi ha el que és pròpiament el pantògraf, un braç mecànic retràctil instal·lat al sostre de l'autobús que es desplega fins a unir-se a la campana del pilar, al qual s'acobla per iniciar la càrrega de la bateria mentre el vehicle està estacionat.

Aquest sistema, també anomenat d'oportunitat, permet omplir fins al 80% de la bateria del vehicle —que sempre es manté per sobre del 40%— en un temps d'entre 5 i 8 minuts, gràcies als 400 kW de potència del carregador. Aquest, a més, està connectat al Centre de Control d'Endesa, des d'on es comparteixen les dades amb el Centre de Regulació d'Autobusos. Aquesta informació permet saber, en temps real, quina activitat està desenvolupant el dispositiu i l'estat del vehicle que s'hi ha connectat.

L'autobús té sensors en dos punts diferents. A la part davantera, hi ha el sensor d'aproximació, que avisa que l'autobús s'està apropant al pilar carregador i prepara el sistema per a la seva posada en marxa. A la part posterior hi ha el sensor de posició, que confirma al braç pantògraf que ja es pot desplegar per acoblar-se a la campana i procedir, així, a la càrrega.

A més d'aquest punt de càrrega, que és el d'oportunitat, Endesa té instal·lats a les cotxeres de TMB dos punts de càrrega nocturna, que aprofiten el descans dels vehicles a la nit per carregar les seves bateries al 100% en un temps aproximat de dues o tres hores.

S'han implementat indicadors operatius per tenir una gestió remota de l'activitat necessària per al monitoratge dels autobusos elèctrics, mitjançant una aplicació (APOLO), que permet conèixer les dades bàsiques necessàries per a l'explotació, tals com: nivell de bateria (SOC), km d'autonomia previstos, estat de la càrrega, alarmes, temperatura d'elements físics i temperatura ambient, etc.

Els nous Solaris Urbino, van començar al mes de novembre els recorreguts regulars en buit a la línia H16 de la nova xarxa de bus, com a pas previ a l'inici de les proves amb passatgers. En aquesta marxa en blanc, els dos vehicles segueixen l'itinerari de la línia H16 (Passeig de la Zona Franca - Fòrum) i s'aturen a les parades, però no accepten viatgers. El dia 30 de gener de 2017 els dos vehicles començaran el seu servei comercial amb passatge dins la línia H16. A bord del bus, uns informadors distribuïran fullets amb un resum dels avantatges ambientals d'aquests autobusos d'última generació, que no emeten gasos ni contaminants de cap tipus.

Posteriorment, TMB construirà una segona estació de càrrega ràpida a la zona del Fòrum que completarà el subministrament d'energia dels dos autobusos en ruta.

◆ **La flota auxiliar de TMB es renova amb vehicles elèctrics**

Aprofitant la renovació que s'havia de fer de bona part de la flota auxiliar i apostant per la mobilitat elèctrica i sostenible, s'hi han incorporat 12 nous vehicles amb motor elèctric (8 furgonetes i 4 cotxes). Tres de les 8 furgonetes elèctriques Nissan NV 200 adquirides han passat a formar part de la flota de vehicles d'assistència de TB, i els 4 cotxes Nissan Leaf comprats ho han fet dins la flota d'inspecció de TB. A Metro s'han incorporat 5 d'aquestes furgonetes elèctriques.

◆ **TMB va estrenar nou web corporatiu**

Les línies d'evolució del nou web, que es va estrenar el 5 de setembre, han estat la **usabilitat**, la **navegació**, la **gràfica** i l'**arquitectura**. També s'ha treballat per aconseguir un web més ràpid, tècnicament més eficient i estructuralment més flexible i segur. Gràficament s'ha concebut un producte més equilibrat.

El nou espai també ha significat la caducitat de la versió del web per a mòbils, ja que és responsiu. La **tecnologia responsiva** permet consultar les pàgines web des dels diferents tipus de dispositius mòbils, que actualment marquen la tendència en el consum d'informació. Això ha permès alhora que tots els continguts del web es puguin consultar des del mòbil.

El nou portal dóna continuïtat al compromís de la companyia amb l'**accessibilitat universal**, i ofereix un espai pensat per a tothom, sense limitació per raó de capacitats o de recursos tecnològics. Alhora ofereix tots els avantatges estructurals i de navegació que garanteixen els webs accessibles. Aquest esforç d'adaptació i totes les mesures que s'hi apliquen segueixen les pautes d'accessibilitat al contingut web 2.0 (WCAG 2.0) del Consorci *World Wide Web (W3C)* i estan certificades amb el nivell doble A.

La **nova estructura** del web està pensada perquè cada tipus d'usuari pugui trobar el que busca: residents a Barcelona que es mouen amb transport públic, viatgers i visitants, informació comercial per a negocis, així com aspectes corporatius, educatius o professionals per a altres tipus d'usuaris.

Finalment, destacar que durant l'any 2016 el web de TMB ha rebut més de 1,5 milions de visites de les quals 9,2 milions corresponen al web anterior (versió escriptori més versió de mòbil) i 3,3

milions pertanyen al nou web. Això representa un creixement de més de 2,6 milions de visites respecte l'any 2015.

- **TMB va ser distingida amb diversos guardons**

- *TMB va rebre el certificat d'empresa integrada a la xarxa espanyola d'empreses saludables*

L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT) va atorgar a TMB el reconeixement de "bones pràctiques empresarials en la promoció de la salut en el treball". L'institut va certificar TMB com una empresa integrada a la xarxa espanyola d'empreses saludables.

TMB té un recorregut de 25 anys en la promoció d'hàbits saludables i en la implantació, progressivament, dels diferents programes que es posen a l'abast dels treballadors i treballadores, com són la prevenció de lesions i malalties professionals, la prevenció de malalties comunes, la promoció de la salut, el benestar laboral i l'atenció social i assistència sanitària.

- *TMB educa va aconseguir el segell de qualitat de l'Institut de Ciències de l'Educació*

El segell de qualitat de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat de Barcelona es va atorgar per les activitats que es desenvolupen a través del projecte educatiu TMB Educa. Aquest projecte es va posar en marxa el febrer del 2015 fruit d'un conveni entre l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) i l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat de Barcelona, amb l'objectiu d'analitzar les bones pràctiques existents, oferir elements de millora i, en definitiva, contribuir a optimitzar l'oferta educativa de la ciutat.

L'informe final del procés d'acreditació, elaborat per la direcció de Promoció Educativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona (IMEB), va valorar positivament l'interès, la dedicació i la professionalitat amb què es treballa des del projecte educatiu TMB Educa. També s'hi va destacar la qualitat de l'oferta educativa que es realitza, així com la concreció pedagògica per a les escoles, instituts i cicles formatius.

- *Premi Innova eVIA per la recerca en infoaccessibilitat al bus i al metro.*

"Eliminant barreres en el transport públic" és el títol del projecte pel qual la Fundació TMB va obtenir el premi Innova eVIA 2016, juntament amb la Fundació Vodafone i l'ONCE. Concretament, TMB va guanyar el premi Innova eVIA Projecte per la seva recerca en la millora de l'accessibilitat, tant al metro com a l'autobús, a través de la innovació tecnològica.

Es va premiar el projecte tecnològic de recerca i desenvolupament (R+D+i) per facilitar l'ús del transport públic a persones cegues o amb baixa visió, en estacions i parades d'autobús, mitjançant aplicacions en dispositius mòbils i balises de radiofreqüència (Beacon). El mes de febrer

les tres institucions van presentar una versió de prova d'aquest sistema, amb una demostració pràctica, a l'estació de Fira de la línia 9 Sud de metro.

Els premis Innova distingeixen l'esforç i l'excel·lència científica i innovadora al sector de les TIC aplicades a la salut, l'accessibilitat i la vida activa i independent.

EXPOSICIÓ SOBRE LA SITUACIÓ DE LA SOCIETAT

2.1. Principals dades de la xarxa

DADES DE LA XARXA A 31 DE DESEMBRE DE 2016	
	TOTAL
Nombre de línies (a)	99
Longitud de la xarxa (a)	857,06
Nombre de parades (a):	2.529
	<i>amb marquesina:</i> 1.338
	<i>amb pal de parada:</i> 1.191
Quilòmetres de carril bus	172,22

DADES DE LA FLOTA A 31 DE DESEMBRE DE 2016	
	Núm vehicles
Autobusos Estàndards:	603
	<i>Propulsats amb gasoil:</i> 232
	<i>Propulsats amb GNC:</i> 244
	<i>Híbrids amb motor dièsel i elèctric:</i> 112
	<i>Híbrids amb motor de GNC i elèctric:</i> 13
	<i>Propulsats únicament amb motor elèctric</i> 2
Autobusos Articulats:	301
	<i>Propulsats amb gasoil:</i> 144
	<i>Propulsats amb GNC:</i> 128
	<i>Híbrids amb motor dièsel i elèctric:</i> 27
	<i>Propulsats únicament amb motor elèctric</i> 2
Midibusos:	25
	<i>Propulsats amb gasoil:</i> 24
	<i>Híbrids amb motor dièsel i elèctric:</i> 1
Minibusos (propulsats amb gasoil):	52
Autobusos de 2 pisos (propulsats amb gasoil):	72
Autobusos Jardínera (propulsats amb gasoil):	4
Autobusos Biarticulats (híbrids amb motor dièsel i elèctric)	3
TOTAL FLOTA	1.060
RESUM FLOTA PER TIPUS DE COMBUSTIBLE:	
	Autobusos propulsats amb gasoil: 528
	Autobusos propulsats amb GNC: 372
	Autobusos híbrids: 156
	<i>híbrids motor dièsel i elèctric</i> 143
	<i>híbrids motor de GNC i elèctric</i> 13
	Autobusos propulsats amb motor elèctric 4
TOTAL FLOTA	1.060
Nombre d'autobusos adaptats a PMR	1.060
Nombre d'autobusos equipats amb aire condicionat (b)	1.056
Flota necessària per al servei (feiner en hora punta oferta d'hivern) (C)	834

NOTES:

(a) No inclou les línies especials de Bus Turístic ni el Tramvia Blau ni tampoc les línies 80, 81, 82 i 83 contractades a Sagalés.

(b) La diferència amb el total de la flota correspon als autobusos jardínera

(c) La diferència entre el total de vehicles i la flota necessària per al servei (que no inclou les línies del Bus Turístic) obeeix al parc operatiu en reserva i a la flota en revisió, ITV, etc.

Línies del Servei d'autobusos el 31.12.2016

Línia	Recorregut	Longitud en km (*)
6	Pg Manuel Girona - Poblenou	8,12
7	Fòrum - Zona Universitària	10,60
11	Trinitat Vella - Roquetes	13,53
13	Mercat Sant Antoni – Parc de Montjuïc	6,91
19	Pl. Urquinaona - Sant Genís	10,51
20	Estació Marítima – Pl. Congrés	6,42
21	Paral·lel - El Prat	16,91
22	Pl. Catalunya – Av. Esplugues	5,46
23	Pl. Espanya - Parc Logístic	7,08
24	Paral·lel – El Carmel	8,93
26	Poblenou – Barri del Congrés	7,39
27	Pl. Espanya - Roquetes	11,46
32	Estació de Sants - Roquetes	11,62
33	Zona Universitària - Verneda	10,86
34	Pg. Manuel Girona – Pl. Virrei Amat	10,54
36	Pg. Mar - Can Dragó	11,90
37	Hospital Clínic - Zona Franca	7,91
39	Barceloneta - Horta	12,02
40	Pl. Urquinaona - Trinitat Vella	11,14
41	Pl. Catalunya – Pl. Francesc Macià	4,57
42	Pl. Catalunya - Santa Coloma	12,73
45	Pg. Marítim - Horta	12,00
46	Pl. Espanya - Aeroport BCN	17,85
47	Pl. Catalunya - Canyelles	9,47
50	Collblanc - Trinitat Nova	14,04
51	Pla de Palau - Ciutat Meridiana	12,03
54	Estació del Nord - Campus Nord	10,80
55	Parc de Montjuïc – Pl. Catalana	10,75
57	Collblanc – Cornellà	7,42
59	Poblenou - Pl. Reina M ^a Cristina	11,07
60	Pl. Glòries - Zona Universitària	16,85
62	Pl. Catalunya - Ciutat Meridiana	13,38
63	Pl. Universitat - Sant Joan Despí	12,43
65	Pl. Espanya - El Prat	12,52
66	Pl. Catalunya - Sarrià	7,66
67	Pl. Catalunya - Cornellà	13,13
68	Pl. Catalunya - Cornellà	13,88
70	Rambla de Badal - Bonanova	4,30
75	Les Corts – Av. Tibidabo	7,79

Línia	Recorregut	Longitud en km (*)
76	Sant Genís - Ciutat Meridiana	11,85
78	Estació de Sants - Sant Joan Despí	14,26
79	Pl. Espanya -<M> Av. Carrilet	8,66
91	Rambla - La Bordeta	4,87
92	Gràcia - Pg. Marítim	11,30
94	Barri Almeda - Font Santa	4,32
95	Barri Almeda - Pl. Font Santa	5,33
96	<M> La Sagrera - Montcada i Reixac	12,48
97	Fabra i Puig - Vallbona	5,08
100	Bus Turístic Sud	11,95
101	Bus Turístic Nord	8,99
102	Pl. Eivissa - Cementiri de Collserola	10,45
103	Montcada i Reixac - Cementiri de Collserola	12,38
104	Fabra i Puig - Cementiri de Collserola	10,78
107	Interior Cementiri	4,00
109	Estació de Sants - Polígon Ind. Zona Franca	11,18
110	<M> Av. Carrilet - Polígon Ind. Zona Franca	8,76
111	Tibidabo	3,20
113	La Mercè	3,42
114	Gràcia - Can Baró	4,40
115	La Bordeta	2,98
116	La Salut	3,63
117	Guinardó	5,06
118	Mas Guimbau	8,61
119	La Teixonera	5,20
120	El Raval	5,13
121	Poble Sec	2,63
122	Turó de la Peira	5,26
123	Bonanova Alta	3,87
124	Penitents	2,64
125	La Marina	5,01
126	Sant Andreu	5,56
127	Roquetes	5,96
128	El Rectoret	8,51
129	El Coll	2,53
130	Can Caralleu	3,68
131	El Putxet	2,50
132	Torre Llobeta - Prosperitat	3,39
143	La Pau - Sant Adrià	5,36
150	Pl. Espanya - Castell de Montjuïc	5,09
155	Can Cuiàs - Sta M ^a de Montcada	10,15

Línia	Recorregut	Longitud en km (*)
157	Collblanc - Sant Joan Despí	7,52
165	Pratexpres	10,18
185	<M> Canyelles – Sant Genís	8,34
192	Hospital de Sant Pau - Poblenou	4,73
194	Tramvia Blau	1,27
196	Pl. Kennedy - Bellesguard	2,12
V3	Zona Franca - Can Caralleu	8,67
H4	Zona Universitària – Bon Pastor	14,85
H6	Zona Universitària – Fabra i Puig	9,66
V7	Pl. Espanya - Sarrià	5,04
H8	Camp Nou – La Maquinista	12,88
H10	Badal – Olímpic de Badalona	13,16
V11	Estació Marítima (WTC) – Bonanova	6,87
H12	Gornal – Besòs Verneda	11,28
V13	Pla de Palau / Av. Tibidabo	7,52
H14	Paral·lel – Sant Adrià	10,03
V15	Barceloneta - Vall d'Hebron	10,21
H16	Passeig de la Zona Franca – Fòrum	12,10
V17	Port Vell – Carmel	8,73
D20	Pg. Marítim – Ernest Lluch	9,25
V21	Pg. Marítim -Montbau	9,45
V27	Pg. Marítim – Canyelles	11,03

(*) La longitud en km és la corresponent a la semisuma dels recorreguts d'anada i tornada.

◆ Principals actuacions a la xarxa de bus

Al llarg de l'any s'ha treballat, entre d'altres, en les següents actuacions al carrer derivades de les obres de reurbanització o d'infraestructures de la ciutat de Barcelona:

- *Canvis en línies i parades d'autobús arran de la posada en marxa de la superilla del Poblenou*

Dins dels canvis en la mobilitat derivats de la posada en marxa de la superilla experimental del Poblenou les línies H14, 6, 40 i 42 van variar lleugerament el seu recorregut per vorejar la zona de trànsit pacificat. Com a conseqüència d'això, es van anul·lar dues parades de l'interior de la zona de trànsit pacificat i van ser substituïdes per tres parades, ja existents i utilitzades per altres línies, situades als carrers de Pujades i d'Àvila.

Els canvis afecten les línies H14, 6, 40 i 42 únicament en sentit Llobregat on es pot veure en el gràfic:

Actuacions definitives

- El més important ha estat la implantació de la 4a fase de la Nova Xarxa de Bus, que es va executar al febrer, amb la posada en servei de les noves línies H4, V11 i V13.
- Modificació de l'origen i final de la línia 33 i 195-196.
- Modificació del recorregut de les línies: 20, 60, 22, 40-42, 97, V13, 57-157, 165.

Actuacions provisionals

- Obres en els Túnel·s viaris de la plaça de les Glòries.
- Reurbanització de la Travessera de Dalt (plaça Lesseps i carrer Escorial).
- Reurbanització del carrer Pere IV (Roc Boronat i Bilbao).
- Reurbanització de la Carretera de Ribes i Pont Sarajevo (Barri Trinitat Vella).
- Xarxa Districlima (canalitzacions) a l'Hospital del Mar (C/ Àvila-Av. Icària-C/ Marina-C/ Doctor Aiguader).
- Pavimentació del lateral de muntanya a la Gran Via (Amadeu Oller-Pl. Cerdà).
- Pavimentació del carril bus a l'Av. Diagonal (Pius XII-Pl. Reina Mª Cristina).
- Pavimentació del carril bus al carrer París (Urgell-Casanova).
- Pavimentació del carril bus al carrer Rosselló (Girona-Bailén).
- Pavimentació del carril bus al carrer Valencià (Castillejos-Dos de Maig).
- Pavimentació del carril bus al carrer de Sant Antoni Mª Claret (Sardenya-Roger de Flor).
- Pavimentació de la carretera de Montjuic.

Actuacions per Esdeveniments

- Afectacions a la Plaça de Catalunya per Sant Jordi i Festes de La Mercè.
- Afectacions a l'Av. Reina Mª Cristina per Fires, esdeveniments, etc.

- **Actuacions especials**
- Llançadora per a FGC (3 llançadores).
- Llançadora <M> Línia 2.
- Llançadora <M> Línia 4.
- Llançadora <M> Línia 11.
- Llançadora per al MWC (2 llançadores).

PRINCIPALS SERVEIS ESPECIALS PER A FIRES I ESDEVENIMENTS I LLANÇADORES DE METRO

	DATA INICI	DURADA (DIES)	HORES DE SERVEI
Fires			
Llançadora Nord Saló MWC 2016	22/02/2016	4	467:20
Llançadora Sud Saló MWC 2016	22/02/2016	3	150:56
Saló EASL	13/04/2016	5	88:22
Saló Biocultura	05/05/2016	4	85:00
Saló CPhi 2016	04/10/2016	3	23:00
			814:38
Substitució Metro			
Llançadora <M> L4 La Pau-Selva de Mar	19/03/2016	10	995:52
Llançadora <M> L11 Trinitat N.-Can Cuiàs	19/03/2016	10	214:33
Llançadora <M> L2 La Pau-Pompeu Fabra	01/08/2016	28	6222:03
FUNICULAR MONTJUÏC (Avaria)	01/01/2016	115	4858:54
Llançadora <M> L-5 CAN BOIXERES - CORNELLÀ	03/12/2016	9	1195:39
			13487:01
Altres serveis			
Llançadora Club Super 3 2016	22/10/2016	2	353:26
Llançadora Pàrquing Super 3 2016	22/10/2016	2	115:43
FGC - Provença - Sarrià	29/07/2016	20	535:44
FGC - Substitució Funicular	01/08/2016	15	887:22
FGC - Sarrià - Vallvidrera	05/08/2016	7	602:47
Primavera Sound 2016	02/06/2016	2	107:23
			2602:25

Durant l'any s'han estudiat i dissenyat un conjunt de serveis especials que atenen diversos esdeveniments en l'àmbit de TMB (Fira de Barcelona, actes a Montjuïc i actes de ciutat com les Festes de la Mercè, Festes de Gràcia i l'Operació de Nadal). Els serveis especials oferts consisteixen en el lloguer de material mòbil i d'instal·lacions per a llançadores, rodatges i sessions publicitàries.

A destacar en aquest exercici el servei especial programat i realitzat durant els mesos d'estiu per donar suport a diversos recorreguts de FGC durant el procés d'obres de millora de les seves instal·lacions.

- **Reforç en el servei de platges 2016**

Des de principis del mes de juliol fins al 15 d'agost la demanda ha estat superior en 150.000-200.000 validacions/setmana respecte el mateix període de 2015. Això ha suposat que l'oferta pressupostada ha estat força ajustada. De manera estructural s'han reforçat les línies de platja i, en aquelles on el seu recorregut ho permet, s'han assignat autobusos articulats per tal de donar major capacitat. Aquestes línies han estat les següents: D20, H16, V15, V21, V27, 36, 39, 45 i 59. Així mateix, a mitjans del mes de juliol es va prolongar la línia V13 des de Drassanes fins a Pla de Palau, reforçant així el transport de la zona de la Barceloneta.

- **Altres canvis de servei i d'oferta a la xarxa de bus durant l'any 2016**

A banda de la implantació de la Fase IV de Nova Xarxa i la recuperació del servei de Bus de Barri en cap des setmana, s'han produït d'altres modificacions a destacar:

- Línia 114 reforç de servei que havia restat pendent del Pla de Millora de 2015.
- Canvi de recorregut de la línia 165 i circulació al mes d'agost.

2.2. Barcelona Bus Turístic i Tramvia Blau

El Barcelona Bus Turístic és una iniciativa conjunta de Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) i Turisme de Barcelona, creada el 1987 per proporcionar un servei regular, pràctic, sostenible i atractiu a les persones que volen conèixer la ciutat al seu aire. Actualment disposa de 45 parades repartides entre els seus tres recorreguts, les rutes blava i vermella tot l'any, i la verda que el 2016 ha funcionat del 18 de març fins al 6 de novembre, amb un servei d'audioguia en 16 idiomes, a més d'un informador de Turisme de Barcelona al bus per donar suport als clients. Inclou una guia dels itineraris i un carnet de descomptes entre els quals apareixen transports singulars com el Tramvia Blau, el Telefèric de Montjuïc i el Catalunya Bus Turístic, així com museus, edificis emblemàtics, centres culturals i ofertes d'oci de la ciutat.

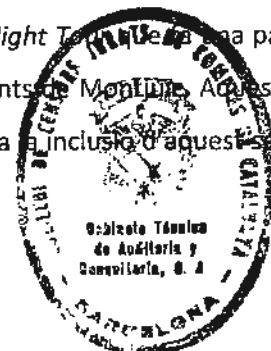
Durant l'any s'ha continuat ampliant l'oferta cultural i de restauració amb nous col·laboradors. També s'han fet accions comercials a diverses fires de Turisme i *workshops* nacionals i internacionals (WTM de Londres, Fitur Madrid, Buy Catalunya, etc).

Al setembre de 2015 es va posar en marxa la plataforma *online* de venda *Barcelona Smart Moving* (www.barcelonasmartmoving.com), en 6 idiomes per promoure els transports d'oci de la ciutat de Barcelona i la venda dels productes, la qual s'ha consolidat durant el 2016.

El Barcelona Bus Turístic disposa de pàgina web pròpia (www.barcelonabusturistic.cat) i *community management* de xarxes socials a través de *Facebook*, *Twitter*, *Instagram* i *Tripadvisor*, fent una aposta pel canal *online* amb accions promocionals per promoure el millor coneixement de Barcelona i optimitzant el posicionament del web als principals cercadors d'Internet. Aquest any s'ha millorat al web l'estructura de *links* de venda i de generació de tràfic cap al web de TMB i d'altres webs de Transports d'Oci.

Així mateix, s'ha fet un canvi de disseny de la *landing page* del *wifi* present a tots els vehicles del Barcelona Bus Turístic per generar més *leads* (registres) a les xarxes socials. Respecte al sistema d'informació multilinguatge al client (SIM), aquest any s'ha continuat amb el canvi del sistema d'analògic a digital a la flota d'autobusos.

Des del 3 de juny fins el 18 de setembre ha funcionat el *Barcelona Night Tour* una passejada mostrant els edificis il·luminats més emblemàtics de la ciutat i les Fonts de Montjuïc. Aquest any ha estat el desè any de funcionament. Com a novetat d'enguany, destaca la inclusió d'aquest servei a la plataforma de venda *online Barcelona Smart Moving*.

El Barcelona Bus Turístic va obtenir per quart any consecutiu un certificat d'excel·lència del web internacional *TripAdvisor*. El guardó premia una hospitalitat excel·lent i es concedeix als negocis que reben opinions molt favorables de viatgers. En una enquesta recent, els viatgers del Barcelona Bus Turístic atorgaven, a l'igual que l'any anterior, una nota mitjana de 8,2 sobre 10, que era la nota màxima assolida fins al moment.

Quant a accions de gestió mediambiental, es va fer una activitat de sensibilització fomentant el reciclatge dels auriculars que es lliuren per escoltar el sistema d'audioguia. Aquesta iniciativa forma part de la campanya anomenada "Des de Barcelona: cuidem el planeta", que Turisme de Barcelona va posar en marxa al mes de juny, per tal de generar coneixement i consciència ambiental. Va comptar amb la col·laboració de la Fundació Rubricatus, un centre especial de treball amb persones amb discapacitat. Aquest va estar el tret de partida per a la instal·lació de papereres a tota la flota de busos amb el missatge "Recicla aquí els teus auriculars. Gràcies!" en tres idiomes i que també es pot escoltar pel sistema d'audioguia.

Al 2016 s'han anat incorporant al servei 6 nous vehicles VOLVO adquirits amb carrosseria de Sercar per a la flota del Barcelona Bus Turístic que incorporen connectors USB per a ús dels clients. Són vehicles de categoria ambiental Euro 6 (la motorització híbrida o elèctrica no està disponible comercialment per a aquests models al mercat local). Els autobusos de 14 metres de longitud i doble pis disposen de 83 seients, dels quals 69 són al pis superior (un 35% més que els cotxes que composaven la flota fins ara). Així mateix, s'han adquirit 10 vehicles més amb carrosseria d'Ayats amb 88 seients (65 al pis superior), que també inclouen connectors USB a totes les places.

També s'ha iniciat el projecte de renovació de la imatge del Barcelona Bus Turístic que esdevindrà realitat a primers d'any de 2017.

Pel que fa al Tramvia Blau, hi va haver un tall de servei elèctric des del 29 d'agost al 9 de setembre de 2016 a requeriment de l'Ajuntament de Barcelona per obres de canalització elèctrica.

Durant l'any s'ha realitzat un estudi de viabilitat del traçat i les instal·lacions del Tramvia Blau per tal de definir una estratègia de continuïtat del servei a curt i mitjà termini.

Aquest any el Tramvia Blau va complir el seu 115è aniversari, ja que es va inaugurar com a tramvia elèctric el 29 d'octubre del 1901.

2.3. Plantilla a 31 de desembre

La plantilla activa absoluta de Transports de Barcelona, a 31 de desembre de 2016, era de 4.179 empleats, dels quals 169 estaven en règim de jubilació parcial vinculada a un contracte de relleu.

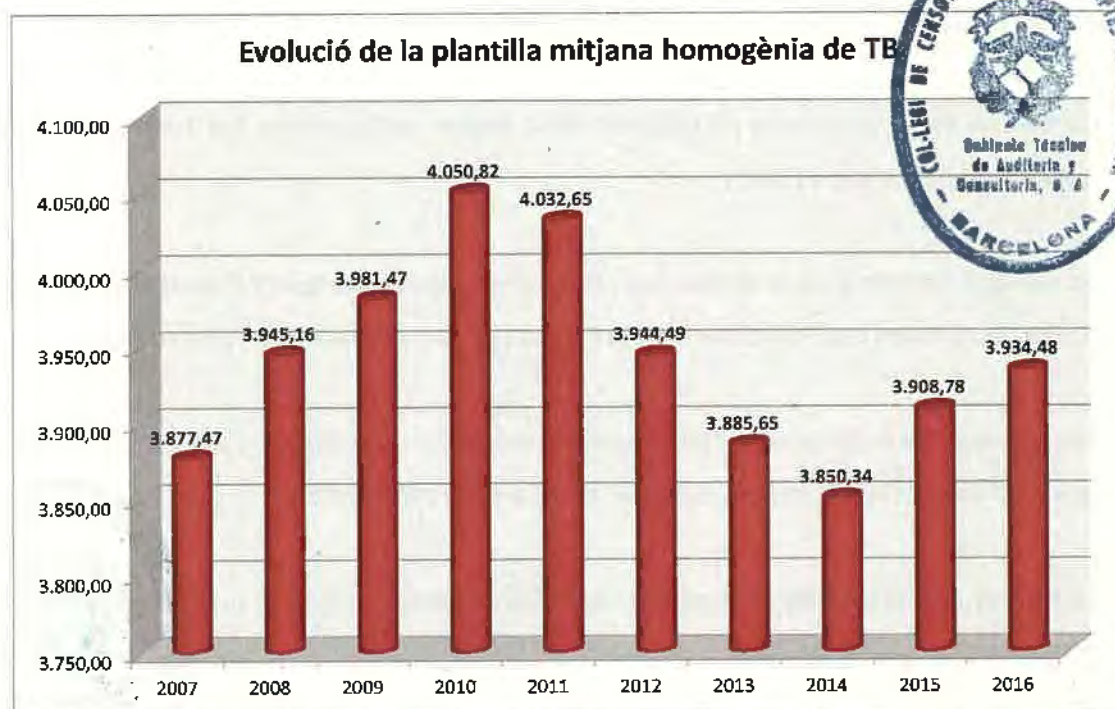
Per un altre costat, si es considera la plantilla mitjana homogènia anual (la mitjana de la plantilla en termes d'hores per empleat i any), aquesta ha estat de 3.934,5 empleats, 25,7 més que l'any anterior. L'increment s'ha concentrat principalment en el col·lectiu de conductors i és fruit de l'augment d'oferta derivat de la posada en servei en dies festius de les línies de barri (el mes de setembre de 2016) i del Pla de Millora de la Qualitat de Bus, iniciat en el primer trimestre de 2015.

Evolució de la plantilla mitjana homogènia de TB a 31 de desembre

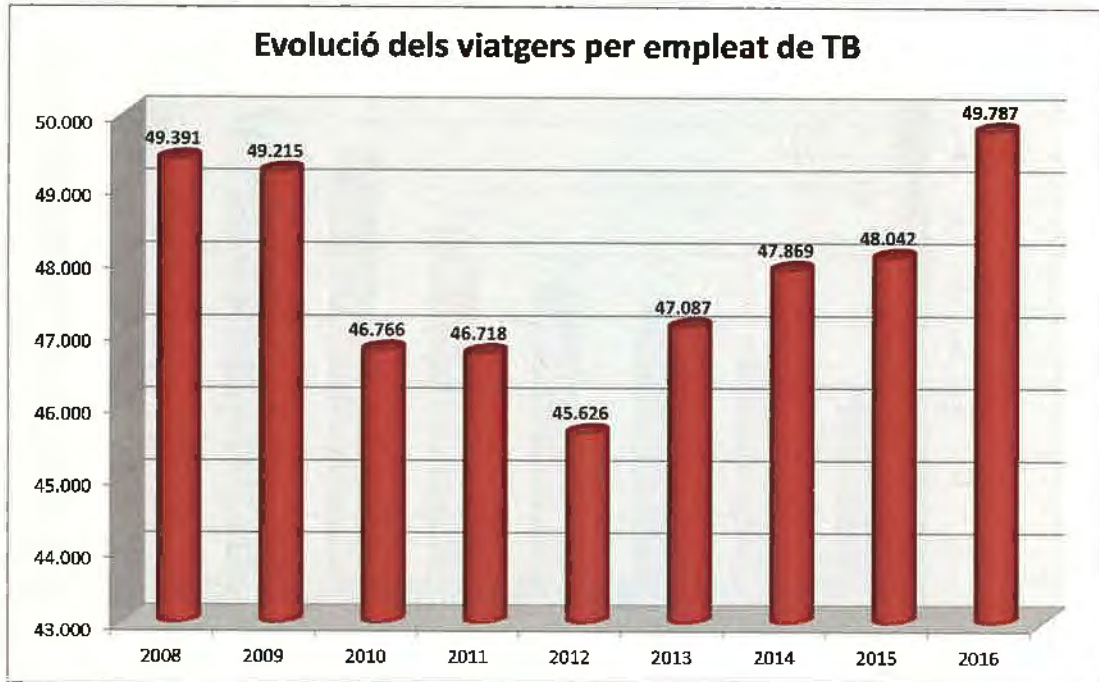
	2016	2015	Diferència	% dif.
Plantilla mitjana homogènia (*)	3.934,48	3.908,78	25,70	0,66%

(*) Mitjana anual de la plantilla en termes d'hores per empleat i any

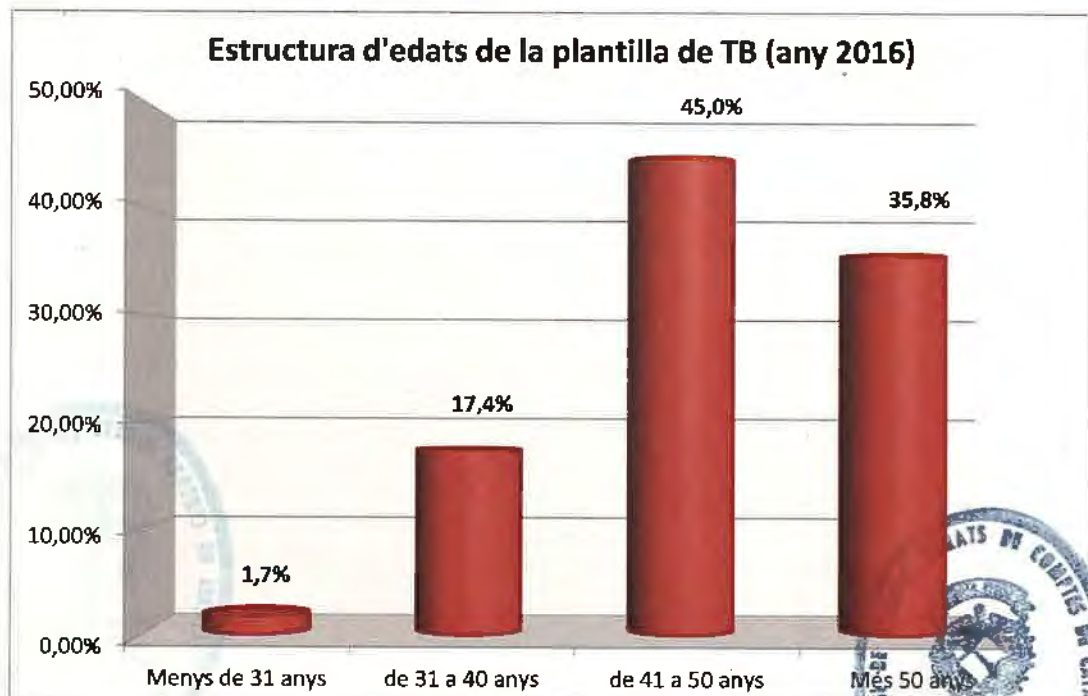
Com es pot veure en el gràfic següent, des de l'any 2010 es va anar reduint la plantilla, especialment des del 2012, fruit de l'aplicació del Pla de racionalització que es va implementar aquell exercici. Aquesta tendència es va trencar l'any 2015 amb la implementació del Pla de Millora de l'Oferta a principis de l'any, i el 2016 ha continuat augmentant la plantilla amb el retorn del servei en festiu de les línies de proximitat, després que l'any 2012 aquest servei s'hagués suprimit.

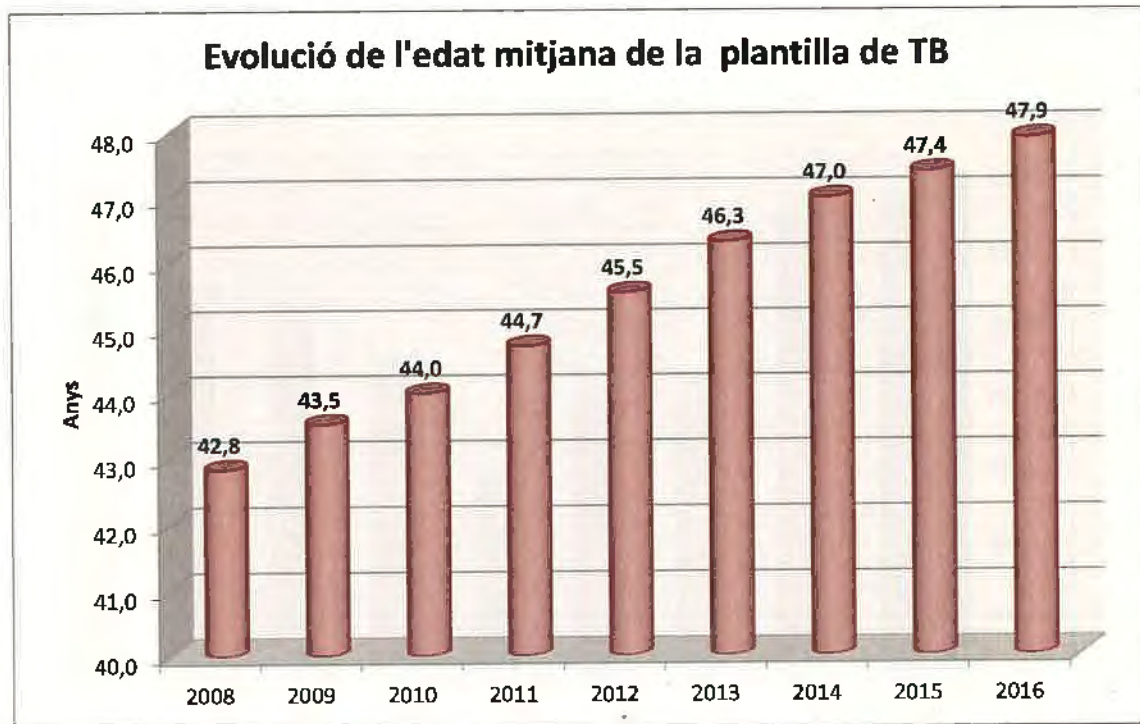
La posada en marxa de mesures d'ajust de l'oferta a la demanda en els darrers anys ha permès millorar la ràtio de viatgers per empleat de TB. Des de l'any 2012 aquest indicador ha augmentat any a any fins arribar als 49.787 viatgers per empleat aquest 2016, que coincideix amb la xifra més alta dels 10 últims anys.

En el gràfic següent es pot veure la composició de la plantilla per edats a 31 de desembre de 2016. El col·lectiu més nombrós és que el que està comprès en la franja dels 41 a 50 anys, el qual representa el 45% de tota la plantilla.

L'edat mitjana de la plantilla en actiu s'ha situat, a 31 de desembre de 2016, en 47,9 anys, xifra lleugerament superior a la de l'any anterior que va ser de 47,4 anys.

El descens de personal que es va produir en el període 2010-2014, va venir acompanyat també d'un progressiu envelliment de la plantilla. Entre els anys 2008 i 2016 l'edat mitjana ha augmentat en 5,1 anys. L'explicació és que, mentre que l'any 2008 el col·lectiu més jove de 41 anys representava el 44,9% del total, aquest 2016 el mateix grup només representa el 19,1% de tota la plantilla, és a dir, el seu pes específic ha baixat 25,8 punts percentuals en 8 anys.

2.4. Inversions

Les inversions de l'exercici de 2016 han augmentat notablement respecte l'any anterior (+104%), degut principalment a la compra d'autobusos, i s'han situat en 40,25 milions d'euros. Aquestes es desglossen en: 2,43 milions d'euros en immobilitzat intangible, 38,51 milions d'euros en immobilitzat material i un saldo d'1,73 milions d'euros en variacions d'immobilitzat en curs.

Conceptes	Milers d'Euros
Immobilitzat Intangible:	2.426,3
Propietat industrial	2,4
Aplicacions Informàtiques	2.423,9
Immobilitzat Material:	36.085,0
Edificis i altres construccions	259,0
Maquinària, instal·lacions i utilatge	2.849,3
Mobiliari i estris	87,9
Equips per a procés d'informació	122,7
Elements de transport	32.763,6
Recanvis per a immobilitzat	2,5
Subtotal	38.511,3
Variació Immobilitzat en curs	1.734,2
Total	40.245,5

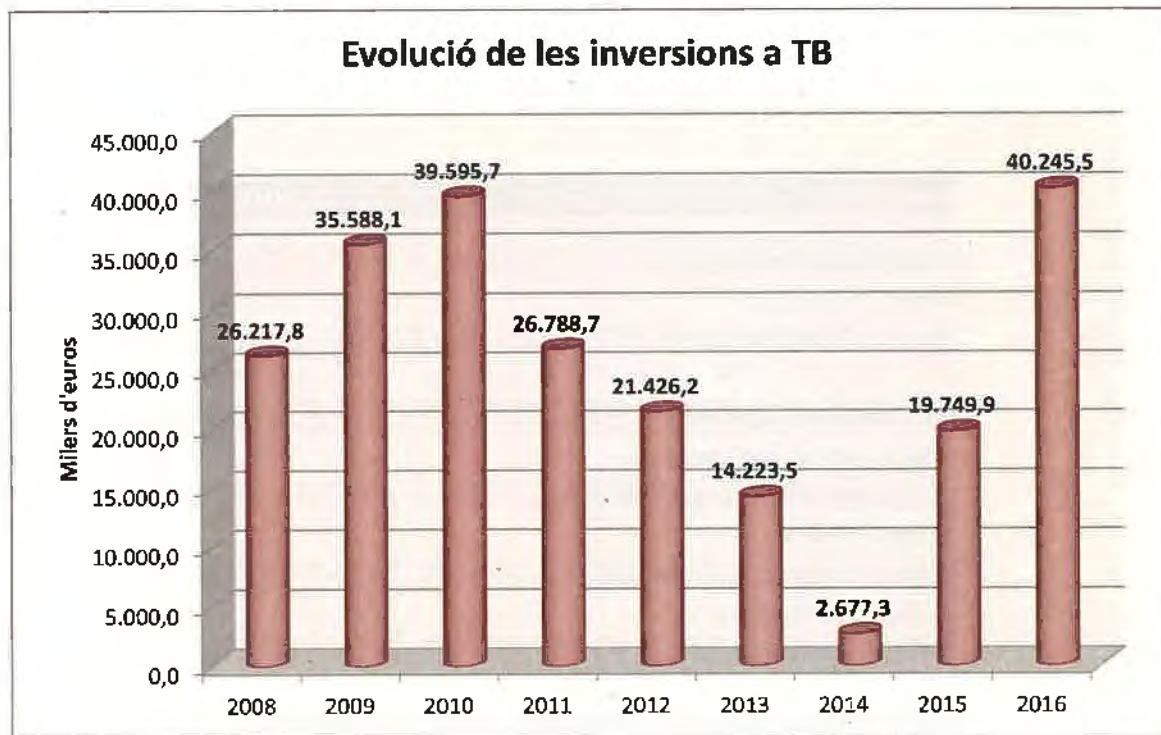
Pel que fa al seu volum, les inversions més importants corresponen a:

- Aplicacions informàtiques: correspon a les llicències de *Windows Server* i de *SAP Business Objects*.
- En l'apartat d'edificis i altres construccions s'inclou bàsicament les inversions en actuacions diverses a la cotxera de Zona Franca.
- Les inversions en maquinària, instal·lacions i utilatge corresponen principalment a la instal·lació del wifi ciutadà a la flota de bus, els sistemes de contra incendis i de climatització del CON d'Horta, les actuacions en depuradores i sistemes de climatització als centres de Ponent i de Triangle Ferroviari.
- Les inversions en elements de transport corresponen bàsicament a 16 autobusos de doble pis, 40 vehicles híbrids articulats, 10 estàndards híbrids, 18 estàndards de GNC i els vehicles elèctrics per a manteniment.

Per altra banda, el saldo de 1.734,2 milers d'euros de variacions d'immobilitzat en curs corresponen bàsicament a les inversions en: el centre de control de seguretat del CON de Triangle, les inversions en

instal·lacions del CON de Zona Franca, al nou sistema de venda en mobilitat del Barcelona Bus Turístic i a l'adequació de la subcentral del Tramvia Blau.

En el gràfic es pot veure l'evolució de les inversions del període 2008-2016 de Transports de Barcelona, on es pot apreciar un clar descens a partir de l'any 2010 fins a l'any 2014. Aquesta davallada va ser conseqüència de les mesures d'estalvi que es van aplicar per reduir les necessitats financeres de les empreses, la qual cosa va obligar a prioritzar inversions i ajornar-ne d'altres. Aquest any 2016 s'ha superat el nivell de l'any 2010 marcant un nou màxim dins aquesta sèrie, gràcies a la compra de vehicles per renovar la flota d'autobusos.

2.5. Compte de Pèrdues i Guanys

L'exercici de 2016 ha estat un any de creixement econòmic positiu de les economies catalana i espanyola amb increments del PIB superiors al 3%, en el qual les empreses de TMB han continuat operant dins el marc financer estable de referència que representa el Contracte Programa 2014-2017 i el Pla Marc 2014-2031 de Sanejament Financer del Sistema de Transport Públic i de Refinançament del Deute, aprovat el 6 de març de 2014 pel Consell d'Administració de l'ATM.

A continuació es passa a comentar l'evolució dels ingressos i despeses del Compte de Pèrdues i Guanys de l'exercici.

– Ingressos d'exploració: Comparativa any 2016 versus any 2015

Pel que fa als ingressos de l'exercici (sense incloure les subvencions al servei) han crescut 6,26 milions d'euros, la qual cosa representa un augment del 4,4% gràcies principalment a l'increment de 8,55 milions d'euros en les vendes de títols de viatge, les quals han crescut un 6,3%. Aquest bon resultat de les vendes obeeix principalment al creixement del passatge i, en menor mesura, a la bona evolució de la tarifa mitjana per viatger tot i la congelació de tarifes que hi hagut l'any 2016.

DETALL DELS INGRESSOS (en milers d'euros)				
	(1)	(2)	Diferència	
	Any 2016	Any 2015	(1) - (2)	(%)
Vendes	145.254	136.703	8.551	6,3
Comissions i ràpels	-11.232	-9.618	-1.614	16,8
Ingressos accessoris	6.325	6.804	-479	-7,0
Ingressos pla de pensions	286	530	-244	-46,0
Subvencions especials	6.222	6.181	41	0,7
Ingressos abans de subvencions al servei	146.855	140.601	6.255	4,4
Subvencions al Servei	145.171	158.998	-13.827	-8,7
TOTAL INGRESSOS	292.026	299.599	-7.573	-2,5

Les comissions, descomptes i ràpels de l'exercici han crescut en 1,6 milions d'euros (+16,8%).

Destaca la disminució dels ingressos accessoris en un 7% a causa principalment de la caiguda dels ingressos per cànon de publicitat i també per la baixada dels ingressos de línies llançades i altres serveis.

Les subvencions especials s'han mantingut similars a les de l'any anterior i han augmentat un 0,7%.

Finalment, els ingressos per pensions, que no tenen cap incidència sobre el resultat del Compte de Pèrdues i Guanys, han disminuït en 244 milers d'euros respecte l'exercici anterior.

– **Despeses d'explatació: Comparativa any 2016 versus any 2015**

Les Despeses d'explotació abans d'amortitzacions han disminuït un 2,5% respecte l'any anterior com a conseqüència del descens de les despeses de Carburant i de les Variacions de les Provisions (aquestes últimes ho han fet en 5,7 milions d'euros) i la minoració de despeses procedents dels Altres resultats. Pel que fa a les despeses de Carburant, la baixada s'ha produït tant a les despeses de gasoil com a les de gas natural, tot i el major consum de carburants respecte l'any anterior degut a la realització de més quilometratge per una major oferta. El motiu d'aquest estalvi ha estat una disminució del preu mitjà anual del gasoil i del gas natural respecte l'any 2015. Cal tenir present també que el dia 1 d'agost es va contractar una cobertura del 20% del consum del gasoil de la flota amb motor dièsel amb inici diferit a 1 de gener de 2017 fins a 31 de desembre de 2017. També l'any 2016 s'han rebut de l'Agència Tributària 2,13 milions d'euros per la devolució del cèntim sanitari en l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs (IVMDH) dels anys 2011 i 2012.

DETALL DE LES DESPESES D'EXPLORACIÓ (en milers d'euros)				
	(1)	(2)	Diferència	
	Any 2016	Any 2015	(1) - (2)	(%)
Aprovisionaments	9.954	9.800	154	1,6
Electricitat/Carburants	18.485	20.629	-2.144	-10,4
Personal	209.069	207.331	1.738	0,8
Aportació al Sistema Complementari de Pensions:	286	530	-244	-46,0
Sist. Complement. de Pensions Contingència Jubilació	0	0	0	
Sist. Complement. de Pensions Contingència Risc	286	530	-244	-46,0
Serveis Exteriors	34.735	33.975	759	2,2
Tributs	784	576	208	36,2
Variacions de les provisions	-1.671	4.025	-5.697	
Resultat per vendes d'immobilitzat	321	-9	330	
Altres resultats: Devolució IVMDH	-2.129	0	-2.129	
TOTAL DESP. ABANS AMORTITZACIONS	269.835	276.859	-7.024	-2,5
Amortitzacions	29.017	27.154	1.864	6,9
Subv en capital imputada a pèrdues i guanys	-4.849	-4.818	-32	0,7
AMORTITZACIÓ NETA	24.168	22.336	1.832	8,2
TOTAL DESPESES D'EXPLORACIÓ	294.003	299.195	-5.192	-1,7

Per contra, destaca l'augment de les partides de Personal (+0,8%), els Serveis Exteriors (2,2%), els aprovisionaments (+1,6%), els tributs i el resultat per vendes d'immobilitzat

Quant a les despeses de Personal, el creixement obeeix a l'augment de plantilla per major oferta i a l'aplicació del nou Conveni col·lectiu signat aquest any 2016.

Pel que fa als Serveis Exteriors, han crescut 0,76 milions d'euros (+ 2,2%) respecte l'any anterior. Les partides que més han augmentat han estat les següents: la reparació i conservació dels vehicles, les despeses d'informadors del Bus Turístic, les despeses de neteja de vehicles i edificis i els serveis de suport a l'organització.

Quant a la resta de partides, les despeses d'aprovisionaments han augmentat en 154 milers d'euros i els tributs ho han fet en 208 milers d'euros. L'amortització neta (després de subvencions en capital traspasades a l'exercici) ha crescut en 1,83 milions d'euros (+8,2%) respecte l'any anterior per l'augment de les dotacions a l'amortització d'elements de transport i de la maquinària, instal·lacions i utilitatge.

— **Altres despeses: Comparativa any 2016 versus any 2015**

Una altra partida que ha disminuït notablement han estat les Despeses financeres, les quals s'han reduït en 2,38 milions d'euros respecte l'any anterior, gràcies principalment a l'augment dels dividendes d'empreses associades. També l'any 2016 s'han rebut de l'Agència Tributària 407 milers d'€ d'interessos de demora procedents de l'IVMDH corresponents als exercicis de 2011 i 2012.

Finalment, el fet que aquest 2016 s'hagi produït un increment important d'ingressos per un costat, i la moderació produïda en l'evolució de les despeses d'explotació, juntament amb les devolucions de l'Agència Tributària per les quantitat cobrades en l'IVMDH, per un altre, han fet que, en conjunt, les subvencions al servei necessàries per equilibrar el Compte de Pèrdues i Guanys de l'exercici hagin disminuït en 13,8 milions d'euros, és a dir, un 8,7% respecte l'any 2015.

COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS (en milers d'euros)				
	(1)	(2)	Diferència	
	Any 2016	Any 2015	(1) - (2)	(%)
A) OPERACIONS CONTINUADES:				
INGRESSOS				
Vendes	145.254	136.703	8.551	6,3
Comissions i ràpels	-11.232	-9.618	-1.614	16,8
Ingressos accessoris	6.325	6.804	-479	-7,0
Ingressos pla de pensions	286	530	-244	-46,0
Subvencions especials	6.222	6.181	41	0,7
Subvencions al Servei	145.171	158.998	-13.827	-8,7
TOTAL INGRESSOS	292.026	299.599	-7.573	-2,5
DESPESES D'EXPLOTACIÓ				
Aprovisionaments	9.954	9.800	154	1,6
Electricitat/Carburants	18.485	20.629	-2.144	-10,4
Personal	209.069	207.331	1.738	0,8
Aportació al Sistema Complementari de Pensions:	286	530	-244	-46,0
<i>Sist. Complement. de Pensions Contingència Jubilació</i>	0	0	0	
<i>Sist. Complement. de Pensions Contingència Risc</i>	286	530	-244	-46,0
Serveis Exteriors	34.735	33.975	759	2,2
Tributs	784	576	208	36,2
Variacions de les provisions	-1.671	4.025	-5.697	-141,5
Resultat per vendes d'immobilitzat	321	-9	330	
Altres resultats	-2.129	0	-2.129	
TOTAL DESP. ABANS AMORTITZACIONS	269.835	276.859	-7.024	-2,5
Amortitzacions	29.017	27.154	1.864	6,9
Subv en capital imputada a pèrdues i guanys	-4.849	-4.818	-32	0,7
AMORTITZACIÓ NETA	24.168	22.336	1.832	8,2
TOTAL DESPESES D'EXPLOTACIÓ	294.003	299.195	-5.192	-1,7
DESPESES FINANCERES				
Interessos financers per devolució de l'AEAT	-407	0	-407	
Despeses financ. Estructurals (inclou leasing)	-1.570	404	-1.973	-489,0
TOTAL DESPESES FINANCERES	-1.977	404	-2.380	-589,7
RESULTAT TOTAL ABANS D'IMPOSTOS	0	0	0	
Impost sobre societats	0	0	0	
Rtat de l'exercici procedent d'operacions continuades (Després d'impost de societats)	0	0	0	
B) OPERACIONS INTERROMPUDES:				
Rtat de l'exercici procedent d'operacions interrompudes (Després d'impost de societats)	0	0	0	
RESULTAT DE L'EXERCICI	0	0	0	

2.6. Balanç de situació a 31 de desembre (en milers d'euros)

TRANSPORTS DE BARCELONA, SA			
	Any 2016	Any 2015	Diferència
ACTIU			
ACTIU NO CORRENT	281.624	264.735	16.889
Immobilitzat intangible	9.772	8.932	840
Immobilitzat material	219.705	209.657	10.048
Inversions en empreses del grup i associades a llarg termini	5.536	5.572	-36
Inversions financeres a llarg termini	46.612	40.575	6.036
ACTIU CORRENT	63.813	49.170	14.643
Existències	4.207	4.019	188
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	44.721	42.572	2.149
Inversions en empreses del grup i associades a curt termini	37	37	0
Inversions financeres a curt termini	247	0	247
Periodificacions a curt termini	420	43	377
Efectius i altres actius líquids equivalents	14.181	2.499	11.682
TOTAL ACTIU	345.438	313.905	31.532
PATRIMONI NET I PASSIU			
PATRIMONI NET	144.288	145.232	-945
Fons propis:	127.984	127.984	0
Capital escriturat	8.415	8.415	0
Reserves	119.569	119.569	0
Resultat de l'exercici	0	0	0
Ajustaments per canvi de valor	216	-1.343	1.559
Subvencions, donacions i llegats rebuts	16.087	18.591	-2.504
PASSIU NO CORRENT	120.150	102.721	17.429
Deutes a llarg termini	120.150	102.721	17.429
PASSIU CORRENT	81.000	65.952	15.048
Provisions a curt termini	6.739	7.224	-485
Deutes a curt termini	36.232	23.454	12.778
Deutes amb empreses del Grup i associades a curt termini	0	0	0
Creditors comercials i altres comptes a pagar	30.714	31.161	-447
Periodificacions a curt termini	7.315	4.113	3.202
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	345.438	313.905	31.532

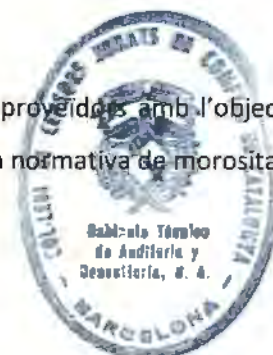
- ◆ *Accions Pròpies:*

La societat no té accions pròpies. Durant l'any no s'han produït transaccions amb accions pròpies.

- ◆ *Terminis de pagaments a proveïdors:*

El termini mitjà de pagament a proveïdors ha estat de 45 dies l'any 2016.

La societat en els últims temps està adaptant els terminis de pagament a proveïdors amb l'objectiu d'acostar-los al període mitjà de pagament, per sota del màxim establert en la normativa de morositat.

ESDEVENIMENTS IMPORTANTS DESPRÉS DEL TANCAMENT DE L'EXERCICI

Després del tancament de l'exercici no s'ha produït cap esdeveniment remarcable que no estigués contemplat dins dels plans econòmics i operacionals previstos per a l'any 2017.

Tanmateix, el Consell d'Administració de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) del 14 de desembre de 2016 va acordar per a l'any 2017 la **congelació dels preus dels títols de transport a l'àrea de Barcelona** (títols integrats i bitllet senzill, entre d'altres) tal com havien acordat anteriorment la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Altres novetats són: l'**allargament de la vigència de la T-12 fins als 16 anys** (que passarà a anomenar-se T-16), l'**ampliació de l'accés a les bonificacions per als aturats** (se substitueix la T-Trimestre per una targeta T-Mes al preu de la targeta T-10 d'1 zona), que entraran en vigor al març de 2017, i la **creació de la targeta multipersonal especial de dos viatges**, amb un preu d'1,8 euros, que només es podrà comprar i **utilitzar els dies d'episodi ambiental de contaminació**.

Aquest paquet de mesures suposen un increment del dèficit del sistema de quasi 20 milions d'euros. Les administracions consorciades incrementaran en 9,75 milions d'euros les seves aportacions: La Generalitat el 51%, l'Ajuntament de Barcelona el 25% i l'AMB el 24%. També demanen a l'Estat que aportï 10 milions d'euros més per a l'any 2017.

Per altra banda, a partir del 16 de gener de 2017 s'inicia el procés final d'informació i debat als barris de la proposta de noves línies d'altres prestacions, amb diverses sessions amb veïns, entitats i grups. El procés tindrà una durada de dos mesos i, un cop finalitzat, es tancarà la configuració definitiva de la nova xarxa de bus i del conjunt del servei d'autobús a la ciutat.

La proposta preveu la implantació de 12 línies més de la nova xarxa de bus —una d'horitzontal, dues de diagonals i nou de verticals— el desplegament de les quals s'abordarà tècnicament de manera conjunta i s'executarà en dos moments diferents: la tardor del 2017 i la tardor del 2018. Així culminarà la remodelació del transport públic de superfície de la ciutat més important dels darrers anys.

EVOLUCIÓ PREVISIBLE DE LA SOCIETAT I PROJECTES DE FUTUR

• **Línies estratègiques de TMB**

Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), com a empresa operadora de la xarxa de metro i autobusos de la ciutat de Barcelona, té com a missió oferir una xarxa de transport públic que contribueixi a la millora de la mobilitat ciutadana i al desenvolupament sostenible de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, garantint la prestació del millor servei al client, desenvolupant polítiques de responsabilitat social, en un marc de viabilitat i eficiència econòmica. A més a més, TMB ha d'esdevenir una empresa de transport i mobilitat ciutadana competitiva i referent a Europa, fent èmfasi en la seva projecció i viabilitat més internacional. L'àmbit de referència de TMB, doncs, dependrà cada cop més del model de competències resultant de l'adaptació al Reglament Europeu del transport públic de viatgers.

L'ús eficient de la tecnologia ha estat el que ha permès donar en els darrers anys un salt qualitatiu en la millora del servei i l'eficiència, i això continuarà sent així en el futur. Assolir l'èxit d'aquesta visió estratègica és l'objectiu sota el qual es va implantar el model de gestió *Balanced Scorecard*, un sistema de gestió estratègica amb una visió integral del negoci. En aquest model es mesura la gestió del negoci suportada en 4 grans eixos estratègics (perspectives): 1) Satisfacció dels clients/ciudadans, 2) Innovació i rendiment dels processos, 3) Desenvolupament i creixement dels recursos humans i 4) els Resultats financers.

a) **Perspectiva de clients / ciudadans**

L'objectiu estratègic final ha de ser la satisfacció del client. A Bus es continuarà amb la reconversió de la seva xarxa amb la posada en servei de noves línies o eixos d'altres prestacions, i a Metro es començaran les tasques internes per a la futura posada en marxa de la Línia 10. Tanmateix està previst unes actuacions a l'oferta de les línies L1, L2 i L5 per tal de millorar el servei a les línies més carregades entre setmana.

b) **Perspectiva de processos**

Ja que l'àmbit dels processos té una importància clau en el moment d'obtenir els resultats desitjats, els esforços de TMB aquest any i en aquest àmbit aniran en la línia d'optimització, sostenibilitat, eficiència i qualitat.

A més, TMB ha participat en el Projecte SocMobilitat que té per objectiu la implantació d'una nova targeta T-Mobilitat. Es tracta d'un projecte pioner i innovador que desplegarà la tecnologia *Contactless* al Transport de Catalunya deixant per a una segona fase l'evolució del sistema. Per al projecte s'han creat 13 grups de treball coliderats per l'ATM, l'AMB, FGC i TMB, amb la participació dels operadors de transports, les administracions i SocMobilitat.

c) Perspectives de persones

Les persones són els inductors necessaris que permeten aconseguir resultats excel·lents en les altres perspectives. Els termes estratègics d'aquesta perspectiva passen per consolidar unes relacions laborals basades en el diàleg i en la competitivitat i el potenciar el compromís i la implicació, és a dir, un canvi gradual en la cultura de l'empresa, aconseguint una millora de la productivitat.

d) Perspectiva financera

L'estratègia financera és la palanca necessària per assolir l'objectiu final de millora de la satisfacció del client. Els grans punts en que se sustenta són: incrementar els ingressos per validacions i accessoris, i una gestió òptima i eficient dels recursos a tots els nivells de l'organització.

◆ **Previsió per a l'any 2017**

L'objectiu de TMB per al 2017 serà el manteniment de la qualitat i el nivell de servei que s'ha assolit els darrers anys, per tal de garantir una mobilitat sostenible i contribuir a la vertebració del territori, utilitzant els recursos disponibles de la manera més eficient.

Des de l'inici de la crisi econòmica actual, i donades les restriccions pressupostàries de les Administracions Públiques, TMB ha adaptat el seu nivell d'inversions a un import equivalent a la reposició mínima dels seus actius, per tal de garantir la seguretat en el servei i, alhora, facilitar a les Administracions el finançament de les necessitats. Per aquest motiu les inversions dels darrers anys es van situar sensiblement per sota la xifra de l'amortització comptable.

El fet de disposar d'un Contracte Programa per a un període de 4 anys és molt positiu per a l'estabilitat financera de TMB, i per a la planificació de l'estratègia a implementar els propers anys, la qual cosa comença a permetre realitzar plans d'inversió a mig termini amb l'objectiu de poder millorar l'estat de l'actiu de TMB.

L'objectiu de TMB per a l'exercici de 2017 serà poder prestar en les millors condicions el nivell d'oferta actual a la xarxa de metro, consolidar la posada en servei del Tram de la Línia 9 Sud, entre l'Aeroport i la Zona Universitària, inaugurar una nova fase de la Nova Xarxa de Bus, prevista per a l'octubre de 2017, consolidar la posada en servei del Pla de Bus de barri en festius, no contemplada inicialment en el pressupost 2016, mantenir la recuperació del ritme d'inversió iniciat l'any 2016, i ajustar-se al mateix temps a les disponibilitats financeres que determina el Contracte Programa ATM-TMB 2014-2017. En concret, destaquen els següents eixos:

- Mantenir l'oferta a la xarxa de Metro, al màxim nivell de qualitat i eficiència de servei.

- Continuació del major nivell d'inversions iniciat l'any 2016 per fer actuacions que permetin posar al dia les instal·lacions, infraestructures i el parc mòbil, per assegurar un servei de qualitat al futur.
- Consolidar la posada en servei de la Línia 9 Sud que va de l'Aeroport a Zona Universitària, inaugurada el mes de febrer de 2016.
- Consolidació del Pla de Bus de Barri en festius, iniciat el mes de setembre de 2016.
- Posada en funcionament de la fase 5.1 de la Nova Xarxa de Bus prevista per a l'1 d'octubre de 2017.
- Dur a terme les actuacions necessàries al conjunt de l'organització per adaptar TMB a les necessitats del gran projecte T-Mobilitat, que suposarà un canvi de paradigma en la gestió futura de la mobilitat.

SITUACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ EN ALTRES EMPRESSES

La participació de Transports de Barcelona SA en altres societats, a 31 de desembre, es recull a continuació:

- Participa amb 300.506,05 euros en la societat "Transports Ciutat Comtal, SA", quantitat que representa el 33,3% del seu capital social.
- Participació amb 420,71 euros en "Promociones Bus SA", quantitat que representa el 0,37% del seu capital social.
- Participa amb 4.403,07 euros, en la societat "Ensitrans, A.E.I.E.", xifra que significa el 10% del seu capital social.
- Participació amb 60.101,22 euros en "Barcelona Regional, Agència Metropolitana de Desenvolupament Urbanístic i d'Infraestructures SA", quantitat que ve a representar el 3,92% d'aquesta societat.
- Participació amb 161.550 euros en la societat "Transports Metropolitans de Barcelona, SL", quantitat que representa el 50% del seu capital social.
- Participació en la societat Projectes i Serveis de Mobilitat, SA en 5.001.550 euros, el que representa el 50% d'aquesta societat.

Els membres del Consell d'Administració de Transports de Barcelona, SA en reunió del dia 30 de març de 2017, donen per formulat l'Informe de Gestió 2016, recollit en aquest document de 138 pàgines.

